

II

EPITAPHIORVM
DIALOGI SEPTEM.

Auctore
BARTHOLOMEO BURCHELATO
TARVISINO PHYSICI

AD ILLUSTRIOREM TAN-
CIVVMQ, MEMORIAM.

VENETIIS, ex Typographia Guerræa
Imprimendi facultate à superioribus
concessa.

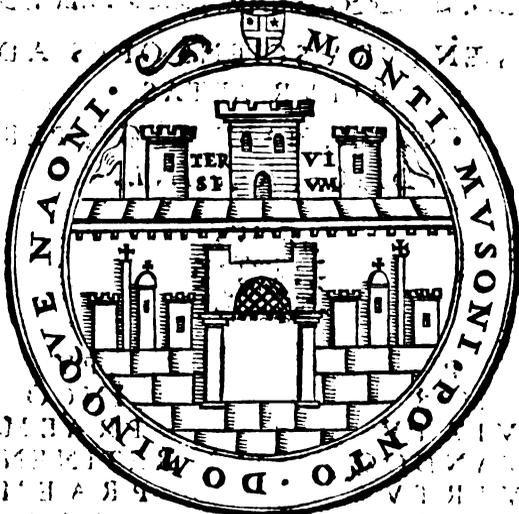
III

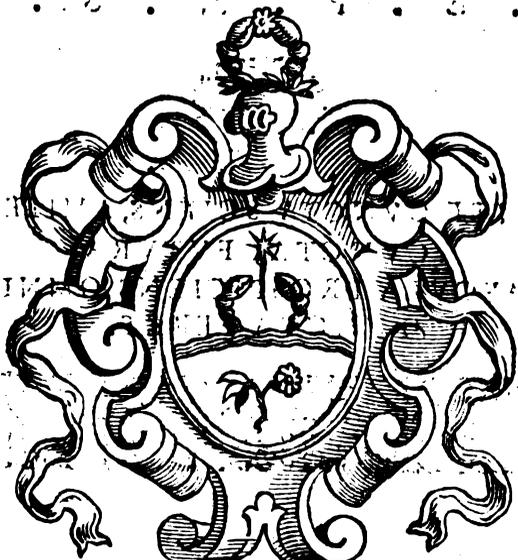
CANDIDA
FULVO
NOBILIOR
AVRO
FELIX
ANTI-
QVI-
TAS.

SIGILLVM REIPVB. TARVISINÆ.

BARTH. BURCHELATI INSIGNIA

NIHIL EST SIMVL INVENTVM, ET PERFECTVM.

QVOD VENTVRA SCIENS OPVS ADMIRA
BITVR AETAS
ACCIPE LECTOR, HABE, LEGE, PERLEGE,
DISCE, REPONE.

P
MER
VIRTV
QVANDOQ
VIRTV
MER
P

PV
INCO
PRAEM
REFINENT
PRAEM
INCO
PV

H . E . P . N . S . C .

SPERNERE CVNCTA SCIENS, AMPLECTENS
CVNCTA, FVTVRA
SAECVLA PROSPICIENS OMNIA
PVNCTA FERET.

ILLVSTRIBVS
TARVISII
PROVISORIBVS,
cæterisq. Ciuibus dilectissimis.

B. ARTH. BURCHELATVS PHYS.
S . D . P .

ANIMADVERTENS (Magnifici
nostræ vrbis Præfides) me patriæ
tantum teneri, quantum fortè pa-
rentibus, qui me in ea genuerint,
atque edũcarint, operis pretium
me facturum sum arbitratus, dum
in illius splendore non parũ obliuionis tenebris
obscurato, disiectis nubibus gloriosius extendendo
paulũ pro viribus obuersaret: neque tamen hoc
negotio

negotio ex sententia sic expedito adhuc factus sum
animi compos, nisi & patriæ ipsi dicasset hos meos
liberos partus non paucis laboribus, ac vigiliis effor-
matus, quippe qui istud opus physicalibus studiis, ac
medicis exercitiis die noctuq; subtraxerim, nec alteru-
tris attamen unquam defuerim. Propterea Vos, Pro-
uifores illustres, qui summa cura, studioq; mirabili ci-
uicâ negotia pertractatis, communia bona defendi-
tis, pariterq; commune bonum continuè procuratis:
quinetiam Conciues omnes selegi, omnes etenim su-
mûs vnius Taruisij nostri grati, ac diligentes alumni,
ac veluti magnæ cuiuspiam arboris trunci, rami, ger-
mina, cortices, flores, folia, ac fructus, quæ quidem
cuncta ab vno stipite, ab vna inquam radice coalun-
tur, ac conseruantur, atque inuicem truncus corti-
cem, cortex truncum tuetur, fructus folia, rami & fo-
lia, & fructus, radix autem omnia. Vobis itaq; hoc
opus dedico, & tanquàm decimam soluo; Vos pro-
pterea huius Codicis veluti munimen, ac propugna-
culum, illum vti rem vestram contra quoscunq; præ-
cipuè contra detractores, ac sciolos, tum contra eos,
qui instar fuci ad aliena pabula immunes sedent, sum-
mo iure acriter defendatis; Ego enim vitiligatores
vnius æstimans assis, eosq; omnes, si quis alius, flo-
tipendens, amicorum suasionibus propemodum im-
portunis consentiens, tametsi minus id cogita-
sem, hos sermones vix absolutos exposui, non
grauatè tamen, vt ab hoc expeditus negotio grauioribus
scientiarum studiis commodius inseruirem,

Ecquid

Ecquid non video forsitan, quod lippis, nec tonso-
ribus non notum est? me in hoc opere parum qui-
dem pro meritis de vrbe, de Patriciis, de rebus gestis,
leuiq; ordine, ac sæpius veluti obiter fuisse locutum,
quod & de Epitaphiis dictum velim: vt etiam aliquis
iudicet, me multa quidem digna, quæ absoluantur
proponere, pauca autem ex illis expediuisse: & non
aliter, atq; fabricæ cuiuspiam redemptorem lapidum,
congeriem, tignorum copiam, cæmenti aceruos,
quinetiam operarios præparasse; nullas tamen pro-
pterea super iactis fundamentis edes composuisse; at-
tamen nec ab re istud extenus me fecisse arbitror, cum
nihil simul & inuentum, & perfectum esse constet;
non etenim in extruendo opere, sed magis in acer-
uando materiam propter annalium carentiam, pri-
scorumq; taciturnitatem, dicamus liberè, propter il-
lòs habentium tenacitatem, huiusmodi meus exitit
labor: quæ sanè alteri suppeditata, non modicum il-
li emolumentum est paritura; nec irascar propterea
me magis aliis, quàm mihi ipsi his lucubrationibus,
his peragrationsibus profuturum, dummodo in re lit-
teraria, atque adeo studiosis viris me aliquid profuis-
se cognoscam, quandoquidem non solum nobis na-
ti sumus, imò ad hoc maximè nati, vt alij aliis pro-
sint, & vt communes vtilitates in medium confera-
mus, dandoque, & accipiendo humanam societatem
interim foueamus: cæterùm Ego ne historicum pro-
fiteor? aut chronologum? minimè inquam, sed Fran-
ciscanorum Epitaphiorum cum attinentibus diligen-
tem

tem perscrutatore[m] : istud itaque ut sit præcipuum ,
quod me apud alios excuset uolo , apud illos præset-
tim Ciues, de quibus nec minora , nec pauciora mihi
dicendum fuisse cognosco , dixissemq[ue] nisi extra pro-
prias metas fuisset non sine crimine diuagatus . Hu-
iusmodi autem excusationes , ac tutelas tum ab omni-
bus , tum maximè à Vobis , Præsides præstantissimi ,
dum occasio tulerit , expectabo . Siq[ue] interea in his
studiis forte fortuna primas tenentibus uiris placue-
ro , non infimam laudem , quæ est Virtutis præmium ,
me fore consecuturum sperabo : Et in aliis , quæ iam-
dudum sum meditatus , ac meditor , meum erga pa-
triam , ergaq[ue] bonarum litterarum studiosos feruidio-
rem animum interea præmonstrabo . Valete Proui-
sore[s] uigilantissimi , atq[ue] adeo amantissimi Conciues
mei ; siq[ue] unquam me de patria benemeritum cognou-
eritis , grato , ac memofi animo me nunc , magisque
meos in posterum foueatis precor .

VI

I N
BARTHOLOMAEI BURCHELATI
PHYSICI TARVISINI
SERMONES EPITAPHIORVM
Elogia.

AVGVSTI ACTIONII ADVOGARII TARV.
Elegidion.

*ONCVRANT, agrosq; petant, & premia capient
Publica, perpetuo seq; suosq; ligent
Ii, quos aut tenuis res urget semper egenos,
Corporis aut notum nil, nisi cura fuit:
Et pietate graui languentia corpora current,
Et, dum vita manet, nomen ad astra ferant.
Ast tu, quem magna menti maiora serentem
Urget Apollinea duplicis artis Amor,
Vt pietas, tempusq; petis, seu notior erum,
Egregium praestas officium Medici:
Inde tibi assiduo vires quae cumque supersunt,
Quodq; saluati tempus ab arte vacat,
Et Phoebus, Aonidumq; choro das cuncta sororum,
Dum duplici ingeminas carmina culta lyra;
Seu liber ludas iuuenili carmine Lauram,
Seu maestus plures inuida fatatori:
Mens auida assuescit, turpisq; ignara quietis
Laurigeri ad collis culmina tendit iter;*

R

At

At cum percurris ueterum monumenta uirorum
 Taruis sis, & soles nomina clara feris
 Cerno renascentem patriam, uideoq; silentem
 Tutum morte sonum dulce iterare Silm.
 Etiam soluerunt, urget quos amula uirtus,
 Nomini & aeterno templa dicata petunt.
 Perge age, & ut solitus, captis ingentibus effer
 Dignatus, hominumq; uberiora fide:
 Splendida iam nobis profer Coniugia largus,
 Gustus sublimes escaq; dulcis adat.
 Sic petitur caelum, sic sic mortalibus equis
 Ducitur, & tandem uita perennis erit.
 O si nunc liceat tecum penetrare recessus
 Pieridum vacuo nocte, dieq; mihi,
 Quosq; magis uellem manibus decerpere flores,
 Candidum & Vrana comere rite caput:
 Qualia iactarem fundamina? qualia demum
 Forsan construerem non subitura necem?
 Sed mihi sat praesule est fontem libare perennem,
 Dum melius fatis interiora datur.
 Tu tamen in praesentia melioribus uere fatis,
 Nec pigeat nostras rite subire uices.
 Vos Silides Nympha Taruisia numina Vati,
 Historico, & Medico semper adeste pretor.

BARTHOLOMAEI MANVICII A BELLANTO.

Ristia Pegasides relegent iam carmina, quando
 A nobis penitus mors inimica fugit.

Medea

Medea herbarum cedant medicamina, Circes
 Pocula nulla nocent, nullaq; virga ferit.
 Nunc Burchelatus calamo facit, atque medella
 Ante & post cineres viuere namque viros.
 Corduba Lucano gaudet, Venusinaq; Flacco
 Tellus, grandiloquo Mantua Virgilio:
 Istud opus relegat quisquis, nam cernere gaudens
 Taruisium poterit Vate suo, & Medico.

BASILII PILVMNI.

 Aturni inuidia Lethe qua merserat olim,
 Fluctibus & Stygijs delituere diu.
 Taruisi decus, Heroum clarissima facta,
 Quaq; super poterant cetera adire polos
 En Burchelatus, nouus ut caducifer alter,
 Euocat ad lucem, viuere & vsque iubet.
 Multa fato Priamo debet Troiana iuuentus,
 At Burchelato plurima Taruisium:
 Annis ille decem protexit Pergama ab hoste,
 A Fati Urbem, homines hic teget vsque manu.

BENEDICTI ZINI.

 Gregiam magnis absolueret sumptibus aulam,
 Tot ueteri ornamenta foro prabere, nouumq;
 Addere, & antiquas lapsas renouare figuras,
 Magnum, & difficile est moliri tanta repente.
 Hac, & plura tamen nostri admiranda peregit,
 Vt cernis, breuiter diuini cura poeta,

In melius reparans veterum monumenta virorum
Nobilium meritis, qui nomina ad astra tulerunt:
Cuius honorato cultu. congaudet amatum.
Tarusium sibi parvo, perpetuoq; benigno
Nobile prosequitur studiumq; operamq; favore.

FRANCISCI NOVALENSIS.

Arusis veterum qui quæris gesta virorum,
Quid solido spectas obruita saxa solo?
Hæc demonstrantem doctum modo perlege librum,
Quem Burchelati dat tibi grata manus.

FRANCISCI TRICII.

Nobile Tarusium, decus, & monumenta priorum
Insignem merito claram & super aethera sumam
Prospiciens Dea, cui gestorum est maxima cura,
Perpetuò hæc vigeant, vigeat per sæcla Minorum.
Et Burchelatus doctis ex omnibus unus,
Qui tantos proceres, tantarumq; munera laudum
Digerit in numerum, ac æternis singula fastis
Demandat, sic nata Iouis tum Heliconis ad atram
Ex oculis sedem fugiens evanuit atra.

GASPARIS ANCHARANI BASS.

Vt primum tetigere meas tua splendida facta
Bartholomæe fores,
Quæ Tarusinis populis tum grata feruntur,
In tua vota trabor.

Nec

Nec possum laudes cara nutricis quantum
 Non petisse virum.
 Il merito, tu quando tuis monumenta tuorum
 Sydera ad alta vchis;
 Te tulit alma virum, cuius prætenditur arte,
 Ingenioq; manu:
 Ut satures mentes, egrorum corpora sanes,
 Rireq; cuncta feras.
 Quàm fulges miris cæli virtutibus auctus,
 Iuppiter altor adest.
 Ipse diu monumenta virum conterrita ab aus
 Splendida restituis,
 Ut, Romanorum sectans vestigia, claram
 Amplifices patriam
 Felicem nimium, quæ gratum protulit orbi
 Terra, sibiq; decus.
 Munere pro tanto ciues persoluite grates
 Voce, opibusq; iuro,
 Ferteq; fulgentem cælo alittonante Poetam
 Fulgidiorè tuba.

GASPARIS CVRTII NASC. PH.

Quid vivis patria debes, victura quòd abs te
 Sit semper, debet sed magis illa tibi.

I G N O T I.

Iste Cupidineas cecinit, rosè asq; Camenas,
 Festaq;, amicitias, somnia lata, viros.

Ruris

*Ruris delicias, ad Amicos plurima, versus
Mammea, & expositi cuncta sed acta probant,
Inferias, vel dum Tyro, celebrauit Amicis,
Ludicra prater eo continuata iocis.
Hunc Leo, Monoceros, Elephas, cum Rhinoceronte
Carmine per celebres concelebrate virum.
Hunc decorent opera Etrusca, & Rhetorū, atq; Sophorū
Felici calamo facta Latina sibi.
Symbola pista latent centena ex ordine versus
Clara, latent septem prandia docta virum.
Porrigit historica hac Epitaphia patribus urbis
Impulsus, tantum ne latuisset opus.
Cetera, quisquis eris mecum, tradenda precemur
Ne pereant tanti scripta verendi viri.*

INCERTI AD MVSAM.

D*ic mihi Musa precor diuturna silentia rumpens
Latior vnde fluat, splendidiorq; Silis.
M. Burchelatus eum illustrat super athera, postquam
Hunc Silides Nympha continuere sinu:
Hic canit, hic cecinit, canet usque celebrius arte
Latia, & Etrusca lingua, & Iberiade:
Nec dimittet opus, scribat, studeat, medeat,
Donec eum incolumen seruet, alatq; Deus.*

IOANNIS TVRRII DOC.

A*uras, Pastorum lusus, seu seria cantas
Sedulus ad numeros dulcia fila mouens,
Stemmata*

*Stemmata seu patriæ pulchro trabis ordine, lassa
Corpora vel medica Paonis arte leuas,
Vi tam homini præbes Medicus labilemque breuemque,
At stabilem scriptor, perpetuamque, feres.*

IOSEPH POLICRETI.

 *Vi Lauras cecinit, qui sacro numine ductus
Purpureasque rosas carmine ad astra tulit;
Nunc hilari vultu, atque graui sermone refulgens
Illustrem patriam nobilitate colit:
Perpendens animi veterum generosa virorum
Stemmata, virtutes, munera celsa, domos.
Eleuat, extollit, cunctis mirantibus ornat
Sic Burchelatus fronde virente caput.
Hoc opus aeternum summa pietate disciuit,
Et nomen, patria, consiliisque, Dijs.*

THEODORI ANGELVTII DOC.

 *Im veteris reficis clarorum stemmata cere,
Et speciem antiquis reddis imaginibus.
Ipse auro te fulgenti, stabilique, figuras,
Inuida quod nunquam tempora comminuent.*

AVCTORIS OPERIS

Ad superscriptos præcinentes Amicos :

*Iuite perpetuò felices, viuite Vates,
Per vos, dum viuat, uiuet & istud opus.*

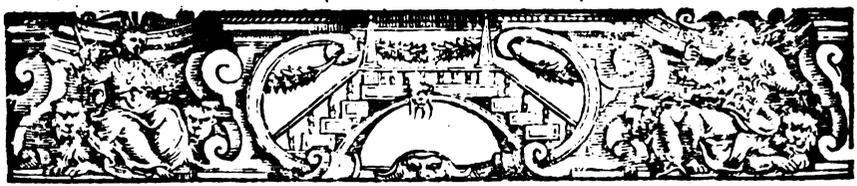
EIVSDEM IN LAVDDEM VRBIS,

*Rbs Antiqua Virum genitrix, qui Sydera tagunt.
Quis te iam posuit? Me posuere Phryges.
Quis nomen tribuit? Prudentia Diua triformis,
Dum trina hic facie iam venerata fuit;
Cur tibi tale dedit nomen Prudentia? cernam
Ut qua sunt, fuerint, quæq; futura forent.
Hinc opportuno mutavi tempore sortes,
Me & tandem Venetis iudiciosa dedi.
Tarvisina etenim mea Marchia Venetia dicta est,
Diceturq; , quoad sermo latinus erit.
Inde ego continue speciosior affluo claris
Ciuiibus, & muris condecorata meis;
Pace seuor placida, letor, quia sunt mihi alumni,
Ense, opibus, calamo splendidiore graues.*

Elogiorum finis.

A MICO LECTORI,
BARTHOLOMAEVS BURCHELATVS
DOCTOR TARVISINVS.

ERV M antiquarum nobile studium illuc usq; proeuctum adhuc fuisse tenendum censeo, ut nullus ferme amplius reperiatur lapis, nullum vetus monumentum mentione dignum, quod à viris doctissimis de industria, siue in exempli modum non sit litterarum monumentis ad legentium tum delectationem, tum utilitatem accuratius consignatum: ut exinde omnis labor in huiusmodi antiquitatibus perquirendis, exemplandis, explicandis uè hodie penitus videatur sublatus: quod pariter de iconibus, siue imaginibus Principum, Virorum sanè quorumcumque

A illu-

illustrium dicendum arbitror : apud harum etenim imaginum indagatores , professoresq; præter libros , complura numismata ex metallo diuersi generis , tum corynthiaco , tum misto , sicuti ex argento , & auro cum antiquis , splendidis , varijsq; eorum elogijs , ac insignibus ubique locorum , & in nostro etiam scriniolo comperiuntur : quarum profectò in utroque genere Antiquitatum gloriosa Auctorum nomina si recensere mens esset , extra propositum nostra nunc oratio vagaretur : tamen si nonnullorum ex illis in hoc opere consumendo mihi sapius auctoritates venient usurpandæ : quandoquidem parum abest , quin & Ego ex hoc laboris , ac studij genere sim Antiquarius , futuris saltem temporibus , dum supersint opera , vocandus . Animus etenim noster est , quæcunque modo existunt in Antiqua , ac magnifica Patrum Minoritarum Basilica hic Taruisij constituta in muris , sepulchrisvè monumenta mentione digna latinis characteribus exarata in unum codicem aceruare , de illis ratiocinari , nec non præterea opportuna mihi oblata occasione de multis alijs id genus à me alibi visis , ac obseruatis tumulis , illis vel cognationis ratione , vel magnificentia , vel artificio , siue ob aliam quamque causam attinentibus , condignam facere mentionem . Quo autem motus Genio ad hoc & mentis , & corporis laboriosum opus peragendum accendar , si qui noscere cupient sic habento : me & bonarum litterarum studium , & illustrium hominum venerandam commemorationem , & consanguineorum meorum plurium monu-

menta ,

3
menta, perinde ac clarissimorum quorundam merita Virorum Nobilium, & inter viuos etiam degentium ad hoc impulsisse: Quocirca haud credet quispiam me in hoc opere uniuersam Epitaphiorum materiam tractaturum, uouerem etenim instar Sisyphi laboriosum lapidem ab alijs sapius reuolutum; neque etiam cuncta mihi iam proposita Epitaphia recensebo, ne tedium ex varia dictandi similitudine, similiq; scribendi varietate, turpisq; simul nau-sea alicui concitetur: Quod fortasse respiciens Franciscus Sansouinus dum Venetiarum Urbis Nobilissima Historiam, Viros clarissimos, monumenta, ac memorias typis nuper exposuisset, plurima, ne dicam innumera Epitaphia cum silentio pertransiuit: quare nec unius Taruisij mei monumenta omnia iuxta institutum mihi describere ad praesens libuit, ne parum fortassis ab intellectus mei dexteritate suffultus, in tanta hominum, rerumq; gestarum varietate, ac magnificentia deficerem in itinere consultus à Flacco in Epistola illa ad Pisones dum diceret.

Sumite materiam vestris qui scribitis aquam

Viribus, & versate diu quid ferre recusent,

Quid valeant humeri.

Quod opus arduum profectò, ac laudabile nobis cunctis oppidò estimandum ueniret: Et ò utinam Viris quibusdam nostratibus studio bonarum litterarum clarissimis ere vel publico huiusmodi negocium, annales sane, seu Chronica publica compilandi destinaretur, ne admiran-

A 2 dorum

dorum quoquo saeculo Virorum gloriosa gesta, ac generosa facinora tandiù sepulta, atque Orco propemodum commendata marcescerent. Quem fructum autem prater delectationem ex hoc opere sint lectores expiscaturi, ipsi viderint, tam varius etenim est gustus hominum, ut ab omni ambiguitate sit penitus alienum illud Horatij ad Iulium Florum.

Tres mihi conuiuia propè dissentire videntur
 Poscentes vario multum diuersa palato, (alter,
 Quid dem? quid non dem? renuis tu quod iubet
 Quod petis, id sanè est inuisum, acidumq; duobus.
 adeo ut verissimum sit illud, quod idem in proximo dixerat

Denique non omnes eadem mirantur, amantiq; . . .
 Nihilominus Antiquario partes varia variis Epitaphijs,
 ac expositionibus assignabuntur: Historico, qui rerum Tar
 uisinarum præcipue memoria delectetur, tractatio nisi pror
 sus, ut aliorum, iucunda, illi saltem veridica dignoscetur.
 Poeta aliquid haurient: Grammaticis fortasse numerus
 non satis arripserit: Rhetores, nescio an studium, an ma
 gis dispositionem, seu artificium accusabunt; Caterum
 conciuies mei (nisi fallor sententia) miram ex hac lectio
 ne iucunditatem, & delectationem, nec prorsus omni va
 cuam utilitate percipient: talem etenim in eorum gratiam
 nullo quidem iubente, siue impellente laborem suscepi, qua
 lem in Ciuitate nostra neminem suscepisse usque ad hæc
 tempora scire nobis integrum est. sed iam ad opus propo
 situm ita per Dialogum exordiendum accingor.

SERMO

S E R M O P R I M V S .

INTERLOCVTORES.

BARTHOLOMAEVS BYRCHELATVS,
ET ALEXANDER VONICVS.

B. *QVI S* ille est, quem iam nunc
aduentantem uideo?

A. *Salue amicorum optime, iam me in-*
columem rediſſe gaudeas, tametsi
uſque adeo feſſum, ac pecunijs ua-
cuum, tanta eſt apud nautas, can-
pones, ac ſtabularios auaritia, ut priſtino ſtatui meo,
antequam peregre profiſcerer, penè inuideam: quid e-
nim rei mea familiari profuit? quid mea ualeitudini tu-
lit emolumentum me orbem diutiùs peragraſſe, Romam,
Neapolim, Flaminiam fermè uniuerſam, magnamq; In-
ſubria partem uidiſſe? imò potiùs quantum hæc peragra-
tio mihi attulerit nocumenti iam audias: uſque adeo ſum
perfractus membra, modo equo inherens, quandoque
pedibus itinerans, nonnunquam protractus eſſedo, aut
parua nauis, ſæpius malè recubans, ut nimio opere ſit corpus
meum à ſymmetria alienum, ut nullam in me ipſo bonam
per-

persequentiam ualeitudinem: Et idcirco prater desiderium te inuisendi, hac hora matutinate primum omnium salutandum constitui, ut postmodum de ualeitudine mea, quod tuo fiat commodo, mihi fidele tuum praestes consilium pariter, ac auxilium; Nihil autem aliud de tam longa itineris circuitione Taruisum reportauit, prater monumenta quadam in locis varijs à me curiosius explorata circa diuersorum hominum mores, circa urbes, ac oppida, muros, ac marmora, tum chartis, tum memoria libentiùs commendata.

B. O Amicorum meorum apex, ac complementum, salue iterum; incredibile profectò mihi detulit solatium aduentus tuus; sed amabò, tibi ne uideris parum fuisse superlucratum? ita modicum istud futurum statuis emolumentum? bona indulgens ualeitudini breuì, quod tibi polliceri non uereor, ualidus, symmeter ac fortis fies: sicuti & loculos, & ararium, prouentus plures exigens, ac uenundans breuiter redimplebis: res autem quotcumque uideris, memoria seruaturus, & tui, & magis aliorum uita institutionem moderaberis, atque tantam exinde hauries consolationem in posterum, ut nedum te unquam horum itinerum minime debeat pœnitere, imò magis ob id gaudere debeas, & quod non dubito, diutiùs oblectari.

A. Faxit Deus, qui suauiter cuncta disponit.

B. Antequam ulterius sermones nostri proripiantur, si maui istuc in proximas Franciscanas edes rem diuinam ascultaturi, breuibus concedamus.

Vbi

A. *Vbi vis non moror. Dum sacrum audiebam, frater dulcissime, Templum hoc circumspiciens, præter alia certè sum admiratus copiam tumulorum, quasdamq; illorum inscriptiones, & in muris quadam dictamina sacram illam antiquitatem redolentia, quæ (ita me Dii ament) uel nunquam uidi, uel antea nunquam animaduerti.*

B. *Et Ego quandoque admiratus sum plura, nobilioraq; in hac Basilica Epitaphia reperiri, quam, nisi fallor, in quocumque alio Taruisino Templo quantumuis ampliori; quocirca cum tu æquè ac Ego huiuscemodi elogijs delectemur, nisi te pigeat, selectiora legamus, ac seligamus: & si tu mihi unum, quod spero, libens præstabis, scilicet, quæ aliquod solum, aliquam uè obscuritatem continent cum antiquioribus à te Romæ præsertim uisis cõferens mecum expones, illaq; esse nobilia commonstrabis, Ego tibi aliud spondeo, nempe me dicturum de egregijs tumulatis uiris, de strenuis eorum gestis, deq; ipsorum stemmatibus generosis: sicuti polliceor etiam recensere alia multa passim per Taruisinas Ecclesias Epitaphia disposita istis aliqua ratione attinentia.*

A. *Nihil mihi in præsentia contingere posset gratius, quandoquidem, & plurimum à me hinc inde obseruatorum memorabilium hoc dulci exercitij genere recordabor, & huius nostræ Ciuitatis Viros nobiles, ac illustres, cum nulli præsertim sint annales publici, audiendi desiderio teneor incredibili.*

B. *Concedamus parumper extra Templum sub hoc uestibulo*

8 E P I T A P H I O R V M

lo secus fluuium, ut absque aliquo impedimento liberius colloquamur, utq; primum, quæ extra basilicam reperiuntur memoranda, assumamus.

A. Et id quidem melius. iam incipias.

B. Antequam, ò Amice, ad Epitaphia referenda descendam, me operis præcium facturum existimo, si primo loco de huius magnifici, ac antiqui Templi fabrica quadam, quæ & eius antiquitatem, & Nobilium Taruisinorum Ciuium in diuinum cultum propensionem testentur, breuibus recensebo: qua de re primò unum nobis est statuendum: Templum hoc nempe antiquissimum extitisse cuius foundationis desit memoria, per eam scilicet tantum partem, qua chorus, & altare maius cum sacellis adherentibus continetur, licet quidam ex se astruat id ante tertentum, & quinquaginta annos constructum esse, quibus sæculis Diuæ Mariæ Templum dictitabatur, tamen si dicat aliqui sanctæ Fuscæ, ad cuius diuina officia administranda usque ad annum, à conciliata Diuinitate, 1300. fuerant præpositi duo fratres Nonantulani ordinis D. Augustini: qui, postea quàm D. Mariæ Maioris templi, atque cœnobium constructum fuit primaria impensa generosæ matris Lucretiæ Turriana, tunc uxoris illustris Equitis Io. Baptistæ de Rouerio Nobilis ciuis Taruisini circiter dicta tempora à morbo grauissimo B. Virginis meritis pristina sanitati restituta, sese istuc transtulerunt, qui deinceps (usque adeo D. Mariæ ob infinita miracula ibi à ciuibus, ac exteris ueneratæ cum oblationibus opiparis cul-

tus

tus excreuit, ac semper viget) Et plures, & nobiliores redditi nunc eo locis amplissimum habitant monasterium, quod sanè inter urbis ditissima hodie numeratur : ad prioris autem loci cœnobium aliquot ex Minoritarum D. Francisci familia tunc fuere constituti : qui postea pijs suffulti eleemosinis altare maius nouum reddentes, ac speciosum, Beati Francisci eorum deuoti ordinis sanctissimi fundatoris auratam statuam sub D. Mariae virginis imaginem addiderunt, & successiuis temporibus ipsi, ac vniuersa ciuitas B. Francisci Ecclesiam vocitarunt .

A. Hæc de primaria Templi parte sat habeo, verumtamen cum adeo amplum sit hoc cœnobium, totq; sint atria. atque adificia, miror quomodo tot, tantaq; ex solis pijs oblationibus construi potuissent.

B. Cessabit admiratio, dum quæ in presentia sum dicturus audieris. iisdem temporibus, s. circa annum 1300. illustres illi Comites de Camino, quorum antiquissima familia anno Christi 1023. dum Corradus primus huius nominis Imperator ab Vrbe Roma, ubi à Pontifice Coronam acceperat, per hæc loca reuenteretur, primò cœpit in Italia cohabitare : quando quidem Alberto, & Guецello ni de Camino tunc dictis de Montanara, dum Imperatorem comitarentur, ab eo huius superioris regionis pars satis ampla, tum & inferioris concessa fuit, sicuti & ab Hermano Comite Cenetense pagos aliquot secus Liguentiam fluumium acceperunt, ubi postmodum amplum, ac forte propugnaculum fabricarunt, quod quidem Caminum

B dixit

dixerunt, seq; Camini Comites, ac Dominos successiuis temporibus ipsi, ac ceteri homines denominarunt: hi inquam illustres Comites proprias habitabant antiquas ades ubi nunc extat hoc monasterium praesertim ad occidentalem partem aduersus hanc insulam, qua tunc temporis erat cum continenti: Contigit autem illo saeculo, ut praeset Taruisij bellator strenuus Gerardus de Camino iamdudum Cuius Taruisinus, factus inquam votis omnibus Praefectus huius Ciuitatis (Capitaneus Generalis vulgo) propter strenuum opus, quod egit in expellendo illos de Castellis cum sequacibus, qui erant factionis Gibellinae contra Ecclesiam Pontificiam, cuius facti aliqualis mentio hic in Templo D. Laurentij reperitur.

- A. Iam non memini, praecor referas quod in hac materia dignum censes, praesertim quoniam sumus circa marmora versaturi.
- B. Tametsi factum non referat clariùs, sicuti nec fuerat opus, scimus hanc historiam ex ijs, qua in Cancellaria nostra communis sunt registrata, nempe anno 1283. mense Nouembri Nobiles de Castellis ex hac urbe Duobus Caminensibus expulsos esse: hanc autem tabellam posuit, prout in calce patet Bernardus Castaldius Primiarius eius Ecclesiae Vicarius reuerendus, ne & tanti operis, & consecrationis illius memoria delitesceret, iam audias.

Tem-

S E R M O I. II
D . O . M .

TEMPLVM HOC IN HONOREM S. LAVRENTII
MAR. ERECTVM AB ALBERTO RICCO EPISCOPO
TAR. EX COEMENTIS PALATII GERARDI
DE CASTELLIS DEIECTI FVNDITVS, ET
SIBI A' REP. TAR. DONATIS SVPER FVNDO'
DOMVS BRANCALEONIS FRATRIS SVI A
GERARDO INTERFECTI, SVMPA AD
HOC PORTICVS PARTE IAM SVPER SOLO
SVO CONSTRUCTAE IN PIAM FRATRIS
MEMORIAM. A. D. MCCLXXIII.
BERNAR. DE RVBEIS ITIDEM TAR. PONT.
CONSECRAVIT IIII. ID. AVG. MDI.

*Hic inquam Gerardus de Camino duos suscepit fi-
lios Ricciardum scilicet, & Guецellonem, senior autem
factus suum ultimum condidit testamētum coram septem
Minoritis monachis in eorum sacrario, propter quod Gue
celloni legavit totam vallem Mariniam, Soligetum, For-
minicam, RegenZudum, & Syluam tunc Castra omnia
in Taruisino circuitu: in ceteris autem quibuscumque suis
bonis equaliter ambos filios sibi heredes instituit: ut au-
tem quod de summa Ricciardo detraxerat, ei in altero
compensaret, praenimia auctoritate, qua in Ciuitate mul-
tum pollebat, ita rem cum maiori consilio pertractauit, ut
post eius obitum Ricciardus Urbis Praefectus sufficeretur:
Anno porro 1306. secessit ab humanis Gerardus,
cum Tyrannidem ferme, & bellando, & imperando*

B 2 per

per viginti annos exercuisset : fuere siquidem Caminates bellatores acerrimi , ut præter alios testati sunt Ioannes Candidus in eius Aquileiensibus commentarijs , & Petrus Gerardus Patavinus in Eccelini Tertij de Romano vita Tyrannica describenda , cum quo , & cum eius fratre Alberico ductis exercitibus militum Caminenses sæpius decertarunt , sed horum gesta pene omnia evidentius ex libris Grammatophylatij dignoscuntur . Tumulatus verò fuit hic Urbis Præfectus in hoc D. Francisciphano penès sacrarium , ubi priùs sibi extrui fecerat nobile Mausoleum , spectatur siquidem , ut noris , ipsius arcæ pario marmore , auratoq; opere speciosa aliùs in pariete fabricata testudineo fornice superiuncto cum pinnaculis circumcirca eminentibus ex figuris , & characteribus aureis insigniter exornatis : ad hæc superius ad parietem affixa conspiciuntur huius clarissimi Viri insignia , hasta , pila , umbones , uexilla , paludamenta cum gentiliciis eius insigniis , scilicet ex albo , & nigro à summo ad imum hinc inde condecorata , sed , quod mirandum in modum miror , nullum in toto ambitu cernitur Epitaphium , quod etenim ad columnarum bases legitur aureis calatum litteris est nomen Lucae cuiusdam Pictoris Veneti ; Præterea , ut ad rem ueniam , alterum generosum opus ac pium egit hic illustri Urbis nostræ Præfectus , neque enim à Dei cultu abhorrebat , cum nec etiam asperrimus fuerit degustatus ; nanque dum ad forum (ni fallor) cum militibus Præsidis palatium publicum habitaret , diuino excitatus spiritu ,
proprias

proprias eius antiquas ades uicinis monachis Minoritis, qui tunc paruum angulum habitabant, ad cœnobium sibi capacius fabricandum concessit, quinimo ipse ere sua impensam iis grandem contribuit: quapropter Monachi successiuis temporibus pijs adiuti elemosinis magnificum tanti Benefactoris palatium cum atrijs, curijs, cauadijs, ac uestibulis in monasterij formam, qualis nunc cernitur, tandem adificarunt, & istud viridarium, quod uides, postea à continenti nouo hoc alueo separantes in talem insulam redegerunt.

Summo animi mei solatio hanc de Gerardo Caminate historiam audiui, tametsi doleam ciuitatem nostram non semel illius seuitiam degustasse: at quid de Ricciardo post genitoris obitum mihi narras?

B. De Ricciardo post mortem patris. Præsecto Taruisij declarato, eiusq; Ciuitatis postea ab Imperatore Vicario constituto sanè subest dicere, cum fortasse eius historiam, imò finem audire non sit nobis iniucundum futurum: quapropter hic magnus vir genitoris vestigia subsécutus, quinetiam ipsum, in prauis præsertim operibus, longè superans, ut est natura nostra ad malum procliuus, & tyrannidem, & supra, & adulteria indicibili omnium Taruisinorum mœrore continuè ad eius libitum scelestius exercebat, unde factum fuit, ut optimates, & proceres mirum in modum, summoq; iure indignantes, ex ijs præcipui secretò deliberarent, se à seruitutis iugo, atque tyrannidis infortunio uelle aliquando liberare, quocirca

in

in Ricciardi excidium unanimis conspirarunt; re igitur bene disposita, dum Praefectus, sicuti assueuerat, luderet latrunculis in palatio, quidam rustica indutus penula accedens propius de ludo huiusmodi admirabundus, extracto, quem sub veste tegebat, gladio, Ricciardum mortali vulnere percussit in capite, qui statim humi concidit, percussor fugiens à commilitonibus interficitur, de quo Dux Nobilis vix respirans siscitatus, ei responsum fuit, illum fuisse dilaniatum, tunc ille dolens, quod propterea auctores propriae mortis erat ignoraturus, ei relatum fuit, hanc fuisse Taruisinorum procerum conspirationem: tunc ille proferens, ergo in communi plangent quod commiserit singularitas, continuò emisit animam.

- A. Iure merito id factum est, cum ex D. Augustini sententia, fermè sit impossibile male viuere, & bene mori: verumtamen si aliqua est particularis huius rei memoria apud scriptorem aliquem fide dignum mihi gratum facies illud istuc transportare.
- B. Non possum, neque debeo tibi in hoc, sicut & in alijs minime obtemperare, quapropter pratermissa historia Almerica, qua etiam factum narrat, non pigebit hic referre quod in historia uniuersali Andrea Redusij de Quero, cuius posteris, ut noris, iam dudum inter nobiles ciues nostros relati sunt, his litteris, penès illustrem Comitum Ioannembaptistam de Collalto antiquarum rerum studiosissimum comperi registratum, uidelicet, Anno 1312. mense Aprilis Vir Nobilis D. Riccardo de

de Camino Vicarius in Taruisio pro Imperatore, dum luderet scacchis, quidam rusticus de Triuignano famulus domini Altinerij de Arzonibus appropinquauit ad eum, & amoto clamysde suo griseo clam traxit de sub clamysde ronconem ferreum, & Nobilem Virum percussit in capite, qui statim à circumstantibus fuit crudeliter laceratus: dum Vir Nobilis staret nihil aliud expectans, quàm mortem, ait, ubi est qui vulnerauit me indignè? tunc ait unus, mortuus est, ait infirmus amodò sciri non poterunt tanti sceleris mandatores? cui miles quidam ait, nullum secretum, quod non reueletur, iam enim murmuratur hoc factum fuisse mandato quorundam nobilium Triuisii, quos inter ceteros diligebas: Tunc nobilis dirigens se ad Deum ait, credo quòd adhuc Taruisum luet in communi quod deliquit singularitas aliquorum, & inclinato capite emisit spiritum: post cuius mortem D. Guecellus eius frater factus fuit Dominus omnibus annuentibus in Taruisio. causa fuit, nam D. Riccardo de Camino rem habuerat cum uxore dicti de Arzonibus existentis tunc in Potestaria Ciuitatis Belluni, cui dominabatur ille de Camino, & hoc inuita Domina, qua aduenienti marito nunciauit, qui secretè participato colloquio, & consilio cum Comite Rambaldo de Collalto, cuius filiam voluerat deflorare, adduxit eundem rusticum familiarem suum, & fortè amentem ad tale homicidium perpetrandum, dum idem D. Riccardo ad scacchos luderet cum praedicto, quo immediatè percusso Dominus de Arzonibus

sica

sica euaginata proprium famulum interemit, ne rem aperiret in posterum, iam verò, ut superius tactum est, his ita perpetratis postea diebus paucis interiectis, forsitan ne diutina inquisitione coniuratio detegeretur, Gucellonem de Camino Ricciardi fratrem Praefectum Urbis constituerunt, sed non multo post tempore, habito maturo consilio, & hunc Praefecti auctoritate expoliantes ex urbe penitus abegerunt, & subinde protinus lege statutum fuit, ut castrum Syluae solo tunc equaretur, & ne unquam amplius restitueretur prolatum.

- A. Historico huic Andrae de Quero veluti in his pariter in cunctis alijs magna fides est tribuenda, uti homini praeter eius solertiam, ac peritiam, qui existens communis Tarvisii Cancellarius omnia fidelissimè ex scripturis authenticis in eius historiam deriuauit, porrò nec in concribenda historia fuit illustris Andraas de Quero, sed & in bello dum tercentum militibus imperabat, sed & in magistratu dum anno domini 1.426. annuente Senatu Veneto Castellanus Brixia praesidebat; caterùm, nisi mea me fallit memoria, Ricciardus hic, de quo mox loquebaris, ille fuit, de quo Dantes Alengierius 1x. cap. paradisi sic prophetarat.

Et doue Sile, & Cagnan s'accompagna
 Tal signoreggia, & vâ con la test'alta,
 Che già per lui carpir si fâ la ragna.

Quod etiam, ut obseruauit eius commentator Landinus non ignorauit. Porrò nunquid Ricciardus in genitoris

ris arca fuerit cum patre contumelatus sum apprime dubius, cum & ad D. Margherita Ecclesiam Fratrum heremitarum sit sacellum, ad cuius fornicis summitatem apparet insigne gentilitium de Camino, & introrsum sit arca marmorea nobilis alabastrinis lapidibus affabrè decorata, iisdemq; Caminensium in signibus pariter exornata, & quod iterum maxime miror, neque ibi ulli sunt apppositi characteres.

A. Quod Ego in hac re satis dubia referre, seu iudicare possum, iam audias, cum ex Caminensium Genealogia cognovissem complures fuisse ex hac nobili, ac per antiqua familia de Camino, præsertim Guccellonem Tolberti filium, qui Tolbertum & Biaquinum filios susceperat, quique semper boni ciues fuerunt existimati, ut etiam Andreas de Quero sic dixerit, ex descendens Viri nobilis Biaquini de Camino extant duo fratres Riccardo, & Gerardus, qui se Venetis adiunxerunt, & Venetiarum nobiles facti sunt. in eam deueni sententiam hoc eorum fuisse sacellum, & monumentum; Riccardum autem Præfectum cum Gerardo eius patre istic fuisse compositum, eò magis quòd Fratres Franciscani de utrisque patris & filij obitu separatim quotannis celebrant anniuersarium. ut interim præteream aliorum Caminensium conspicua monumenta, quæ & Serravalli, & Opitergij, atque alibi sunt reposita, ne in hoc operis initio nos aliquis Caminensium historiam velle contexere imagnetur.

B. Rectè sanè, verumtamen abs te ulterius scire vellem,

C nun-

nunquid hanc satis amplam Ecclesiam Monachi, aut. Cui
minates, aut alij ita elongauerint.

B. Tibi non est ignorandum, illis ferme temporibus. No-
biles Virov ex antiqua familia de Raynaldis Taruisina,
& diuites, & in Dei cultum propensos valde, quandoqui-
dem per ligneum portem vallatum e regione magnificanti-
ipforum adium, qua plures sunt, & contigua, continue
ad hoc venerandum templum commode transmeabant, hos
inquam duo generosa facinora peregrisse: alterum quippe
quod praeipua ipforum erogatione fuit magna pars huius
templi producta, ab eo scilicet loco, ubi desinit chorus,
usque ad maiorem hanc, quam vides, Ecclesiae portam, at-
que in huius deuota operis memoriam insigne eorum geni-
litium marmoreum ex viroque latere, vnde orditi fuerit
hanc reliquam templi partem, altius infra muros volue-
runt appendi: Alterum Nobilium de Raynaldis opus
Sgregium sane duplex fuit, nempe quod vallatum muro
illo sedilia chori lignea valde operosa duobus extructis
marmoreis pergamis ad praecinendas lectiones, ac Euan-
gelia monachis peropportuna, cum chori ingressu ex mar-
more affabre elaborato appositis hinc inde domus eorum
insignis, & ad medium postremo, ut equum erat, de
seipsis cogitantes sacellum, quod est sacrario vicinum ma-
gis ad sese, eorumq; posteros inhumandos legerunt, in quo
pariter Diuo Ioanni Euangelista nobilem aram consti-
tuerunt, quo in loco simul sumptuosam arcam in pariete
suspensam ex marmore sursum constructam noris, ubi Do-
ctoris

Floris dormientis statuam marmoream comprehendis, & in terris mutum sepulchrum, & secus aliud capacious Raynaldorum familiae inscriptum monumentum dignoscis; Horum autem primi fuerunt Albrigetus, Franciscus, & Albertus Iudices, qui postremus fuit pro Tarvisina Repub. Potestas in Coneglano, & subinde tota hac familia huic pio cœnobio adminiculo semper fuit, quapropter Reuer. Patres pensiones recipiunt, & pro Raynaldorum omnium animabus mensuras continuè inferias circa eorum tumulum celebrant, ac frequentant.

- A. Vt aliàs audiui, atque etiam lectitavi, fuere ex hoc stemmate complures Viri strenui, ac gloriosi.
- B. Si impræsentiarium de quotquot illustribus Viris ex numerosa Raynaldorum familia congruam facere mentionem meus esset animus & arduum mihi opus proponerem peragendum, & præcipuo operi accessorium ipsomet opere partem assumere grandiore: Quisnam tantum effari posset de magnifico illo Raynaldo de Raynaldis (ut præscos alios multos ex hac familia omni tempore gloriosos præteream) quod non modicum, parumq; admodum esset? doctissimus ille fuit, sed & ditissimus, ut præter magnifica palatia, septuaginta amplissima prædia possideret: Qui filiabus omnibus ex Raynaldæ familia nascituris dotè satis amplam prouidit, nemoribus quibusdam, ac prædijs ad hoc specialiter constitutis. Ecquis sufficeret Zacharia illius, qui ante sexaginta circiter annos, floruit, merita, atque opera egregia stylo indeficienti percurrere? ille e-

C 2 tenim

tenim fuerat nostrorum temporum in declarando alter Hortensius, alter Cicero: nouit Roma, dum eousque miris Virtutibus progressus fuerat, ut nisi tunc summus Pōtifex decessisset Senator Roma iam designatus constituebatur. nouit Bononia dum ei Prator astitit, ubi adhuc in eius memoriam reposita conspiciuntur insignia. norunt Veneti, dum ipsum Venetias summis honoribus, ac muneribus ad magna onera sustinenda attraxerunt, ut tanti ciuis gloria apud suos fulgendo à suis itidem teste aure, atque oculo continuè summis laudibus experientia impellente celebraretur. Sed, Virorum nominibus sic in presentia pratermissis, quid dicam de illustri Beatrice de Raynaldis Comitissa Goritia? quid de Sarra illa, quæ obiens extremum diem annuos redditus & vini, & tritici, & aliarum rerum huic conuentui destinauit? Quid de Cecilia Alberti? Quid de Casandra Victoris Raynaldorū coniugibus similiter beneficentissimis? quocirca hac sigillatim omnia recensere neque mei styli, neque presentis operis posset esse materia, cum & quod facile sit, & quod breuioribus valeat explicari referre studeam.

A. Dubio procul de rebus ijs, quæ uberem exposcunt orationem, ac indefessam satius nobis est conticere, seu magis innuere, quàm illa dicendo velle complecti, ut ad multa nobis proposita citiùs pedem valeamus conferre: Quocirca his nunc omiſſis antequàm ad alia procedamus pariter equum esset illud Raynaldorum Epitaphium ad medium templi in nouo marmore positum recensere.

Fermè

B. *Fermè id exciderat ex mente meâ, dum tantorum hominum numerum, ac splendorem comprehendere cogitabam, accedamus, & illud legentes, si quid obscuri continet, id pro viribus explicemus.*

HERMANI DVO SVNT HIC PATRVVS, ET NEPOS, QUI LICET NON DIV VIXERINT, AT ITA TAMEN VT SEMPER VIVERENT

S. S.

OBIERVNT P. MDXI. S. MDLXIX.
 ABRIGHETVS CAN. TAR.
 POSTREMI FRATER M. P.

A. *Doctè sanè, atque eleganter positum, quod autem videtur dubium facere in hoc Elogio est ille. S. Geminatus, quorum characterum significatio præter alias, quæ videtur proposito conuenire est, ut inferant sibi similes, vel ut notat Valerius Probus libello de Antiquis litteris sanctissimi, aut sacrosancti; tametsi crediderim has litteras suprapositas esse P. & S. sequentis lineæ, ut primus, & secundus denotaretur. duo postremi characteres palàm est quòd inferunt monumentum, seu mœrens posuit, & si Probo denotent mensam posuit, vel memoriam. Porro tibi dicendum esset de his ambobus generosis Viris Hermani nomine antiquo huic stirpi germano, ac familiari insignitis, sicuti & de Abrigeto superstite Canonico exemplari, Viro & litterarum splendore, & vita institutione*

tutione maxime admirando, verumtamen hac aliàs for-
tasse: dicas nunc amabò quoniam, quorum ve sint dua
illa arca marmorea ad istius cœmiterij de via publica pri-
mum ingressum, supra tellurem à dextris altera, ac è re-
gione à sinistris altera constituta, adeo sibi inuicem & si-
tu, & dimensione qualibet similes; Et eodem marmo-
re, pari artificio, eodemque tempore lapicidam unum eas
dixeris exculpisse.

- B. Si rectè obseruabis inter illas est differentia, ut altera
nullas habeat litteras, sed tantummodo paruum Virum
equo inhaerentem cum hasta ad feriendum conuersa mirabi-
li arte excauatum, leuæ umbone cum aliquot signatis un-
dis accommodato, ut alicuius strenui militis hanc fuisse
facile comprehendas: altera verò in operientis marmoris
gyro cuius fuerit sepultura his characteribus palam facit.

SEP. DOMINI ACILESII DE NORDIGLO
ET SVORVM HAEREDVM.

- A. Hæ dua veluti antitheses mihi memoriæ submini-
strant illud à Plinio Cæcilio in quadam eius Epistola re-
gistratum de Verginio Ruffo, & de Frontino Viris sa-
pientissimis pari forsàn gloriæ cupiditate inflammatis: si-
quidem Ruffus sibi magnificum, & speciosum monu-
mentum construi fecerat claro hoc titulo decoratum.

Hic situs est Ruffus, pulso qui vindice quondam
Imperium adseruit non sibi, sed patriæ.

Frontinus autem nihil propemodum exijs voluit operari,

vir-

utriusque tamen inde, dispersa licet ratione, gloriam aucupantes: Ruffus sane dum debitas sibi pro sapientia titulos apponi voluit: Ferentinus autem dum generoso animo has omnia habuisse contemptui videri maluit: porro quis fuerit hic Acilesius precor referas.

B. Quis ille fuerit non satis constat, adeo hominum memoriam destruit temporum diuturnitas: propterea per contactus, Ascanium de Nordis Virum nobilem mihi perantiscum, cuius magnificas ades per triennium habitavi: in quibus adhuc permanerem, nisi melius consultus istua penes Franciscanum cœnobium me cum familia contulisset: ibi etenim domum comperi mihi in omnibus valde commodam, cuius quidem prope factus sum dominus, modicam sane solvens nostris Minoritis Fratribus pensionem; hunc inquam Ascanium, qui pluribus ab hinc artibus unà cum Antonio eius fratre Reu. Canonico Civitatē habitant Fori Julij, percontactus, perinde atque circum Tarvisina marmora diuagatus comperi, ante trecentos annos eorum Maiores extitisse ciues nobiles Tarvisinos, qui passim de Nordiglo, seu de Nordis nominabantur, cuius rei plura sunt testimonia; primum sit sepultura in gentilitio Nordiliorum sacello ad D. Margherita phanum, in qua istud Epitaphium tunc temporis excisum constat.

S. DOMINI NAMIONI DE NORDIGLO
BARTH. EIVS FILII, ET SVORVM
HAEREDVM. M. IIII. VIII.

Alterum,

A. Alterum, quòd in chronicis, præsertim illis conscri-
 ptis accurata diligentia Bartholomæi Zuccati ciuis no-
 stri, nominatum inuenio Rambaldum, Mussatinum, &
 alios de Nordis; perinde atque Bartholomæum Nordi-
 lium, & alios: hic autem Bartholomæus ille est ex tem-
 porum collatione, qui supra in marmore Namionis filius
 est appellatus, ubi unum aduertendum iudico, hunc scili-
 cet Namionem de filio in hoc Elogio mentionem fecisse,
 quippe qui unicus illi tantùm susceptus fuerat: neque ve-
 lim te nunc ignorare alterum fuisse Bartholomæum de
 Nordiglo, qui circa annum christiana salutis 1330. de-
 cessit: qui quidem anno 1313. belli tempore in Castro Me-
 stri pro ciuitate nostra Dux militum meritissimò fuerat
 constitutus, qui inquam coniugem habuit ditissimam illã,
 sicuti & sanctissimam Matronam Benassai de Medulo,
 qua anno 1334. moriens absque liberis inter reliqua mul-
 ta bona opera legauit pio xenodochio nostro D. Mariae
 verberatorum nomine nuncupato tot, tantaq; prædia,
 ædificia, atque alia bona, ut duodecim millia aureorum
 valor istorum omnium certè transcendat: adhæc arbor hu-
 ius prosapia manifestat hos omnes & alios multos ab uno
 Theobaldo de Nordis fluxisse sumpto initio circiter an-
 num trecentesium sexagesimum supra millesimum ab
 orbe redempto: hi autem duo magnifici fratres supersti-
 tes in octauo ab hoc Theobaldo gradu inclusiue con-
 spiciuntur. arborem huius numerosæ genealogiæ mihi
 videre contigit apud Fratres Heremitanos, uti ad quos
 postremo

postremo spectat tanta per fideicommissum hereditas ;
 Et quid si addidero anno 1564. cum nentiquam hi gene-
 rosi Viri propter longam eorum, atque Priorum absentiam
 fines Tarusini dignoscerentur, eos huc aduentasse, &
 per ipsorum prosopiam, atque per Chronica propria No-
 bilium comprobasse eorum Auctores, ut sic dicam, fuisse
 ex Nobilium Civium Tarusinarum collegio, & propter
 rea eos fuisse recognitos, ac omnibus votis in eorum ca-
 tum receptos pariter, ac adscriptos.

A. *Audui haec omnia non grauate, verumtamen istuc-
 usque ne verbum quidem de illo Acilesio, qui tibi digre-
 diendi super Nordiliorum familia occasionem dedit, & di-
 centem animaduerti.*

B. *Iam audias reliquum; in illo à Theobaldo defluxu nul-
 lum utique Acilesium comperi, tamen si plures quinquaginta
 ab illo descendentes masculi fuerint descripti, quare
 arbitrator. Ego, cum & superstites id ignorent, hunc
 Acilesium fuisse Theobaldo oppido antiquiorem, quod
 etiam confirmat arca hac vetustissima: memoriam au-
 tem fieri in hac genesi describenda à Theobaldo sum-
 pro principio, uti ab eo, qui tantum instituerat Nordi-
 liorum fideicommissum: ad casus veritatis confirmati-
 onem adrogo aliud sub aliis nominibus Epitaphium
 Nordiliorum in adibus D. Laurentij constitutum, quod tale est.*

D SEP.

SEP. D. GERARDI DE NORDIGLO, ICILINI
 ELVSE FILII, ET SVORVM HAEREDVM
 FACTA MCCCXLII.

*Vetustius adhuc Epitaphium reperitur ad cathedra-
 lem Ecclesiam infra Canonica secus adiculam D. Ni-
 colai in sepulchro finissimi marmoris sub dio supra ter-
 ram constructo, in cuius extrema ora, uti in hoc Fran-
 ciscano, adhuc salvi leguntur hę characteres.*

SEP. D. VVECELETO DE NORDIGLO
 ANNO D. MCCXXXVIII. MENSE MADIO.

*Hoc sane monumento inter Epitaphia antiquius in
 hac civitate hucusque mihi non contigit reperire.*

A. *Ego sanę quandoque sum admiratus antiquiores la-
 pides hic Tarvisu non extare, cum nihilominus sciam
 antiquiores fuisse Viros & litteris, & armis precla-
 ros, ac strenuos, quibus nedum Epitaphia, verum &
 Mausolea sublimia convenissent.*

B. *Nulla ulterius mentem tuam occupet admiratio, quan-
 doquidem id pluribus de causis evenisse clare constat:
 primum etenim extant & arca operose, & Epitaphia
 antiquissima, in quibus attamen vel nulla temporis me-
 moria facta fuit, vel nullum Epitaphium applicatum,
 ut videre est complures ad D. Nicolai muros, ad D.
 Petri, ad D. Andree, & hic etiam ubi sermosina-
 mur: & quotnam sunt ex illis, in quibus sanę chara-
 cteres fuisse quandoque conscripti facile dignoscuntur,*

tempo-

temporum autem iniuria quid amplius inferant, nec
 scibus Lynceus ualeat ulterius fisciari: ad hac nonne plu-
 ra uides antiqua marmora priscis abrasis notis perpe-
 ram denuo alienis tradita rudibus superiniunctis elogiis
 suam illam antiquam magnificentiam deperdisse? po-
 stremo quam multa in renouandis, mutandis, amplian-
 dis uel sacellis, paruisq; templis, ac rudibus nullo respe-
 ctu destructa sunt? Ego sane & in altarium gradi-
 bus, & in lateribus, ac liminibus ostiorum non pauca ob-
 seruauit antiqua marmora infeliciter detruncata; demum
 sunt multa etiam propter temporum mutationes, propter
 maceries telluri subiecta, & ne ulterius loqui ualeant,
 suffocata: quod superiori ferme contigit monumento,
 quodq; hic ante nostras oculos his diebus nouimus eue-
 nisse, dum etenim istic fossam foderent ad plebeium
 miserum inhumandum, amplum marmor sepulturae for-
 san nobis tegumentum detegerunt, quod attamen, dum
 fractum cernerent, iterum humo superiniuncta sepul-
 tum pariter reliquerunt.

A. Iam dudum assentior, quin etiam propter bella, qui-
 bus saepius hac ciuitas diuersimode uexabatur, pro-
 pterq; eius calamitates, eam praesertim ab impio Athi-
 la perpetratae memoriae huiusmodi esse possunt aboli-
 ta: modo his ita constitutis, uideamus, si lubet, ma-
 gnum illum, marmoreumq; sarcophagum penes exitum
 sepulchreti huius uersus portam Urbis Naniam, quam
 etiam D. Thomae portam dicimus, nunquid ille ha-

D a beat

beat. aliquid memorandum:

- B. Accedamus: sed uide mores illius faculi, quemodo istud sepulchrum, quod satis antiquam iudico, extat ad templi murum supra terram appensum, uide fornitem illum marmora, seu potius cadauera ab iniurijs temporum defendentem, sub quo usque ad eius apertem sepultura illas sacras imagines antiquo sane mordepictas uidimus, his autem diebus à quodam inertis figulo, nemine impellente, nemine itidem prohibente restauratas, ut dedecus sit uidere quantam fecerit in membris, in lineamentis horum corporum amestriam; ad huius marmoris medium uideo excauatos huiusmodi paucos characteres.

S. ILLIVS DE CHOVERTA.

- A. Familia de Chouerta, seu potius, ut nunc dicitur de Coderta, nonne habitat Coneglani, inde pariter oriunda?
- B. Habitat quidem, & inter Nobilis eius Castri primarias recensetur: Viri ex hac satis antiqua stirpe fuerunt quandoq; inter ciues Tarnisinos enumerati, ueluti suo tempore Monfloridus, Valperimus, & alij, quae ut dignoscas clarius, istuc referam Epitaphium, quod infra coenobij istius coemiterium supra marmoreum tumulum excisum constat.

HIC IACET NOBILIS D. D. ODORICA DE
COLLALTO VXOR NOB. MILITIS D. MON-
FLORIDI DE CODERTA DE CONEGLANO.

Fuit

Fuit hic *Monfloridus miles strenuus*, de quo in chronicis non semel praecleara mentio reperitur: eius ades iuxta pontem *Oliuium* secus aquae decursum adhuc antiquae conspiciuntur: sed, & de *Valpertino Monfloridi filio* istud audias; Ille quidem cum totam illam insulam, ut sic vocem, cum domibus, atq; aliis aedificiis possideret, in qua ad praesens tempus reperitur constructum grande illud, ac ditissimum *Xenodochium*, cuius coherentia sunt *Sitis*, & *Cagnanus fluuij*, & uia publica: uendidit illam, ac tradidit cum quibuscumque accessoris anno Domini 1332. ipsius *Xenodochij Curatoribus* libris duabus millibus monetae *Venetae*, quippe ne opus adeo pium, ac celebre, sicuti nunc cernitur, euasurum, sua ipsius negatione impediret: quam uenditionem comprobauit, & ratam fecit eius uxor *Adeleta* filia *Panadini de Strassio* ciuis *Taruifini*, & etiam ipse *Panadinus*, fortasse quoniam haec fuerant bona dotalia, quam pariter alienationem ex parte ipsius *Valpertini* iure sanguinis *Gerardacius*, *Tolbertus*, & *Schenella* filij *Nobilis militis Rambaldi Collalti* Comites unanimiter comprobant.

- A. Ecquid de perillustri Comitum de *Collalto* prosapia?
 B. Viri ex hac generosa familia omni saeculo celebres, ac gloriosi, opera eorum insignia, stemmatis antiqua nobilitas, Comitatus, & priuilegiorum amplitudo, unicum sibi, satisq; amplum uolumen desiderarent, quod fortasse aliqui facient, uel fecerunt, ut audio.

Epita-

B. *Epitaphiorum, & occasionis non immemor affectu tibi illustris Blanca à te nunc nominata Elogium in Caſtro D. Saluatoris poſitum admirandum, ut liqueat clariùs quàm meritò Bettuſſius tantam matrem inter tot illuſtres fœminas celebrarit.*

Nobilitas, & forma, pudor genuere Colaltam :

Re, fama, exemplo, nomine BLANCA fui.

Mens adiit cœlos, iacet hic quod corpore reſtat,

Iudicium extremum dum ciet ipſe Deus.

Mens iterum rapiet cinerem hunc, ah uiuite recte,

Ne ſit Minois, qui Iouis eſſe poteſt.

Oſſibus oſſa meis tua ſic MANFREDE locabis,

Me inuenies, ſi uis poſt tua fata locum.

Porro ſufficiat in præſentia, quantum res poſtulat, minimè nos ignorare illuſtrium horum Comitum Auctores (ut ita ſeniores nominem) Scælinorum tempore fuiſſe ciues nobiles Taruiſinos, & Comites Taruiſij, uel ex Caroli Magni Cæſaris inuictiſſimi Priuilegio, dicebantur : eoſq; pro Taruiſina Republica non ſemel certaffe, ſeq; ſuaq; omnia pro Reipub. utili, ac libertate ſæpe ſæpius in diſcrimen propoſuiſſe, perinde atque ex illis aliquot Rectores Taruiſij clariſſimos, Antianos, & Conſules extitiſſe : quorum ſublimium Comitum inſignia gentilitia, quarterium ſcilicet ex albo & nigro ſignatum illuſtrium Ducum Brandeburgeniſium, unde eos oriundos credimus, inſignia, adhuc ſuper Communis palatio ad perpetuam memoriam infra tot illa clariſſi-

visimorum Venetorum Urbis Praesidium ex marmore extructa conspiciuntur.

A. Vidi equidem antiquum marmor illud scutiforme, supra quod nullus Praetor per tot saecula insigne proprium ponere ausus fuit, cum minime rectum iudicarent per-illustrium virorum memorias nota aliqua audacia suis positis superare: non indignum tamen cognouit fore Andraas Priolus Taruisii Rector anno à Virginis partu 1555. Laurentij Prioli Venetorum Principis Serenissimi claris insigniis, ac nominibus illud uacuum occupare, ratus locum illum nemini praeterquam alicui Principi conuenire: sed & in fronte magni palatij admirabili arte, ac impensa constructi iuri dicundo dispositis huiusmodi magnifica insignia uidebantur; quae nihilominus dum pars illa tanti aedificij ob eius antiquitatem aliquam ruinam minitaretur, ut id repararet, atque elegantiosem palatij prospectum redderet Bartholomaeus Lippomanus, dum istac Rex Galliae pertransfret, una cum aliis pinnarum, & muri maceris ceciderunt; quid autem ob id huic Rectori integerrimo Ciuitas monumenti introrsum in aurato marmore consecrauit, licet satis longius petatum, si lubet audias.

BARTHOLOMAEO LIPPOM. THOMAE F.
 SENAT. PRAESIDI RELIGIONE, IVSTITIA,
 INCOMPARABILI Q. HVMANITATE
 CLARISS. AB HENRICO III. GALL. ET
 IIII. POLON. REGE. XVII. CAL. SEXT.

MDLXXIII. HAC TRANSEVNTTE OB EIVS
 AMPLISS. MERITA EQVESTRI ORDINE,
 ET REGIO INSIGNI DECORATO.
 DEQ. VNIVERSA CIVITATE OPT. MERITO
 HOC ILLIVS MIRABILI CVRA IVRIS
 PALATIO INTVS ET FORIS RESTAVRATO,
 ET ORNATO. GRATI. CIVES

H. M. P. C

AN. SAL. MDLXXV.

*Ceterum praeerituri antiqui Stemmatis Collaltini gran-
 dia monumenta alijs gloriosius memoranda, nostro insti-
 tuto inhaerentes non alienum certe puto, si referamus ma-
 gnificum Epitaphium, quod Vienna in templo Carmeli-
 tarum ex marmore legitur registratum: ubi & horum
 Heroum illustrium, & nostra Ciuitatis Specimen emi-
 cat fulgentissimum. Ecce igitur.*

HIC IACET MAGNIFICVS BARO D. GASPAR
 DE LAZANO DICTVS SLIK DOMINVS IN
 VVEISKIRCHEN BAISKIRCHEN DIVORVM
 IMPERATORIS SIGISMVNDI, ET ALBERTI,
 FRIDERICIQ. REGVM CANCELLARIVS,
 EGRENNENSIS, ET CVBITENSIS PVGRATIVS,
 NATVS EX INCLYTA COMITISSA TERVISII,
 ET COLLALTI, MARITVS ILLVSTRIS PRINCIPIS
 AGNETIS DVCISSAE SLESIAE.

QVI OBIIT ANNO DOMINI MCCCXLIX.
 DIE SABBATI POST FESTVM SANCTI
 VLDARICE EPISCOPI.

Verum-

Verumenim uerò iam dudum illa duo marmora, quæ ad hanc Australem templi portam à sinistris sunt posita contemplabar, quorum alterum in terris iacet, alterum uerò penès illud in muro stat firmitus eleuatum.

- B. *Tu si hæc legeris, tametsi strati marmoris sub dio positi caractères Stylicidiis sint satis consumpti, ego pugillari meo ea litteris commendabo.*
- A. *In extento itaque lapide istiusmodi sunt caduca littera.*

FRANCISCAE PARIENTI PEREMPTAE
FRANCISCI PETRARCHAE LAVREATI
FILIAE FRANCISCOLVS DE BROSSANO
MEDIOLANENSIS MARITVS.

In altero autem erecto specioso marmore rotundos illos caractères, ita tunc temporis, de eadem Petrarca filia, authore incerto, ut uideo, quæ legero carmina subnotabis.

MCCCLXXXIIII. AVGVSTI.

TVSCA parente pio sed facta Ligustica dulci
Coniuge, iam proles plurima clara fuit.
Nulla magis seu fida viro, seu subdita Patri,
Seu magis externæ nescia lætitiæ.
Nomen erat FRANCISCA meum, studiû sed honestas,
Dos mea simplicitas, & sine labe pudor.

E Me

Me mea forsuarie puerili uexit in æuo,

Hic immota quies, hic mihi certa domus.

Iam Matrona quidem, sed adhuc florentibus annis

Eripior terræ, restitutorque polo.

B. Ego utique hæc carmina ob ipsorum elegantiam, ac candorem, nisi Poëta prior occubisset, non alterius quam ipsius defunctæ patris esse crederem: porro ipsa *Francisca Petrarca filia*, ut tibi rem hanc latius manifestem, præ infelici puerperio suum clausit extremum diem anno à conciliato Deo 1384. sub diebus canicularibus magna cum eius Viri *Franciscoli* mœstitia, ut superius audimus: quem quidem *Franciscolum Generum Petrarca* ipse in suo testamento sibi uniuersalem asciuit heredem.

A. Illud euënit huic adolescenti, quod euenisse tradit *Aristoteles* ipsius *Homeri* matri, quæ cum ad *Meletem* fluuium partus doloribus circumuenta distineretur *Homerum* peperit, continuoq; expirauit; ceterum meminisse me legisse apud *Sansouinum* libro postremum edito *Franciscum Petrarcam* Virum omni saculo gloriosum, dum pro *Principibus Mediolanensibus* Legati officio apud *Venetos* fungeretur, donasse, imò sibi heredem constituisse uniuersæ eius bibliothecæ *Senatum Venetum*, quod opus egregium cunctis studiosis ex animo peroptandum Patres illi cognoscentes, ac compensantes, præter alia dona, illi ædes magnificas ad habitandum cum eius familia dum uiueret condonarunt, & locum
magni-

*magnificum ab igne, ac imbre tutum fornicibus conca-
meratum, nobilibus illis libris in magna copia subinde
constituerunt.*

B. *Verum sanè illud est, nec propterea impedit uniuersalem heredem, cum etiam & plura alia legata in eius ultima uoluntate statuerit, quorum omnium Franciscolum Generum executorem constituit: Quem inquam Franciscolum, dum Taruisinos annales uoluerem, inueni ciuilitate Taruisina fuisse donatum, pluraq; in illum officia diutiùs collocata.*

A. *Ego ad epol, nisi tibi afferre tadium dubitarem, libenter ea omnia, quæ de Viro hoc doctissimo Francisco Petrarca Poeta apprimè artificioso, perinde atq; Oratore clarissimo alibi uidi, præsertim Arquada in territorio Patauino, ubi eius cadauer stat tumulatum, in præsentia recenserem; neque certè istud tibi tadium suspicor allatum, cum illius operum usque adeo sis admirator, ac studiosus, ut non dubitem te tua illa Tyrocinia præ triplicis Laura Amore in lucem iam edita conscripsisse, dum summo studio ipsius rhythmos hetrusca lingua in honorem Laura concinnatos omnium sapientum sententia quotquot adhuc extant priusq; fuerint in eo genere & uerborum candore, & suauis numero, & arte mirabili eminentissimas nocturna manu uersares, atque diurna.*

B. *Non inficior me Poeta rhythmos uoluendo primitias illas meas composuisse, quarum germanus sensus, cum*

de mea industria à nemine intelligatur, plura etenim uel extento uelo, uel nomine permutato, uel alia ratione exconsulto disposui, iamdudum in animum induxi meum tibi cum alijs selectioribus amicis meis, si dabitur commodum ocium, aliud opus illo fortasse maius in eius dilucidatione materna lingua compositum lectitare: modò ad illud, quod de Petrarca referre cupis, dicendum accedas, quandoquidem nil mihi contingere nunc posset gratius quàm illustria illustrium hominum Epitaphia cum nostris Symbolum obtinentia attentius audire.

A. Antequàm illa producam, me bene facturum puto, si errorem illius, qui Petrarca uitam conscripsit, quod ad nostrum facit propositum, primò subuertam: ille etenim ex Bernardino Corio historiae Mediolanensis auctore scribit Franciscum Petrarcam tale quid posuisse Epitaphium super tumulo Francisci eius filij bimuli Papiæ mortui: postea subdit se pro certo habere hunc non Petrarca filium, sed nepotem ex Francisca eius filia Franciscoli Brossani coniuge Taruisii tumulata: cum nihilominus neque ipsemet Petrarca filium hunc uocet suum, sed tantum Francisci, nempe eius Generi, qui filium hunc Taruisii susceperat, ut denotat uersus penultimus, neque aliter est dicendum: illud autem Epitaphium libet hic penès istud matris apponere, ut me ueritatem hanc detegisse quilibet recognoscat.

VIX mundi nouus hospes eram, uitæq; uolantis
Attigeram tenero limina dura pede:

Fran-

Franciscus Genitor, genitrix Francisca, secutus

Hos, de fonte sacro nomen idem tenui.

Infans formosus, solamen dulce parentum,

Hinc dolor, hoc uno fors mea læta minus.

Cætera sum felix, & ueræ gaudia uitæ

Nactus, & æternæ tam citò, tam facilè.

Sol bis, Luna quater flexum peragrauerat orbem,

Obuia mors, fallor, obuia uita fuit.

Me Venetùm terris dedit Vrbs, rapuitque Papias

Nec queror, hic cælo restituendus eram.

Cæterùm illud quodcumque uidimus Papias, & Arquada in collibus Enganeis huc tranjeramus, ut Francisci Patris, Francisca filia, Francisci Generi, & Francisci demum nepotis memoria simul iuncta in D. Francisci phanò indagando elucescat: atquè undenam te nunc ita cogitabundum conspicio?

B. *Dum hac omnia mihi enarras, quod circa id nominis Symbolum sum ruminatus hoc heptasticho sic dispositum precor audias.*

Franciscus pater est, Francisca est nata, Generique

Franciscus, pariterque nepos Franciscus, ut omnes

Nomen habent sancti Francisci, cuius ad ædes

Verfamur, tumulus Francisca ut adest, & adesse it

Hic omnes utinam, quò nostra insignibus istis

Elogiis Vrbs, & Templum fruerentur, & unà

Nata, gener, natus, pater inclytus hic tegerentur :

Rectè

A. *Rectè sanè ut ex tempore: modo ad expectata illustria perillustri Viri monumenta iam descendamus.*

FRANCISCO PETRARCHAE ARCHIDIAC.
 PARMEN. CANONICO PATAV. VITA,
 MORIBVS, DOCTRINA, ET ELOQVIO
 ITA CLARO QVOD EXEMPLVM DESIT;
 IS PRIMVS OMNIVM LATINAM LINGVAM
 A BARBARICAE PRAVITATIS MENDIS
 INCVLCATAM RESTITVIT, AC VNDIQVE
 LACERAM EXORNAVIT. QVANTVM
 AVTEM IN ITALICO NOSTRO IDIOMATE
 VALVERIT RHYTHMI OB LAVRAE
 AMOREM COMPOSITI SATIS TESTANTVR,
 VT OB EOS ALTER NEMO VNQVAM NISI
 IPSE SOLVS (PACE OMNIVM DIXERIM)
 QVOD NON MODO PRIMVS, VERVMETIAM
 VLTIMVS MERITO AB ERVDITIS OMNI
 AETATE SEMPER HABENDVS SIT.
 IDCIRCO OBEXIMIAS SVAS TAM ANIMI
 QVAM CORPORIS DOTES, PRIMAE
 ALIAR. TOTIVS ORBIS CIVIT. ROMA
 SCILICET, ET PARISII, VNO EODEM Q.
 DIE INVICEM CERTANTES (QVOD
 MIRVM EST) AD PERCIPIENDAM
 LAVREAM POETICAM NVNTIIS AC
 LITTERIS EVM EVOCARVNT.
 QVO FACTO ANN. DOMINI M. CCCXLI.
 IDIB. APRIL. IN RESVRRECTIONIS FESTO
 AMICOR. CONSILIO SOLENNITER

S E R M O I.

39

ROMANO IN CAPITOLIO MAXIMA TAM
ROMANOR. QVAM ADVENAR. PROCERVVM,
ET ALIOR. ASTANTIVM FREQUENTIA
AB VRSO ANGVILLARIAE COMITE,
ROMANOQ. SENATORE LAVREA
CORONA INSIGNITVS EST.

QVAPROPTER REGVM, ET PRINCIPVM
FAVORIB. ET NOBILIVM AMICITIIS
VSQVE AD INVIDIAM FORTVNATVS
EXTITIT, ET ITA CVM QVIBVSDAM FVIT,
VT IPSI QVODAMMODO CVM ILLO ESSENT.

POSTREMO VT FINIS ERAT, EIVS
ANIMA TERRENA EXVTA SPOLIA (VTI
CREDENDVM EST) CAELVM PETIIT
ANNO MCCCLXXIII. DIE XVIII. IVLII.
CVM IAM GRATO IN CARCERE LXX. ANN.
SPATIO, VNA MINVS DIE ABSQVE
TAEDIO PERMANSISSET.

*Corpus uero ingenti funere depositum tumulatur Ar-
quada in collibus Euganeis sub dio in sepulchro rubri
marmoris, ubi hoc incisum adhuc spectatur elogium.*

FRIGIDA FRANCISCI LAPIS HIC TEGIT
OSSA PETRARCAE
SVSCIPE VIRGO PARENS ANIMAM,
SATE VIRGINE PARCE.
FESSAQVE IAM TERRIS CAELI REQUIE-
SCAT IN ARCE.

Circa

Circa basim sepulchri.

VIRO IN SIGNI F. P. LAVREATO
FRANCISCOLVS DE BROSSANO MEDIO-
LANENSIS GENER INDIVIDVA CONVER-
SATIONE, AMORE, PROPINQVITATE ET
SVCCESIONE MEMORIA.

*Super arca pinnaculum collocata est aenea ipsius Pe-
trarcae imago, sub qua incisum est hoc elogium.*

FR. PETR. PAVL. VALDEZVCHVS PAT.
POEMATVM EIVS ADMIRAT. AET. AGR.
Q. POSSESSOR, HANC EFF. P.
ANN. MDXLVII. IDIB. SEPTEMB.
MANFREDINO COMITE VICARIO.

*Porrò in eodem loco in pariete basilicae in marmorea
tabula hoc pariter spectatur Elogium.*

DANTI ALDIGERIO, FRANCISCO PE-
TRARCHAE, ET IOANNI BOCATIO VI-
RIS INGENIO ELOQVENTIAQVE CLA-
RISSIMIS ITALICAE LINGVAE PAREN-
TIBVS, VT QVORVM CORPORA MORS, ET
FORTVNA SEIVNXERAT, NOMINA SAL-
TEM SIMYL COLLECTA PERMANERENT,
IOANNES BREVIVS CANONICVS CENE-
TENSIS HVIVS BASILICAE RECTOR IN
SVI ERGA EOS AMORIS OBSERVANTIAE-
QVE TESTIMONIVM POSVIT. MDXXIII.

Docte

B. *Doctè meherclè, & lepidè sicut condignè hæc omnia, neque unquam satis de adeo sublimi Viro in omnibus exemplari: ueruntamen cum in hoc postremo Elogio referendo de Dante Aldigerio magnificam, quod aquina erat, feceris mentionem, memoriam meam excitasti circa tumulum Petri eiusdem Dantis filij iurisconsultissimi istic Taruisii in cimiterio Fratrum Heremitarum sepulti: est siquidem extra portam templi occidentalem in sacro uestibulo penès sacrarium altiori loco fabricata arca marmorea magni sumptus dormientis hominis lapideam statuam continens, sub qua leoninis uersibus tale Epitaphium incisum extat.*

*Clauditur hoc Petrus tumulatus marmore tetrus,
Ast anima clara cælesti fulget in ara.*

*Nam pius, & iustus iuuenis fuit, atque uenustus
Ac in iure quoque simul inde peritus utroque
Exitit expertus multorum & scripta repertus,
Ut librum patris punctis aperiret in atris
Cum Genitus DANTIS fuerit super astra uolantis
Carmine materno decurso prorsus Auerno,
Menteq; purgatas Anima releuante beatas;
Quo fama Diue gaudet FLORENTIA Ciue.*

Horum carminum ludicrè resonantium incertus est auctor, & in illis extant nonnulli errores, ut palam est, bonis poetis minimè tolerandi. Tria postrema carmina, licet pingua, de Dante ipso scripta crediderim, tametsi non satis gratus ciuibus Dantes fuerit, cum ab

F illis

illis perpetuo fuisset exulio relegatus : de illo inquam
 hac dicta fuisse existimo per ea uerba, carmine ma-
 terno, & quae sequuntur : quibus auctorem intelligere
 uoluisse puto diuinum illud opus Dantis comœdiam ma-
 terna lingua compositam, quam hic eius filius diluci-
 dans, ut etiam notat Landinus, fuit feliciter commen-
 tatus, & ita me Dij ament, si aliquid boni est in
 hoc decastico, istud solummodo esse autumo, quod in
 duobus illis carminibus, penultimo scilicet, & ante-
 penultimo, & comœdiam ipsam, & totius operis apicem
 comprehendit, quandoquidem in ea & Infernus, &
 Purgatorium, & Paradisus includitur, quae omnia
 his duobus uersibus concludit auctor.

Carmine materno decurso prorsus 'Auerno,
 Mentèque purgatas anima releuante beatas.

A. Libentissimo animo hæc audiui, & fateor me huc-
 usque latuisse arcam illam esse Petri Aldigerij sepul-
 cram : caterum & tu meam memoriam concitasti, quo
 fiet, ut referam in præsentia ipsius Dantis Epitaphium
 à me Rauenna uisum sanè apud monachos Francisca-
 nos, dum iter agerem per Picenum : quod quidem à Pe-
 tro Bembo Cardinali cunctis gentibus celeberrimo di-
 ctatum fuit.

Exigua tumuli Dantes hic forte iacebas

Squallenti nulli cognite penè situ :

At nunc marmoreo subnixus conderis arcu,

Omnibus & cultu splendidiore nites.

Nimi-

Nimirum BEMBUS Musis incensus Hetruscis

Hoc tibi, quem imprimis hæ coluere dedit.

Sed & relati Boccacij Epitaphium refero quod Certaldi in edibus Sanctorum Philippi & Iacobi mihi contigit lectitare, ut quorum memorias simul unico in elogio coniunxit Breuius, nos easdem proprijs tumulis suprascriptas sermone unico pariter complectamur.

Hac sub mole iacent cineres ac ossa Ioannis,
Mens sedet ante Deum meritis ornata laborum;
Mortalis uitæ genitor Boccacius illi,
Patria Certaldum, studium fuit alma poesis.

B. *Culta utique sunt hæ carmina, præsertim ea in Dantis gratiam exarata, ast illa Heroica, quæ ipsemet Dantes Rauenna agrotans, ac moribundus, ut tumulo inscriberentur compegerat, quæque fuerant applicata, ut recitat Marcus Guæzcius, tametsi postea temporum iniuria labefactata, non minorem laudem crediderim promereri. audi.*

IVRA monarchiæ, superos, Phlegetonta, lacusq;
Lustrando cecini uoluerunt fata quousque,
Sed quia pars cessit melioribus hospita castris,
Actoremq; suum petiit felicior astris,
Hic claudor Dantes patriis extorris ab oris,
Quem genuit parui FLORENTIA mater Amoris.

Vnum adhuc de his celeberrimis viris, patre inquam & filio, addere est animus, quod scilicet eorum familia non Aldigeria ut tu dicis cum Breuio, & aliis

F 2 multis,

multis, sed *Aligera* est appellanda: & duplici ad hoc astruendum moueor auctoritate, seu ratione; quarum altera est *Ioannis Boccacij* scriptoris lepidissimi illo, in *rhythmo*, in quo *Dantis laudes* proponit, sic ordiens: DANTE *Aligeri* son, *Minerua* oscura
D'intelligenza, e d'arte, & cat.

Ac pariter *Landini*, & *Ludouici Dulcis* in *Poeta* uita explicanda, ubi ex *Aligerorum* familia, ipsum fuisse demonstrant, eo quoniam in gentilijs eius insignis ala reponerentur. quod praeterea me in hac opinione retinet firmitus illud est, quod ex utroque latere *mar-*
moris iam dicti *Petri* hic *Tarujsij* conditi apposita sunt insignia, quorum alterum est tantummodo coloratum; alterum uero aureis alis illustratum apparet. cur autem & in *pila marmorea*, quae *aquam benedictam* continet ad ostium penes *arcam* sint etiam duo hac insignia, & in eorum medio sit illud *Communitatis* nostra *Tarujsina* non sat habeo, nisi dicamus *Communitatis* licentia ad hunc locum extero concedendum interfuisse; sicuti & quid in causa fuerit, ut in *tabella marmorea*, ubi sunt iam dicta *carmina leonina*, in fine *abrasa* fuerint *litera* multa, *ultra* mihi non libuit percontari, contento scire eas fuisse *oblitteratas* aliqua ratione; ne ulterius amplius legerentur. Aliud postremum omnium me nunc *superaddere* patiaris, uidelicet ex *quattuor* illius *cauadij*, seu *claustri* partibus *duas* ferme *integras* a *diuersis Florentinis* fuisse cum *uariis picturis*, ac ce-
nota-

notaphis occupatas, quorum memoria partim adhuc perdurant partim à calcantibus, atque etiam deturpantibus modis pluribus extant labefactata, quin etiam quaedam immutatis litteris ab aliis usurpata conspiciuntur.

A. Esto nihilominus & ipse Boccatus in tradenda origine, uita, & moribus Dantis sub initio eius operis astruit Poeta familiam prius ex Aldigeris dictam esse, postmodum autem, detracta d. littera, de Aligeris, qui quidem auctor Dantis mortem commemorans ait magistrum Ioannem de Vergilio Bononiensem tale Epitaphium posuisse, cuius medietatem retulisti, præcedentia autem carmina sunt hæc, quæ sanè miror quomodo ob eorum errata plurima Boccatus recensuerit.

Theologus Dantes nullius dogmatis expertus,
 Inclyta fama cuius uniuersum penetrat orbem
 Dantes Allegherij Florenti genitus vrbe,
 Conditor Eloquij lumen decusque musarum
 Vulnere sæuæ necis stratus, ad sydera tendens,
 Dominicis annis ter septem mille trecentis;
 Septembris idibus præsentis clauditur aula.

Sed dicas, undenam tot Florentini Taruisij tunc temporis habitabant?

B. Iam audias: per ea tempora scilicet circa salutis annos 1340. complures Florentini sanè expulsi à patria ob factiones dictas albam, & nigram, quod & Danti cum filio contigit, sese ad habitandum Taruisium

46. E P I T A P H O R V M

visum recipere : ex illis autem, qui decedebant in unum sibi preparatum, ac usucaptum locum, atrium sanè istud reponebantur, inter quos Petrus Aligerius magnificentior extitit, si tamen ex tumulis de nobilitate liceat facere coniecturam : anno autem, qui iam dictis subsequebatur, à Venetis expulsi fuere Tarvisio Florentini, quoniam debitum trigintamillium aureorum occasione superioris belli ab ipsis contractum solvere neglexerunt : ut notatum reliquit in eius historia Bartholomæus Zucatus, quam nepos eius ex nepote coniugio nintis asseruat nobilis ciuis noster Montanarius Rauagninus. Vnum ex illis istuc transfero monumentum, cum etiam inter nobilium Tarvisinorum Collegium eius familia tunc ditissima fuisset iam pluribus annis translata, quod tale est.

SEP. PROVIDI VIRI G. CINI DE BARSANIS DE FLORENTIA HABITATORIS TARVISII, ET SVORVM HAEREDVM, QUI OBIIT MCCCLXXVIII. DIE VII. AVGVSTI.

Non possum ullo pacto cum silentio praterire de hoc Cino unum maxima dignum admiratione, ac stupore, scilicet, quod posteaquam uestere in hoc busto sub graui marmore cum solennibus exequiis conditus esset, noctù hora matutinali Monachi inter eundem ad debita officia recitanda strepitum circa hanc tumbam audientes, & ululatum admirabundi, nec minus tremebundi

bundi accedere, & dignoscentes hanc esse uocem he-
sterna die tumultati Viri, accensis lampadibus, &
quò melius potuere lapide subleuato, uiuentem ibi hunc
tam deploratum hominem inuenerunt, qui instar quadri-
duani Lazari de monumento statim surgens domum
abiit, miro cum relicta uxoris, ac omnium stupore,
& sese bonis reficiens alimentis, uitam pariter, ac sa-
nitatem modico temporis interuallo recuperauit: atque
deinde, quod adhuc maximè est admirandum, cum an-
tea per sexdecim annos cum coniuge propria uitam
duxisset, nullosq; unquam ex illa filios suscepisset,
quartum adhuc supra decimum uiuens annum ex ea-
dem filios duos mares, ac filiam habuit, qui postea
diu uiuentes nobilem familiam de Barisanis, pluribus
subinde relictis posteris, propagarunt.

- A. Rem hanc postremam testimonio marmoreo, si lu-
bet, corroboremus, in quo & Cinus hic, & Ricciar-
dus alter eius filius posthumus quippe, & non posthu-
mus, nobiles, ut dixeras, recensentur.
- B. Ego inquam nullum aliud sepulchrum comperi huius
familia, tametsi diligentius exquisiuissem, sed frustra,
quoniam audiui omnes defunctos huius originis unà cum
Cino in dicto sarcophago tumulari.
- A. Credo equidem, sed audi. quid ego minus id cogi-
tans, circa pilam uocatam aqua benedicta receptacu-
lum ad eiusdem ingressum templi sculptoris opere exci-
sum comperi fortuito.

HAEC

48 **EPITAPHIORVM**
HAEC PILA FECIT COMPILARI NOBILIS
VIR DOMINVS RIZZARDVSQ. NOBILIS
VIRI DOMINI ZINI DE BARISANIS.

*Vbi sunt insignia eadem, qua in sepulchro, cum
gallo super casside, hoc chirographo superinuncto.*

PONI MENTE.

- B.** Ego sepulchris intentus marmor illud excavatum, praeterij, memini tamen apud nostros *Minoritas* comperiisse *Flosalissiam Barisanam* praclaram feminam, ante annos octuaginta ijs & pecuniarum, & tritici legatum liquisse: sed fortasse nimis tuam mentem à *Franciscanis* elogijs hucusque distractam tenui, iam ex consulto ad illa sicut corpore, ita & animo tecum reuertor.
- A.** Nihil hucusque, quod mihi non fuerit scitu gratissimum, proposuisti, neque aliter tantorum hominum merita requirebant: ceterum uideamus extra pro foribus, ad occidentalem partem sub dio illa plura simul sepulchra composita, nunquid ex ijs possimus aliquid boni expiscari.
- B.** Horum aliqua, ut cernis, Epitaphio priua iacent, aliqua uerò & temporum, & calcantiu in hominum causa usque adeo consumpta, ut signa quidem appareant, caractères autem combinari nequaquam possint, aliqua postremò nullam merentia mentionem: est tamen unum memoria dignum marmor sic clariùs exaratum.

SEP.

SEP. S. IACOBI FONTANA, ET FRATRVM,
ET HAEREDVM SVORVM. MDXVI.

Non quidem ex pingui hoc dictamine dignum memoria, sed ex illustri viro ab hac familia oriundo, qui adhuc inter nos uiuit septuagenarius Ioannesbaptista Fontana vir in medicina usqueadeo uersatus ac sedulus, ut & uerbo, & opere omnes (crediderim) huius ciuitatis, aliarumq; plurium Physicos antecellat: qui tametsi hucusque typis expromere nihil uoluit, multa tamen à pluribus peroptata opera in medicina conscripsit, quae, si producantur, cunctis artem callentibus fore gratissima non est dubitandum; cuius mentis haetenus fuit affinis meus honestissimus Gaspar Curtius Nascimbenius eius nepos ex fratris filia, philosophus perspicacissimus, quin etiam caetera doctus, qui inquam usqueadeo latinis pariter, ac Etruscis fauetur Musis, ut eum uniuersum uita cursum in Helicone dixeris traduxisse: Verumenimuerò his alijs marmoribus ita humilibus, corruptisq; praetermissis, iam tempus erit, ut infra maiorem hanc templi ianuam transcendamus: ubi primo intuitu ad partem dexteram penes hanc aram D. Mariae ab Angelis pluribus indulgentijs illustratam per tres gradus à solo ordinario elatum uides antiquum hoc marmoreum monumentum, ad cuius mediani coopertorij, tales conperuntur litterae incisa.

G SEP.

50 E P I T A P H I O R V M
 SEP. DOMINI FRANCISCHINI DE BUR-
 SIO IURISPERSATI, ET SVORVM HAB-
 REDVM.

- A. *Mibi liceat te in presentia percontari, quisnam fuerit hic Francischinus, siquidem unius Francisci de Bursio audiui aliquando ex annalibus opera egregia.*
- B. *Tibi hæc omnia cumulatissime commonstrabo: si primo unum antiquitatem huius arce cum alijs attestatum, cum præsertim in earum nulla tempus expressum pateat, aduertendum dixero: hanc scilicet arcam marmoream simul, atque duas illas à me sub operis initio recitatas, una cum alia confimili infra cascedium posita, quæ est Dominorum de Tempesta, de quibus suo loco uerba faciemus condigna, ac postremo aliam Lignamineorum familiae destinatam, extra templum in pariete secus aqua decursum antiquitus extitisse: protracto autem templi corpore, eas è muro auulsas, ut capacious fieret sepulchretum, aliò fuisse repositas: duas illas uidelicet pro foribus cœmisterij, illam, quæ Tempesta familiae erecta fuerat, in cœnobium, hanc autem Bursiorum statim infra templum, ut erat moles maxime gravis, perinde atque ad alteram ianua partem in sacello iidem Beata Maria, & Apostolorum Philippi, & Iacobi Lignamineorum illam constitutam fuisse. Cæterum fuit Francischinus de Bursio nobilis ciuis Taruisinus, qui anno ab exaltata humanitate 1388. dum Franciscus de Carraria Dux, Dominus, ac Bel-
 lator*

lator strenuus per suos officiales Taruisum cum eius agro uniuerso popularetur, habito prius inter ciues, & proceres maturo consilio, Claues Urbis Taruisij, & uniuersam ditionem, ac iurisdictionem ciuitatis, territorij, uillarum, oppidorum, omniumq; terrarum, nemorum, possessionum, ac domuum ad Commune Taruisij Spectantium, & pertinentium inchyto Duci Venetiarum Antonio Venerio pro se, & successoribus suis acceptanti detulit, ac presentauit. Qui quidem nobilis iurisperitus tunc temporis Ancianus, Ancianorumq; iudex, Consulq; Communis, ac Vniuersitatis Taruisij Syndicus fuit electus, ac constitutus: à quo postmodum tempore (ut parergon hoc superaddam) usque in hodiernam diem, excepto quodam pro certa occasione breuis temporis interuallo, sub felicissimo Venetorum Dominio intacta permansit. Cuius as nostra, semper amplior reddita, demoritur nobilior, incolarum copiosior, ciuium, doctorumq; hominum magnificentior: & quod mirandum gratulandumq; nobis est, cum in modum maris, fossis, ac fluminibus circumquaque munita, ut proculdubio cum ab alijs Auctoribus, cum magis à recentissimo Laurentio de Anania in eius mundi fabrica inexpugnabilis iure merito censeatur.

A. *Memini me legisse Venetijs infra D. Ioannis & Pauli operosum templum supra Rosarij portam iam delicti inchyti Venetorum Principis Epicedium carminibus, auratoq; opere speciosum, in quo huius facti me-*

moriam aliqua est registrata, quod precor audias.

Quisquis ad insignem tumulum tua lumina flectis,
 Ingentem cuius cineres hæc marmora seruant,
 Contēplare Ducem, Princeps hic ille per omnem
 Venerio fama uolitans Antonius orbem,
 Qui tribus hanc Urbem lustris, totidēq; per annos
 Rexerat æternis muniens ea tempora factis:
 TARVISINA suæ castella, & moenia matri
 Reddita, Dyrrhachium, Corcyraq; & oppida forti
 Plurima parata manu, poenas sibi sumpsit ab illo
 Quem genuit, nomen metuit dum perdere iusti.
 Ipsiut clarum micuit præsentia sydus
 Reddidit Vngaricæ Reginæ sceptrorum
 Rapta dolis, ne triste iugum Furlane subires
 Obstetit, Italicam pacauit multa per oram
 Turbida, post terris abiens sese intulit astris,
 Mille quadringentis Christi cedentibus annis
 Instiuit atra dies trigesima trina Nouembris.

B. O' felicem memoriam, quam certè admiror, cum ea
 retineas omnia, qua tibi unquam, usquamue, ut audio,
 contigerit lectitare: neque istud admiror, ut impossibile
 sit omnium meminisse, quo diuino munere, si unquam
 alius nunc potitur inuenis ille Iacobus Criconius Scotus,
 quem Venetijs, & Taruisi, sicut alij ubique locorum,
 non semel sumus experti: cuius, præter alias plurimas,
 professio ea est celebris, se nullarum rerum, uerborum,
 litte-

litterarum, operum, nullorum voluminum, quot quot in-
numera legere, seu uiderit, oblivione, neque hesitatio-
ne uel minima detineri: sed miror undenam istud pro-
ueniat, à natura uidelicet, an ab arte, à quorum neutro-
que tale monstrum crediderim efformari, cum ex centenis
millibus hominum uix unum talem, uel duos ualeat
reperire, natura unum ut in pluribus operetur, & ars
pariter naturam quantum ualeat imitetur: à Deo igitur,
uel à Demone: nisi potius dicamus istud esse,
post Dei motum, & naturam, & artis extremum cona-
tum, ac gloriosum: uerum dicet aliquis, fortasse
cupressum scis simulare, sed nunc non erat huic lo-
cus, cum de Epitaphijs sermo noster sit institutus, igitur
ad rem propositam me conuertam.

- A. Tametsi iocò mecum dicere quacumque malueris ti-
bi iam ante a liberum sit, nollent nihilominus, ut tertiana
anima mea potentiam efferens, limites adulationis in-
grederis, & sicuti iocò mecum nunc agis, ita iocò te
hanc de memoria dubitationem suspicor promouisse.
- B. Imò serio loquor, Ex rem difficillimam status, ac pro-
pmodum impossibilem omnium rerum, uerbarum om-
nium meminisse.
- A. Difficilis sane res est, sed cum hic non sit de me-
moria disputandi locus, hac breuissime de illa mihi
nunc liceat constituere: omnium, que in uniuerso orbe
contingunt, triplex est status: sunt etenim uel presen-
tia, uel præterita, uel futura: memoria non est futuro-

rum

54 EPI TAPHI ORVM

rum, eorum siquidem est *Diuturnitas*, non profectum
quia sensus, igitur prateritorum est memoria, sicuti
statuit *Aristoteles* libro proprio: horum autem, quot-
cumque uideris, recordari non est adeo miraculum, si
hac tria recte considerentur: alterum quidem quod ta-
lem anima nostra tribuit potentiam creator optimus a
principio, & tunc quando recte exercet munus suum,
quod est memorari, non unam, uel plura, sed omnia,
quotquot nouerit intellectus, suam sibi determinatam
perfectionem acquirit, sicuti sensus in sensatione illo-
rum omnium, quae sub sensum cadunt, alterum, quod
temperatura instrumenti ipsius memoria talis sit, ut
nullis qualitatibus superetur, nullis impedimentis praep-
diatur: & propterea ualde senes, ac iuiores praedo-
minantibus qualitatibus, ac humoribus obliuione uel plu-
rimum demittuntur: postremum in candidis seruatur or-
do in rebus memoria imprimendis, ac commemorandis,
confusionem etenim in addiscendo turbidam memoriam
parere experientia est comprobatum: uerum his spe-
culatidibus in undecimum *Colij Rhodigini* antiqua-
rum lectionum librum resectis ad Epitaphia descen-
damus.

B. Iam illa referam, si tibi primum dixero & Tar-
tissum nostrum his temporibus tale ingenium protulif-
se, noscimus etenim atque experimur, quem *Roma*,
Gallia, & *Hispania* saepius sunt expertae. Illustrum
Equitem, legumq; Doctorem Clarissimum *Constanti-*

num

num Leonidam ciuem nostrum nobis peramicum, & in-
gerio, & memoria felicissimam. Caterum ecce tibi al-
ter Bursiarum breuissimus titulus sepultura ad aedes
Franciscanorum obseruantium constituta.

IO. PETRVS BURSIVS PATRICIVS
T. P. A. M. C. C. C. L. X. X. X.

A. Et de hoc magnifico viro tibi dicendum esset, &
de Florauanto Bursio Lucisperito, qui anno à Christi ad-
uentu 1339 Clarissimo Marino Faletro primo pro
Venetorum Dominio Taruisij, pratore existente, con-
uocato consilio constitutus fuit procurator nomine Res-
pub. Taruisina ad comparandum coram sanctissimo
Pontifice Benedicto, & eius Cardinalibus, & Audito-
ribus ad supplicandum, & impetrandum declarari ci-
uitatem istam, & territorium non subiacere interdi-
cto factò Dominis Scaligeris; praterea dicendum esset
de Bernardino Bursio, Equite milite sancta Maria de
Fossis, qui adhuc uiuit octogenarius, sed quicquid ma-
lueris prosequare, ego duas illos characteres interpre-
tor, Taruisinus posuit, siue testamento posuit, siue
postremò cum Probo titulum, seu terminum posuit.

B. Nihil ulterius de his in presentia recitabo, quando-
quidem & de alijs multis huius familia uiris illustri
memoria dignis mihi dicendum esset, nimisq; ultra pro-
positam uagaremur, sed horum loco (quod ad nostrum
faciet

38 EPITAPHIORVM

faciet institutum) titulum referam, quem illustris Eques
uirisq; consultus pexcebris huius ordinis Prior di-
gnissimus sub ara à seipso in D. Margherita phano
honorifice fabricata constituit.

QVAM OLIM AVVS PIETATAM EREXE-
RAT, EAM IAM VETVSTATE COLLAP-
SAM COMMVNI IMPENSA RESTAVRA-
RVNT NEPOTES MATTHAEVS MILES B.
MARIAE VIRGINIS GLORIOSAE, ET
PRIOR S. MARIAE MATRIS DOMINI DE
FOSSIS, AC EQ. AVR. ET LYDOVICVS
PATRVELES AMBO IV. CON. DE BETHI-
GNOLIS. ANNO DOMINI MDLVI.

- A. Te per amicitiam nostram obsecro, ut mihi narres
qualis ordo fuerit militum iste quem refers.
- B. Quod clare non calleo, grauatè quidem refero: nihilo-
minus dicam tibi quod alias audiui: ante quaedam se-
cula hic in proximo extra mœnia, sanè ultra fossas ad
Silis ripas, quo lue uenefica infecti his temporibus de-
portantur, fuisse monasterium, seu collegium aliquot
militum nomine Gaudentium, & Templum D. Ma-
riae matri dicatum: huius ordinis indultis, atque insti-
tutis liberum erat sibi coniugem desponsare, desponsa-
tantiè antea retinere, & inter illos senior, seu proba-
tior Militum ordinis Prior appellabatur: hic ordo,
nescio quo fato, obsoleuit, perijt, proventus autem, &
Prioris

Prioris nomen, & insignia uni ex senioribus inter nobiles Taruisinos, dum uiueret, fuerunt adiudicata, sicuti contigit nobilibus suprascriptis, & obseruabitur in futurum. Sed his praetermissis in templum nostrum licentiùs redeamus, igitur ex hac altera parte infra ostium Franciscanum constat Zaghiorum Sacellum, di-
 cam autem clariùs Lignamineorum: construxit etenim illud; & dotauit Philippus Lignamineus ciuis Taruisinus, de quo inferiùs quadam relatu digna libuerit recitare, ut hos duos insignes viros Philippum, & Franciscinum ita cum monumentis à lateribus ualuarum inuicem proximos, uirtute inter se in tutanda, consi-
 gnandaq; Dominio Veneto hac ciuitate certantes, nos simul etiam, ut aequè erat, eos summis laudibus celebremus.

A. Qua de causa hoc sacellum Zaghiorum uocasti, cum sit Lignamineorum?

B. Dixi propterea, quoniam hi è Cadubrio sunt antiquitus oriundi, & primùm de Zaghis nominabantur, cum uero Lignaminum mercaturam à proprijs laribus deuectam soli propemodum Taruisij tunc temporis exercerent, per excellentiam quandam à Lignamine sunt appellati; altera insuper ratione hanc Capellam Zaghiorum uocauit, quippe quoniam ibi extat meorum consanguineorum de Zaghis antiquum marmoreum monumentum, cuius titulus cum uetustate, & attritu fuisset consumptus, his annis proximis tale Epitaphium decreuerunt reponi.

H P R O-

PROVIDO VIRO MARTINO ZAGHIO,
 QUI SANVS VIDIT ANN. IIC. ET IIII.
 GENERAT. OB. MDLXXVI. IOANNES F.
 ET SIBI, ET POST.

A. Recordor huius centenarij senis, & bona comple-
 xionis, & probitatis illius.

B. Fuit hic frater illius Dominici, qui ante sexagin-
 ta annos moriens legauerat uiginti quinque tritici mo-
 dia huic Conuentui Franciscano, monachis pro eius fa-
 milia anniuersarium iniungendo. hoc Ego senunculo
 sermocinante tanquam historico neotherico, atque ocu-
 lato teste, sepius usus fui. Sed ad Philippum Lignami-
 neum, à quo declinaueram, me conuerto. Dico igitur
 hunc animosum virum anno salutis 1509. quo tempo-
 ris curriculo res Taruisina in summo iactabantur disci-
 mine, atque de rerum omnium summa consilium aper-
 tis ianiis tractabatur, de traditione scilicet ciuitatis
 Maximiliano Cesari, qui tunc temporis Patauij remo-
 rabatur, quod iam metu deuastationis, ac depopulatio-
 nis inter optimates, & proceres erat statutum: hunc
 inquam virum inter alios ex parte sequente populo pro
 conseruanda Veneto Dominio hac ciuitate perstrepuis-
 se, rem pra populis strepitu in crastinum distulisse,
 atque tum accelerato Venetorum auxilio propriam pa-
 triam ab Imperatoria manu tutasse: quo generoso fa-
 cinore factum fuit, ut, habita uera fide magni animi,
 atque operis huius viri, Leonardus Lauretitanus tunc

Dux

Dux inclytus Venetorum utile, ac honorificum illi, & posteris priuilegium demandaret.

A. *Huius memorandi facti mentio, de cuius origine, ac causa crediderim elegantissimum Fracastorium in fine primi libri eius Syphilis intellexisse, quando dixit:*

Parte alia Cæsar ferro superabat, & igni Euganeos, placidumq; Silim, Carnumq; rebellē, Et totum luctus Latium, moerorq; tenebat.

Huiusmodi inquam mentio me inuitat, cogit, ac surripit iure merito ad dicendum de nunquam satis celebrato facinore Marci de Crema ciuis nostri Taruisini, qui eodemmet tempore, quo res Taruisinae conflictabantur, eadem die, qua Casari ciuitas tradebatur, primus fuit ad arma capescenda, ad populum concitandum, & eleuato quodam uexillo animum sequenti artificum manui adhibendo, acclamandoq; uiuat Sanctus Marcus: incolumem Venetis, iam destinatam Maximiliano Imperatori, ciuitatem seruaui: quod generosum opus nullis inquam saculis obliuione obuoluendum ferme à cunctis Italicae historiae scriptoribus iure merito celebratur, cui sanè glorioso viro in tanti operis recognitionem adeo amplum Priuilegium Princeps concessit, ut, præter ducentorum aureorum utilitatem annuam in perpetuum, præter domum ad habitandum nobilem, de propemodum infimo ad supremum in ciuitate gradum ipse cum descenditibus fuerit prouectus,

H 2 ut

60 E P I T A P H O R V M

*ut gaudeat omni, & quocunque beneficio cuiuscunque
ciuilitatis hic Taruisij considerata.*

B. *Vixit nunc nobilis eius nepos ex filio Marcus de
Crema affinis mihi dulcissimus cum caris filijs. Cum
autem circa sepulchra uersemur, duo huius generosa fa-
milia Epitaphia, atque ea multam antiquitatem redo-
lencia, in D. Protomartyris Laurentij delubro su-
per marmoribus excauata liceat in presentia recensere.*

CATHERINAE VXORI CARISS. QVAE MI-
HI LIBEROS VTRIVSQ. SEXVS QVINQ.
PEPERIT, MARCVS DE CREMA ET SIBI
ET POST. V. P. VALE VNICVM MEI
DELICIVM.

H. M. H. S.

*Alterum autem ibidem ab hoc parum distans, est
tale.*

LAVRENTII CREMA NOT. CINERES
INTVS EXTANT. ID QUIDEM VXORE
FILIISQ. CVRANTIB. MDLVIII.

*Sed, Dij uestram fidem, debeo n reticere alterum
huic monumentum ualde propinquum, cui uxor mea,
dum intra paterna moraretur, morereturue domicilia
iamdudum fuerat destinata? praesertim quoniam & fi-
nitimi, & affines, & comites sint, seu magis fuerint,
in illo praesertim illustri facinore Egregij viri istic in-
uicem*

*uicem tumulati? tale igitur est eius progenitorum mar-
moreum Epitaphium, quod clarum, & facile bonis il-
lis antiquis ciuibus inscribi placuit.*

MARTINI ET PETRI FRATR. DE AMICO-
NIBVS CIVIVM TAR. ET SVORVM
HAEREDVM.

*Quòd autem fuerint Amiconij generosi, & antiqui
ciues, & qua fide pro Veneta Repub. per longos annos
militaria gestauerint ornamenta: ut etiam Andreas
Casaris soceri mei pater magnæ agrestium manus præ-
fectus proprijs sumptibus in Venetorum expeditionibus
præsto fuerit, præinde atque Augustus huius fratris toto
obsidionis Taruisij tempore arma induens summi Proui-
soris Io. Pauli Gradenici secretarius extitit solertissimus;
quãtum in munijs publicis obeundis; in Tabellionum gra-
du præsentia, & sapientia, & fauore illustrando ualue-
rint, non est huius loci digressio, cum non me lateat nunc
cymbam meam extra proprium alueum fluctuare.*

A. *Nisi tu hoc sermone teipsum uelle extollere uidereris, cuperem ulterius audire, cum non semel mihi obtigerit de claris huius familia uiris in scripturis publicis lectitare: sed ut quid hic famulus aduersum te adeo suspiriosus accurrit?*

B. *Reuocor domum, urgentissima, ut refert, de causa:
& ò utinam secundet res Deus, si mihi ueniam simul,
atque licentiam concedes, amice dulcissime, domum re-
uertar,*

uertar, teq; ad sermonem nostrum prosequendum;
perinde atque ad remedia pro tua lassitudine comparanda, postera luce commodius expectabo.

- A. Doleo, quòd propter urgentem causam, sed, utcumque sit, summa illa mecum libertate, qua uales, iam potiaris. Ego propterea in crastino te conueniam, ut inceptum Epitaphiorum sermonem sequamur: quocirca quadam à me peragando scriptis tradita monumenta, ut tibi, in quibus potero, satisfaciam meæ commendare memoria procurabo.
- B. Vale. A. Tuq; bis iterum valeas.

FINIS SERMONIS PRIMI.

EPITAPHIORVM
SERMO SECVNDVS.

INTERLOCVTORES.

ALEXANDER VONICVS,
ET BARTHOLOMAEVS BURCHELATVS.

A. **S**ALVE amicorum optime. Ego usque adeo sum peragratiōni assuetus, ut, cum sequenti die, ex quo simul colloquebamur, melius haberem, optataq; Caeli serenitas nobis fuerit restituta, ab urbe procul exierim, quod tibi tunc seruum meum credo denunciasse, ut praedia mea, domusq; rusticanas uidendi avidus inuiserem, quarum commodi ratione, ac uoluptate allectus, factum est, ut tot dies secum insumpserim: sed cur te ita tristem, ac deplorantem uideo?

B. O infortunium crudele, mihiq; per uniuersum uitae
meae

mea spatium tristi memoria reuoluendum: Ecce interim dum isthac mente satis tranquilla ante aliquot dies tecum colloquebar, affertur mihi nuncius Heliſabetham Amiconiam coniugem meam omni laudum genere ornatissimam Symptopate hysterico simulcum febre correptam esse, ante, ne te multis morer, post paucos dies nullo unquam ex millibus remedijs à Medicorum corona propositis, ac debite administratis auxilijs sibi praestito, cum alioqui sana esset, antequam decimum noxum salutaret annum, suum clausit extremum diem, quimo mihi prope diem, & lacrim clausit, ea siquidem orbatus coniuge, sorore, ac socia, & oculorum lumine praefletus interminati profluis propemodum orbatus fui. ipsius pulchrum cadauer, quod dormientem iuuenem floridam similabat, cuius faciei effigiem in pixide continuo depictam uolui, fuit in Burchelatorum Sarcophago tumulatum, qui sane est infra D. Mariae Maioris cauedium constitutus, cuius titulum, de Epitaphijs iterum locuturi, nunc referamus.

D. M. A.
 BURCHELATORVM FAMILIAE
 IN NOVISSIMAM DIEM
 QUIETIS LOCVS.
 COND. MGGCCXC. REST. MDLI.

Locus inquam ille à Bartholomao Burchelato abauo meo conditus fuit anno ab instaurata salute 1490.

anno

anno autem 1551. Ioannesbaptista pater meus, sublato diruto marmore, hoc aliud illius loco restituit, quo tempore eius genitor Bernardinus reponebatur: patris mei Elogium iam antea in Tyrocinijs audiisti, non amplius referam; modò eo loci altiùs in pariete Carissimæ uxoris nunquam inmemor tale in marmore posido Epitaphium exculptum uolui.

TR . D . PR

HELISABETAE HONESTISS.

CAES. AMICONII, LEON. TABARELLAE

F. V N I C A E

BARTH. BURCHELATVS PHYS. MARITVS

CONIVGI B. M. IN SPER. H. M. P

VNDE TALE? CUI TALE? QUANDO TALE?

AVE VN. PAREN. VIRI, GNATIQU. DELICIVM.

V. AN. XIIIX. M. VI. OB. MDXIXC.

XVI. CAL. SEXT.

A. *Incredibili dolore doleo dolorem tuum; sed ut prudentem in alijs te experior, ita in hoc te prudentia maxima usurum cupio, neque est, quòd unius mulieris iactura tantopere commovearis, quæ si hoc tempore suam ultimam non obijisset diem, paucis tamen post annis ei, quæ mortalis nata fuerat, fuerat isidem moriendum: mors & fugacem persequitur virum, nec parcat imbellis iuuenta poplitibus, timidoq; tergo, ut pracinebat poeta lyricus. Plura me de re huiusmodi pudet dicere,*

I ne

66 EPI TAPHIORVM

ne magis prudentia tua diffidere uidear, quam solari; maluerim certe ut hoc magnificentum Epitaphium declaretur.

B. Hoc elogium, tametsi à seipso satis clarum est, ac perspicuum nihilominus quedam ex animo super eo in praesentia connotabo. primæ litteræ inferunt Trino Deo Propitio: id autem initium uolui, ut subterfugerem illorum characterum ambiguitatem, qui ferme omnibus Epitaphijs solent præponi, scilicet D. M. siue D. O. M. quorum primi quamuis nobis significent Deo Maximo, sæpe tamen, imò semper antiquis, Dijs manibus interpretantur, quorum talem non decet christianos memoriam facere, exemplum sit marmoris in oppido Montis Anniani in templo Sancti Fidentij, quod tale est.

D. M. MANIBVS.

M. EPII. M. F. RVFI, QUI VIXIT AN. XII.
D. XX. OPIVS O LIBIBIAN. VARIVS COMITIA L. F. PARENTES.

A. Adhuc clariùs Romæ talis dispositio reperitur, uidelicet.

DIS MANIBVS
SEXTI PERPENNAE FIRMI VIXIT
QVEMADMODVM VOLVI, QVARE MORTVVS SIM NESCIÖ.

Et si cupis aliud elegantius Romæ positum, audi.

DIS

DIS MANIB. SACRVM
T. CAMPILIO T. F. MANIPVLARI VIX AN.
XXXIX. D. XVI.

CAMPILIAE FESTAE SORORI SVAE VIX
ANN. XXII. MEN. III. D. VI.

CAMPILIO RVFO NEPOTI VIX ANN. XII.
M. VIII. D. IX.

ET ALBANAЕ MERVLAE VXORI B. DE
SE M. ANN. XXXIII. M. VI. D. IIII.

ET CAMPILIO ALBANO INFANTI DVL.
CISS. ANN. II. M. V. D. IIII.

QVOS DII IRATI VNO DIE AETERNQ
SOMNO DEDERVNT.

T. CLAVDIVS HERMES DOLENS DE SVO FECIT.

- B. Porro secundi characteres significant proculdubio
Deo Optimo Maximo, neque hoc adscribere mihi
placuit, qui unum tantummodo esse Deum in Trinitate,
& Trinum in perfecta unitate cum fide nostra catho-
lica sentio: qui cum sit summum bonum, & ut asse-
rebat Plato, sui ipsius diffusivum, iure ab Aristotele
primò celi tex. 2. ita de Trinitate prolatum est. Tria
omnia sunt, & ipsum ter omniquaque, quemadmodum
enim aiunt & Pythagorei, ipsum omne, & omnia tri-
bus determinata sunt, finis enim, & medium, & prin-
cipium numerum habent eum, qui ipsius omnis est, hoc
autem eum, qui trinitatis est: Quapropter à natura ac-
cipientes, tanquam leges illius, & ad sacrificia Deorum
hoc utitur numero. quare nulla mihi libuit compara-

tio : ex hoc enim loquendi modo colligi posset esse
 aliquem Deum minus bonum , & minus magnum
 ac potentem , quod essentia Dei prorsus repugnat : qua-
 si antiquorum , diuersarumq; gentium Deos in nume-
 rum reponamus , Deum autem nostrum super omnibus
 collocemus ; at quid cum Trino Deo Aegyptiorum ,
 Gracorumue Isis , & Serapis , Romanorum Mars ,
 Ianus , & alij ? Palestinorum Astaroth , & Dagon .
 Moabitaram idolum Camos , Sydoniorum Astarthea .
 Accorinitarum Beelzebub ; Ammonitarum Ateoth ,
 Bel Babyloniorum , Getarum Zumolofis , Aphicorum
 Asclepius , & alij aliarum gentium ? ut nunc apud
 Turcas Maumeth , & in Indijs ante appulsum Chri-
 stianorum instrumenta quadam fabrilia , iumenta , &
 monstra , & uirile membrum , & ipse Sathanas in ea
 horribilissima forma , quam quis unquam potuisset ima-
 ginari ? praetereo breuitatis gratia illos , qui planetas ,
 elementa , Oreadas , Napaas , Naiadas , Driadas , Ha-
 madriadas , Nympharum genus , Parcas , Gratias ,
 Musas , Fortunam , Famam , Farnem , Inuidiam , Di-
 scordiam , Febrem , Faxuam , Mutam , Cuminam , &
 etiam Cloacinam ; nebuli alij Castorem , Pollucem , Her-
 culem , Hymenæum , Portunum , Vertunnum , Pria-
 pum , Eolum , Esculapium , Morphæum , Lemurim ,
 Erictonium , Fabulinum , quin Pallorem , Pauorem ,
 Stercutium : ita Lares , Genios , Penates , Naturam , Vo-
 luptatem : sicuti Plutonem , Proserpinam , Minorem ,
 Eacum

Ecce Radamanthum, & tot innumeros alios Deos fictitios, seu putatitios adorarunt, illisq; uti summis Dijs, suavis numinibus percussis uictimis, spumantibus poculis libantes sacrificarunt. Trinum igitur Deum propitium inuocando statuo Helisabeta honestissima Caesaris Amiconij Cuius Taruisini, viri integerrimi, ac Leonella Tabarella Nobilis Cuius Tridentina filia sola, atque unica hoc monumentum. Qui autem sint, ac magis fuerint generosi Milites, Duces, ac Capitanei Tabarella non referam in presentia, tum breuitati consulens, tum etiam ne consanguineos laudibus efferens meos aliquam adulationis, ambitionisue notam incurram, tamen si quodcumque dicerem & re ipsa, & scriptorum testimonijs potuisset facite comprobari.

A. Antequam ulterius proloquaris Amice, dixerim id minus conueniens esse, alios nempe antiquorum, atque ethnicorum conferre deos, ac si cum summo Deo Trinitate sanctissima conferantur: quandoquidem ut dicebat Michael Angelus Blondus in Idiomorphosi, omnes illi, quos Prisci uocarunt Deos, fuerunt homines, sed pro meritis singulorum quemque, ut ante, ita post occasum coluerunt: exempli gratia Cretenses Iouem, Samij Lunam, seu Iunonem, Romani Quirinum, Latii incola Faunum, Athenienses Mineruam, Cyprii Veneream, & apud Lemnos colebatur Vulcanus, apud Naxos Liber pater, apud Delos Apollo, ceteriq; alii apud diuersas nationes, & ab operibus egregiis diuinum nomen fortiebantur

tur

20. E P I T A P H I O R V M

tur, atque ab illis colebantur, quibus erant utilitatis; verum enimvero usque ab initio reparationis nostra cunctis Christianis receptum est Deum ipsum individua Trinitate constantem, Deum unicum esse, ceteros autem gentium errores, ac vanitates, illumque esse Optimum Maximum, non quidem Deo altero magis bonum, nec adeo magnum, ut omnes alios Deos superet, nam immensum, & infinitum, sed ut sit omnium bonorum cumulus, perfectio, ac complementum, à quo omne datum optimum; ut dixit Apostolus, & qui sit Maximus adeo, ut vere dixerit ipse cælum, & terram Ego impleo: quod falsò de Ioue ferebant veteres dicentes: Iovis omnia plena; nihilominus mihi non displicuit audire tot illos antiquorum circa diuinum cultum errores, ut exinde lucide appareat veritatem unicum esse, & ueluti Policleti lineam, à qua modo aliquo, quicumque ille fuerit, deflentes in maximos, uariosque collabuntur errores: propterea mihi admodum placet Epitaphium in Maximiliani Caesaris Augusti Augusta positum istiusmodi.

D E O
 O P T. M A X.
 T R I N O. E T. V N I
 S A C R V M
 N O B I L I S S I M O C A E S. M A X I M I L I A N O.
 P. F. I N V I C T O. A V G.
 D I V I F R I D E R I C I A V S T R I I F I L I O
 I M P. M A X. G E R M. P O T. P P.
 L I.

S E R M O II. 71

LIBERALISSIMO. ET IN OMNI FOR-
TYNA. MODESTISSIMO FORTIS-
SIMO QVE PRINCIPI.

OPTIMO PISSIMO CLEMENTISSIMO.

APVD. ANASANAM. VVELSAM.

PRAEMAGNO OMNIYV LVCTV.

INIQUISSIMIS FATIS EREPTO

ANNO A. CHRISTIANA. SALVTE

M. D. XVIII.

PRIDIE EIDVS IAN.

VIXIT ANNOS LVIII. MENS. IX.

DIES XIX.

IMPERAVIT ANN. XXXI. MENS. XI. DI. XXE

NULLI AVGG. ET CAESS. IVRIS. ET

AEQVITATIS OBSERVANTIA. BELLI.

ET PACIS ARTE. SAPIENTIA. TEMPE-

RANTIA. PLACABILITATE. INNOCENTIA.

RELIGIONE. ALIAVE VLLA VIRTUTE

INFERIOR.

PUBLICAE GERMANORVM SALVTIS

CVRATORI. LIBERTATIS ADSERTORT.

QVIETIS FVNDATORI.

MICHAEL HVMEI BERGIVS RAVEN

SPVRGENSIS NVMINI MAIESTATI QVE

EIVS DEVOTVS. RELIGIOSA MENTIS,

ATQVE ANIMI PIETATE POSVIT.

BENE VALEAS QVISQVIS ADES. FAVES.

LEGIS. ET MONIMENTVM OBSIGNAS.

MALE PEREAS. QVISQVIS ABES. MARCES.

LIVES. ET MONIMENTVM DISSIGNAS.

Sed

72 EPITAPHIORVM

sed expositionem tui Epitaphij prosequare.

- B. *Prosequor in Elogio mei mentionem faciens, & Coniugi B. M. INSPER. H. M. P. videlicet bene merenti insperato hoc monumentum posuit.*
- A. *Non dissimilem iam comperi dictaturam in Ferentina Regione apud Hisconum, in qua sanè insperati tumuli mentio habetur. ecce.*

D . M

AVRELIAE LUCIDIAE GRATAE DVLCISSIM. ADOLESC. INTEGERRIMAE VENVSTISSIMAEQ. M. AVREL. LVC. PIVS INFELICISSIMVS PATER INSPERATOS TVMVLOS DEDIT MIS. VLT. Q. DONA.

- B. *Addidi praeterea unde tale? ut cum stupore admirarer unde factum sit, ut ego prouectioris aetatis, ac, habita ratione temperatissima eius temperatura, debilioris complexionis, iuniori inculpataeq; sanitatis adolescentula tale funebre officium praestare debuerim. (ui, tale? scilicet uxori incomparabili, ac unanima adeo, ut dimidia parti mei, & quasi mihi metipso tale solvam debitum lachrymosum. Quando tale? dum nempe inceperam eius amorem eximium degustare, & amoris fructus dulcissimos, filios scilicet, seu filium reportare; ut inquam nondum mecum illa tertium annum potuerit superstes absolvere. caetera clariora sunt, quam ut ulla indigeant expositione.*

Non

A. *Non absimilem quippe dicendi normam memini me legisse in quodam antiquo Epitaphio prius in agro Patavino, nunc in Germanico constituto, quod tametsi te inter antiquorum monumenta crediderim obseruasse, nihilominus illud ad tuum Elogium ex antiquis marmoribus roborandum in presentiam mihi referre liceat.*

D . M

PORTITORI PLVTONI ET
 PROSERPIN. HAVE IVLIA C. FIL.
 MAXIMA FELIX DOM. TROMENT
 SALON. ANIMVLA DVLCIS,
 ANIMVLA SVAVIS, ANIMVLA
 IN DEORVM NUMERVM RECEP.TA.
 VNDE TALE. QVANDO TALE. ET.
 CVI TALEM. V. A. LIX. MEN. VI. D. XII.
 HOR. NOC. IX. T. SCRIBONIVS
 BARBVLA CONIVGI INCOM-
 PARABILI

B . M . P . C .

ET INFRASCRIP.TIS V.V. CARRIOMARIN.

B. *Et uidi illud, & placuit te ipsum istuc transtulisse. Verum enim uero quod tunc in ipsius carissima uxoris meae obitum stylo poetico heirusca praesertim lingua conscripserim, & qua amici quidam ingeniosi ad me consolandum conflauerint, ecce nunc tibi connotatum commonstro. Tu hac domi leges, ne hac satis longa E-*

K trusca

trusca oratione latini sermones nostri oppositionem aliquam, nec quidem minimam, patiantur: ubi sane meam nouem odarum coronam, seu cathenam dixeris, habes, habes & odas, sonetti Etruscis, Iosephi de Policretis nostri & coeatanei, & conterranei, poeta, & musici lepiddissimi, ut eius uulgata opera clare testantur: habes & nobilis Arpi ad nos consolandum Etrusca carmina: habes consolatorium illud, illamq; coronam fragrantissimis floribus exornatam; perinde atque illud patheticum Madrigale sic dictum, Liuij Ferri Patauini; seu maioris Romani, omni uirtutum genere cumulati, qui quidem hoc anno typis exposuit satis amplum uolumen, in Aloysij Ancarani iuris scholarium studij Patauini Rectoris splendidissimi laudes à sublimioribus poetis & graece, & latine, & italice, & hysspanice, & Gallice decantantur: inter quos & ego, quamuis graculus inter Musas, centum circiter carminatum latina, tum hetrusca, tum hyberica decantaui; illa insuper quae ad me scripsit Bernardinus de Rubeis Ariminensis elegans scholaris legum in Patauino Gymnasio mihi peramicus, ut testatum reliqui in nostrorum sine Tyrociniorem, quae cum sint partim latina, tum illa, tum respossonem à me illi continuo destinatam, nunc etiam recitare non aspernabor, ut interea quid hetrusca lingua responderim alijs amicis, conticeam: nam haec omnia à te ipso in tradito opere lectitabis. audi igitur.

Rottho

Rottho' ha morte quel nodo, in cui ui strinse
 A consorte fedel casto Himeneo,
 Ma quello, onde Amor l'alme uostre auinse
 Gia rotto ella non ha, ne men poteo.

Del fatal suo liuor inuida tinse
 Benrepente il mortal, che sol cadeo,
 Ma cura alta del ciel preuide, e uinse.
 Tanto furore, e pria padre ui feo.

E quanto al uiuer qui l'auara morte
 De la moglie scemò, tanto à Voi il cielo
 Largo, & al figlio pargoletto accrebbe.
 L'alma hor beata con pietoso Zelo
 Impetrà ad ambiduo beata sorte,
 Che l'eterni ambi. che qua giù poco hebbe.

Si qui sunt animis nostris post funera sensus
 Rerum, hic quas illis præstat amica manus:
 O' quàm Burchelate pio, quàm gaudet honesto
 Munere, quod sibi das, vxor amata tuo.
 Hæc tui amoris erût multos monumēta per annos
 Mansura, & fidei pignora grata tuæ.
 Illius exposcent nuptæ, innuptæq; puellæ
 Sortem, qua talem detur habere virum.
 Qui tali dono stabilem testetur Amorem;
 Cuiq; fides maneat candida post cineres.

*Ambobus Epigrammatibus similia conformando tunc sic
 respondi.*

76 E P I T A P H I O R V M

Poscia che Amor del figliuoln mi auinse:
 Onde sia bando ad ogni pensier reo,
 Mentre che morte arditamente strinse
 Dardo fatal nel mio casto Himeneo:
 Poscia che voi, à cui di Lauro cinse
 Delfico il crine, e ui fe nouo Orfeo,
 A consolarmi Amor ratto sospinse,
 Come tant'altri à ciò mandar poteo:
 Prendo ristoro in così acerba forte
 Spinto del fanciulin dal puro Zelo,
 Da voi, cui l'arte la Natura accrebbe.
 Così tolga da voi perfido telo
 Di Tartareo liuor, di auara Morte,
 Chi regge l'uniuerso, e accresce, e accrebbe.

Esse reor sensus animis vbicunque Priori
 Exutis rerum carcere quæq; fiunt:
 Sæpius inde uenit mihi coniux ante sepulta
 Me alloquitur, mecum gaudet amata, dolet.
 Non hic ossa quidem, nec spiritus: hæc loca namq;
 Quæ Deus, atque homines constituere, tenent.
 Concitat at species, generat phantasmata, nobis
 Quis intellectus cuncta resecta uidet;
 Hinc, Ego dilectæ inferijs dum coniugis adsto,
 Alloquor hanc, grates miq; beata refert.

A. Laudo propositum & libens libellum accipio, sed di-
 stichum id nunc tarum legã, quod in frõre uideo registratũ.
 Occi-

Occidit HELISABETH flères Pater, atq; Maritus
Candidulæ huic Animæ dant pia uota pij.

B. Verumenimuerò transtulit nos forsitan nimis longè
ab Elogijs Franciscanis orationis, occasionisq; continui-
tas: siquidem Philippi lignaminei facinus, illud Mar-
ci de Crema & facinus & Epitaphium concitauit: Se-
pulchrorum porrò, & sanguinis contiguitas, ut de Ami-
conijs quedam referrem, occasio autem improuisa, &
locus ipse, & proposita materia postularunt, ut de ux-
ore mea hæc omnia subijcerem, ac permiscerem: igitur
reuocandus est Stylus ad tumulum Lignamineorum, ubi
loco Epitaphij istud Epigramma desuper in pariete cum
gentilitio insigni mihi legendum occurrit: quod utinam
quemadmodum vulgare, atque vulgatum est, ita esset
animis hominum insitum, ut quandoque tandem operum
ac animorum reformatio uideretur.

O viator contempla, e ferma il passo,
Ch'io fui simile à te, e tu qual io;
Presto serai rinchiuso in duro sasso,
Non gioua esser superbo, altero, ò pio,
Giouane, forte, di gran stato, ò basso,
Quiui è la fin d'ogni mortal desio,
Non sperar dunque in cosa uana, e frale,
Essendo un'ombra, e com'io fui mortale.

Illud autem ita latinis verbis exprimerem.

Siste

78 EPITAPHIORVM

Siste gradum, pauca hæc rogo contemplare viator,
Ipse tui similis iam fui, erisq; mei:
Nam rigido citiùs claudèris marmore, quicquam
Non iuuat esse grauem, non iuuat esse pium,
Non iuuenem, fortem, depressum, siue tremeadù,
Mortalis spei finis hic omnis adest:
Ne speres igitur re in uana, deciduaque,
Cum sis umbra, nec factus, vt ipse fui.

A. *Miror quod prætereas cum silentio Franciscum
Lignamincum Taruisinum ciuem Clarissimum, qui per
plures annos Patauij è suggestu publicè medicinam
omnium stupore, summaq; scholarium frequentia præ-
legebat: cuius tale memini me hic Taruisij ad D. Ni-
colai adem aureum excisum Epitaphium iam legisse.*

FRANCISCO A LIGNAMINE PHYSICO
INTRA CORPVS VT EXTRA VIVENTI
HABITATIO NON AETERNA
FRANCISCINA VXORE, ET IOSEPHO FI-
LIO PROCVR.

H. M. H. S.

B. *Illud sanè dignum memoria, ac consideratione Epi-
taphium huc transferre minime cogitabam non ignarus
hunc celebrem physicum alterius originis extitisse, al-
teraq; gentilitia insignia obtinuisse, quantumuis eiusdem
cogno-*

cognominis ac ciuilitatis cum Philippo iam recitato ; sed est inquam doctum docto viro Epitaphium consecratum, & sepulturæ, & resurrectionis, & morum integritatis summa elegantia, breuitateq; non obscura memoriam faciens . Verumenimvero hic iure mihi uenit commemoranda antiqua, ac generosa familia illorum de Tempesta, tametsi ulterius, ut alias innui, penes ostium, quæ è templo in claustrum tenditur, sanè inter id ostium & monumentum Caminensium, alterum eorum cum honoratis Elogijs sit in pariete marmoreum sepulchrum expositum : alterum uerò infra claustrum humi supra terram locatum : ratio autem ea est, quod hic Philippus Lignamineus, de quo supra, in hoc secundo sepulchro uoluit tumulari nulla habita ratione proprii sacelli, & propriæ sepulturæ : cur autem istud fecerit imaginor duas causas, quarum altera est animus, ingenuus huius uiri, qui in sepulchro uirorum illustrium claudi sibi fore gloriosum putauit : non quidem ut ille rusticus Arquada, de quo Scardeonius, qui Ecclesia legauerat centum aureos dummodo in Petrarca arcam post eius obitum sepeliretur, cui cum basilicæ Arquadæ Rector noluerit assentiri, ne summi poetæ laudes quadamtenus rustici cadaueris admistione minuerentur, opiparum id legatum bonus ille rusticus reuocauit : potior autem ratio forsan fuit, quòd postrema omnium ex hac familia Tempesta, uocata Clara, fuit coniux Aloysii à Lignamine, Philippi filij, cuius Claræ bonorum residuum

duum unà cum tumulo in Lignamineorum familiam deriuauit, ut infra apertius demonstrabo.

A. Posteaquàm continuitate orationis ventum est ad monumentum illorum de Tempesta, qui, ut optime noris, de Aduocatis appellabantur, antequàm ad Epitaphia, ad generosos homines referendos accedas, rogo huius agnominis rationem, ac originem mihi recitare in presentia ne graueris.

B. Iam audias. Dum res Episcopatus Taruisini, sicuti & aliarum urbium Episcopo insignitarum, circiter annum à partu virginis. 1200. in maximo posita essent discrimine, Nobiles, ac generosi milites ex familia de Tempesta (ita grandinem, quæ referta in domesticis eorum insignibus cernitur, lingua uernacula dictitamus) cum Taruisij inter optimates Principem locum tenebant, usque adeo ut ab ijs vel Marchiones, & Duces ornamenta Equestria non erubescerent impetrare: summam pariter, qua pollebant, auctoritatem exercentes, atque virtutem se Episcopatui patronos, defensores, atque Aduocatos constituerunt, ita peroptante Episcopo, magna prouentuum utilitate illis adiudicata; ex qua occasione non ampliùs ferè de Tempesta, sed Aduocati per antonomasiam uocitabantur, Auogarij autem vulgò & ij, & qui in tale officium nobilissimum subintrarunt, ab omnibus nominantur. Ex hac antiqua, & generosa stirpe Castrorum Anoalis, & Brusaporci Domina Guecellus primus fuit in simili, quod uocant, inuestitura: habe.

non mentio hic in sacratio Patrum Guidonis generosi mi-
litis Advocati Ecclesie Tarvisina, qui claruit circa an-
num 1300. legitur de Guarcio T. tempesta Viro strenuo
qui post mortem obiens diem sibi hos heredes instituit
coenobitas.

A. Nunc recordor legisse in monumentis Tarvisinis.

- Guecellonem Tempestanum anno salutifica incarnationis.
1179. Patavij Prætoram administrasse, veluti anno
1314. Articulum Advocatum extitisse Civitatis Feltri
Rectorem, Sicuti & in iisdem monumentis registrationem
comperi anno 1329. Guecellonem alterum ex hac fami-
lia à Cane Scaligero tunc univèrsa ferme Venetia im-
petitante fuisse Tarvisij Capitaneum declaratum cum
salario librarum millium menstruarum, cui tunc data
erat optio sibi eligendi Prætorem Tarvisij quem
maluerit, dummodò esset ipsius Canis iurisdictioni
subiectus.

B. Iidem magnificè legitur de Vinciguerra, de Aquè,
de Ziliolo, quorum omnium & belli, & pacis tempore
gloriosa facinora recensere longum esset, ut tempus non
sufficeret ad aliorum memorias prosequendas: Porro
Nicolaus Tempesta claruit circa annum 1360. hic
autem fuit Virorum ex hac familia postremus omnium,
& inter magnifica pietatis opera magnum mehercle
in hos Franciscanos monachos contulit beneficium, apud
quos ei cum parentibus libuit quiescere: quandoquidem
his quotidiana inuncta missa pro eius anima legavit.

L libere

82: EPITAPHIORVM

liberè centum & quidquaginta terræ iugera. Hos genera-
rosos milites fuisse viros illustres, summaq; auctorita-
tis, nedum ex nostris annalibus sit conspicuum, verum
etiam ex externis, Patavinis præcipue: extat pariter
testimonium Scardeonius libro 3. classe 13. hos clarissi-
mos viros, quos Auogarios nominat cum Tifone Campi-
samperio Duce exercitus Reipub. Patavina pro civitate
nostra tutanda bella gessisse; sed iam duo illorum, unum
sub altero, apposita in tabellis marmoreis Epitaphia re-
feramus.

TARVISIVM defle decus hoc antro fopitur
Morumq; decorata tuum pullulata uenustas,
Hinc rutilat orbis, animum tenuere beatum.
Sydera, qui tegitur hoc saxo lumine Polus
Lux assurgit pia fama cernentibus alnum.
ADVOCATORVM NICOLAVM stipite clarū,
Hic gratus, docilis, iuuenis decorus aspectu,
Moribus, & genere nobilem gerebat effectum.
Mille trecentosque Phoebus euoluerat annos
Sexdecies, quinisq; iunctis uicesimo sexto
Marci dum obitus hic solita lustra peregit.

*Alterum autem Elogium crucibus, & insignibus gen-
tilitijis exornatū characteribus descriptū aureis ita sonat.*

ORATE FRATRES DEVOTE PRO ANIMA
GENEOSAE DOMINAE DOMINAE CA-
THERINAE RELICTAE Q. EGREGII MILL-
TIS

S E R M O II. 83
TIS DOMINI GVECELLONIS TEMPE-
STA Q. DOMINI TARVISII, IN CAPELLA
PRAESENTI SEPULTAE. PRO CIVIS ANI-
MA FRATRES EX SINGVLARIBVS BENEFI-
CIIS RECEPTIS PERPETVO OBLIGANTVR.

A. Nunquid prius Elogium sit arte metrica dispositum certe sum dubius : Ego potius dixerim esse modum loquendi prosaicum verbis metricis concinnatum, sic etenim bene se dixisse putabant : qualem dictandi seriem memini me Neapoli in duobus, qua nunc referam, Epitaphijs comperisse : alterum ad D. Dominici, nempe.

GRAVINAE Ducem Monstrat tibi cādide lector
Sericæ tumba præsens Vrsina de gente Ferrandū.
Graueis inter turmas tenuit hic nō ignobile pōdus
Tenit cum exucta Lachesis durissima sibi.

Alterum verò ad D. Augustini tale.

HAC iacet in tumba militari dignitate præpollēs
Vir Bartholomæus de Bonifacijs ortus
Genitor qui fuit militis Nicolai præclari,
Quem fors Extrema Rapuit sub anno tonantis,
Mille trecenteno octauoq; Quadrageno,
Nunc tenet polus præcante gratia summi.

L 2 Ego

B. Ego pariter, si hos esse uersus quis dixerit, quales
sunt, nisi Heroici mendosissimi, fateri me ignorare
non erubescam: modo de hac illustri Matre, que in se-
cundo Elogio celebratur, si ea inquam est; unum op-
pidò, meritòq; memorandum tradam, eius cadaver sci-
licet adhuc post annos circiter 230. ab eius obitu adeo
integrum esse à uertice ad imos talos, ac si ante non
multos dies fuisset ibi reconditum, quod cum à R. Fra-
tribus audissem, proprijs oculis libenter de hac re uolui
me reddere certiore: imò aliud ex ipsis percepi,
quòd superioribus seculis in medio templi hoc cadaver
statis temporibus reponi solitum fuerat, ad quod uni-
uersa ciuitas, tamquam ad beata mulieris uenerandas
reliquias confluebat: qua institutio per Reuerendiss.
Episcopum nostrum de Rubeis tunc temporis fuit sublata.

A. Nunquid sit hoc corpus integrum, eo quod in nocte
annua Natiuitatis Christi Domini hac Generosa mu-
lier nasceretur, quod vulgus creditat, & famella om-
nes quadam pia, nec aspernanda quidem ratione com-
mota: an potius ob speciale donum pro eius sancta mu-
lieris meritis, quod pluribus beatis hominibus tributum
fuisse credimus, alijs pensitandum, discutiendumq; re-
linquemus.

B. Ego utique quid in hac re sentire debeam nondum
factus sum animi compos: sentirem nihilominus cum
Doctore meo Albertino Botrono Medicina praxim
in Patanina Academia praelegente, libro, quem ty-
pis

pis exposuit, cui titulus de vita conseruanda cap. 52. ubi de causis uitæ, & mortis, eiusq; longitudinis, ac breuitatis sermonem facit, dicente corpora mortua, quæ suapte natura citissimè marcescere solent artificiali quodam balsamo per multos annos integra ab omni corruptione seruari: quod in pluribus Regibus, ac Principibus factum fuisse constat, unde & Mumia inuenta sunt, quod quidem in hac nobilissima muliere contigisse facile potest, ueluti in una, apud quam plurima diuitia remanebant. Et certè putrefactionis corporum origo, & causa est conclusum humidum exuberans orbatum proprio calido ab ambiente corruptum, quod si absumatur absque eo, quod textura corporis corrumpatur, ea deinde per annos longissimos talis remanet: sicuti in seminibus segetum insolatis, atque repositis; ita in lignis ad opus expositis, alijsq; natura operibus, clarè constat; istud itaque operari balsamum, seu misturam illam, qua utebantur antiqui, præsertim Mauri, & Arabes circa Mumias, quæ constabat, ut refert Mattheolus, ex aloe, myrrha, & croco, nempe quod dum absumitur humidum, corpus siccum redditur, illudque in sua remanet per annos innumeros Symmetria: tametsi, & quas retulisti rationes non modicam contineant ueritatem, & propterea crediderim quendam Venetijs infra B. Domina ab horto ita proprium sepulchrum signasse.

30 EPITAPHIORVM
 IOANNES NATALIS BONO ORTVS IN
 NOCTE NATIVITATIS CHRISTI SIBI
 HAEREDIBVSQ. SVIS P.

subnectere alterum liceat postremum omnium, ex hac familia nobilissima Claram illam præclaram feminam, de qua multum antea dixeram, ades istasmet proprias, quas Ego nunc incolò, tuq; mecum circumspicis, tunc temporis usque ad eius ultimum vita terminum habitasse: cur autem, dum domum hanc in pleribus partibus renovarem, in muro uno sub tribus sanè cementsi cooperulis inuenta fuerint insignia *Comunitatis Patavinæ*, neque coniectura probabili consequi valeo. Porro ades, quas nunc habitant *Lignaminei* in terra noua ad *D. Thomæ burgum* dictum, iuxta mania, illa sunt, quas *Domini Aduogarij de Tempesta* suo auro habitabant, ubi adhuc in marmoreo piteo excisa constant eorum insignia gentilitia, ibiq; certè curia cum displumatis, restudinatis, & vestibulis honorificis, pariterq; delicijs affluens nobile, amplumq; viridarium illorum magnificentiam præferentia usque ad hæc tempora conspiciuntur: has sanè ades, cum postremò in iam dictam Claram, eiusq; sororem *Euchinam Monacham* tertij ordinis *D. Francisci* religiosissimam peruenissent, anno à conciliata Diuinitate 1527. *Iacobo* iam dicti *Philippi Lignaminei* filio condonarunt, fuerat etenim hæc matrona coniux *Aloysij* huius *Iacobi* fratris germani

mani, cuius rei veritatem visum à me donationis liberum instrumentum, prater continuam Lignamineorum possessionem, testatur.

- A. *Ecquid duo illa domui Tempesta memoriam praesferentia Epitaphia, qua in D. Catherina Templo conspiciuntur, nunc pratermittes? scias & Monachos illos Servitas grande bonorum incrementum ab hac pia familia recepisse. verum tibi id laboris lubens surripiam; horum prius in rubro marmore excisum est, ubi Monacha effigies apparet delineata. ipsum haud satis integrè legere potui, sed, qualecunque sit, audias.*

TENET HIC LAPIS FRIGIDA ANTONIAE
 OSSA, HAEC STIRPE NATA TARVISII
 AVOCATI VAMPI TEMPESTA. TOTVM
 DISPERSIT. QVIA QVANTVM IN MVN-
 DO . . LESIT SVBIECIT SE CVNCTIS
 DIEBVS ANNORVM SVORVM . . HAEC
 DECESSIT A MVNDO APRILIS DIE
 LABENTE XXIII. MILLENIS QVATER-
 CENTENIS BIS DVO CVRENTE.

- B. *Verba hac proculdubio non satis commodè sententiam declarant, cum nihilominus facile sit eam assequi coniectura: hunc sanè Vampum Tempesta comperi fuisse Dominum Castri Crispiniaca, sed dicas alterum.*

BLAN-

88 EPI TAPHIORVM

A. BLANCAE VSNAGO VENETAE MATER-
TERAE, OPE PAVLAE BARBARO ET SO-
LADAMOR TEMPESTA NEPTES, ET SIBI,
ET HAEREDIBVS. POSVERVNT. ANNO
SALVTIS MCCCCLXXXIII. XX. AVGVSTI.

*Verumenimvero reclamarent iure merito Nobiles
nostri Aduocati, seu, ut nos dicimus, Auogarij, quo-
rum Auctores supradicto Nicolao Tempesta in locuple-
te officio subintrarunt, nisi & aliquam de illis genero-
sam memoriam; sicut ipsa res postulat, recenses.*

B. *Neque illud erat à mente mea alienum, quod ex
huius orationis progressu comperies facile. Quocirca
primò non est ignorandum Aduogarios, qui etiam nunc
in copioso numero conspiciuntur, ARZonios, siue Actio-
nios dictos esse, ut inferius proposito celebri Epitaphio,
præter quod alia innumera extant testimonia, demon-
strabo, modò primus huius familia, qui hæc iurisdic-
tione, atque viriditate potitus fuit, ut habetur ex Chro-
nicis, fuit RARZolinus de ARZonibus ciuis Taruisinus
hic cum anno ab orbe redempto. 1379. in expeditio-
ne contra Genuenses Venetorum stipendia magnificè me-
reretur, cruris debilitationem insignem viriliter decertan-
do perpeffus, meruit ab Episcopo Taruisino ad Princi-
pis Veneti Andree Contareni petitionem in ipsius Ca-
thedralis Ecclesie Aduocationem ascisci, atque ijsdemmet
prouentibus, ac vacationibus quibus gaudebant illi de
Tempesta, cum legitimis eius posteris compotiri, quam-*

uis

vis nothi, aliqui ex familia Tempestanorum lenibus propo-
 sitis meritis tale munus summa assiduitate competerent.
 Hos Nobiles Arzonios fuisse huius magnificae Urbis
 Antiquos Ciues, & Chronica, & antiqua eorum mo-
 numenta, & arca cum vexillis bellicis ad D. Leonar-
 di antiquissimum templum, & ut fertur, Cathedrale
 primum, ad D. Margarita, ad D. Nicolai, ad D.
 Magdalena ades clare testantur: quibus in locis nibi-
 lominus praeter gentilitia insignia, nullum elogium repe-
 ritur. Vnum attamen luculentissimum, & meritiissi-
 mum in Ecclesia Cathedrali penes sacellum Reueren-
 dis. Episcopi de Baono, cum Effigie aenea naturali-
 simillima adiuncto nobili, ac sumptuoso ornamento hu-
 iusmodi excisum constat.

IVLIO ACTIONO ADVOC. CAN. TARVIS.
 IN PHILOSOPH. STUDIIS OMNIUMQ.
 LITTERARVM ET GRAECAE ET LATINAE
 LINGVAE INTER NOSTRAE AETATIS
 HOMINES CLAR. VIRO.

QVI CVM PRAESTANTISSIMAE CV-
 IVSQ. LAVDIS FASTIGIO CVMVLATVS
 TOTIVS TARVISINAE DIOCOESIS ADMI-
 NISTRATIONEM GERERET, OMNIBVSQ.
 ADIVMENTO ESSE STVDERET, AD EVM,
 PLERIQ. OMNES DOCTI ET INDOCTI HO-
 MINES, QVASI COMMVNE OMNIUM PER-
 FVGIVM, AC PRAESIDIVM CONFLVBANT.

M MAR-

EPITAPHIORVM

MARCVSANT. ADVOC. HAERES, EA QVA
DECVIT ERGA TALEM PATREM PIETA-
TE MONV.M. HOC FACIENDVM CV-
RAVIT.

VIXIT ANN. LXIX. MENS. I. DIES XV.
OBIIT. MDLXVIII. IIII. ID. DECEMB.

A. *Huius nobis apprimè noti viri excelsa merita ex ipfomet Epitaphio prout lucidè apparent, ita pariter & maiora fuiſſe iam credat quiſpiam, nam virum nouimus omnibus admirandum: ſicuti & magnificum Altenerium eius fratrem Latina, & Græca lingua doctiſſimum: cuius clara virtutes impulerunt Franciſcum Patricium in arte Oratoria tractanda virum clariſſimum, Dialogum eius Decimum, ubi de Amplitudine, ſiue ubertate artis Rhetorica ſermonem facit, Aduogarij nomine nuncupare, atque hunc Altenerium ſibi interroganti profundiffimis rationibus reſpondentem inferre.*

B. *Alterum poſtremò comperi Aduocatorum Epitaphium in rubeo marmore affabrè rotundatò ad D. Maria Ieſu templi mediani circumatam, quod tale eſt.*

IOANNES ET DIONYSIVS PIENTISSIME
FILII IAM BARISANIS HOC M. SIBI ET PO-
STERIS EX ADVOCATIS DEDICARVNT.

M D L V I.

Iſti

Isti nihilominus magnifici fratres, ac ditissimi nullos alios posteros præter fœminas, quæ in alias concesserunt familias, reliquere: dicant autem monumentum eorum posteris, qui sanè per paternam, maternamq; lineam ab Aduocatis, & Barisanis descendant, quod, ut audio, ratione quorundam feudorum positum est.

A. *Vi quid silentio obuoluis antiquos, ac Illustres, viros ex Arzoniorum familia veluti Arzonem à quo anno Christi 1016. Henricus Secundus fuit hic Tarnisij apparatu Regio proprijs adibus feliciter hospitatus? Altenerium, qui anno 1318. Potestas Paduæ pro eius excelsis meritis fuit ibi marmorea statua decoratus? ita Riccium Episcopum, ita Iacobum, qui anno 1383. pro Francisco Carrariensi Patavij præfuit, annoq; subsequenti Florentia, ita Altenerium Michaelæ Steno Principe Venetorum Prætorem Cathari, & tot alios Illustres viros? Ecquid non memoraris Reuerendissimum Episcopum Ciuitatis Nouæ Alexandrum Aduogarium virum omni virtutum genere venerandum, qui Anno superiori dum Venetijs moraretur, vita adhuc iunior destitutus, Tarnisium deuectus, pompa mirabili, ac Episcopalibus exequijs, ut æquum erat, ad D. Margheritæ basilicam inter ipsius Auctorum ossa fuit tumulatus?*

B. *Si Aduogariorum Catalogum nunc sermone, seu scriptura persequi vellem, nimis in longum, atque extra præcipuum institutum sanè diuagaretur oratio: sat erit mihi unicum tanti stemmatis virum inter viuos spectabilem*

M 2 lem

92 E P I T A P H I O R V M

lem in presentia nominare, magnificum scilicet, ac Illustrem Equitem Florissantem, uti lucidissimum splendorem, uti firmam columnam, uti ciuem primum, & Urbis, ac Patria calamitatum tempore patrem, ac defensore, Prouisoremq; perpetuum, Virum inquam apprime splendidum, cunctisq; propemodum virtutibus commutatum, cui merito non pauci, qui litteris operam navant, suos labores, ac primos partus, quin, & libros integros non semel offerunt, dicant, ac representant; huius magnificum filium unicum Rambaldum virum ingeniosum mihi ad primogeniti perinde, ac unigeniti mei sacrum baptisma promptissimum Compatrem volui, cum, & eius Illustris genitor Patrinus mihi, & antea Patri meo, sit, ac fuisset; à quibus generosis viris usque adeo diligor, ut continue me & studijs, & honoribus inuicem ulterius promouere contendant.

A. Pace tua de Illustri hoc Equite clariùs dictum uelim: illum inquam eius perspicaci solertia, atque mirabili prouidentia, Deo annuente à quo omne datum optimum, anno nobis salutari 1576. pestis sauitiem, qua Venetijs infeliciter Patuij, Vincentia, atque alibi grassabatur, depopulabatur, ab hac Ciuitate nostra feliciter arcuisse, eamq; fermè solum omni exterorum dolo, seu arrogantia superata, eorūque longiùs profligasse, ut ne unus quidem in urbe toto tempore illius influxus ex hoc immani contagio moreretur, cum nihilominus in pagis fermè omnibus agri nostri, & vel in suburbanis exteræ gentes lue pessima

finis infecta cogiderent; aut laborarent.

B. Nunquam satis ob hanc provinciam hic gloriosus Eques est laudandus, propterea ego brevis ad te ieram non ignarus me, ut aequum esset, haudquaquam illius admirabile officium condignis verbis fore profecturum, quo sane temporis curriculo, diu per raras infecti homines morerentur, non semel ego, quin pluries, officio incumbens meo ex praesidentium dispositione ad illos inspiciendos, alios inuisendos remedia praestiturus me contuli, propter quod onus, praeter civium benevolentiam, non modicum in lucro emolumentum sum consecutus: certè ex illorum potius arbitrio, ac munificentia, ne ullum absque premio laborem praetereant, quam ut ego tale quicquam peterem, aut optarem, nunquam enim in oneribus pro patria subeundis fatietate, aut lassitudine detinebor. Sed volumus ne omnia unico hoc matutino sermone concludere? si lubet in illud cubiculum concedamus, ubi, nisi fallor, parata sunt omnia ad prandium necessaria, ut postmodum pransi hilariori spiritu nostram Epitaphiorum materiam prosequamur.

A. Ego utique praesens Amoris, arctaeque necessitudinis iucunditate, nostrarumque Sermocinationum dulcedine nunc tecum ad mensam sedere non recusarem, nisi ad forum modò pro unico expediendo negotio properarem. Propterea contentus fui breviorum hunc nostrum fuisse sermonem, tametsi ipsius magna partis materiam fuisse defunctam coniugem tuam magis indolui: sed à
 pran-

94 EPITAPHIORVM

prandio si maus statim adero, ut longiorem ex proposito habeamus orationem.

B. *Te expectabo.*

A. *Vale.*

FINIS SERMONIS SECVNDI.

EPITAPHIORVM SERMO TERTIVS.

INTERLOCVTORES.

ALEXANDER VONICVS,
ET BARTHOLOMAEVS BURCHELATVS.

A. **P**RANSVS non auidè, sed quantum interpellat inani ventre diem durare domesticus ocior, sicuti etiam dicebat Flaccus, ad te sermocinandi auidus nunc reuertor: nisi aliquo dulcioris exercitij generatu modo distinearis, nunc tempus esset per Franciscana delubra Epitaphia lectitantes, seu describentes nos spatiari: siquidem hac hora hac basilica, veluti cetera omnes, à nemine penitus frequentatur.

B. Fidem hanc aliquo suauioris studij genere mentem meam hilaraturus assumpseram, dum etenim solus maneo,

neo, continuo ad amissa coniugis contemplationem arripior, propterea opportunè aduenis, iam Templum per hanc Australem portam commodiùs ingrediamur.

- A. Antequam ad alia monumenta ulterius accedamus, istud Elogium, quod, dum aqua benedicta me aspergerem, alius in muro huius arcus positum, breui tabella mar-morea vix omnes litteras continente obseruavi, quantumuis pessime inculcata scriptura, legere experiamur.

ANNO DOMINI MCCCVII. INDICT.
 QVARTA, DIE VII. EXEUNT. DECEMBR.
 COMPLETVM FVIT HOC ALTARE IN
 DEI GLORIAM ET HONOREM B. MARIAE
 VIRGINIS, ET MATRIS, SANCTIQ. IOAN-
 NIS EVANGELISTAE. ROGAT SCRIBA
 MINIMVS DE CAÏO DOMVS PATRIAR-
 CHAE, QVOD PRIVS QVAM MV TETVR
 OPVS, HIC LEVETVR ALTIVS IN AVG-
 MENTO LOCVS. QVODQ. SIBI LVCEAT
 STATVS ATQ. MOTVS.

- B. Huius tabella quod referam meherclè non habeo, nisi animaduverterim verbum illud Exeunt: ad diem septimam non ad mensem referri, ut pensitanti patet, quasi dixerit hora vespertina, perinde ac scribentis bonum conijcio desiderium scilicet, quòd priusquam hoc opus mutetur, locus hic leuetur altiùs in augmento, ut inquam magnificetur, quod sanè à Magnifico Equite Rouerio, ut dum ipsius Elogium referemus, his temporibus

bus factum est: sui ad extremum hic scriba memor sempiternam sibi lucem implorat, qua nihil uiuis, atque defunctis preciosius expeti posse certum est: hanc autem perpetuitatem comprehendimus ex postremis verbis, scilicet status, atque motus, cum nedum ipse homo, sed & cuncta creata, facta, vel genita aut stent, aut necessaria moueantur:

A. Ego aliter istud Elogium interpretarer, nempe illud die VII. exeunt. Decemb. intelligi debere die 25. Decembris, à qua ad mensis exitum septem dies inclusuè computantur: quod autem me ad hoc credendum impellit, præter Tabellionum varia instrumenta, illud est, quod circa initia quinti tractatus Statutorum nostrorū Municipaliū reperitur; ubi & instantis, & exeuntis mensis positum est clarum exemplum; Ego propterea plura illorum nunc verba referam, nedum propter hanc causam, verum etiam propter felicem memoriam nostræ pristinae libertatis, ut meritò potuissent tunc canere Taruisini, Canteamus Domino gloriose, Equum & ascensore proiecit in mare, audi igitur. Factum est, quòd Eccelinus in bello cecidit contra Cremonenses secus flumen Ada, & perijt memoria eius cum sonitu: Albericus verò de Ciuitate Taruisii diffugiens transtulit se cum uxore, & omnibus filijs, & filiabus in Castrum sancti Zenonis: Ciues autem Taruisii ex diuersis mundi partibus concurrentes intrauerunt gratanter felicem Taruisij Ciuitatem in vigilijs S. Francisci, qua celebrantur quarto instante Octo-

N bre

bre 1260. indictione tertia. Ingressu vero temporis circa Pascha obsederunt Albericum predictum, & suos, in Oppido sancti Zenonis predicto circa menses quatuor, demum relicto Castro in vigilijs Beati Bartholomai die luna nono exeunte Augusto transtulit se ad Turrim, & tandem in quarto proxime sequenti, scilicet die Iouis peruenit ad manus, & in fortiam Nobilis viri Domini Marci Badoarij tunc Taruisii Potestatis, qui cum filijs suis sex masculis à Taruisinis, Paduanis, & Vicentinis, qui erant in campo per frustra decollati, & incisi fuerunt: uxor autem, & duæ eius filiae similiter sunt ibi cõbusta à populis supradictis, statimq; ipse, & unus ex filijs trucidati in plaustris ad ciuitatē Taruisij deducti fuerunt, & in platea Carrubij eorum corpora fuerunt combusta. hac eo loci; ubi inquam clarè scimus vigilias sancti Bartholomai cadere die 23. Augusti, quam nonam exeuntis mensis appellarunt, quia nouem numerantur dies ad eius exitum. porrò de altero animaduerso dicerem in scriptura esse hypotomi errorem, dum luceat pro liceat reposuerit, quasi rogaret scriba, ut illi qui hunc locum, siue in hoc loco opus aliud uoluerit eteuarè, liceat, per fratres puta, ad eius libitum altare magnificentius constituere, vel postremò quòd sibi liceat status, idest conditio, seu facultas largius erogandi, & motus, nempe, ut à nemine tam honestum opus impediatur: porrò nisi nimis è longinquo, & pausilla proportio peteretur, tibi duo proponerem monumenta, quæ Patavii in

D.

D. Augustini Basilica sunt constituta: ambo quidem cum superiori quasi contemporanea, quorum alterum cum eodem in dictatura aliquale Symbolum tenet, alterum autem cum civitatis nostrae splendore clarius emicans illius ornamentum, atque excellentiam manifestat.

B. Tametsi nulla proportio, nulli analogia cum predictis assignaretur, Ecquid prohibet te, quodcumque malueris, recitare, pro ea qua mecum libertate, ac auctoritate poteris? minus autem id erit uestitum, quod magis illud civitatis nostrae gloriam sit ostensurum.

A. Audi igitur.

ANNO DOMINI MCCLXXV. INDICTIO-
NE III. MENSIS AVGVSTI. HOC OPVS
FIERI CAEPIT PER COMMVNE PADVAE
AD LAVDEM DOMINI NOSTRI IESV
CHRISTI, ET B. MARIAE MATRIS EIVS-
DEM. ET BEATORVM CONFESSORVM
AVGVSTINI, DOMINICI, IOANNIS EVAN-
GELISTAE, APOSTOLORVM PETRI, ET
PAVLI, ET STEPHANI, ET PETRI MAR-
TYRIS, ET ALIORVM, QVORVM ALTA-
RIA SVNT HIC.

Alterum autem magnificum monumentum tale est.

BEATVS PAPA BENEDICTVS ORDINIS
PRAEDICATORVM TARVISINVS. HIC EX
MAGISTRO ASSVMPTVS IN CARDINA-

N 2 LEM

100 **EPITAPHIORVM**
LEM HOSTIENSEM, HANC ECCLESIAM
BEATI AVGVSTINI CVM MVLTIS EPI-
SCOPIS CONSECRAVIT.

MCCCIII. MENSIS MAII. DOMINICA AN-
TE ASCENSIONEM DOMINI.

B. *Posteaquam de ciue nostro omnibus saculis predicando
ita imparato memoriam suscitasti, ut tanti viri qualicū-
que verborum genere mentio renouetur, de eo, qua à no-
stris ciuibus registrata aliquando comperi, sic habeto:
Nicolaum Boccasij Tabellionis Tarusini filium adole-
scentem integerrimum, & miro virtutum fulgore perspi-
cuum, anno aetatis sua decimosextimo religionem Fratrum
Prædicatorum ingressum fuisse, in qua per omnes virtu-
tis gradus summa cum laude se exercens, per omnes pa-
riter gradus, quos eius religio conferre potuit, paruo tem-
poris interstitio summo cum honore pertransiit, ac demum
ad summam apicem, ad Generalatum ascendit: ad hæc om-
nia anno à parta incolumitate vno minus millesimo ter-
centesimo à Bonifacio Octauo, cui postea in Papam sus-
fectus fuit, Cardinalis Hostiensis est declaratus: anno au-
tem 1303. 22. Octobris die creatus fuit Summus Pon-
tifex, & **BENEDICTVS** huius nominis Vn-
decimus nuncupatus, qua de re Platina, Marianus Sco-
tus, Volaterranus, Petrarca, Boccacius, aliq; huius ge-
neris Auctores multi scripserunt: sicuti & nostris tem-
poribus Frater Leander de Albertis eiusdem religionis
cum Pontifice in eius Italia, ubi de Tarusio loquitur, se*

in

*in monumentis Dominicanis astruit comperijsse registra-
 tum: Porro neque ad tantum summae dignitatis fasti-
 gium tam cito hic vir Sanctissimus prouectus fuit, quòd
 ijs, qui contra Bonifacium conspirauerant, excommuni-
 catis, absoluto à censura Philippo Francorum Rege, & in
 eius gratiam Cardinalibus Colummensibus reacceptis, ani-
 mum ad pacem, & ad Italorum Principum unionem
 conuertit. Veruntamen inuida mors illustrium operum
 sublimium hominum pernicies, ac exterminium sese Pon-
 tifici Beatissimo praeceps opposuit: quandoquidem, dum
 esset Perusia subito morbo oppressus, non sine veneni su-
 spicione in ficubus, quibus maximè delectabatur, abscon-
 diti, obdormiuit in domino. Sanctus hic, ac Venerandus
 Pater, antequam fieret Pontifex excupiens & patriam
 propriam exornare, & Fratribus suis Dominicanis gran-
 dius, ac speciosius cum Templo cœnobium fabricare, vi-
 gintimillia Florenorum constituit, quos sibi parauerat in
 legationibus varijs, praesertim Pannonia, eosq; in telo-
 mio Venetijs consignauit, ex quibus praecipue templum con-
 strueretur magnificum, ac operosum sub titulo Diui Ni-
 colai, quo nomine antequam fieret Pontifex vocabatur:
 quòd admirandum opus etiam ante ipsius obitum inceptū
 fuit: quinimo illustrioris reddendae patriae tanto fuerat in-
 genuo desiderio inflammatus, ut bene prius examinato
 Urbis Taruisinae exemplari, statuerat animo, quòd fer-
 tur, Diui Petri sedem istucufque reducere, urbemq; la-
 tioribus iactis fundamentis, & mœnijs magnificentius
 exor-*

exornare: cuius similis desiderij patratum exemplum patuit in eius successore Clemente V. qui Cathedram Pontificiam, quo spiritu suadente nescio, proh dolor, transtulit Avinionim.

A. Recitat Frater Leander, sicuti & in nostris monumentis habemus, unum de tanto viro admiratione dignum non leui, scilicet quòd dum Perusia moraretur, eius mater pretiosis induta vestibus, ut rati Domini Genitricem decebat, ad eius conspectum de filij felicissimo statu gratulatura, deducta fuit: quam cum vidisset, constanter negabat hanc esse matrem suam, quam pauperem viduam se reliquisse, non matronam sumptuosissimam assererat: propterea reuersi illam propriis prioribus vestibus induerunt, quam cum cerneret Summus Pontifex statim accurrens illam amplexus fuit, ac osculatus asseuerans, hæc utique est mater mea dulcissima.

B. Gratia à Deo concessa post huius sancti nostri civis obitum pluribus, qui morbis incurabilibus fuerant grauiter infirmati, atque etiam oppressis à prauo Demone clarissimum eius sanctæ vitæ indicium, indubitatumq; testimonium existere.

A. Incredibili animi mei solatio te hæc omnia conferentem audiui, modò quod reliquum est de tanto viro desuper huius capacioris Templi D. Nicolao erecti ianua Aquilonari memoriam cum gentilitio insigni ex albo, & nigro per longitudinem colorato, tribusq; illis Coronis aureis insignitò positam, istuc iure merito referamus, ut ex

mar-

marmoribus nostra, dum possumus, quæ referimus monumenta corroboremus.

DIVI NICOLAI TEMPLVM A DD
 BENEDICTO T. ORD. PRAED. PP. XI.
 CONSTRUCTVM.
 OBIT MENS. IX. DIE VI. SVI. P.
 MCCCIII. PERVS. R.

In quo Elogio postrema verba inferunt Perusia requiescit: Ego autem, dum Perusia commorarer ad eius ordinis Monachos pedem conferens huius Sanctissimi Patris Encomium penes arcam ex finissimo marmore operosius fabricatam in marmorea tabula registratum perlegi, atque avidius exemplavi. audi.

O quàm laudandus, quàm dulciter est venerandus
 Inclytus iste pater, pius extitit ordine Frater,
 Sancti Dominici Christi vigilantis amici.
 Lector honoratus Prior extitit ipse vocatus,
 Effectus talis fit Fratrum Dux Generalis,
 Sic homo doctrinæ post hæc fit Cardo Sabinæ,
 Hostia Velletrum titulum sibi dant duo lærum,
 Præfuit Vngariæ Legatus, gemma sophiæ
 Fit Pater ipse patrum, caput orbis, gloria fratrum
 Et meritò dictus nomine VNDECIMVS BENEDICTVS,
 FARVISII natus, hic primo Pontificatus
 Anno decessit, sibi rectè subdita rexit
 In nono mense mortis prosternitur ense.

Hunc

Hunc hominem tantum reddunt miracula sanctū
 Innumeris signis dans grata iuuamina dignis.
 Lector habe menti, currebant mille trecenti;
 Quattuor appositis cum transijt hic homo mitis;
 Mense die sexta Iulij sunt talia gesta.

- B. *Sed & in ea Basilica, siue dicas Sacellum, vel Sacellam, vel etiam Capellam, quibus nominibus vsus fuit Bartholomaeus Casaneus in Cathalogo gloria mundi, sub excelsa Campanili constructa altius ad testudinatum conspicitur huius Sanctissimi Patris vetus effigies, tunc sanè quando huiusmodi Turris constructatur depicta uti tanti operis Auctori, ubi ista litterae sunt exaratae.*

DOMINVS BENEDICTVS TRIVI.
 ORD. PRAED. PP. VNDEC.

Verum enim uerò tabella huius Franciscana à me superius recitata memor, cum longius sanè digressi fuerimus dulcedine orationis, ad eundem locum reuocans cum stylo pedem, ex altera parte huius arcus video quoddam distamen satis vulgare, quod ita latine sonat. HVNC CRVCIFIXVM fecit fieri Lupus Iudeus hospes Iudaorum Taruisij vigore sententiae contra ipsum latae per D. Inquisitorem Fratrem Antonium de Rhodigio ordinis Minorum, decretorum Doctorem, & Magistrum in Theologia, quoniam saepius in despectum CHRISTI, & Fidei Christianae passus est quendam chri-

Christianum aliàs Iudæum comedere pluries carnem die Veneris, & Sabbati cum alijs Iudæis ad mensam in domo sua. 1453. 13. Septembris.

- A. *Quid nobis rei est in templo, quin & in Ciuitate cum Hebræis? quandoquidem hanc Urbem nostram haudquaquam habitant istæ gentes.*
- B. *Scio equidem Iudæos Urbem nostram non habitare, nec in ea fœnerari, & propterea grandes habemus gratias Senatui Veneto, qui Duce Inclyto Leonardo Lauretano anno MDV IIII. nos ab hisce fœneratoribus, fideiç; nostræ contemptoribus, ita auis nostris, ac proavis peroptantibus, liberarunt, ut clarè constat ex illo marmore amplissimo penes Grammatophylatium pratorium in foro publico constituto, litteris etiam aureis decorato; sed istud ibi positum est, ut Sanctæ Inquisitionis Officium ritè à R. Patre illo Rhodigino administratum fuisse comprehendatur: perinde atque nunc per longos annos exequitur R. Mag. Theophylus Burgundio pariter Rhodiginus percelebris Minorita. Porrò istinc secus priorem tabellam demittens oculos tale circinatum in marmore satis elegans Epitaphium incisum lego.*

QVEM CONSP. TVMVLIVM VIAT.

BERNAR. NICODEMI FIL. VIV.

POSTERIS PR. SVIS.

ANNO DOMINI MDLVI.

TERTIO KAL. SEPT.

O

Ast

- A. *At cuius Bernardi, cuiusue Nicodemi, seu quorum posterum monumentum hoc statuemus, cum nullum cognomen, nullam familiam memoretur?*
- B. *Ne mireris, quoniam omnes hic nominati diebus nostris fuere cogniti, scito hunc esse tumulum nostrorum civium Varagiorum, sanè etiam meorum affinium. Ex hac stirpe Patrus Amiculi mei Franciscus Varagius nullo modo à me debet cum silentio præteriri, cum pariter eius scripta, si in lucem proferrentur, sibi, & descendentes maximam essent gloriam paritura. Hic fuit vir doctissimus, non solum Poeta suavis, & lepidus, & facilis, si quis alius, verum etiam cætera doctus, sapiensq; suo tempore iudicatus: diebus proximis ad meas derivavit manus, nescio quo fato, indubiè periturum volumen carminum huius celebris viri manu conscriptum propria tribus distinctum libris, Heroicis, Elegis, ac Lyricis carminibus elegantissimum, summo studio, summaq; diligentia compilatum: Est præterea liber carminum comendatitiorum, sunt insuper Natalia in honorem Melchioris Natalis Senatoris Veneti tunc temporis Tarvisij Rectoris Clarissimi, adsunt Eglogæ multæ: alia præterea plura composuit opera lepidissima, quæ à superstitibus abnepotibus insognita, proh impietas deploranda, in quotidianum versa servitium perperam fuere distracta.*
- A. *Ego ex relatione, & ex scriptis viri optimè novi, qui & claudus erat: & coetaneos eius cõpures, celeberrimū Beati-
tanium,*

tianum, Fuscum, Persicinum, Nervisiam, Maurum, Cal-
 ciam, Scalā, & ex Bononijs aliquot, qui illo tēpore in pan-
 gendis poematibus excellebant, atque vicissim alteri alteris
 dulcia, argutaq; Epigrāmata sepe sepius destinabant. Sed
 antequam huius dulciloqui poeta mentio deferatur, cum
 nō me lateat, ad extremam huius templi partem esse No-
 bilitium Pastorum sacellum, ubi eorum operosum sepul-
 chrum est constitutum, super quo nihil aliud præter ma-
 gnifica insignia gentilitia excisum constat: in quo Sarco-
 phago ipsius Varagi tempore Iulia Nobilis virguncula ex
 hac familia magno parentum mœrore condita fuit; non
 iniuria referam Elegiacum Epigramma, quod ipse Fran-
 ciscus ad illud Psalmi Davitici 84. alludens de huius vir-
 ginis transitu consolatorio carmine parentibus destinavit.

Deseruit postquam terras placidissima virgo
 Ista, olim è cælis missa volente Deo.
 Iuppiter insanos homines miseratus ab alto
 Tranquillam pacem cum pietate dedit.
 Pax Dea conspiciens orientia bella, petiuit
 Astra, modò hic pietas sola benigna manet;
 Ni foret illa, quidem iamdudum machina mundi
 Effet cum claris diruta Syderibus,
 Oscula sed postquàm libarint grata sorores
 Prædictæ à magno Vaticinante Davit,
 Indereuertentur lætæ huc, & quisque uidebit
 Iustitiam & pacem cum pietate coli.

O 2 Et

Et volet omnipotens orbem pastore sub uno
Esse, igitur lachrymis parcite flere Deam.

- B. Rectè sanè, ut alia omnia; porrò ad radices huius sepulchri, ut vides, adiacet ara Sancti Bonaventuræ de Balneo Regio Minoritæ Theologi inquam excellentissimi, ut ex eius optimis scriptis, & ex huiusmodi scriptura, quæ hoc disticho ad eius pedes posita manet.

Hic facer Antistes, mitra, pileoq; rubenti
Theologus, Vates, sanctorum est functus honore.

Tanti autem patris Seraphici admiranda opera, vitam inculpatam, immaculatos mores audire licet ex ore doctissimorum concionantium, præsertim patrum Minoritarum, quare non est, ut ad ipsius laudes explicandas rudem hunc meum calamum defatigem. Ast quoniam de Pasijs factus est sermo, unum iuremeritò non reticendum censeo, illos scilicet hanc D. Bonaventuræ capellam ære proprio construxisse, & spontaneam monasterio elemosynam in singulis annis erogandam constituisse.

- A. Duo, ut optimè noris, sunt eius stemmatis fratres germani, quorum alter Hieronymus est Sacerdos optimus, ac pluribus nominibus circumspectus, Alter vero, Antonius nempe, præter quod ad multa ciuitatis onera expedienda aptissimus semper fuit iudicatus, in hispanica lingua eocumque defatigatus extitit, ac consummatus, ut faciliùs fermè Iberico idiomate legat, scribatuè, quam materno.

Huius

- B.** Huius idiomatis merito illum mihi amicum grandem paravi, (tanta est inter habentes symbolum vis illius) pro quo studioso viro omne arduum opus, dum valeam, subire non recusabo.
- A.** Expeditur, summoq; iure expectatur ab eo compositum hyssana lingua Dictionarium absolutissimum, quod sane si in lucem proferet, proculdubio eousque augebitur lingua usus, ut Antiquorum illustrium Equitum Amadis, Splandiani, Lisuartis, Palmerini, & aliorum opera non amplius versa in Etrusco idiomate nobis sint lectitanda; sed potius materno illo sermone hyssano, quo fuere composita repetenda.
- A.** Iamdudum circumspectio admirabundus grandem circa hoc delubrum in sancta Crucis reuerentiam fabricatum mutationem, quandoquidem ante annos, nec quidem multos, aderant ad altare nobilium quorundam insignia, ueluti ad sepulturam Epitaphium celebre, ac honoratum, nunc vero dolia quadam, fabriliaq; instrumenta depicta video, sicuti ad marmoreum tumulum absonam, vulgaremq; dictaturam.
- B.** Proh dolor, delubrum hoc, hoc sepulchrum aliàs propter eorum Auctores maxime cohonestata, nunc autem, ne dicam dehonestata, sed ab eorum magnificentia penitus proturbata conspiciuntur; quandoquidem fuerant hac illustriū nostrorum Ciuū Sinisfortium, seu de Sinisforto, ut adhuc, prater seniorum memoriam, si superius aspicias, clarè dignoscas ex gentilitijs eorum insignijs, qua ad
arcus,

arcus, ad muros intus, & extra basilicam depicta recognoscuntur: in quorum illustrium virorum decus egregium, aliùs ad antemurale appositã fuere arma bellica, umbones, insignia, atque ornamenta, quæ, ut cernis, adhuc perdurant.

A. Memini me in quibusdam nostris annalibus manuscriptis memoriam celebrem comperisse Guецellonis, atque Ansedisij de Sinisforto circiter annũ à Christi natali 1320. pariter circa annum. 1390. Tolberti, & Schenella Sinisfortium opera illustria.

B. Plura ad hæc, pluresq; ex his generosis viris lectitando comperies, præsertim Gabrielem de Sinisforto, qui anno 1216. unã cum Eccelino de Romano, Guецello de Camino, & Comite Schenella de Collalto conciuibus primarijs initam pacem inter Venetos, & Taruísinos interuentu Vualserij Patriarchæ Aquileiensis ad hoc à Summo Pontifice delegati, propriæ ciuitatis commodo consulentes, unanimes comprobauerunt. Porrò nunc, uti conspicias, quibusdam mercatoribus hoc altare, hoc monumentum concessum fuit, qui audaces sanè, ne dicam impios, antiquum, latinum, elegansq; Epitaphium corradentes, vulgaria illa verba, pinguiãq; scripserunt, ut minùs hic esse recensenda putem, ne ingenuus lector nobiscum stomacharetur. Caterùm sepulchrorum vicinia, & incredibile quidam ardor me arripiunt ad dicendum de Bononiorum docta familia, legamus itaque priùs hoc marmoris Epitaphium.

OCTAVIO BONON. NOT. HIER. POETAE. F.
 FILII OBSEQUENTISS.

EX ILLIVS TESTAM. P.

VIXIT ANN. LXX.

OB IIT. CAL. DEC. MDLXXII.

A. *Hic Octavius, qui me, sicut ego illum, summo amore prosequeretur, erat Tabellio maioris gradus, perinde atque nunc est Hieronymus eius filius, meus & amicus, & priorum studiorum contemporaneus.*

B. *Hic inquam cum per longum temporis spacium in hac D. Francisci vicinia moraretur, diuinisq; in hoc delubro officijs sollicitius senior interesset, incredibili huius veneranda Ecclesie desiderio accensus, relicto, nec tamen neglecto, paterno sarcophago, qui in Cathedrali templo spectabilis extat compositus, testamento istic se fore inhumandum cauit. Sed de eius patre, de quo supra in Elogio, Poeta clarissimo, iam dicamus. Floruit Hieronymus Bononius civis Tarvisinus circa annum salutis 1500. vir omni virtutum genere ornatissimus, cuius multa, atque ea admiranda opera, quantum se in litteris exhibuerit, fidem praestant.*

A. *Ego sane, amice dulcissime, sum valde dubius, num magis sit civibus gratulandum, an dolendum potius, tales scilicet urbem nostram suscepisse viros, quorum postmodum spectanda lucubrationes cymerijs tenebris sint penitus reuolutae.*

B. *Gratulandum uti que mirum in modum nobis est insignes*

ignes conciuēs nostros continuè suo saculo & litteris, & armis, & pacis, & belli tempore innumeris, ac egregijs facinoribus, Virtutibus, honoribus claruisse, excelluisse, sed quàm dolendum itidem nobis sit, nullus dubitet, quòd plurimum, eorummet illustrium virorum gesta unà secum infra terræ viscera planè fuisse contumulata, verùm de alijs, si fors feret, suo loco, quòd ad nostras perueniret aures referemus, nunc de hoc ciue nostro Bononio pauca mehercle pro meritis tanti viri in medium conferamus. Quantum in bonis litteris valuerit, quantum in antiquitatibus perquirendis, ac explicandis fuerit solers, diligens, ac subtilis, legat quilibet, dum ad eius manus deuenerit, manuscriptum huius viri librum Antiquarij Taruisani, quem Iulio filio nuncupauit, ex quo faciliè diiudicabit hunc celebrem virum ad antiquorum lapidum notas congestandas, dilucidandasq; & plures urbes, ac Oppida peragrassè, & plurimos diuersorum Auctorum libros peruigilem fuisse rimatum. Fuit ille dum Romæ degeret, familiaris, & à secretis Scriba Patris Amplissimi Laurentij Patriarchæ Antiocheni Sixto IIII. Pontifice Maximo.

- A. Non sum nescius extare penes illius nepotes, plures uno carminum libros nimis repositos, in quibus se artis poetriæ demonstrat fuisse suo saculo Coryphæum.
- B. Ego sanè dicerem, nedum suo saculo, sed & per multa alia paucos pares compertos esse; namque eius opera soluta oratione composita, eleganti, atque ultra medio-

diocretatibus numero concinnata, sicuti & illa multa, qua metrico quocumque dicendi genere ab ipso fuerunt conflata, talem de illo opinionem confirmant.

A. Testimonium meritorum Bononij nostri patet manifestissimum in pago Arcadio ad septimum ab urbe lapidem, super eius prædij ingressu ex marmore elaboratum: ubi ipsum usque adeo à viris Clarissimis, sicuti à concivibus dilectum, atque in delicijs habitum fuisse constat, ut amplo ruris illius communis terra circuitu donari meruerit, quo sibi villam strueret satis commodam, ac operam, quas notas elegantes, ut alia omnia, multamq; antiquitatem redolentes, ante aliquot dies illac præteriens, dum ad Carthusianos Monachos iter facerem, memoria mea protinus commendavi, audias.

EX AVCTORITATE BERNARDI THEV-
POLI. V. C. PRAETORIS BENEFICI, VICI-
NORVM OPT. Q. CONCIVIVM INTERVE-
NIENTE CONSENSV, HIERONYMO BO-
NONIO AD VILLAM AEDIFICANDAM

L D D.

ANN. MCCCCLXXXIX. V. NON. MAIAS.

In qua quidem scriptura, ne postrema littera alicui dubium facerent scire liceat eas inferre locum datum decreto, vel dono datum, vel dedicatum, ut notat Probus, & alij, utq; magis sit conspicuum in quadrato marmore, unde quaque inscripto Romæ posito apud scholam Gra-

P cam,

114 EPITAPHIORVM

cam, ubi erat Templum Herculis: sic etniam est inci-
sam in prima parte.

HERCVLI INVICTO T. FLAVIVS, IVLIA
NVS QVADRATINVS V. C. PR. VRB. XVVIR.
S. F. DONVM DEDI.

In secunda parte.

DEO HERCVLI M. NVM. IN IO. CEIONIO
ANNIO ALBINO PRAE. VRB. AN. V. C.
DEDICANTE.

In tertia parte.

DEO HERCVLI IVL. FESTVS V. C. PR.
VRB. AN. D. D.

In vltima parte.

HERCVLI INVICTO POMPEIVS APPIVS
FAVSTINVS V. C. PRAE. VRB. N. D. D.
FELICITER.

B. *Quadrat utique huic lapidi iste tuus quadratus lapis.
Porro huius celebris viri, eiusq; styli dulcedine allectos
fuisse crediderim ad istuc habitandum prater alios mul-
tos, duos illos Poetas celeberrimos Io. Aurelium Angu-
rellum Ariminensem, & Augustinum Beatianum Ve-
netu, ambos postea donatos civilitate hac Tarvisina; quo-*

rum

rum prior, præter Iambicos libros, & sermonum, & carminum ipsi Horatio inuidiosos Aldi typis iam publicatos, hic Taruisij compilauit opus illud Heroicum cunctis sæculis superuicturum, quod Leoni Pontifici Maximo nuncupauit, scilicet Crisopeiam, cuius originale ipse Augustelli manu conscriptum, ac postillatum adhuc apud me remanet: alter uero aliquantò recentior, cum circiter eius aduentum Bononius moreretur, sicuti Venetiarum, unde oriundus, ita Taruisij nostri ubi uitam, mortemq; transiit, splendor nunquam interiturus; cuius celeberrimi uiri opera, præter ea, quæ in Caroli V. Imperatoris inuictissimi gratiam, inq; illustrissimi Petri Bembi obitum titulo lachrymarum exposuit, præter eius Veronam cum operibus SannaZarij publicatam innumera sanè, & latino, & etrusco idiomate tam pedestri, quàm soluta oratione sæcunda, sicuti & græco, & hebræo, & chaldæo, & iberico adhuc tamquam numinis cuiusdam arcana apud Sacripantem Raynaldum eius nepotem mihi arcto nexu amicitia coniunctissimum summo stupore conspiciuntur: ut præteream modò nobiliores, doctioresq; in urbe uiros, quibus hi triplices Vates præstantissimi Epigrammata varia non semel, imò sæpius destinarunt, adeo ut iuremeritò inter admirabiles eius tempestatis uiros numeret Areostus Beatianum ultimo Heroicorum cantu dicens.

Io veggo il Fracastorio, il BeuaZano,
Trifon Cabriel, e il Tasso più lontano.

P 2 Cre.

A. *Crediderim illud facturum nobis darentur, cum tot da-
 etissimos homines Tarvisinum nostrum protulerit, & ut
 Antonium de Fantis concinem. nostrum Aristotelis, &
 Averrois in Patavino gymnasio interpretem præclarissi-
 mum duntaxat referam, omnes alios prætermittam, usque
 ipsum Marcellum Philoxenū Dantis ac Petrarca amu-
 lum, ut testatur impressus liber ante annos 70. cui titu-
 lus, Sylva Marcelli Philoxeni Tarvisini Poeta Clarissi-
 mi, quas adeo Ioannesbaptista Lotarellus, & Hierony-
 mus Barbadicus proprijs Epistolis celebrarunt: pariterq;
 Ambrosium Spiera, qui senior Theologus, ac Conciona-
 tor celeberrimus extitit, ut impressa opera clarè mon-
 strant. Sed verba desunt, & animus collabitur dum de
 splendore Antonij de Fantis Philosophi, Medici, Astro-
 logi, ac Magi etiam planè summi dicere cogito: satis sit
 in præsentem memoriam facere libri illius ante 80. annos
 editi, cuius titulus est huiusmodi. Clarissimi liberalium
 artium, & Medicinæ Doctoris Antonij de Fantis Tar-
 visini speculum rationale ad Generosum Virtutum om-
 nium cultorem solertissimum Franciscum Macrocentum
 patricium Venetum: in quo quidem libro satis amplo cum
 ex eius lectione, cum ex clarissimorum mundi Syderum
 testimonio Antonio Tubeta, Hieronymo Monopa-
 litano, Mauritio Hybernico, Gabrieli Zerbo, Pe-
 troq; Pomponatio scientiarum publicis interpretibus,
 quam fuerit hic vir subtilissimus, ac doctissimus, sit
 conspicuum, cæterùm ad Bononium nunc reuertor.*

Vnum

Vnum de tanto viro doleo, & admiror, illum sanè sicuti anno 1479. cum Taruisij prælum ad libros imprimendos exerceret, dum typis, ut consilio ipse praefset, & C. Plinii secundi Naturalis historia imprimeretur, illiq; praeposuerit satis longam Epistolam, cui talis est titulus, Hieronymi Bononii Taruisiani ad Ioannem Bombenum amicorum optimum pro C. Plinio secundo Apologia: perinde atque in imprimendo libro Eusebii de Preparatione Euangelica indicem fecit, illumq; carminibus, ac eleganti Epistola Alberto Vonico Doctore, maioriq; nostro clarissimo destinata publicè decorauit, doleo inquam ipsum propria sua opera typis pariter diuulganda minime exposuisse, cum tamen & illas epistolas, & subinde carmen ex illustrium C. Plinij operum argumentis praelo submittere concessisset.

B. Et ego tecum sanè doleo, & admiror cum praesertim videam illum satis intentum fuisse atque avidum in calandis marmoribus, ea nomine, ac elogijs proprijs exornando: quocirca, ut praeteream, quæ ex lapide incisa proprijs adibus conspiciuntur, quæque in paterno sarcophago sub dio ad D. Petri posito praesignarat, ubi, & alibi etiam, littera non amplius legi possunt, duo referre studeo Epitaphia, in quibus amici, patris, fratrisq; officium à se praestitum honorificè manifestat; alterum igitur est ad D. Nicolai tale.

Heu quanto defuncta patris moerore BONONI

Quanto BLADINEI LIVIA cara vixit.

Hoc

118 *EPITAPHIORVM*
Hoc illata iaces florenti ætate sepulchro
Nonum annum qua vix addideras decimo.
Saucius afflicto genitor te pectore, te vir
Non intermissis questibus vsque gemunt.
Tu sic quando semel statuerunt fata quiesce,
Dum te visuri lætus vterque petant.

FRANCISCVS BLADINEVS FLORAVANTI.
F. MARITVS.

M D VI.

Alterum ad D. Michaelis, quod est huiusmodi.

Hic VERONAEI proles non falsa GVARINI
NICOLEOS lingua notus vtraque iacet.
Quæ dum GONZAGAE præclara negotia tractat.
PRINCIPIS hac ardens sustulit vrbe lues.
CAROLVS hunc fleuit Dux, & TARVISIA pubes,
Et cum Pierio turba diserta Choro.
Ossa sub hoc posuit frater BAPTISTA sepulchro,
Tanta sub ignaro ne cubet vmbra loco.
CYRANTE HIERONYMO BONONIO.

*Tertium in nepotum adibus in horto sub pergula pro
mensa expositum tale est.*

Hic tua cum multos latuissent ossa per annos,
Carminis & nullo notus honore fores,
Quo

Quo potuit Frater monumenta Hieronymus gre
 Pro meritis posuit conspicienda tuis.
 Tu colis Elysiam felici sede quietem
 Percipiens vitæ munera digna tuæ:
 Te domus extinctū TADÆE BONONIA luget,
 Præoniæ haud minimum, qui decus artis eras:
 Quod licet officium pietas fraterna peregit
 Cum gemitu repetens frater adempte uale: ○

At ò Anice quid stas ita cogitabundus?

A. *Distrahatur animus cum ad relata carmina, cum
 potiùs ad consumpta monumenta recentium, nedum anti-
 quorum, nostram sanam calamitatem deploraturus:
 quandoquidem plebeius homo unam tantum mortem at-
 que eam naturalem expectat, nihil ultra expauescit, nulla
 ipsum corripit alterius mortis anxietas, cordatus autem ho-
 mo, factusq; ut dicebat Catullus, cum non modica mi-
 sa salis, ne dum illam mortem expectat, verùm secundam,
 & tertiam superuenturam prospectat: secundam autem
 mortem uoco cum Petrarca nostro, ubi marmorea conci-
 dunt monumenta, quemadmodum in fine libri nummo-
 rum veterum Ioannes Sambucus, ubi de Requie loqui-
 tur, assererat.*

Mausolæa ruunt, lapidumq; cautio guttis

Fit facilis, longam cum subière moram.

*Tertiam verò ubi ad nihilum rediguntur libri, in qui-
 bus quantos in tota vita exanthlassent labores gloriosi ho-
 mines*

HIER. BONONIVS
SIBI VIVVS STRVXIT SEPVLCHRVM
TEMERE NEC QVIDEM.

CVM SIT INCERTVS HORAE,
CERTVS ATTAMEN MORTIS.
QVICVNQVE SEMEL NATVS
HVC MIGRAT TANDEM.

M D X V I I .

HVC INFERVNTOR POSTERI
VOLENT QVIVIS.

A. *Elogium quippe inuentione perspicuum, perspicuitate elegans, elegantia splendidum, splendore graue, grauitate humanum, humanitate gratum, gratitudine munificum, munificentia liberum, ac liberale; quinimo prudentia laudandum, prouidentia honorandum, praeuidentia imitandum, veritate admirandum, prognostico, ac admonitione expauendum.*

B. *Modò alteram sibi met præparatum Epigramma carminibus valde conspicuum, quod sanè debuerat in proximiori columna ex testamento reponi, nūc referamus.*

Lector vt ecce uides cōdēda HIERONYMVS ossa
Iussi Egomet viuens hoc mea Sarcophago.

Pierides colui, causas egique Forenses,

Tarusij genitus gente Bononigena.

Me mea per varios duxit Fortuna labores,

Hic æterna quies, & sine litē mihi est.

℞

Ipse

Ipse quod es quandoque fui : Finem omnibus vna
Fata parant : quod sum tu quoque lector eris .

A. *Perpulchrum sanè Epigramma illi prosaico non ab-
simile , quòd sibi Pontanus viuens iam prepararat , quod
quidem cum sit pulcherrimum huic esse iure merito sub-
nectendum putauit .*

VIVVS DOMVM HANC MIHI PARAVI , IN
QVA QUIESCEREM MORTVVS , NOLI OB-
SECRE INIVRIAM MORTVO FACERE ,
VIVENS QVAM FECERIM NEMINI . SVM
ETENIM IOANNES IOVIANVS PONTA-
NVS , QVEM AMAVERVNT BONAE MV-
SAE , SVSPEXERVNT VIRI PROBI , HONE-
STAVERVNT REGES DOMINI . SCIS IAM
QVI SIM AVT QVI POTIVS FVERIM : EGO
VERO TE HOSPES NOSCERE IN TENE-
BRIS NEQVEO , SED TE IPSVM VT NO-
SCAS ROGO . VALE .

*Sed scias aliud , me inquam his diebus legisse maxi-
ma quippe cum difficultate , tetraſtichum . incisum marmo-
ri Ioannis Matthæi Patris Hieronymi Bononiæ noſtri ,
quod uti non legibile à te ſuperius tactum eſt prætermiſ-
ſum , quod inquam ab ipſo Hieronymo , vel fratrum ali-
quo factum puto , quemadmodum ipſa carmina ſatis in-
dicant .*

Car-

Carminis immeritò dudum sine honore iacentem
 Ornauit memori qui pietate patrem,
 Defuncto maius posset modò ferre tulisset,
 Aequum sed munus viribus esse decet.

M. D. XIII.

B. *Verumenimvero aliud circiter hoc sepulchrum breui-
 bus dicendum aggrediar, tametsi à Bononio satis distans
 visurum sit, non propterea ab huiusmodi Epitaphiorum,
 Epicediorumue dispositione alienum: dico igitur ibidem
 propè supradictum sepulchrum infra eandem columnam
 ubi superius Epigramma fuerat destinatum, his mensi-
 bus, nempe Ianuario, tumultatum fuisse Hieronymum
 unicum gnatum Clariss. Petri Gritij nunc pro Do-
 minio Veneto Rectoris nostri, qui puerorum peste corre-
 ptus, quæ hoc anno mirandum in modum Taruisij graf-
 sata fuit, variolis nempe, & morbillis, ultimum clausit
 diem: quare quantus fuerit parentum moeror, perinde
 ac nostrorum omnium ob summam erga Rectorem uni-
 cum obseruantiam, & paternam tristitia, ac gemitus, &
 funesta, sumptuosaq; exequia, quas nostra Communitas
 procurauit, apertissimum testimonium extiterunt: pro-
 pterea plures in componendis Epigrammatibus labora-
 runt, unde, & ego postremus omnium hunc viatoris, &
 Musæ Dialogum scriptitavi. audias.*

Q 2 VIA-

124 EPITAPHIORVM
VIATOR.

Clauditur heu quid ibi? seu quisnam clauditur isto
Marmore? quid recinunt vndique Pierides?
Fortè malū? nam quisq; genas fert rore madētes,
Pullatus cuius lumina quisque tenet.

M V S A.

Ille modo cecidit; qui vix se erexerat, astra
Vertice tacturus, ni cecidisset, erat.

V

O' Clio veneranda feras quid, quemuè recenses,
Clariùs id dubio dic precor ipsa mihi.

M

Vnicus hic natus Rectoris clauditur vrbis,
Proh dolor, hic matris cor manet, atq; patris.

V

Ergo quod Lachesis vix cœperat, Atropos occat?
Atropos infelix aurea fila secat?

M

Vah pestis variata fuit, quæ hunc sustulit, illa,
Pharmaca quam superent nullus Iatros habet.
Proh pietas, infans HIERONYMVS en citò nōdū
Sexqui anno viso funera sæua mouet.

Hu-

Huius gesta chorus Pegaseius ardua noster
 Sæpe relaturus, dum superesset, erat.
 Illustri lugende vale patre, matre dolente
 Perpetuo valeas vnice nate tua.

V

Angele iam coelis mœstos solare parentes,
 iam lachrymabundis somnia læta feras.

A. *Et interlocutoribus verba, & verbis interlocutores sunt apprimè accommodati, perinde ac conceptus lugubri hoc elogio sunt eleganter dispositi, qualem scribendi normam quandoque comperi infra celebres tumulos Iouiani Pontani.*

B. *Accessit postremò propè diem discessus huius clarissimi Pratoris, præfectiq; ab urbe nostra, quòd ibi in eadem columna, ubi cadauerculum hoc quiescit, grati Præsides nostri annuente Patre construi fecerunt ex lapide porphirite elatum tumulum cum Pyramide ad instar alicuius Mausolai hoc eleganti Epitaphio superiniuncto.*

HIERONYMI INFAN. PVLCHERR. AC
 SVAVISS. CINERES PET. GRIT. PRAET.
 PRAEFQ. AC LAVRA IVSTIN. PARENTES
 AMORIS. IN CIVITATEM PRAEICIPVI MO-
 NVMENTVM INSIGNE MOESTISS. RELI-
 QVERE. OBIIT KAL. IAN. MDLXXXI.
 VIXIT MEN. XVIII. DIES. VIII.

So.

Solamen autem tantæ iacturæ mansit Pratori nostræ, quod sicuti filium Taruisij mortuum dereliquit, ita filiam ibi paucos ante menses suscipit, quam quidem de sacro baptismatis fonte Prouisores urbis nostræ leuarunt, cui filiola catenam auream sexaginta circiter aureorum ipsimet patrini donantes nomine ciuitatis circumuoluerunt. Iam uerò iterum ad Bononios me conuerto, ubi alterum eius familiæ addere Epitaphium decet, quod pariter in eodem templo non multū longè à præcedenti Sepulchro elatum altius structura quidem maioris sumptus sese cernentibus manifestat.

ALOYSIO BONONIO FRANCISCI. F. NO-
TARIO ET R. PVB. TARV.

CANCELLARIO.

LVCRETIA MEDVLA VXOR HAERES EX
TEST. GRATA, QVOD ILLE SIBI, ET
COIVGI T. F. IV. MONVMENTVM

ET SIBI F. C.

ANNO GRATIAE. MDXX. MEN. IAN.

Et hic ex eadem familia, ex qua orti sunt Ioannes, & Iulius, & tot alij Poeta celebres, quorum elegantissima opuscula lectitamus, fuerat oriundus, & fuit sicuti sapiens, ita diligens, atque in eius honesto officio accuratissimus, ac meritissimus. Tale officium Cancellaria (ut duo uerba parergon addam) dum uacat, confertur in Tabellionem unum ex melioribus quem selegerit

Præ-

Prætor Clarissimus illius temporis: & hic eo per totum vitæ spatium, cum magna honorificentia, grandiꝫ admodum utilitate potitur, quapropter cum illo sæculo dignus esset hic Aloysius hunc titulum, hunc prouentum pro eius scientiæ meritis facile obtinuit.

A. Non quidem ex eadem familia fuit cum supradictis hic Aloysius licet eiusdem cognominis, & collegij, ueluti alterius est propaginis Aeneas Bononiatius Prudens uir, ac ingeniosus, qui hoc anno motu proprio Petri Gritij Prætoris optimi eiusdem Cancellariæ officio donari meruit; cæterum mihi non libet cum silentio pertransire, Ioannem Bononium, quem fuisse superius memoratus, eleganti carmine hexametro conscripsisse uitam, mortem, atque miracula Beati Henrici hic Taruisij anno 1315. X. Iunij mortui, honestoꝫ, ut æquum erat, funere tumulati: quod opusculum Imperatori Federico III. nuncupatum adeo mirabile notum est, ut tamen sit typis non sit excussum, plura sint præ manibus omnium exempla, adeo ut sit illud nunquam interiturum.

B. Errabam igitur, sed cum proposuerimus id Bononiorum elogium obseruatione dignum non leui, illud pedesentim obsecro declaremus, ne immunes, aut oscitater Epitaphiorum materiam nos aliquis iudicet suscepisse. quapropter ad homines primùm conuersus dicam uxorem dicti Aloysij fuisse ex magnifica, ac nobili Medulorum familia, ut ex elogio clarum est, in qua semper celebres, ac generosi homines florere, & ut alios nunc præ-

128 E P I T A P H I O R V M

prater eam fuit Hieronymus Medulus Medicus suo auctore clarissimus, cuius Epitaphium mihi liceat istuc à D. Margherita sano transferre, tametsi extra proprias semitas aliquantulum declinarem.

GRAVOLINAE FAMILIAE MONUMENTVM
 VETVSTATE CORRVTVM. IN MEL. FOR-
 MAM RESTITVIT HIER. MEDVLVS NI-
 COLAI F. MEDICVS EX EADEM FAMILIA
 PER AVIAM DESCENDENS, QVO IPSE
 POSTERIQ. EIVS INFERANTVR. QVOVE
 NVPER MARTINVS FRATER SIBI CARISS.
 VTI IVSSERAT ILLATVS FVIT.

H. M. EXTR. N. S.

ANNO GRATIAE MDXVII. VII. KL. IVL.

- A. *Symbola sepulchrorum, ut video, nimis longe nos à Franciscanis irretiunt, sed utcumque iudicent alij, Ego summo opere gaudeo talem & elogiorum elegantiam, & Priscorum hominum gloriosam memoriam audire. quocirca si & de relictis viris in hoc Epitaphio aliquid referre velis, mihi praecipuum praestabis officium, ac singulare.*
- B. *Non igitur eris inscius Nobilem Graviolinam familiam hominum obitu, ut est humana calamitas, iam pridem extinctam esse. verum ad aliqualem illius memoriam scias, quod vergitur nunc annus centesimus, videlicet 1481. ex quo declaratum, factumq; fuit Tarnisij hastiludium superbissimum: ubi inter ceteros illustres Equites*
 Hic-

Hieronimus Graulinus interfuit cum apparatu sumptuosissimo, ducebat secum hic centum Equites, pedites quinquaginta cum insignibus, ac ornamentis (vulgò liureis) apprime admirandis: ad hac ante illum super tabulato gestabatur Hercules armatus clava, leoq; ibi magnus ad instar bouis, ut robur tanti uiri denotaretur, tubicines item octo, tympanista quatuor: nec minori pompa, sumptu, atque artificio alij Equites processere, ne autem omnia singillatim enumerem, sat habeas scire, quòd huic celebratissimo hastiludio miris, uarijsq; deliciis exornato, ut ex chronicis clarè constat, Iudicatum fuit quatuordecim millia hominum interfuisse. ceterum de Hieronymo Medulo restat dicere, ipsum aram uisitationis D. Mariae Helisabeth ære proprio construxisse, illiq; valde utilem censum adiudicasse, ubi talis exculpta scriptura eius pium auctorem cernentibus manifestat.

PIAE DEVOTIONIS MONVMENTO POSVIT
HIER. MEDVLVS PHYSICVS.

- A. *Ut quid reticebis ex hoc eodem stemmate illustrem Antonium legum Doctorem omni Virtutum, & meritorum genere gloriosum?*
- B. *Minime gentium reticebo. Hic vir clarissimus, cuius veneranda effigies Heroicam maiestatem prae monstrat, quantum in iuredicundo valuerit, valeatq; dicant omnes magnifica ciuitates, quae sub Venetorum auspicio*

R diri

diriguntur. dicat Patavium, Verona, Brixia, Bergo-
 num, dicat Vatinum, quibus in urbibus praclarissimis
 uices Rectorum clarissimorum non semel gerens mirabilis
 semper fuit existimatus, usque adeo integrè, ac sapienter
 istiusmodi ubicumque munus obiit: quantum in defen-
 dendis, tutandisq; reis, mortiq; penitus destinatis dicendo
 mellita oratione polluerit, atque etiam nunc octogenarius
 polleat, non est ut verba conteram, fama eius percelebris,
 & frequentes absolutorum voces feruntur usque ad sy-
 dera; in consulendo quis Magnifico Antonio Medulo
 unquam inuenit doctiorem, subtiliorem, liberiorem? non
 hic respicit clientum manus, est etenim & liberalissimus,
 & in nostra ciuitate locupletissimus: ille ad componendas
 controuersias semper promptus, ad paces conciliandas con-
 tinuè paratus, ac sedulus: ad miseros, ac oppressos suble-
 uandos nulla expectata, siue etiam cupita mercede diligen-
 tissimus; diffidentes confirmat, afflictos erigit, perditos re-
 creat, & quod uno verbo concludam, qui pares fortasse
 nullos, superiorem autem penitus habeat neminem.

A. Non modicum sibi tempus exposcerent huius admira-
 bilis viri pater Sebastianus iurisconsultus, atque auus An-
 tonius artium, & Medicinae Doctor percelebris Patavij
 suo aeuo scholarium artium Rector clarissimus, sed horum
 loco Ioannem eius magnificum filium obsecro memoreris,
 quandoquidem Aquila non generant columbas.

B. Neque hunc Doctorem Iuris utriusque clarissimum,
 neque eorum sepulchrum, quod in D. Catherinae choro
 stat

stat. possum, à meis sermonibus amotum volo. *Vir hic egregius prater alia pro ciuitate, & pro clientibus, quae in dies exequitur magnifica opera, unum summa dignum laude fuit omnium admiratione profecutus, tunc temporis scilicet, quando inuictissimus Sebastianus Venerio Princeps Venetus auspiciatissimus clumatus, ac declaratus fuit, nam legationis munere fungens pro hac ciuitate ad congratulandum, unà cum Magnifico Equite Antonio de Cathaneis de Spineta Viro Optimo, ita strenue se gessit, adeo elegantem habuit orationem, ac sedulam, ut mirandus Senatui Veneto, neque non in referendo omnibus conciuibus, ac toti populo visus sit. Sed nunc Epitaphium resignemus.*

MARTINO MEDVLO ANTONII FILIO PATRI RARISS. ANNOR. LXVI. ANTON. IOANNES DONATVS, NICOLAVS, LVDOVICVS FILII.

A N. S. MCCCCLXXVI. VI. KL. IVNII.

V . F .

A. Si quis autem fuerit nescius (ut tibi istud laboris surripiam, utq; modicum circa antiquorum monumenta uerserunt) quanti valeant haec dua littera V. F. sciat, ut ex antiquis elogiis commostrabo, has inuere uel uiuens fecit, aut uiuantes fecerunt, aut uiuis fecit. Et id genus dicendi, tum alibi, tum Patauj in adibus Francisci Quirini Patrieij Veneti tale cernitur.

•••••

R 2 C. LV.

C. LVSIVS QVADRATVS SIBI ET INSTELAE
MAXIMAE VXORI, ET FILIIS SVIS.

V . F .

*Ponuntur hi characteres quandoque non in principio,
nec in fine, sed ad medium, ut Patavij in Templo Divi
Matthaei legitur.*

C. ARMINIVS FELICISSIMVS. V. F.
BONONIANAE CONIVGI
CASTISS.

*Nonnunquam in principio, ut in adibus modò dicti
Quirini videre est pulcherrimum Epigramma.*

V. F. S. ET S. L. FERENTIVS ACVTVS CONC.
AVGV. L. TERENCE OPTATO FILIO
CONC. TERENCE SATVRNINAE. L. V.
XORI CASSIAE. L. LVCIANO LIB.
PVDENTI LIBERTAT.

*Vbi quatuor illa litera de notant, viuens fecit sibi, &
suis, quos postea statim nominat, quòd autem simili scri-
ptura sic legi debeat, præter Quintiliani testimonium, &
Valerij Probi de antiquis litteris, tametsi Probus etiam ua-
le Felix, seu vale feliciter, & in additione, usus fructus,
& uir fortis interpretetur, patet ex lapide à me Pisauri
viso nempe*

D.M.

AG ABRORIVS FELIX.

VIVOS SIBI FECIT, ET MINDIAE EPITEV-
 SI CONIVGI KARISS. ET INCOMPARA-
 BILI MINDIAE CLAVDIANAÆ FILIAE NA-
 TVRALI LIBERTIS LIBERTAB. Q.
 POSTERISQ. EORVM.

Et Patavij in adibus Alexandri Bassiani, videlicet.

ML PERONIVS PRIMVLVS IIIIII VIR. AVG.
 SIBI, ET PETRONIAE VXORI
 LIBERTIS LIBERTAB. Q. MEIS.
 VIVENS FECI.

Et in adibus supradicti Quirini.

VIVIS F. SEX. VETTIVS FIDELIS SIBI, ET
 AXIAE L. AMABILI CONTVBERNALI.

B. *Ad Medulorum porrò Epitaphia absoluenda restat
 unum in eodemmet D. Catherina Templo altius super
 lateritio ad tempus tumulo destinatum, quem postmodum,
 sicuti ubiq; alios, iussu Pontificis euertentes, relicto titulo
 cadauer in suorum sepulchrum tutius transtulere.*

SEBASTIANO MEDVLO MORIBVS, INGE-
 NIO, VIRTUTE, AC LIBERALIBVS STV-
 DIIS AETATEM, ET OMNIVM SPEM IAM
 SVPERANTI, AT CRVDELI PILA MAIORI
 LVIDENTIS LACERTO, DVX LVXVM IPSE
 SPE-

SPECTARET. MISERABILITER INTEREMPTO;
ANT. IVRISC. PATER MOESTISS. FILIO
OBSEQUENTISS. AC SVAVISS. INSPER.

H. M. P.

VIXIT ANN. XIII. MENS. XI. D. XVI.
OBIIT VERO XVI. KL. QVINT. MDLVII.

Vbi verba illa INSPER. H. M. P. insperato hoc monumentum posuit sunt legenda, sicuti in sermone habito super Elogio coniugis meae antea recitavi. Caterum undè digressa fuit oratio nostra iam reuertatur, & Aloysij Bononij Epitaphium declarando rem absolvamus, verba illa T. F. IV. si quis ignoret quantum valeant, sciat ita esse intelligenda, Testamento fieri iussit, quod nedum ex ipsius scriptura sensu, verum etiam ex antiquorum lapidum testimonio clarè constat: en istud elegans, ac melifluum ex somnio Poliphylï, quod in elegantia, ac pietate cum superiori non leue Symbolum tenet.

D. M.

GLADIATORI MEO AMORE CVIVS EX-
TREME PERVSTA IMMORT. LANGVORE
DECVB AT EIVS CRVORE. HEV ME MISE-
RAM. IMPIATA CONVALVI. D. FAVST. AVG.
PIE MONVMENT, RELINQVENS, VTQ.
ANN. SANG. TVRTVR. INTER SACRIFI-
CAND ARC. RELIQVI. HANC INTINGI EX
L. I* ACCEN. FACVL. ET. COLLACHRYMV.
LANTES PVELLAE SOLVERENTVR, LV-
CTVMQ.

CTVMQ. FVNERAL. OB TANTI INDICIVM
DOLORIS DEVELLAT. CRINIB. PROMIS-
SIS RVSSARENT PECTORA, FACIEM Q.
DIEM INTEG RV M PROPITIATIS MAN.
CIRCA SEPV LCHRVM SATAGERENT AN-
NVALITER PERPETVO REPETVND.

EX T. F. I.

A. *Hoc idem ad unguem explicatum comperi Ferraria in
parietibus maioris Ecclesiae, hoc elogio.*

DOMITIAE DOMITIANO T. F. ROM. AVON-
CLO L. PLACIDI DEC. FRATRI ALVIDIVS
T. F. ROM. SIBI, ET SVIS TEST. FIERI IVSSIT.

*Et Patavij lapidi peruetusto inhaerent huiusmodi
characteres.*

C. POMPEIVS C. L. LEPIDVS SIBI,
ET POMPEIAE. C. L. PRIMAE
TESTAMENTO FIERI IVSSIT.

B. *Nec est praetereundum verbum illud COIVGI.
etiam apud antiquos, ita quandoque scriptum, coniugi
legendum esse, ut notat Probus, & etiam Bellumi legitur
in lapide huiusmodi peruetusto.*

D . M .
QVINCTIA MAXIMA SIBI, ET CVSONIO
SEVERINO COIVGI V. F.

A. *Quinetiam Roma in adibus cuiusdam Episcopi mar-
mor vidi sic exaratum.*

IVLIA

IYLIA PROCILLA VIX. A. XIX. AMARAN-
THVS CAESARIS, AEDITVS AB CONCOR-
DIA COIVGI BENEMERITAE POSVIT.

B. *Sequitur Elogium nostrum, ET SIBI. F. C. scilicet faciendum curavit, ut constat clarè scriptum Patavij sub quatuor imaginibus:*

C. OPPIO. C. F. PATRI
RVTILIAE PRIMAE MATRI
CASSIAE L. F. SECVNDAE VXORI
C. OPPIVS. C. F. T. F. I.
P. OPPIVS. C. F. POLLIO FRATER.
FACIENDVM CVRAVIT.

Sed, amabò, extensa carbasa colligamus, & paulisper quiescentes aliquantulum respiremus, reddetur etenim, ut spero, ex sapientis dicterio, Maior post oia virtus.

A. *Aequè Ego contentus aliquantisper domesticus ociabor.*
Vale.

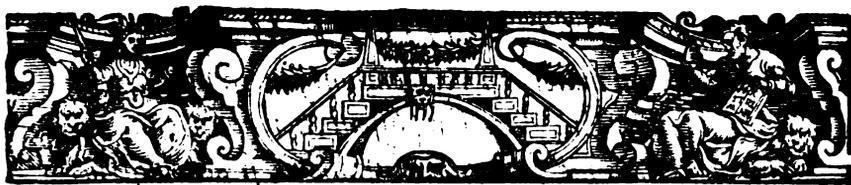
B. *ET tu valeas.*

FINIS TERTII SERMONIS.

GENERICI ET ALII

ALII

ALII

EPITAPHIORVM SERMO QVARTVS.

INTERLOCVTORES:
BARTHOLOMÆVS BVRCHELATVS,
&
ALEXANDER VONICVS.

VDI VI aliquando, dum de antiquitate uerba conferrem à quibusdam & numismatum, & lapidum, & foundationum Vrbiū studiosis, urbem nostrā Taruisium minime prorsus antiquam esse, neque pariter illius apud bonos historiarum, seu Cosmographia scriptores mentionem ferre aliquam eos comperiisse: quapropter admirandus obstupebam, respondere autem ex tempore tunc ignorabam: quò factum fuit ut huius urbis initium ex illa occasione curiosius indagassem: cum autem

S Epi-

Epitaphiorum materiam redolentium sane antiquitatem mihi sic pertractandam sumpsissem, non ab re, quinimo operis pretium me facturum existimaui, si ad illustriorem Civitatis nostrae memoriam aliqua non vulgaria sub initio huius quarti Sermonis de illa, deq; illius antiquitate breuiter recenserem.

- A. Si quicquam aliud à te inquam curiosius audire excipiui, id unum maxime peto, tametsi tibi difficile admodum futurum puto de Urbis origine ratiocinari, cum omnes propemodum Auctores in publicis eorum annalibus, in chronologiis, chronicorum ue supplementis, uel nullam, uel sane exilem de huius Urbis constitutione litteris memoriarum reliquerint commendatam.
- B. Quae igitur rimatus sum audias. Taurisum, seu Teruisum, siue malimus cum Plinio libro tertio historiae naturalis, ubi nominat Taurisanos; Taurisum appellare, ueluti aliae ciuitates omnes, suum debile habuit principium, suum porro magnificum augmentum, suum denique honorificum complementum: quare si quis dixerit hanc urbem esse nouam, & esse antiquam, sub diuersa ratione non errabit; quandoquidem si absolutionem Taurisij inspicimus, nouum est, si auctorem, non oppido antiquum, si initium, ipsum esse antiquissimum comperimus. Caterum quisnam primum tegerit lapidens, non satis constat, quicquid dixerit Ioannes Annius, eiusq; opinionis multi super verbis illis, Taurisanos Perse gentem ab Api conditam asserunt, qua in Catonis fragmen-

ris. *comperiantur registrata; quod quidem recitat fufius*
Frater Leander de Albertis in eius Italia descriptione,
ubi de Taurifio sermonem facit. nam, ut ego huiusmodi
errandi ansam præcipiam, Taurifium Persis est Vrbs illa,
quam Ptolemaeus Ternam vocavit, ut clariffimè Paulus
Iouius Lib. XIII. suarum historiarum hisce verbis
testatus est. Selymus, ad Taurifium profectus est studio
uisende, atque obtinende, Persarum Regia: ea Vrbs ab
Choi, ubi pugnatum est, itinere bidui distat, fuitq; an-
tiquitus Ptolemaeo Terna, qua abest à proximo Hircano
mari ad Bacucum portum centum & quinquaginta
millibus passuum. Habetur nihilominus in annalibus
Patauinis, tum & alibi, ante Deipara Virginis par-
tum annis circiter MCLXV. dirutam, concrema-
tamq; fuisse Troiam, atque Anthenorem Troianum Du-
cem incolumem istuc cum filiis, sociis, ac exercitu ad
montes Euganeos transfretasse, ubi Patauium, eiectis
modico labore Euganeis, condidit; cuius rei locuples est
testimonium T. Linius in vestibulo eius historia, & Vir-
gilius libro primo Aeneidos, quando ait:

ANTHENOR potuit medijs elapsus Achiuis
 Illyricos penetrare sinus, atque intima tutus
 Regna Liburnorum, & fontes superare Timau.
 Hic tamen ille urbem Pataui, sedesq; locauit
 Teucrorum, & genti nomen dedit, armaq; fixit
 Troia, nunc placida compositus pace quiescit.

Tametsi rem alio modo transactam fuisse astruat Dion
 Chrysostomus in oratione Troiana, ubi disputat contra
 Homerum de eo, quod Ilium non sit captum, in qua qui-
 dem oratione ipse met Dion post multa de Anthenore,
 & Aenea sermonem habens, quod ad nostrum facit pro-
 posuum, ita scribit: Anthenor autem Venetos sibi sub-
 iecit, & optimam terram circa Adriam: Aeneas autem
 totius Italiae regnum obtinuit, ciuitatemq; habitauit om-
 nium maximam.

- A. Non admodum dissimilia carmina de tanto Duce ceci-
 nit M. Antonius Sabellicus in suo rerum Venerarum
 panegyrico, nempe:

His medius terris, quas flumine sulcat ameno
 Hinc Silis, inde rapax Athesis, post Pergama bello
 Euieta, Anthenor post ferrum lapsus, & ignes
 Argolicos, fatis concessa sede quieuit.

- b. Condidit Anthenor praeterea hic in proximo ad aestua-
 ria Anthinorum urbem, seu Anthenoridam, sic di-
 ctam ab eius nomine, qua urbs celebris postmodum Al-
 tinum est nuncupata, quod in prima ex undecim iis libris
 de origine Venetorum clare tractatur, de cuius loci am-
 nitate sic cecinit aliquando Martialis:

Emula Baianis Alcini littora villis,
 Et Phaetontei conscia sylua rogi
 Quaeq; Anthenoreo Dryadum pulcherrima Fatio
 Nupsit ad Euganeos sola puella lacus:

Et tu

Et tu Ledæo felix Aquileia Timauo .

Hic ubi septenas Cyllarus hausit aquas :
Vos eritis nostræ portus, requiesq; senectæ,
Si iuris fuerint ocia nostra sui .

Quam sanè urbem diripuit, incensit, destruxitq; pessimus Attila, ut præter alios & Ioannes Candidus, & Gregorius Amaseus libro tertio Aquileiensis historiae diffusius manifestat .

- A. *Iam legi quàm pessimè nobiscum egit Attila libro V. illorum undecim quos referebas, & huiusmodi verba compatiens tunc memoriæ commendavi . Eodem impetu, quo Aquileiam, cepit, destruxitq; Attila Concordia n., Taruisum, Patavium, Altinum, Brixiam, Bergomum, Mediolanum, & Ticinum, & quotquot aliæ præter Mutinam in illa Prouincia extabant urbes. porò streui huius Ducis, Anthenoris inquam, Cenotaphium à me lectum Patavij pro foribus basilicæ D. Laurentij, inter Epitaphia nostra conferre liceat .*

Inclytus ANTHENOR patriæ uox nisa quietem
Trāstulit huc HENetum, DARDanidūq; fugas,
Expulit EVGaneos, PATauinam condidit Urbem,
Quem tenet hic humili marmore cæsa domus.

- B. *Non ab re certè : quod quidem Epitaphium iuxta Platonis leges conflatum est. dicebat etenim duodecimo de legibus Plato loquens de sepulturis, lapides non maiores superstruantur, quàm ut possint defuncti laudes quattuor
solum*

solum Heroicis versibus editas comprehendere: cæterum
 deinde habetur in iam dictis annalibus Patavinis, sicuti,
 & apud Sicardum Cremonensem Episcopum, Comitens
 quendam Troianum, Theseum hunc nominant quidam,
 quod & Andreas de Quero in eius uniuersali historia
 subodorauit, primo post Anthenoris mortem anno Tar-
 uisum Castrum modicum hic ad altiores Silis ripas infra
 arbores construxisse: de Anthenoris autem obitu duæ re-
 periuntur opiniones parùm sanè differentes: altera siqui-
 dem tenet ipsum senio confectum Patauij occubuisse an-
 no ante CHRISTI aduentum MCXIII.
 altera verò MCXLI. quocirca priuum Taruisij la-
 pidem per annos circiter mille centum ante saluificum
 Natale Domini iactum fuisse, ex ijs, qua hucusque re-
 tulimus satis constat. Quam veritatem subodoratus Hie-
 ronymus Bononius in eius Antiquario Taruisano, de hu-
 ius urbis origine hæc verba protulit; Quicquid ab alijs
 hæctenus deliratum fuerit constantissime refutantes nos
 affirmabimus eosdem primos hæc loca, & Castella posuis-
 se Troianis Henetos socios, qui Patauium, Albinum,
 Opitergium, cæteraq; in hoc tractu vicina Oppida condide-
 rum: Castellatim verò verustissimos Taruisanos habitaf-
 se, & Taruisanam, quam ipsi incolerent, regionem appe-
 latam, veluti & M. Antonius Sabellicus præciterat
 in eius cratere Vicentino, ut ex his versibus palam est.
 Inde adeo multis se se voluentibus annis,
 Post Asia excidium, consumptaq; Pergama flâmis,
 Anthe-

ANTHENOR patria profugus p̄ tēla, per hostes
 Erutus Adriacis uictor confedit in oris :
 Tum Veneti rerum Comites, fortisq; futuræ
 Troica signa ducis melioraq; fata secuti
 Euganeum bello uictum pepulere uetustis
 Sedibus, & uictæ dant iura, & nomina tetræ.

Taruisana etenim regio, vulgò Marca Triuigiana, de qua inferius colloquemur, Venetia antiquo Latino nomine nuncupatur.

Cur autem tot veteres historiographi, & qui Cosmographiam, atque de situ urbium scripserant, paruam, & ferme nullam de Taruisio nostro mentionem fecerint, scire liceat, non aliter, atque lumen maius minus occulit, ac offuscatur, Taruisii tunc Castri modici nomen à Patauio, Altino, Opitergio, Concordia, Aquileia offuscatum, atque occultatum fuisse: ac veluti nunc ab exteris dicitur Taruisinus qui Asylo, Noali, Mestri, Opitergio, atque alijs huius tractus Oppidis est oriundus nulla facta memoria tot locorum, qui sub Taruisina ditione ante nec multos annos, nunc autem sub Venetina reguntur; ita nec Taruisii, quia antiquitus modici erat circuitus, atque solummodo pullulabat, ulla condigna apud antiquos mentio reperitur.

A. Vtique hac omnia diligenter proposuisti, & gaudeo, quòd, ut dicebat Flaccus, primo es orditus ab ouo: Sed quomodo, & qua ratione debemus nostram hanc ciuitatem denominare?

nominare? Teruisumne, an Tarnisum, an Potius cum Plinio Taurisum?

B. De Nomenclatura, atque Ethymologia vocabuli non satis constant scriptores, tamen si deduction à trina facie nomen esse conueniant: alij siquidem scribunt, sicuti Pincinus de Prato Conciuis noster. (ut omittam inter eos, qui Tarnisum à Taurinis montibus dictum putant, atque etiam omne illud quod dixit Strabo, & Plinius de Tarnis dictis Noricis, de Taurinis populis, unde Augusta Taurinorum, de Tauris Sarmatia Europæ populis immatissimis, veluti & quid Diodorus Siculus de Tauromenio patria Timæi hystorici, atque alij de Taurisatijs nunc Tursis vocatis, aliasq; non absimiles huic nomenclaturas, unde quis Tarnisinos deriuasse arbitretur) scribunt in quâ Patavinis supra urbis portâ, que ad Oppidum Teruisum vergebat habuisse imaginem lapideam trinam faciem præferentem, hancq; portam Teruisi vocasse, & ob id Castrum ipsum Teruisum nuncupasse: non aliter ferme atque nunc Oppidani de Castro Franco-oram, seu burgum Tarnisi vocant illum, qui Tarnisum versus deriuat; Alij asserunt hanc trium facierum statuam fuisse super Turri altissima Tarnisina, ibique statutam fuisse terminum Altini, & Tadia confinia præscribentem, sicuti in quibusdam manuscriptis Chronicis inuenimus registratum. Alij postremo ex tabella aenea inuenta ad radices iugis Asyliani in valle porcifera, vulgo braida, anno Domini 1307. cui ut veridica fidem maximam om-

nes

nēs iudicant adhibendam. dictum esse Teruisium testan-
tur, quoniam ibi incola in constructo templo D. Pruden-
tiam trinam ferentem faciem, ut erant Ethnici, tunc
temporis venerabatur: cuius quidem tabella transum-
ptum legi: in qua dum de statuendis confinibus inter Pa-
tauos, & Pedemontanos, seu Asylianos litigaretur,
per longam orationem à Romanis fuit declaratum termi-
nos eos passim huc, & illuc affigendos esse: passus autem
talis est. Et deinde per viam rectam ad Parumberam
Florij, & per anfractum ad viam Varaniam usque ad
villam C. Quintij Quintianorum, ibei terminus stat, non
longè à fonte Silare, qui ducit ad Castrum palustre dere-
lictum, & destructum, ubei stat templum D. Pruden-
tia trinam faciem ferentis; incipit autem scriptura.

Q. M A R T I V S M I N V T I V S Q. F.

& cat. tempus eius est ab vrbe condita 637. Olimp. 166.
ab eiectis regibus 393. qua plurimum ibi relatorum consti-
tum nomina cum dictis temporibus concordare inueni ex
iis, qua Gregorius Holoander in fine magni iudicum Co-
dicis registravit. ex supputatione autem facta cum Roma
fuerit condita annis circiter DCC. ante salutem, Olym-
piade VII. posita fuit hac tabella circa annum 63. ante
C H R I S T I Domini Natiuitatem: quapropter non
possum summo iure non admirari Asylios nostros cre-
dentes per hanc tabellam Taruisinos reddi minus claros,
tum quia ibi appareat Asyliancam ciuitatem fuisse quan-
doque Coloniam Romanorum, non sic Taruisium, tum

T quia

quia patet per eam Taruisium fuisse locum palustrem; nutlius nominis, ac derelictum: quibus breviter ex eadem tabella in presentia respondebo, ne ulterius se perperam supra Taruisinos extollant; primò igitur ex ea scriptura, & magis ex rei veritate, superq; suis constat Taruisium tunc temporis fuisse, atque ubi nunc est, secus Sili, seu Silaris amnis decursum, ergo non novum, nec alibi positum: dicitur insuper Taruisium fuisse Castrum derelictum, & destructum: quid ex hoc arguendum? nisi ipsum fuisse antiquum, nobile, ac aliquando forte Oppidum, ac munitum, vi autem inimicorum destructum, ac desolatum ita, ut etiam inhabitabile propemodum redditum esset, donec iterum fuerit reparatum: nonne cedere urbes magnificæ, ac provinciarum metropolitanae? ubi nunc Troia, Carthago, Lacedæmon, Athenæ, Thebæ, Corinthus, Syracusæ, & aliæ celebres urbes?

- A. Siste parùm, dicas etiam cur & palustre dixerint Castrum Taruisium nostrum.
- B. Palustre dixerunt Castrum (si modò tabellæ fides est adhibenda) eo quoniam paludes aliqua secus illud constabant, non quidem quòd esset Oppidum, veluti humilis insula, inter cluvas, ac harundines constitutum, sed quoniam in placido Sili, cuius cursus nullis aggeribus, nullis adhuc artificum ædificiis alterabatur, reperiebantur paludes aliqua, itidem superius ad Butinica ostia, præcipuè propter fontes passim scaturientes, quæ nihilominus aquæ flumina semper, non stagna unquam fuisse cognita: paludes

ludes aurem mira incolarum industria scimus quantum fuerint abolita, ac superata; sed ut clarius hanc veritatem agnoscant exteri, sciant in locis prorsus palustribus non reperiri profundos puteos, sed tantum stagna, lacus, fluuios, fontes, & riuulos: Taruisij autem plures puteos reperiri, nedum octo, vel decem pedum altitudinis sed triginta, & quadraginta, & ultra complures: quin etiam comperiuntur adhuc fornices subterranei permeabiles, via strata, sub, supra, & à lateribus lateribus fabricata per uniuersam fermè ciuitatem ad Turrium radices, ad recessus varios deducentes. Ceterum ut ad rem iam iam tactam reuertar quid Ego de longinquis Urbibus loquor? ubi nam Altini, Concordia, Aquileia magnificentia, ac robur? diruta, ac fermè abolita sunt omnia, & reddita sunt inhabitata loca, insalubria, & prorsus morbosa, praesertim Altinum, quod tamen deliciosissimum, ac nobilissimum simul cum Aquileia sibi in extremum domicilium elegerat lepidissimus poeta Martialis, quando dixit:

Vos eritis nostræ portus, requiesq; senectæ
Si iuris fuerint ocia nostra sui.

ubi sanè etiam nunc numismata sepe, ac sepius, aliaq; magnifica monumenta eruuntur: neque id inquam arguit non fuisse aliquando celeberrimam hanc, & populosam urbem, veluti de Taruisio dicendum iudico cum circa illud plura essent palatia Romanorum: quandoquidem præ-

T 2 ter

ter villam C. Quintij, quæ adhuc nomen retinuit, & in posterum conseruabit, sic prosequitur tabella scriptura. Et exinde recto cursu in riuo Silaris vsq; ad Leimurim, atque pagus hic nomen seruauit, & ades Metellorum, & ibei terminus stat, cum his litteris T. P. H. & inde longo flumine sursum vsque ad adem Vespesianorum ibei terminus stat apud Castrum Naruisum, & inde in Riuo albo vsque ad villam Viturianam apud adem Viturij Vituriani extra flumen, ibei terminus stat, & inde recto cursu fluminis albi, & contrarsque ad castriolam Querquedum, ibi terminus stat cum litteris istis :

FORTVNA DEA PEDEMONTANORVM
INFERIORVM.

Quapropter scire debes Vespesianos ruri proprio nomen reliquisse, quod sane vulgo dicitur, Spresianum, sic Castrum Naruisum iam dudum in villam Naruisia commigrasse, quod admodum multis Oppidis in agro Taruisino euenisse compertum est: sicuti non est ignorandum Riuum album, qui statim flumen dicitur, esse Plauim, cuius aqua propter subiectam glaream subcineritia ferè semper apparent: perinde atque villam Viturianam tunc temporis eam esse, quæ etiam nunc dicitur vulgari nomine de Vidoro, sed elegantius scribentes denominatiuo vocabulo Viturianam vocant: veluti ades Viturij Viturini statim extra flumen sunt illæ, ubi nunc est Abbatia Vituriana super durissimo lapide rapidissimis undis exposito

posito antiquitus fabricata, ubi inquam, sicuti illis temporibus Bona Romanorum Dea colebatur, cuius templum Roma etiam in saxo Auentini montis iam extitit, ut notat Iulius Tacobonius in Prisca Casiorum gente illustri calamo referenda: de qua Dea Tibullus,

Sacra Bonæ maribus non adeunda Deæ.

Nunc etiam eodem seruato nomine Bona Christianorum Sancta pariter veneratur: testimonium sit hoc marmor ad medium illius Ecclesia constitutum.

SEP. g FRANCISCI DE RODIGIO DEI,
ET APLICAE SEDIS GRATIA ABBATIS
MON. S. BONAE DE VIDORO.

Sicuti postremo Castriolum Querquedum, quem locum Querquamum dicimus, seu de Quero, nunc inter pagos Taruisinos enumeratum illud est, ubi adhuc cultus extat lapis nobilissimus istiusmodi.

G. RAPIDIUS C. F. RVFVS IIII. VIR.
AP. SIBI SEMPRONIAE L. F.
TERTIAE VXORI C. RAPIDIO. C. F.
C. RVFINO FI. C. RAPIDIO C. F. NEPOTI.
RAPIDIAE C. F. MAXIMAE NEPTI

T. F. I.

Quocirca profecto, ut ad propositum reuertamur, se Alinum, Aqualeia, & huiusmodi ciuitates diruta resti-

tuerentur,

tuerentur, & noua dici possent, & antiquissima, veluti, exempli gratia, in Equiliorum insula, penes quam Plauis Mari Adriatico census defert, antiquitus constructa fuerat Vrbs Equilia: quam deinde Hunni, ut notat Sabellicus de Venetorum Gestis, dirutam concremarunt, nunc ex parte aliqua restituta, Noua ciuitas appellatur: ad hanc autem Taruisium fuisse & antiquum, & belligerum, & plenum Populo non leue est indicium lapis peruetustus Gradi positus, ubi isti impressi characteres conspiciuntur.

LAVRENTIVS MILES
DE NUMERO TARVISIANO.

Sed & aliud marmor, quod postremo comperi in antiquis muris adium amicissimi mei Aloysij Federicij Medici singularis, in quo Romani (ni fallor) ciuis Municipis Taruisini est inscriptum Elogium: hanc Vrbs huius antiquitatem testatur.

ISID. REG.

L. PVBLCIVS. O. EPTYCHES

M. V. N. TAR. LIB.

Fuisse autem nobilem Ciuitatem Taruisium etiam ante annos 1160. testetur praeter caetera marmor illud antiquum, & satis prolixum Venetus in Riuoalto infra aedes D. Iacobi constitutum, ubi quatuor Episcopi recensentur, qui anno Christiana salutis 422. ad illius Templi consecrationem, quod primum fuit in illa Vrbe constructum,

inter-

interfuere: nempe *Seuerianus Patavij, Hilarius Alti-
ni, Iocundus Taruisij, & Epodius Opitergij Antistites-
venerandi.*

*Silviant igitur Asyliani de Silina civitate, sic aliquan-
do denominata à Sili peramico fluvio interlabente, ne-
dum quoniam Castrum Taruisio subiectum incolant, ve-
rùm etiam propter antiquitatis reuerentiam, ubi praefer-
tim Dea Prudentia colebatur.*

- A. *Memini me legisse in Catastico vocato R. Fratrum
Nonantularum, Taruisium aliquando dictum fuisse Si-
lum à Sili flumine silentissimo, verùm post adificationem
Castris Sili, quod Asylum postea dictum fuit, ciues Tar-
uisij nomen fuisse secutos: perinde, atque apud Raphae-
lem Volaterranum libro quarto Geographiae capite de Ve-
netia, hac subsequentiâ inferiùs verò secundum flumen
Silum Taurisci Oppidum, nunc Taruisium, ubi pater
Totila regnavit: atque postremò apud F. Sansoninum in
adnotationibus super Berosi, Catonis, Sempronij, alio-
rùq; antiquitatibus nunc nunc editis Phaetonteos vocatos
esse populos Taruisios primis illis temporibus, ante sci-
licet Theucrotiam appulsum: sed ipsi viderint. Caterùm
quid de Colonia? illud sanè, quod apud Hygenum de
limitibus observavi, nempe, Finitis bellorum operibus au-
genda Republicae causa illustres Romanorum viri urbes
constituerunt, quas aut victoribus populi Romani civi-
bus, aut emeritis militibus assignaverunt, & ab agrorum
zouae dedicatione culturae Colonias appellaverunt. Vi-
toribus*

112 EPITAPHIORUM

*Et*oribus autem assignata Colonia iis, qui temporis causa
arma acceperant, non enim tantum militum incremento
Respub. populi Romani habuit, erat tunc premium ter-
ra, & pro merito habebatur: multis legionibus contigit
bellum feliciter transigere, & ad laboriosam agricultura
requiem primo tyrocinijs gradu peruenire, nam cum si-
gnis, & Aquila, & primis ordinibus, ac Tribunis de-
ducebantur: modus agri pro portione officij dabatur, ut
etiam Paulus Manutius Aldi filius adnotauit: sed om-
nibus accuratius Carolus Sigonius ubi tractat de antiquo
iure populi Romani, ubi inquam recensens Colonias Ro-
manorum plurimas, quotquot nouerit, Asylum non po-
nit, cum Aesulum, Alsum, & Asculum Colonias no-
men id emulantes reponat: Ex dictis igitur colligere non
est arduum Asylum Castrum, quod nunc est & locuplete,
& magnificum, unde precipue est oriundus illustris Eques
Ioannes Beltraminus, qui Sauram Liberab. Vulpasii pa-
tricijs nostri probatissimi viri filiam tanto patre dignam
traduxit, multo tempore post Tarusium constructum
fuisse, non à Troianis quidem, sed à Taruisinus potius,
aut etiam à Romanis, neque mehercle uideo istud Oppi-
dum, siue eius Arcem descripta à Cosmographis fuisse,
uel nominata, cum tamen recentiores Tarusium dicunt
intra Patuij, Tridenti, & Istriæ circuitum, ubi
nobilissimum, nec ullo pacto prætermittendam Ciuitatem
delineant: & licet teneant complures Asylum illud esse,
quod à Plinio, Ptolemaeo, Pomponio Mela, & alijs
Acelum,

Acelum, Acedumve nuncupatur, errant mea sententia, quandoquidem Acelum illud est oppidum, quod nunc Monsilicis appellatur, ut indicant paralleli, & graduum supputationes, utq; adnotauit, prater Scardeonium, & alios, Ponticus Vitruuius Conciuis noster Poeta celebris, oratorq; non obscurus; sicut etiam ex situ illius à Ptolemaeo, alijsq; Cosmographis in tabulis posito facile est confirmare: tametsi Cynthius Acedensis Acedum fuisse astruat Urbem prope Serrauallennobile Castrum Venetia nostra, qua nunc Ceneda, & Ceneta nuncupatur: cuius urbis memoriam facit Agathius libro secundo bellorum Gothicorum, perinde ac Paulus in historiis Longobardicis, qua tametsi Episcopum adhuc retineat in omnibus imperantem, ora quidem lata potiùs apparet quam ciuitas.

B. *Cum tu Ludouici Pontici conciuis nostri memoriam excitasses, quem & Frater Leander, & alij memorarunt, ne Epitaphiorum perinde, atque illius docti viri esse videamur oblitus, en affero tibi elogium, quod idem Poeta in Templo D. Michaelis fratri suo in marmore a tabula dedicauit.*

**HÆC HIERONIME HABE MÆSTO CŌMUNIA FRATRI,
 Quæ mihi sperabam te superante dari,
 Forma decens, ætas viridis, robustaq; membra
 Claudere debuerant lumina nostra priùs,
 Fraternali manes, postquàm sic fata tulerunt,
 Expectate meos, PONTICVS en propero.**

V Siste

- A. - *Siste precor, audi etiam illius Epitaphium satis in-
quum, & lepidum, quod, dum in eo delubro heri prae-
riens exeunti Clerico ad Missam celebrandam interfui,
in scamnis ferme absconditum recognoui.*

D . M .

HEVS TV? PONTICVS POETA,
ET HIERONYMVS PICTOR AMICLEISS. FR.
HOC SCIS, PLACET HOSPITIVM ACCEDE,
NON PLACET SOSPIS ABI.

M . S .

*Vbi illud verbum AMICLEISS. incisoris errorem
credebam, ut loco Amicis. posuisset, nihilominus dictio-
nes graecas perscrutans, hanc inferre comperi suauissi-
mos, ac inuandissimos.*

- B. *Quod autem ad Taruisium spectat, ut intelligas in ex-
peditombus non Asylanos vocari ad bellum, sed Tar-
uisinos, cum quibus omnium ferme in hoc ambitu Oppido-
rum incolae concluduntur, audias quaedam Sabellii car-
mina in Munitionem Sontiacam decantata.*

Iussus ab Euganea cultor discedere terra,
Taruisiumq; ferax rastris armavit agrestes,
Hos Bellunenses, hos Feltria turba secuta est.
Quiq; Opiterginos colles, qui stagna frequentant
Nobilis Altini, Carni venere recentes
Diffusos per rura vetus Concordia mittit
Agricolae, & qui curuo profcindit aratro
Tiliauenteam magno discrimine ripam.

Alterum

Alterum porrò scitu, ac memoratu dignum in propo-
 sita disputatione mihi referendum esse confidero, unde
 scilicet *Marchia Taruisina* dicta sit uniuersa hæc regio,
 qua *Venetia* Latino nomine designatur, & in se continet,
 uel ex ipsius *Ptolemæi Geographia* *Bellunum*, *Alinum*,
Opitergium, *Taruisium*, *Vincentiam*, *Acclum*, *Aste-*
ste, *Adriam*, *Patavium*, atque etiam, ut ponit *Calde-*
rinus, *Canomanorum* ciuitates multas, quin etiam hic ter-
 minos statuit, unum *Ferraria* ad *Ponsem ferri*, alterum
Belluni, tertium ad *Venetiarum* astuaria, postremum ad
fluum Tiliauentum in patria *Fori Iulij*, sed breuius
M. Portius Cato inquit, *Venetia* est omnis ora cir-
 ca sinum maris post *Hystriam* usque ad *Padi* ostia, ta-
 met si quidam inter *Venetiam*, & *Marchiam Taruisi-*
nam differentiam statuat, *Marchia* terminos pra-
 stringens, à *Mincio* scilicet, seu *Benaco* ad *Alsam*, seu
Liminum flumen in *Foro Iulij*. Quapropter non est igno-
 randum, quòd dum circiter annum *DLXX*. à glorio-
 sa *Virginis* partu *Longobardi* *Italian* occupassent, eanq;
 sub suæ regimine per *CCIII*. annorum spacium pos-
 sedissent, ut habetur in nouo ex iis undecim libris de *Ve-*
netiarum origine, quatuor in ea *Ducatus*, & duos *Mar-*
chionatus, sic dictos, constituere: *Ducatus* erant *Fori*
Iulij, *Benuenti*, *Spoleti*, & *Tatini*: *Marchionatus*
 uerò alter in *Pyceno*, & dictus fuit tractus ille *Mar-*
schia Anconitana; alter uerò in *Venetia*, & dictus fuit
Marchia Taruisina. denominata fuit autem hæc *Mar-*

chia ab urbe *Taruisio*, non à *Patavio*, *Vincenia*, vel *Verona*, quoniam *Agelulphus* huius *Marchionatus* *Marchio* primus maluit *Taruisij*, quam *Patavij*, *Vincetia*, *Verona*, siue in aliis sua ditionis *Vrbibus* habitare, cuius rei testis locupletissimus extat *Blondus* historicus in eius *Italia* instaurata dicens: *Longobardis* *Italia* imperantibus duas tantum regiones fuisse, quæ ad posteros inter successiones transirent, quod *Marchionatus* eis in sua lingua sonat: altera quidem erat *Pycenum*, & dicebatur *Marchia Anconitana*, altera verò *Venetia*, & dicta est *Marchia Taruisina*, quòd in his *Vrbibus* duo præcipue *Longobardorum* *Principes* *Regnum* haberent, atque ibidem habitarent: Reliquæ uerò *Italia* regiones amicis ducibus, & annuis magistratibus regebantur, in quibus nullum successione ius posteris foret. quibus omnibus os occubitur *Auctori Supplementi chronicorum*, qui licet de hac ciuitate nostra verba faciens uno in loco veritatem demonstrat, videlicet quando dicit, *Taruisium* ipsius *Marchia Taruisina* ciuitas, & ipsa, ut *Sicardo Cremonensi* *Episcopo* placet, à quibusdam *Troianis* fundata fuit, abluitur autem, in eò potius diuiditur *Silo* fluuius, qui ex ipsius propioribus montibus exit, aliis quoque uberrimis aquis in ea quasi scaturientibus irrigatur: Hac *Gotthorum* temporibus suam, quam etiam nunc retinet, dignitatem obtinuit, eo quia *Totila* pater *Rex* ibidem sedem *Regni* sibi constituit, & in ea *Totilam* filium virum postea præstantissimum genuit, educauitq; ac nutriuit

trinit. altero tamen in loco iste Monachus veritatem ipsam minus indagans, ac perscrutans imprudens circa mendacium diuagatur, quando dicit: Qui autem ab hac Vrbe uniuersa regio Taruisina denominetur, factum esse credo à maiori nominis absurditate, ut hac appellatio Marchia Taruisina in ipsa manserit, cum ea in regione sint amplissima Civitates Verona, atque Pasauium, quae semper & dignitate, atque potentatu, necnon & opulentia Taruisio anteaerint.

- A. *Ecquid faciunt Epitaphia Franciscana? audi quod uidi in Venetis in Claustro Fratrum Franciscanorum Eligium summi Principis, quod Taruisinam Marchiam memorari non aspernatur.*

Laudibus innumeris, meritisq; patentibus iste
 FRANCISCVS virtute nitens clarissima proles
 DANDVLA quē genuit, patriæ venerabilis huius
 DVX fuit illustris, qui liberatis amator
 Edomuit fastus tumidos, & vincla resoluit.
 MARCHIA quas dudū nimiū quoq; pressa iacebat
 TERVISINA quidem, vicinaq; Castra salinis
 Attentata ruit, clavis dum rexit habenas:
 Quaq; decus terraq; mari successibus, auxit
 Hic Venetum patriam, hosti magis esse timendam
 Fecit, at undeno folij præsignis in anno
 Decessit felix, Domini tunc mille trecentos
 Terdenosq; nouem Phæbus deuoluerat annos,
 Luxq; Nouēbris erat cūctis celeberrima Sanctis.

Iam

Iam vero neque ego possum cum silentio præterire al-
 rerum huius Auctoris errorem, si prius hic retulero ver-
 ba aliquot huius civitatis magnificentiam attestantia; que
 Olaus Magnus in tradendis Gothorum historiis in gestis
 Totila, dicti etiam Balduilla, Tarvisini Regis admiran-
 di ad calcem his litteris consignavit, nempe, Vt cumq; fue-
 rit, certum est clarissimum, atque potentissimum Regem
 Totilam post plurima, & admiranda fortitudinis opera
 vita decessisse, ut sit toto memorabilis ævo: siue ipsam
 origine Gothum, prout erat, affirmaverimus, siue etiam
 Venetum dixerimus, quia natus erat Tarvisij in sua pa-
 terna, & hereditaria Vrbe, que inter claras Veneticarum
 Ciuitates famam, & gloriam obtinet immortalem. error
 autem Chronista illius est, quod loco à te primùm citato
 dixit: Silam fluvium à finitimis montibus exire, cum non
 ultra septimum ab vrbe lapidem in pago dicto Casacur-
 ua fonte humili scaturiat limpidissimus: quod clarè, præ-
 ter ipsam rei veritatem, atque oculatam fidem, testatus
 fuit Medicus, & Poeta excellens Iacobus Antonius Be-
 nalius noster in quodam eius etrusco poemate, quod scripse-
 rat deplorans summi Cardinalis, Poeta, ac Oratoris Petri
 Bembi obitum ad Augustinum Beatiarum inter poetas ce-
 leberrimum: quod in ipsius Beatiarum lachrymis typis iam-
 dudum excussis legitur registratum, versus sunt tales:

Mesto ne la sua Casa corua humile

Co' l' piccolo accresce l' acque del suo corno

Il nostro antico, e venerando S I L E.

Quanti

B. *Quanti refert oculata fide res pertractare: & propterea Historiographi multi, & non pauci Cosmographi in eorum operibus innumeros committunt errores, quippe qui loca non viderint, sed quicquid vel audierint, vel ab aliis scriptum compererint, praescribant, atque pronuntiant: ita fit ut caecus saepe alterum caecum dicens, ambos sese in foveam precipites de dant: at tamen dum possumus scriptores nobiles excusamus, deceptus fuit iam dictus Auctor, sicuti & Ioannes Boccacius, ubi de fluminibus tractat, dicens: Siler Venetorum est fluvius de montibus exiens Tarnisinis, & Tarnisium Civitatem abbat, unde cum Plinio, & aliis idem astruentibus, forsitan credentes Butiniam esse Silim, cum & ipsa Urbem percurrat, ac veluti in partes diuidat, cuius sanè fluminis bona pars à Plavi rapido amne derivat, Plavis autem à propioribus montibus furens exit: nisi velit aliquis Ioanni Candido assentiri, quando de Tiliauento maiori, & minori locutus, ita subinde dixit: Non multò longius exit Plavis à monte Sello: clarè ostenditur hunc fluvium fuisse Silim, qui oritur in montibus Tarnisinis propter antiquitè abiectionem, in quem dilabitur, unde in praesentia Plavis nomen multùm supra Tarnisium emergit: & forsitan manifestat nomen Sellij montis, à quo ducit originem, cum sequentibus, sed nihil ad rem nostram, cum Plavis fluvius, seipsum potius torrens tendat ad mare versus Orientem Solem, Tarnisium autem ei positum sit ad austrum, neque unquam nisi ex immutatione aliqua nullo certo seruatò aliter*

ad

ad hanc urbem descenderit; & Butinica pars Plauis exigua, à fontibus namque augetur, ipsum Silim in ciuitate per transfuersum adoriatur, cum quo vberiori fluuio permixta deorsum ad Adriaticum tendit sinum. aliter nihilominus videtur hunc & ipsius Plinij errorem Hieronymus Bononius in eius Antiquario excusare asserens; posse Silim nostrum à vicinis montibus ortum trahere, & per subterraneos quasi cuniculos delatum in hanc demissorem planitiem descendere, ubi meatu faciliore possit exire: quod etiam illius peramicus Aurelius Augurellus, sermonum decimo secundi libri, his verbis elegantissime manifestat.

Postquam Naiadum decus huc Bellona recessit,
 Subriguitque, Silim fugiens è fontibus amnem
 Occulis, quibus hic longis ambagibus errat
 Subter humū, atq; iterum sub lucē limpidus exit.

Ego nihilominus ut id mendacium expurgarem, probabiliter dicerem à Typographis litteram falso permutatam fuisse, & eos loco fontibus, montibus posuisse, fortasse qui credere haud quaquam possent, fontes tale amplum, ac nobile flumen inducere, quod tamen est verissimum, & qui videt, testimonium perhibet fidele; sed dum his studiis operam præstarem meam, ac hucusq; rem produxisssem, percussit subito animum, ut Plinianos codices alterius cuiuspiam impressionis simul conferrem: & arreptis illis, quos habeo gratissimos, præcipue quoniam
 hic

hic Taruisij impressi sunt, anno scilicet 1479. Statim cucurri ad 17. caput primi libri, & testor Deum, ita typis claro charactere expressum comperi. Sequitur Decima Regio Italia Adriatico mari apposita, cuius Venetia, fluvius Silis ex fontibus Taurisanis: Oppidum Altinum, flumen Liquentia, ex montibus Opiterginis, &c. quod similiter deinde apud Hermolaum Barbarum in Castigationibus Plinianis comperi registratum.

Silis autem fluvius noster admodum silens, lenis, ac placidus, est nominandus, non Siler cum Boccatio, nec Silarus, quod flumen apud Salernum dilabatur, ut notat Volaterranus; neque Silus, qui est Persarum fluvius ex Susianis descendens montibus, ut idem Boccatio registrauit; ad supradictorum autem fluviorum propositum non ab re certe futurum puto, si istuc descripsero elogium elegans, atque arduum hic Taruisij positum ad D. Thomae portam Ciuitatis, marmoreo excisum lapide, atque astrato, quod tale est:

NOVAM A' BVTINICA AD SILIM VRBIS
AMPLIATIONEM FOSSA MVROQ. CIR-
CVNDATAM TOT TVRRIBVS CREBRISQ.
PROPVGNAVLIS MVNITAM PORTAM MI-
RAE STRVCTVRAE, PERSPICVIQ. CVLTVS
CVM VIA STRATA EXCITATAM. ALTERVM
QVOQ. VLTRA BVTINICAM INCREMEN-
TVM EISDEM ERECTVM MVNIMENTIS.
EO PAVLI NANI. GEORG. F. AVGVS.

X PRIN-

PRINCIP. NEP. PRAET. PRAEF. Q. SOLENTI
STUDIO, ET CVRA, VT HORVM OMNIVM,
INTRA ANNV-M PRINCIPIVM FVERIT,
ET FINIS.

VADE VIDE VIATOR.

- A. *De his ambobus fluminibus per sex alueos nostrorum commodo urbem interfecantibus crediderim intellexisse Petrarcam, quando libro secundo Senilium dixit amico suo, inter Patauina, Teruisinaq; flumina, sinumq; intimum maris Adriatici te praesentissimum habeo.*
- B. *Ita sanè; De Plauis autem, quae, & Plabes indiscriminatim dicitur, uti etiam Ioannes de Certaldo, quando illius latos terminos his verbis posuit: Plabes fluiuis Venetorum est inter Forum Iulij, & Taruisium ciuitatem, quam quidem Blauam dixit Cardanus libro secundo de subtilitate, forsitan respiciens ad colorem, qui caeruleus est, si aquam, ubi profundior est alueus, contemplemur: Ut omnium nostrorum fluminum ex marmoreis monumentis mentio huc transferatur, cum circa marmora praesertim uersetur, qualemcumque habemus memoriam in pulchro lapide super Epistyljo Pontis iuxta radices Templi D. Mariae in Bethleem, ita magno quondam ciuitatis pauore litteris excitatam.*

AN. MDXII. PLABES FLVIVS CVM INSVE-
TO, ATQ. QVODAM MODO PRODIGIOSO
EXVNDARET INCREMENTO BVTINICAM
AMNEM

AMNEM IN FLVXIT, VRBEM INVASIT,
PONTEM SVBVERTIT.

HIERONYMVVS PISAVRVVS PRAETOR,
NE MAXIMIS INTENTVS, HAEC ETIAM
MINORA NEGLIGERE VIDERETVR.
RESTITVENDVM CVRAVIT.

Iam autem sileant noster Silis, Plauis, ac Butinica, & ad institutum iterum reuertamur. Quocirca non est ignorandum primò illud, quod ex monumentis, iis, qui accurate legerint, sit conspicuum: superioribus nempe saeculis circiter Eccelinorum, seu Caminensium tempora fuisse passim per vniuersum territorium Taruisinum ultra octuaginta vallata Castra diuersorum nobilium Taruisinorum tutissima propugnacula: quae sanè singillatim omnia tradere, & quòd ex iis multa pluribus familiis nomina indidère, sicuti uerissimum, ita longum esset, atque à proposita breuitate alienum non parum: Porrò nostra Ciuitas incrementum continuè ex nobilium Oppidanorum, aduenarumq; conuentu, atque ex magnificis, operosisq; aedificiis priuatis, ac publicis fuit consecuta, dum praesertim pessimus Hunnorum Rex Athila miseram tunc Italiam deuastasset, dum inquam conciderent Aquileia, Concordia, Altinum, bona siquidem pars Altinatum Ciuium istuc commigrarunt, & ad partem Urbis Australem secundùm Silim recepti, Porta illi Urbis, ex qua per Terracèu Venetias versustendimus nomen peperere, ut nõ difficile cõprehèdi potest ex hoc marmore penes illà cõstructo.

FRANCISCVS MAVROCENVVS V. C.
 NICOLAI FILIVS PRAETOR PRAEFECTVSQ.
 TARVISIO CVM PRAEESSET MVRVM A'
 SILI VSQ. AD PORTAM ALTINIAM FE-
 LICITER AD HANC MOLEM DVXIT.
 M D X X I X.

Altinas etiam fuit D. Liberalis à sancto Heliodoro illius urbis Episcopo in eadem ciuitate edoctus, ut scriptum reliquit Petrus Natalis Episcopus Equelinus in sanctorum vitis explicandis, & alij, qui sanè D. Liberalis urbem nostram Deo auspice ab inimicorum praelijs non semel apparitionibus admirandis tutatus, meruit in foro publico ad arcum schalarum magni Pratorij cum his litteris marmorea statua decorari.

PATRIAE PROTECTORI.

Corpus autem ipsius sancti Viri, ne Epitaphiorum obliuiscamur, in Cathedrali basilica constitutum summa deuotione miris oblationibus à nobis omnibus veneratur; ut & collegium illius nomini sit nuncupatum, à quo grammatica professor, nunc Laurentius Chrysaorius de latinis, graecisq; litteris optimè meritis & domicilium, & stipendium, ut pauperum Taruisinorum filios instituat, recognoscit; ad eius Sancti cadaueris arcam marmoream huiusmodi carmina extant impressa.

HIC

HIC TEGITVR SANCTI LIBERALIS
 NOBILE CORPVS,
 QVI TARVISINAM PROTEXIT
 AB HOSTIBVS VRBEM.
 SEMPER QVISQVE SVAS NON
 CESSET PROMERE LAVDES.

In horum omnium supplemento liceat istuc transferre marmoreum monumentum in eadem Episcopali Ecclesia penes ipsius B. Liberalis aram posterius constitutum, & ob lucis penuriam ferme absconditum: quod licet longius, non tamen iniucundum lectoris, ciuibus nostris praesertim, futurum puto.

D . . . C . . .

LIBERALI ALTINATI EQVITI
 TAR. PATR. BENEMERENTI:
 CVIVS DVCT. AVSPICIIISQ. SEXCENTI
 EX ARIAN. PERFIDIA DVM CHR. PRAE-
 DICARET. DIVO INFESTISSIMI ALTINVM
 COLENTES SVB FIDEM CHRISTIANAM:
 PONT. HELIODORO REDACT.
 PRAND. IMPERATORIS ANTER. NEPOS
 VALETVDINE GRAVI RECEPTVS.
 COECI ARIDI CLAVDI HYDROPICI PARA-
 LITICI CXX. EQVITIS ORATIONE DVM
 CARCERE VINCTVS AB IDOLATRIS TE-
 NERETVR, A LANGVORIBVS EREPTI.
 CIVITAS TAR. AB HOSTIVM
 IMPETV PROTECTA

ANTIST. POPQ.

QVIS HOMINVM HAEC NEGASSET IM-
 MORTALI PATRONO? CUI MORTALI SER-
 VO VIGILIIIS, ET ORATIONIBVS SINÈ CI-
 BO POTVQ. SINGVLOS DIEŠ PRAETER
 DOMIMICOS, IN QVIBVS EVCHARISTIAE
 MYSTERIVM SVMEBAT AGENTI, ET AM-
 PLISS. PATRIMONIVM DESIDERIO CHR.
 PAVPERIB. IMPARTIENTI CHR. DEVS
 NON SE VIDENDVM NEGAVIT.

L . V . F .

M C C C C L X X V .

Qualis

B. *Qualis autem, quantaq; his temporibus reddita fuerit nostra ciuitas, uideat quispiam, & dubio procul admirabitur urbem circuitus trium milliariorum, moenia lata, & firmissima, fossas cum antemurali ambientes urbem uniuersam tutissimas; duo siquidem flumina Silis, & Butinica sunt eum in modum disposita, ut si fors tulerit, inimicos valeant per irruptionem ultra mille passus obruere agrum circiter inundando: mirabitur inquam armamentum tormentis bellicis, aliisq; id genus praesidiis munitissimum: adificia super iisdem fluuiis infra mania, ad puluerem pyrium pro bombardis conficiendum operosa, pariter alia ad vallaniam, sic uocant puluerem ex capitulis iuglandium pro coriis condiendis, alia ad fullonum industriam exercendam, ad artes institorias absoluedas, ad acuenda, illustrandaq; omnia cum bellica, cum alterius cuiuscunque ordinis instrumenta, praeterea ad telluris genus conterendum pro uasis illis testaceis albis-
simis, quae uocant maiolica, confingendis, ad thermas refrigerandas, ad pinsanda aromata, ad molenda grana omnis generis refertissima perinde, ac uelocissima: nec usus paruorum nauium, atque adeo cymbarum cuiusque generis tendentium Venetias commodè, & remeantium continuatis itineribus modicam merebitur contemplationem. suberit mirari fontes scaturientes innumeros christallo ipso lucidiores, mira bonitatis per urbem, per oras dispositos, atque opera non aspernanda exornatos: de quibus memini me ante hac apud Franciscum Petrarcam Epistolam*

*stolarum suarum 118. sic legisse: Erit & Taruisium
 fontibus, fluminibusq; circumfluum domus, Emporiumq;
 letitia: pariter pontes marmoreos pilis honorificis exor-
 natos, Exedras, quas Basilicas vocat Palladius, atque
 atria publica subterlabentibus fluuiis ad captandam au-
 ram fabricata, excelsas Turres, Horologia admiranda,
 elegantissima viridaria, plateas publicas ad mercatus ua-
 rios, ad nundinas exercendum, ad conueniendum, ad de-
 ambulandum, adificia nobilium domuum magnificorum
 Ciuium maximi sumptus, ultra Episcopium, & Prato-
 rium, admirans quilibet obstupebit; adhuc autem magis,
 dum superba aulae, supellectilia operosa, vasa magnifi-
 ca, & pretiosè celata, splendida vestimenta, refertas
 cellas frumentarias, vinarias, olearias, penuarias, Equis
 pluribus maximi pretij longa exornata Equilia, cum car-
 pentis, quadrigis; aliisq; id genus curribus serico, atque
 auro speciosis, frequens viriusque sexus famulitium, &
 longos ordines administratorum fuerit introspectiens admi-
 ratas: & quod maximum est, Matrum, ac Virginum
 decorem, & pudicitiam, illarumq; comptissimos, & pre-
 tiosos ornatus. ad haec templa ornatissima circiter quadra-
 ginta: Magnum Xenodochium, vt parua alia non
 pauca praetermittam, cui in Italia similia sunt admodum
 pauca: praeter id enim, quod in illo sunt omnes ferme ar-
 tes incolis ad victum, vestitumq; necessaria, ipsius pro-
 uentus annuus ultra viginti quinque millia aureorum cer-
 tè transcendit, qui fere omnes cura admirabili ad pia
 omnis*

omnis propemodum generis opera persoluenda distribuuntur. Montem Pietatis ad inopum, miserorumq; indigentiam paruo impendio subleuandam, cuius pecunia cum propria ex elemosynis et largioribus erogatis, cum aliorum vel deposita, vel ad mutuandum accommodata circiter centum aureorum millia dubio procul existunt: institutum sane, licet longo interuallo, postquam expulsi fuerunt Hebraei ab hac ciuitate, atque ne ulterius prauo sœnore uersuram facerent à Veneto Senatu uetitum: quinimo ne ultra diem tertium Iudeus aliquis hanc ciuitatem valeat habitare magno marmore aureis litteris ad fori medium in Pratorio ad perpetuam rei memoriam longa oratione publicè registratum. Ecquis propiores urbes admirandas, Venetias scilicet propter opes omnis generis, Patauium propter studia cunctorum ordinum, finitima Castra deliciis affluentia, nō longinquos montes, apricas ualles, propinquos colles uirentissimos, ac uberrimos, vineas dulcioris Bacchi liquoris feracissimas: Monticulum, seu Montellum, sylvam ita uocatam, innumeris, ac proceris quercubus usquequaque munitum, de quo sic cecinit in sermonibus Augurellus:

Hæc tibi frondosa cessans sub rupe canebam
Montelli Nympharum auido gaudētis Amore.

Vt Venetorum triremibus, atque omnis generis nauibus
extruendis materia hinc abundè suppeditetur?

Præterea campos totius uocata Campanæ de indu-

Y Stria

stria factos irriguos, ac cultissimos, villas casis, domibus,
& palatiis magnificis refertissimas aspiciens, permeans, ac
contemplans non protinus indignabundus dicet paucas in
pulchra Italia regiones huic Taruisina compares inueni-
ri? Quisnam agri Taruisini fertilitatem, ac copiam gra-
norum, vini, fructuum omnis generis, lignorum ceduo-
rum, laterum figura cuiuscumque optimam speciem, ne-
dum nostris, sed Venetorum magis, ac Patauinorum, a-
liorumq; visibus continue preparatam, calcis albissima, ti-
gnorum, asserum, ferriq; copiam Plaui à propioribus,
veluti & à remotioribus montibus deferente: ad hanc vo-
lucrum ad alendum, atque ad delectandum, piscium sum-
mæ bonitatis, magniq; pretij, armentorum, fecunda-
rumq; pecudum, pascuorum pinguium, ferarum sylue-
strium, cicurum, altilium, & id genus aliarum utilita-
tum, adiuncto felici Climate, aërisq; salubri temperie,
cogitans, ad istuc commigrandum, illumq; inhabitandum
allectus, dum liber fuerit posthabitis paternis laribus non
protinus condescendet? Porro ciues magnificos, ac opu-
lentissimos, Equites illustres, ac splendidissimos, Docto-
res legum, & Physicæ celeberrimos, ordines mirabiles,
& collegia, infra ciues pacem, concordiam, atque unio-
nem, erga Excelsum Dominium Venetum maximam fi-
delitatem, eiusq; erga nos indicibilem dilectionis affectum,
porro aduersus aduenas, & peregrinos Amorem, ac Chá-
ritatem, summam erga pauperes pietatem, in Deum,
Christianaq; dogmata religionem, propensionemq; con-
spiciam,

spicuum quisnam oculis, atque animo pendens admira-
 bundus non proferet paucas admodum in magna Italia,
 imò in vniuersa Europa Taruisina Ciuitati similes repe-
 riri? Quapropter iuremeritò antiqua hæc ciuitas nostra
 dixerat in statutorum prohemio, præter alia, hæc sub-
 sequentia, scilicet. *A*surgens ergo quæ fui, & sum
 dotata Taruisina ciuitas multis charismatibus gratiarum,
*D*eò gratias refero incessanter, qui nauiculam meam in
 tempestatis procellis diutiùs agitaram subito, & sine pœ-
 na reduxit ad perfectum salutis portum pariter, & tran-
 quillum. Vos alloquens meos Ciues, & subiectos, No-
 biles, & plebeios, ut simul pacifici vos uiuatis suo sta-
 tu, & honore unusquisque contentus. Florui etenim
 quando Consulibus, & Potestatibus, ac Ciuibus bonis,
 & prudentibus edotata perfulxi, suum statum, & fa-
 cta postponentibus propter meum commodum, & augu-
 mentum: Tunc Verona, Vincentia, Feltri, & Bellu-
 ni, & in partibus Patriarchæ, qui Furlanorum terram
 regebat cum pactis quibusdam dominabar. Quæ dicor ca-
 pit Marchia Taruisina fulcit a nobilibus septingentis, &
 populo magno, multum plena diuitiis, & moribus deco-
 rata. Et si quando meorum natorum perfidorum de Ro-
 mano sceleribus bonis populis, & diuitiis fuerim denu-
 data, virtutum vestibus reassumptis, & quamquam ali-
 quorum postea filiorum cupiditate grauata, nunc per Dei
 gratiam in meæ sedeo solio libertatis, Vos admonens, &
 quæ sequuntur.

A. *His omnibus vsque adeo latus exhalor, vt nisi essem Taruisinus, patrus quibuscunque despectis laribus, reiectis, ac derelictis protinus istuc, vt Taruisinus fcerem, quemadmodum fecerunt tot, ac tanti sapientes viri, cum omni supellectili, cumq; omni familia commigrarem. Ceterum aliud nunc postremum omnium, ne tadio te diuinius afficiam percontando, de illustri hac ciuitate nostra scire vellem, quonam tempore CHRISTVM Redemptorem nostrum illa inceperit venerari: atque illud praterea, vnde nam in publicis insigniis, ac vexillis tanta fuerit facta mutatio, vt Crucem albam cum duobus Syderibus in purpureo campo maiores nostri eleuarent, cum antiquitus nigrã Turrim excelsam tribus grandioribus pinnaculis exornatam in albo vacuo preseferrent, vt videre est in porticu illo Equitum antiquissimo, in Exedra publica, inq; aliis locis multis spectantibus ad Rempub. Taruisinam.*

B. *Quantum in Religione Christiana fuerit antiqua ciuitas nostra iam audias, & dignoscas eam ante mille, & quingentos annos CHRISTI Domini patrocinium suscepisse, neque vnquam postea à sancta fide catholica defecisse, sed nec etiam uel in minimis titubasse; illis namque temporibus, quibus Patauina Ciuitas à Beato Profdocimo primo eiusmet Ciuitatis Episcopo ex Antiochia ad hoc missa à Beato Petro Principe Apostolorum, fuit baptizata post annos à morte Redemptoris nostri circiter viginti quinque, subinde ab eodem sanctissimo Episcopo*

scopo Altinum, Opitergium, Concordiam, Tarvisium, Asylum, Bellunum, Feltrium, Vincentiam, Athesse, Acelum, atque alia plura loca fuisse sacro baptisinate Deo Optimo Maximo consecrata: cuius memorandi facti veritas scripturis omnibus, & nostratibus, & Patavinis conspicitur registrata: diffusius autem id legitur in nostris annalibus, hunc scilicet B. Episcopum Tarvisinum tunc in sacris dogmatibus, ac in Evangelica fide instruxisse, eosq; ad aquam Silis profluentem deuotissime baptizasse, cum prius sua sanctitatis signa ferens Euphrosini Equitis filiam captam luminibus, signo crucis iniuncto ab oculorum tenebris liberasset, atque Theodoram Comitissae cuiusdam Tarvisini coniugem a morbis incurabilibus miro omnium stupore ad eius pristinam sanitatem restituisset: propter quod miraculum eius uniuersa familia, ad numerum centum duodecim, fuit sacro baptisinate initiata, ut notat Iacobus de Voragine, & tot alij in sanctorum Catalogo, siue, ut dicitur, Legendario: atq; inde videre liceat etiam ante mille, & quingentos annos illustres Comites Tarvisij, ac generosos Equites extitisse, ut ex illis unus, nec forsam maior, ultra centum, ac decem aleret familiares: Quo sane temporis curriculo, dum Tarvisini euaderent Christiani, à sanctae fidei persecutoribus martyrio plexi fuere Beati Theonistus Altini Episcopus, Thabra, & Thabrata Diaconi, tempore scilicet Theodosij primi Pontificis huius nominis, quorum quidem Beatorum Martyrum corpora ad humero

meros obtruncata aduersus Silis undas diuino miraculo
eò cum Cymba deuenerunt, steteruntq; , ubi nunc est
Templum D. Theonisti. secus flumen Silis hic Taruisij
operosius fabricatum.

Ad hæc insuper constat, eo tempore quo Beatus Pe-
trus Apostolorum caput ab acerrimo Christiana. fidei in-
secutore Nerone fuit cruci affixus, hunc B. Episcopum
Prosdocimum hic Taruisij commorari & tunc temp oris
Ecclesiam, qua deinde fuit Cathedralis, ædificare, quam
quidem Beata *MARIÆ* Virginis nomine nuncu-
pare iam dudum animo constituerat, quo sanè temporis in-
teruallo, cum Diuina reuelatione ei esset mors B. Petri
Apostoli nunciata, ipsam Basilicam sub ipsius sanctissi-
mi Pontificis nomine protinus consecrauit: A quo qui-
dem temporis interstitio Taruisini ciues Redemptoris Chri-
sti sanctissimam Passionem volentes animo, vexillum a-
liud erexerunt, quod Christianum indicium præferret,
nempe albam Crucem cū duobus Syderibus in rubeo spa-
tio posuerunt, non aliter atque Patavini rubram Crucem
cum duobus astris in candido campo prius constituerant,
ambo & *CHRISTI* Domini passionem sanguinolentam,
& eorum candidam, ac depuratum fidem, atque se-
luti polorum astra firmam in cælis fiduciam attestantes.

A. Te non ignorare crediderim penes Diui Petri Ec-
clesiam Cathedralis, hunc Sanctum Episcopum Prosd-
docimum in sacello illo antiquissimo à nobis summo
tore, summoque studio venerari, ubi ad ostij limi-

na huiusmodi titulus primis illis temporibus descriptus fuit.

SACELLVM DEDICATVM BEATÒ
PROSDOCIMO,
QVI AD CHRISTI FIDEM
POPVLVM TARVISINVM CONVERTIT.

- B. Scio equidem, sed iam satis superq; , & ultra quàm aliquis expectasset circa nostra Urbis primordia, ampliationes, atque ornamenta euagati, si lubet, paulum quiescamus.
- A. Et id quidem gratius, namque sic mihi dabitur ocium hac omnia à me summa cum animi delectatione percepta attentius ruminandi, eaq; memoria mea promptuario diligentius commendandi. Verumenimvero nisi tibi afferre radium dubitarem, fabellam quandam, seu inuentionem metamorphoseam maximè accommodatam huic ciuitati cum eius fontibus, ac fluminibus intus, & extra in praesentia recitarem, quam legere memini in secundo libro Hypnerotomachia Polyphili, iam dudum ante annos CXIII. Tarvisinis typis expressa; qua tamen etsi passim, & fusius, quàm hic locus postulet, aliaq; lingua tradatur, sermonis nostri institutum morem nihilominus obseruabo.
- B. Non grate amabo hac, qualiatiq; sint, abs te audiam, perinde atque in quibuslibet à me recitatis commodas praebes aures, sed magis quòd exinde aliquid

quid honorificum de urbe nostra me. expiscaturum con-
fido.

Et licet interdum miscere hæc seria ludo.

A. Ordior igitur. Dum priscis illis temporibus Romani totius ferme orbis imperio potirentur: inter illos strenua erat, ac generosa Leliorum familia: ex qua Prospæria oriundus Lelius Silarus vir & ore, & opere gloriosus, cum præ rebus optimè gestis à cunctis ciuibus amaretur, ad eius merita aliquo gratitudinis indicio compensanda, Electus, missusq; fuit Consul, & Dominus in regionem Venetia, Marchiam Taruisinam à Taurinis montibus nuncupatam, ibi autem pro tempore imperitabat quidam Regulus cum coniuge, & filiis Titus Butanichius appellatus, coniux verò Rhoa Pia, filij mas quidem Calianus, femina verò Triuisia Calardia Pia: huius inquam spectiosissima filia. Amore captus Lucius Silarus, eam protinus cum magno agrorum circuitu dotis nomine in uxorem est consecutus, cum qua sanctè, ac pacifice vitam ducens nobilissimam, ac copiosam propaginem filiorum suscepit: Ex quibus primogenitus Lelius Maurius fuit nuncupatus, deinde L. Narbonium, L. Musistrum, tum L. Alcyonium, ac demum L. Tipulam suscepit: inter filias autem priorem habuit Murganiam, tum Quintiam, deinde Septimiam, Alymbriam, Astorgiam, & postremò Melmiam: Quibus elegantissimis filiis parentes gloriabundi collatabantur. Sed heu mihi, quis
nam

nam crudele fatum, volubilemque; fortuna rotam innocius, ac expeditus potest euadere? Euenit etenim, ut *Murgania*, cum usque adeo Pulchra, Sapiens, ac gloriosa appareret, eò dementia, ac temeritatis accederet, ut se *Veneri* amulam præstans, à populo, magisque; à suburbanis, ac agrestibus viris *Venus* ipsamet *Cypria* crederetur, quapropter ad septimum ab *Urbe* lapidem, ubi prædium, nemus, ingensque; palatium possidebat, Sacellum aliquod construxere, in quo postmodum ipsa latitans statis temporibus, magnisque; cæremoniis se mentitam *Venerem* incolis hominibus demonstrabat: hanc nonnulli *Fata* *Murganiam* vocauerunt, & iste locus adhuc *Murganius* appellatur. Quo sanè impio opere, superbo, audaci, ac nefario factum fuit, ut *Dij*, qui nullum malum, præsertim illud, quod eorum derogat Deitati, impunitum reliquunt, contra terrigenas adirati ad ipsius genuina *Veneris* preces, & Templum, & falsam Deam, & uniuersam ferè ipsius cognationem penitus fulminerent. Prior igitur de *Cælo* tacta fuit *Murgania*, & ipsum templum, & palatium simul: ubi cum plures carbonis ex tanto incendio remansisset, domus *Carbonia*, vulgò *Casa Carbona* semper locus est nuncupatus, ipsa uerò *Fata*, seu *Saga Murgania* funditus à fulmine profligata dedit fonti manali locum, & nomen: pariter *Quintia*, & *Septimia*, qua secum *Templaria* aderant fugientes proximè à fulmine tacta fontes similes pepererunt: quo tonitru, ac fragore percita sorores alia ulte-

Z rius

rius supra urbem ad quadam constructa palatia confugiebant, nihilominus Alymbrica prior icla concidit, subinde paulum distans Melmia, & Astorchia, qua deinde fluuiola placida pepererunt: locus autem edificiorum igne combustus Sacro Carbuncularia usque in hodiernam diem nomen seruaui: nec impunes mares homines concesserunt, eatenus Deorum furor debacchabatur, nam Lelius Silarus in flumen eius nominis fuit transformatus, veluti senex T. Butanichius cum filio Caliano, perinde atque eius antiqua coniux Rhoa pia: qui tunc temporis circa, & infra urbem commorabantur, sic & L. Musilistrus, & L. Narbonius audito tonitru longius fugientes à Diuina ultione fuere praeventi; nec alia, seu dissimili ratione Taruisia Calardia pia, dum circa domestica versaretur ad mediam ferme ciuitatis prostrata fuit, atque exinde aqua fontana Calardia vocitata indeficiens statim prorupit: qui quidem omnes fontes, ac flumina breuiori, quo sibi licet, itinere ad eorum amatum, ac silentem consanguineum L. Silarum perpetuo illachrymantem derimant: porro illi duo filii, qui in fontes nondum eò deuenerant arrogantiæ, ut alij, alter in volucrem Alcyoniam, alter in animalculum Tipulam migrantes continue circa patrem Silarum flauiales versantur. Caterum Lelius Maurus primogenitus cum circa sacra quadam fenestria religiose distineretur extra portam Urbis Maniam, ubi locus conspicuus, in quem quidem totius tunc ciuitatis cadauera efferebantur, qui sanè in presentem diem

diem seruauit nomen, vulgò enim dicitur alli *Mani*, ubi etiam nunc vetusti illius templi antes, seu capitellum perdurat, supra quod postea nostris seculis duas areas manus reposuerunt, cum manuum memoriam cernerent perdere, ut manuum ratione, hinc *Patauij*, illinc *Feltri* iter monstrantium, non autem manuum, animarum inquam separatarum à corpore, Deorumuè inferorum huiusmodi nomen loco huic impositum esse à prateruentibus crederetur. cum inquam ibi cum quibusdam *Altinatibus*, qui ad *Altiniam* Urbis portam commorabantur funebria quedam anniuersaria administraret *L. Maurius*, diuina miseratione, ac indulto seruatus fuit: Hic autem cum se, & parentibus, & promiscuis fratribus orbatum cognosceret, Deos venerans, in sanctaq; religione continè perseuerans, urbem aggeribus, muris, ac adificiis, sicuti accitis vicinis gentibus *Castellatim* habitantibus ampliavit, & dulcissima eius matris memor, qua ad ciuitatis medium decubuerat, urbem ipsam *Trinisia* subinde fcasto, perpetuoq; nomine decorauit: Ex qua sane prisca, ut hoc addam, *Leliorum* familia *Polia* illa doctissimi amasua *Polyphili* hac omnia referens, ac declarans, se originè ducere demonstrabat. modo si lubet ocio aliquantulum concedamus.

- B. Vtique mihi ingeniosam fabellam exposuisti: in qua urbis nostræ antiquam tangis originem, fluiuiorum, ac fontium urbem, agrosq; hincinde irrigantium memoriam refers, ita suburbanorum quorundam antiquum locorum

nomen. *Summa cum ratione inditum patefacis, & omnia propemodū ipsius Urbis Taruisinae praecipua manifestas. cum autem huiuscemodi Amores tradideris excitasti mentem meam, quo fiet, ut referam etiam quarundam auctoritates Virorum, qui hanc ciuitatem delitiis affluentem, oram pulcherimam, Amoreq; sino celebrem nominarunt. audias Faccium de Vbertis in Dictamundi cantu 2. tertij libri.*

Noi trouiamo Treuigi nel camino,
 Che da chiare fontane tutta ride,
 E dal piacer d'Amor, che quiui è sino.

Franciscus Petrarca etiam ita cecinit.

E la bella contrada di Treuigi
 Ha le piaghe ancor fresche d'Arzalino.

Sed ad harum complementum deliciarum, aliis praetermissis, sat erit recensere illum celebrem Amoris ludum Taruisij habitum anno Domini MCCXIII. de quo tot hystoriographi memorarunt: praesertim Sabellius prima decadis libro octauo, Ioannes Candidus Aquileiensem libro quinto: clariùs autem, fusiùs, ac elegantius Scardeonius Antiquitatum Patavinarum libro tertio classis tertiadecimae, ubi de Paulo Sermeolio verba facit: sed adhuc clariùs, & singulatim magis Andraas Redusius de Quero in eius historia, ut qui erat Taruisinus, & rem accuratiùs scriptam, seu à patribus relatam
 accepe-

acceperat, cuius sanè uerba mihi liceat hic in fine huius
 quarti sermonis nunc registrare. Anno MCCXIII.
 mortuo Innocentio III. Honorius III. coronatur Vr-
 bis Episcopus. hoc quoque anno MCCXIII. die
 Pascha multum & ante, & post per dies octo, dum Ciui-
 tas Taruisina cunctis charismatibus gratiarum omnia
 excelleret Ciuitatem Marchie Taruisina concepit suapte
 celebre, & inauditum festum in loco Spineta de extra
 propè Taruisium celebrare, ad quod gloriosius celebran-
 dum per proprias litteras, & proclamationes pub. quof-
 cumque milites, proceres, & barones, ac nobiles partium
 circumstantium: per omnem Marchiam, & Lombar-
 diam, ac Venetias, cum eorum Dominabus, & alijs pul-
 cherrimis Domicellabus benignissimè intuitauit, & cana-
 cula grandia strata in terra, & extra urbem parauit ad
 usum dominorum, dominarumq; seruorum, ac iumentor-
 rum, ubi interfuerunt milleducenti nobiles cum domina-
 bus 360. uenientibus de Venetijs, Foroiulio, Padua,
 Vicentia, Veronaq;, ac Feltrè, & Ciuitate Belluni,
 absque familiaribus, & alijs popularibus, qui omnes in
 summa fuerunt, 5640. quibus per Taruisinos, & equis
 suis facta sunt expensæ per dies octo, intra quod tempus
 omnia collegia, & artes Taruisij sese nonis uestibus ue-
 stiuerè iuxta condecentia predictorum: & fabricato quo-
 dam Castello de Lignamine, illud fixere in medio Spi-
 neta citerioris munitum uaris, griseis, purpura, cenda-
 nis, samitis, & uticellis, scarlatisq;, cum baldechimis ac
 armeni-

armeninis, coronis, atque aureis, & infinitis griseis, & iacinthis, topatiis, smeragdis, gemmis, & margaritis, & omnis generis ornamentis, quibus dominarum capita, ut ab ictibus tutiora, ornari solent: & ad huiusmodi Castrum tuendum omnes pulcherrimas Dominas tam coniugatas, quàm Domicellas, & Virgines intrò posuerunt, & clauso additu proclamatum est bellum inter dominas, ac nobiles ad extra expugnantes, quorum caput fuit strenuus miles D. Paulus de Sermedula Paduanus, nec expugnabatur, siue tuebatur aliis bellicis instrumentis, nisi pomis rancis, dactylis, muscatis, tortellis, piris coccianis, rosis, lilis, balsamo, aqua rosacea, ambra, camphora, cardamomo, cynamomo, cariophyllis, & melegetis, ac smegmatum redolentium generibus quibuscumque: dumq; talibus se tuerentur Dominae, & Nobiles impugnarent: accidit quòd quidam Nobilis Venetus habens vexillum pulcherrimum B. Marci in manibus, ut illud pridem Castro imponeret, dum nobilis quidam Paduanus praecire acceleraret, illum toruo oculo inspexit, ex quo creuit indignatio, & vexillum constractum, de quo affantes Veneti non modicum dolere, & procedente tempore inter eos matrimonia sunt prohibita, & conuersationes populorum, & inimicitia suborta est capitalis. ceteris verò diebus per ante octauum armilustra, & torriamenta viriliter celebrata sunt, nec minus chorea, quibus plurimum vacant Taruisini. hac ille. iam igitur tecum & Ego aliquid negotij expediturus paulum conticebo. si prius tibi porre-

porrexero alterum monumentum, quod antiquitatem huius urbis testetur, aliquorum nempe registriam marmorium, quae per oras Tarvisij nostri spatians observari.

A. Accipio hac hilaris, non aliter atque iugalis bilare dilectam colligit sponsam, quae utique & osculari, & legere minime praetermittam, quibus lectis Ego pariter hac omnia pensculaturus, a quo, libentiq; animo aliquantulum conquiescam.

*Antiquorum quadam ELOGIA TARVISII
in vestris marmoribus constituta.*

In D. Mariae Maioris vicinia in domo Federicia.

I S I D . R E G .
L . P U B L I C I V S
E V T Y C H E S
M V N . T A R .
L I B .

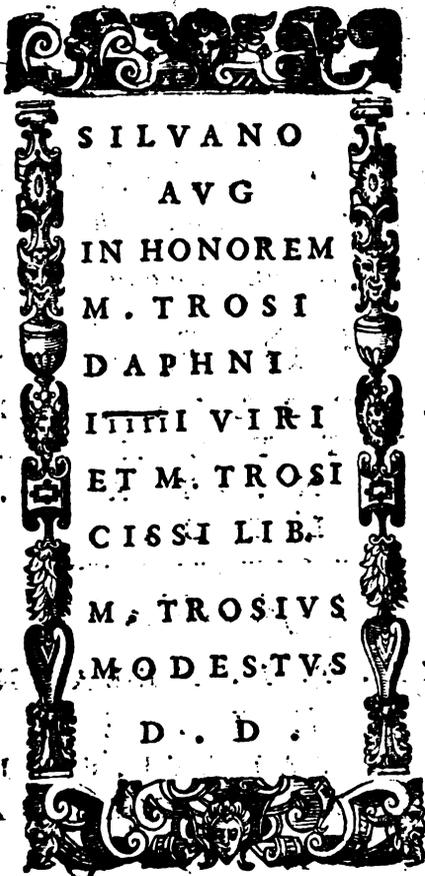
In iisdem adibus.

I V L I A . P . L . M E L A E N I S
S I B I . E T
I V L I A E . S A M A T I . F I L I A E
D I S I N I A E . P R I M A E . M A T .
P . I V L I O . C . L
A B A S C A N T O
S E Q V A N A E . M A T R I

In

EPITAPHIORVM

In pulcherrima Columella, quam Hieronymus Bononius domi suae in sacrosancta Antiquitatis honorem diligenter, dum viueret, asseruabat, ut in eius Antiquario conspicitur registratum.

SILVANO
 AVG
 IN HONOREM
 M. TROSI
 DAPHNI
 IIII VIRI
 ET M. TROSI
 CISSI LIB.
 M. TROSIVS
 MODESTVS
 D. D.

OTMAO...
 I...
 Ad

Ad plateam Sancti Andree in pila domus Delphinae.

A C I L I A E

C . F .

S E C V N D A E

T. HELVIVS. T.F. SALINATOR

CENTVRIO. LEG. VII

In domo Solica.

M . S

V L P I A E

M . F

M A C E D O N I A E

V L P . M A C E D O N A

E T M A G N . S E M N V S

F I L I I

Ad pontem Olivium in domo Serrauallia.

C . T E R E N T I V S . C . F .

C H I L O . V . S . F .

Ad Ad

*Ad D. Stephani in domo Zucchellia duo marmorata
elegantissima.*

L . P O M P O N I V S
E X T R I C A T V S
V . F . S I B I . E T . S V I S
E T . C . O P P I O . V I V I A N O
A M I C O . B . M .
I N . F R . P . V I .
I N . A G . P . V I .

D . M
L . B A E B I O
V I N D E M A T O R I
B A E B I A . S E C V R .
P A T R I . B . M .

In muro horti Rholandelli super angulo iuxta flumen.

G A N D E N I O C . . .
... L E G I O S E C V N D . . .
.. A N D E N I A . . C . F . . .

Frustum lapidis ad Forum Praefecti.

-- A M M I A --
-- Q R E I V S --

Prope

*Prope Forum Pratorium in Turri Ruffinonia marmor
decurtatum transfuersè positum.*

..... HONOREM DECVRIONATVS
QVO EVM DIGNVM IVDICAVERAT POST
FINITAE MORTALITATIS EIVS EXCESSVM
TRANSFERRET IN M. SAVFEIVM ET PVDENTEM
PROXIMVM ADFINEM VT HABERET ET PRIS-
CVS IN ILLA SEDE PERPETVA RELICTIS TAN-
DEM NIMIAE INFIRMITATIS DOLORIBVS
HONORATO SVO ADFINE SPLENDIDVM
PVBLICAE PIETATIS ADFECTVM ET PARENS EIVS
QVI AMISSO VNICO FILIO NIMIO MAERORE
GRAVITER ADFLICTVS EST TAM SAEVI LVCTVS
PERCIPERET SVBLIME SOLATIVM INTERVENTV

..... BENIGNISSIMI DECRETI
OCTAVIAE T. F. SERENAE OPTIMAE CONIVGI
M. SAVFEIVS PVDENS T. SAVFEIVS SEVERVS
SAVFEIO ET MONTANO FILIO ANNOR. III
MVLVIAE T.F. SEVERAE SANCTISSIMAE VXORI
VIVI FECERVNT

H . M . H . N . S .

IN FR . P . XXXIV . RET . P . XXXV

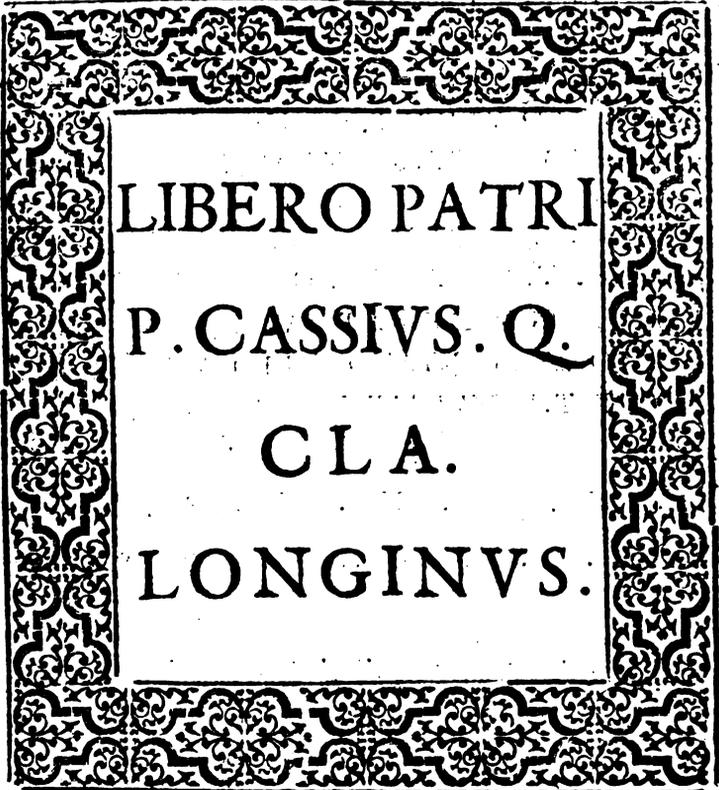
In eadem Turri paulò altius exesus lapis.

M N A V O N I O N

1. C — — — R .

Ad 2 Ad

*Ad D. Stephani in domo Bethignola secus hortos in
quadrato marmore sexquipedali altitudinis
trium pedum.*

Ad

*Ad Rhoam in domo Bononia olim Hieronymi Poeta
domicilio hac subsequencia.*

EX LIGVSTINO SEX. FF
LEGION. XV APOLLI...
.. LIGVSTINO SEX. FF.
LIGVSTINAE SEX. FF.

M . V I L O N I O M
A N T I O C O L .
C . - A . . . S . . .
ET SECVNDAE AGO
V X O R I

Fragmenta .

..ITVRO	O M I T
...GVLVS	C L A V ..
	N O . F . C

P . P A E T I N I
H E R A C L A E
I N F . P . X X X
R E T . P . X X X

In altera eiusdem domo ibidem fragmentum dirutum .

N N I
.. R M E I ..
.. V D I A F .
.. A E . C .

In

In eius horto circa excavatum marmor laurum continens,

INTONSI SVM CVRA DEI PENEIA VIRGO
PERPETVAE PVLCHRO FRONDIS HO-
MORE VIRENS,

QVIS QVIS AMAS PHOEBVM DAPHNEM
COLE, QVICQVID AMICAE

DEDITVR ACCEPTVM GRATVS AMA-
TOR HABET.

Licebit postremum omnium ponere Canis elogium, Felisq; Epitaphium: alterum in Castro Gollalti in adibus illustris Comitis Iulij Caesaris Collaltini, alterum Tarusij in domo Zucchellia, si modò licet antiquis marmoribus recentia etiam, ac ferme ludicra permiscere. aliàs autem reponam marmorum antiquas inscriptiones, quae in pagis Tarusij circum quaque comperiuntur, dum scilicet commodum tempus suppetet, nec praecipua occasio tam facile praeteribit. ita nunc igitur vacuum hoc impleatur.

INTER LATRANTES QVI SVM CANIS
VNICVS ARMIS,

VNICVS ET BELLO ME LIVIANVS HABET;

NEC PRIVS HVIC DONOR, DOMINI
QVAM PINGOR. IN AEDE,

VIVAT VT AETERNVM CVM FERITATE FIDES.

FELIS INFOELIX CASEVM SVRRIPIENS
A CASEO CASV CRVDELI SVPER EAM
CADENTE FRACTIS DENTIBVS, ATQ.
OCVLIS REPENTE EFFOSSIS OBIIT.

FINIS QVARTI SERM.

EPITAPHIORVM SERMO QVINTVS.

INTERLOCVTORES.

BARTHOLOMAEVS BURCHELATVS,

&

ALEXANDER VONICVS.

B.

*ALEXANDER? heus,
Ecquid taciturnitate adeo mira-
bili detineris, dum Ego has am-
bas Epistolas exarauis? surge iam
Templum ad Epitaphia reuer-
tentes ingrediamur.*

A.

*Ego & urbis nostrae prima abs-
te relata vestigia, & ipsius ardua omnis generis incremen-
ta contemplan; ciuesq; quolibet tempore generosos consi-
derans*

derans obstupebam, sed ad pensum nobis aliquandiu destitutum hilares iterum accedamus.

- B. Extat ulterius infra Ecclesiam Franciscanam procedendo, ut vides, sepulchrum pariter, ac altare Nobilium Nostrorum ciuium de Lancenico, altare quidem figuris, & omni ornamento aurato magnificum, atque operosum, quale forsitan quodcumque aliud in hoc templo conspiciatur.
- A. Ex illo breui chyrographo apparet hoc fuisse opus pictoris celeberrimi Aloysij Viuarini, cuius conspicua opera Sansouinus sepius in suo Venetiarum libro iure merito celebravit.
- B. Estò, Elogium autem monumenti legitur tale.

FRANCISCHINO LANCENICO AVO
 GEORGII MEDICI FILIO, NICOLAO PATRI
 EXIMIO VIVENTI NEPOTES FRANCIS-
 CUS, ET DOMINICVS PHYSICI, SIBI;
 ET EIVS POSTERIS FECERE.
 MCCCCLXXVIII.

Hinc non morabor in recensendis illustribus viris ex hac familia, & quales fuerint Medici isti suo tempore clarissimi, quandoquidem satis adhuc per aures hominum excurrunt eorum suprema merita precipue in tutando, atque ampliando nostro Medicorum Collegio ab oneribus publicis immuni reddito, adeo ut quod vni Superchio Venetiis apud Seruitas erectum fuit, id singulis horum hominum erigi debuisset, nempe.

V A-

VALERIO SVPERCHIO. PISAV.
 POETAE . ILL . ORATORI . MAX . MEDICO
 CONSVMATISS . QVI . IN . SENATV . FA-
 CVNDIA . SVA . MEDICORVM . ORDINEM
 AB . ONERIBVS . PVBLICIS . LIBERAVIT .
 VXOR . LIBQ . B . M . P .
 O . MDXL . DIE . NOVEMBRIS .

*Perinde atque non est obscurum plures huius stem-
 matis , & armis , & litteris ciues eximios extitisse , velu-
 ti præcipuè extitit Franciscus Lancenicus Canonicus
 Taruisinus Secretarius Summi Pontificis Bonifacij IX .
 Robertus Iudex Orator suatempestate clarissimus , sicuti
 clariùs nunc demonstrat Nicolaus Lancenicus , coeta-
 neus meus , mihiq; arctissimo necessitudinis vinculo obstri-
 ctus ; quandoquidem , & Academia nostræ Princeps
 constitutus ante aliquot annos ita humaniter , ita splendi-
 dè sese exhibuit , ut eius honor , & laudes , à pluribus
 Academicis , ac à meipso quacunque decantarentur : qui
 & hastiludiorum Eques primarius semper est cognitus ,
 in quibus sæpesæpius præmia , & fauores elegantissimos
 continuè reportauit , qui & Musicorum splendor , ama-
 tor , ac coryphæus ab omnibus summis honoribus iure me-
 ritò est decoratus , & (quod in illa iuuenili , ac morbidio-
 ri ætate nullis commodis , seu deliciis indigente , maxime
 redditur admirandum) vsque adeo sacris , diuinoq; cul-
 tui addictus cernitur , ut diurnum clericorum officium sa-*

B b cro-

rosanctum in toto anni curriculo deuotè recitare per diem unicam baud quaquàm hic prætermittat ; Huius Egregij viri splendida coniux Clara de Damianis (proh dolor) hoc anno vitam commutauit cum morte , cuius inexpectatum obitum uniuersa ciuitas , omnis iuuentus , matres omnes ut pulchritudinis , ac honestatis egregium specimen lachrymis non intermissis longiùs deplorant ; sed quid moror testes aliquot in medium exhibere , qui generosa adolescentis merita præcinentes , eius repentinum obitum fuere collachrymati ? latina hic referam Epicedia , sed si deceret latinis sermonibus vulgaria permiscere , sicuti in coniugis meæ obitum diuersorum varia Epigrammata posuisssem , ita in presentia nec minora , nec pauciora in tanta adolescentis laudem à pluribus decantata hic iure merito recenserem .

HIC Ego Religio canos lanata capillos
*Mæsta fleo , postquam hæc contegit ossa lapis ,
 Ilicet ut carum rapuit mors tristis Alumnium ,*

*Iniecitq; auidas in mea sacra manus :
 Iustitia interiit , latuit bonitasq; , nec vsquam
 Victima grata Deo sanguine tinxit humum ,
 Claram Lancenicam luget pietasq; , fidesq; ,
 Latentur quamuis Sydera , terra dolet .*

CLARA suo clarum faciebat nomine mundum ,
*Clara magis clarum nunc facit ipsa polum .
 Nominibus*

Nominibus clara hac claris iam tempore vixit

Clara viris, viuet clarior usque Deo.

ANTE diem rapta est primo sub flore iuuenta
 Nomine qua Clara, at clarior ipsa fide.

Castus Amor plorat, Cypris flet, patria luget,

Et Silis heu multis fletibus intumuit.

Nescius & coniux lachrymis imponere finem

Immanes superos, astraq; dira vocat:

Heu (inquit vox) ne plangas carissime coniux,

Vlli etenim nunquam vincere fata datur:

Pace fruor diuum sublimi in parte relata,

AEtherea sedis ducimus unde genus.

CLARIOR heu modo Clara tuum cur sole tenebris

Liquisti lachrymis innumerisq; virum?

Clara petis praclara poli sic sidera Regni,

AEternum at misero pectore vulnus erit,

Spes erat in Clara mihi claro nomine mille

Annos te potius, Clara Miana, frui:

Claram at praclaram rapide ipsa rapax rapuit mors,

Clara tamen Clara fama perennis erit.

Claruit hac vivens, moriens clarere sepulchro

Clara dedit, clare viuet in ora virum.

ET genere, & forma praestanti cui comes olim

Gratia, Musa, tepos, ingenuusq; pudor.

Bb 2 Vxori

Vxori mæstus posuit de more maritus

Hunc tumulum, lachrymis sparsit, & ingemuit.

HIC tegor haud saxo, tegitur sed inane cadaver,
 Quod me hinc ad clarum linquo volante polim.
 Quid me ergo fletis? cur tantus plangor ad auras?
 Vitam flere licet? mors mihi vita fuit.

CLARA hæc clara fuit, claro illustrata marito,
 Et decore, & facie, & nomine clara suo.
 Claro Clara viro iuncta hæc clarëscit honore,
 Nomine, tum facie, tumq; pudore suo.
 Nomine Clara fuit, claro quia nupta marito,
 Clara fuit forma, Clara pudicitia.
 Clara oriens, viuens, moriens Clarissima, namque
 Virtus, forma, decus, carmine Clara sunt.
 Clara decore, pudore, valore, & honore, & Amore
 Coniugis, o claro nomine digna tuo.
 Clarus honos Clara, clarus quia splendor honestæ
 Forma, tum clari fit quia sponsa viri.
 Nomen, forma, decus, vir, virtus, splendida Clara
 Te faciunt claram tempus in omne Deam.
 Clara es tu specie, Clara es tu nomine, Clara
 Tu decore, es claro Clara iugata viro.
 Vultu, voce, viro, verecundia ubilibet urbem
 Claram clarificas caraq; Clara Dea.

Clara

*Clara urbis nostra splendor clarissime vultu,
Coniugio, & matrum Clara lucerna, Vale.*

F RIGORE Sol ualeat, nix ardeat, ignis aquosus
Fiat, perq; auras humida quaq; volent.
*Marmora pluma velut saliant super aethera, pisces
Per montes lictis iamq; ferantur aquis,
Terratremat, densetur aqua, aer sistat, & ignis,
Surgat aqua, & tellus, aethera mista cadant.
Longa dies breuior, breuior sit longa vicissim,
Pro lymphis fontes toxica amara fluant.
Prata ferant colubros, tingantur sanguine flores,
Percutiat Lauros Iuppiter igne suo.
Quaq; Elementa ferant, tum status quisque dolorem,
CLARA etenim cecidit, quam coluere Dei.*

V R B I B V S Hesperia semper nigerrima cunctis
Nox erit, & prater tenebras animantia cernent
Ipsa nihil, rerum mater nigrescet, & unda,
Nubibus & nigris aer fundetur, & ignis
Obscurus fiet, terras Astrea relinquet
Virgo petens caelos, etenim clarissima mundi
Lux Clara ad Claras diuino numine fati
Lata fuit stellas: res aqua pondere lance.

C L A R A E, qua obscuro latet hoc inclusa sepulchro,
Illecta ante diem dulci modulamine Musa
Arripuere

Arripuere animam, & præcelsa sede locarunt,
 Ut regat ipsa modos, doceat quoque dogmata cantus;
 Non opus est ergo mæstos profundere fletus,
 Immensas sed ob id Musis persoluer e grates.

Hæc inquam sunt Latina poëmata ad tanta adolescen-
 tis gloriam promulgata, quæ ad manus nostras, nostris
 pariter intermixtis carminibus, deuenerunt, cum nihilo-
 minus me haud quaquàm prætereat, præter Etrusca in-
 numerata, plura alia, & longiora fuisse composita, quæ
 vel non fuere sepulchro appensa, vel statim posita ob eo-
 rum artificium, ac elegantiam furtim ab inuidis fuere
 asportata. Cæterum ut eò unde digressa fuerant oratio
 reuertatur, non reticebo familiam Lancenicam huic pio-
 canobio illud, præter alia beneficia, contulisse, ut domi-
 ciliorum parti extruenda, quæ ad Orientem vergit, im-
 pensam non modicam contribuerit: quapropter insignia
 Lancenica à marmore excidata in harum ædium medio
 beneficij non immemores grati patres constituerunt. ad
 hæc, ne quis ex Epitaphio Lancenico haud satis antiquâ
 hanc familiam reparet, scias alterum esse marmoreum
 monumentum inuis ante fores canobij antiquissimum, ac
 disfractum cum insignibus gentilijs, ubi huiusmodi ver-
 ba vix seliguntur.

ILLORVM DE LANGENICO.

Sed

*Sed iam ad finitimum huic tumulo Epitaphium me
conuerto.*

ALVISIO DE PRATO I. C. CLARISS.
LIBERA CLAVDIA VXOR
CVRANTIBVS
PANCRATIO PERVCHINO,
ET ANTONIO SVGANA COMMISSARIIS.
M D X I I I.

A. *Ad hæc aliis constat ara satis ampla, pulcherrima
pictura, multoq; auro affabre facta, opus victoris carpa-
thij pictoris Veneti celeberrimi, appositis hinc inde insi-
gnibus gentilitiis, penes quam talis e muro eminet in mar-
more dictatura.*

D. ANNÆ GLORIOSÆ
DEIPARÆ VIRGINIS MATRI
IN MEMORIAM ALVISII DE PRATO
IVRISCONSULTI CLARISS.
MARITI OBSEQUENTISS. ATQVE OPTIMI
LIBERA CLAVDIA ARAM.

P . S . F . C .

A N . N . D . X V I .

B. *Fuit hic iureconsultus sanè clarissimus, & suo tempo-
re declamator acerrimus, quocirca & præsentibus, &
pecuniis largioribus, & summa concinnata gratia maxi-
me exuberabat; perinde atque Pucinus de Prato Iuris-
consultus,*

consultus, & Eques, Thomas, & alij, quorum elogiu, licet semiconsumpta, ad D. Margherita, & ad D. Petri Ecclesias non singula lectitantur: huius Doctoris magna, atque inprimis deuota coniux cum fuerit ex familia Claudia, seu de Claudis, synæpeia postulat, ut duo hic reponam Epitaphia huius familiae, posteaquam nullum praesertim ad eorum sepulchrum hic in D. Francisci Ecclesia plus aliis frequentatum descriptum fuisse comperiatur: quorum sanè alterum est infra D. Ioannis Evangelista delubrum, & pedestri altius, & soluta oratione inferius verbis elegantissimis explicatum. audi.

Impia te postquam VINCENTI fata tulerunt
 Hoc iuuenis CLAVDI condite sarcophago
 Extinctum miseranda parens, ambæq; sorores
 Cum grege amicorum, virq; vtriusque gemût;
 Praecipue moesti coniux afflicta BONONI
 Se memorè lapide hoc teste CORINA probat.

A N . M D X V I .

Humi. verò, ubi veneranda hominis effigies in marmore affabrè est excavata, subsequenti conspiciuntur.

VINCENTIO IMMATVRA MORTE
 PRAERPTO IIII. CAL. MAII.
 GENITRICI DONATAE EXTINCTAE III. ID. MAI.
 NICOLAS OLIM PATER FELIX
 MARITVS FELICIOR.
 MCCCCLXXVI.

Item

Item ad pedes marmoris dislichon hoc reperitur.

Me iuuenem primis rapuerunt fata sub annis;
Cuncta tibi cedunt. Hei mihi summe pater.

Penes hoc monumentum, & aliud ibidem manet huic familiae sic inscriptum.

MAIORVM SEPVLCHRVM VETVSTATE
CORRVPTVM
VENERANVS CLAVDIVS MARCI F.
RESTITVENDVM CVRAVIT.
M D X V I.

Alterum Claudiorum Epitaphium, quod hic referre statueram, est ad B. Parisij Templi medium inscriptum tale.

IO. ANT. CLAVDIVS CIVIS TARVIS.
ET VRSINA HOSTIANA DE VER.
CONIVGES,

QVI MORITVRI VIXERVNT.
MORTVI HIC MELIÖREM VITAM EXPECTANT.
M D L X V I I.

Quales autem fuere viri isti egregij, ex ipsis elogijs sit manifestum, sed magis ex veterum, nostrumq; etiam memoria, quod sapientes cives, ac ingenij existerent. quare neque illorum nunc subeat ulterius longior commemoratio, neque Hostiana familia. quandoquidem scio de illa nos alias ex institutio plura fore collocuros. ne itaq;

Cc prioris

prioris elogij Franciscani uideamur obliui, illorum quatuor characterum sensum experiar explicare, scilicet P. S. F. C. tametsi aliqui dicant sic eos esse exponendos, poni, seu fieri curauit: disunctiua hæc mihi non satis arridet, quippe, quæ superflua uideatur, nec semper cum Valerio Probo interpretandum Publicæ Saluti faciendum curauit, non etenim sumus in publicis Elogiis Imperatoribus destinatis: quapropter placet magis more antiquorum interpretari, Pecunia sua, aut cum Probo, proprio sumptu faciendum curauit.

A. Exemplum consimile reperitur adhuc Interamna Oppidi Umbria peruetusti, ecce:

PROVIDENTIAE TI. CAESARIS AVGVSTI
NATI AD AETERNITATEM ROMANI NOMINIS
SVBLATO HOSTE PERNICIOSISSIMO.
P. FAVSTVS TITIVS LIBERALIS
VIVIR AVG. INTER.
P. S. F. C.

Quod autem disunctiua nullo modo possit intelligi, clare patet ex hoc marmore usq; in Catalonia constituto.

LAVRAE AVGVSTAE SACRVM
IN HONOREM, ET MEMORIAM AEMILIAE
L. AEMILIVS MATERNVS, ET
FABIA FVSCA PARENTES
S. P. F. C.

*Istud nihilominus uerbis expeditis memoria me legisse
recolo*

recolo Roma in aquaductu prope Xenodochium Lateranense in magno lapide IMPERATORI CAESARI DIVI M. ANTONINI PII GERM. SARM. FILIO ERECTO, in cuius calce Elogij ita descriptum comperi.

ARCUS CAELEMONTANOS PLURIFARIAM VETVSTATE CONLAPROS, ET CORRVPOTOS, A SOLO SVA PECVNIA RESTITVERVNT.

Alibi pariter, ut supra portam maiorem in fine Epigrammatis TI. CLAVDII DRVSI FILII sic est promulgatum.

NOVA FORMA REDVCENDAS
SVA IMPENSA CVRAVIT.

B. *Praterieramus illud sub scamnis ferme absconditum marmoreum monumentum, quod sane cuius sit, vel fuerit, adhuc non potui inuestigando cognoscere: non extat siquidem apud R. Patres memoria, quando unquam aliquis fuerit ibi contumeliatas, adeo ut videatur fuisse qui in preciso disticho nominatur propriae domus & prima, & ultima gloria, licet voluerit haeredes istuc inferri. legas:*

A. ASTRORVM CVRSV, MEDICA CLARISSIMVS ARTE
HIC ZANFRANCISCVS. GLORIA PRIMA DOMVS.
H . M . H . S .

Cc 2 Ego

Ego sanè videor alphabeticas litteras recensete, dum illos quatuor caractères pronuntio; & ne te morer pluribus, referens quid eos crediderim denotare, sicut alibi etiam obseruauì, illarum litterarum à te & exemplum, & intellectum expecto.

- B. Duo tibi libenter honorificentissima proponam exempla hic Taruisij constituta, alterum quidem antiquissimum, & Romanum in opus excelsi, ac veteris adificij expositum, quod & huius Urbis antiquitatem representat: alterum verò satis antiquum, & Romanum simul, & Taruisanum, quod nostrorum Ciuium splendorem summum cum elegantia manifestat: ex quibus elogiis luce clarius apparebit huiusmodi scribendi normam, & antiquam, & celebrem extitisse. intellectus autem characterum, quamuis sciam te istud pro aliis potius de industria sciscitari, talis est. illi qui sibi, vel aliis comparabant monumenta, seu construebant, si filios, aut heredes ibi postmodum reponendos assentirentur, elegantissime, & ultra Laconicam breuitatem bis litteris in fine H. M. H. S. videlicet, Hoc Monumentum Heredes Sequuntur, pramonstrabant. sin minus contenti essent, ut qui noluerint eorum cineres, eorum ossa commisceri cum alienis, sic prescribebant H. M. H. N. S. quod est Hoc Monumentum Heredes Non Sequuntur, vel cum Valerio Probo, quod idem prope sonat, Hoc Monumentum Heredes Non sequitur. Vnum igitur est exemplum antiquissimum in Turri Russinonia fortissima, ut noris, ac editissima

editissima in calle maiori ad medium ferme Urbis constituta, quod etiam ponit Hieronymus Bononius noster in eius Antiquarij libro primo. Lapis sane extat decurtatus paulum supra fundamenta ipsius Turris transverse positus ita, ut nisi maxima cum difficultate legi non possit, adeo superiora quaedam secula detestanda à Barbaris Italiam occupantibus, quamplurima corruperunt, ac deformatunt antiqua maiestatis ornamenta, feceruntq; nos posteros tantæ suavitatis expertes: unde confiteri necesse est, nullum esse doctrina firminus monumentum. namque, cum statua, cum marmorea Epigrammata pereant vetustate,

**Durat opus Vatum, Troiani fama laboris,
Tardaq; nocturno tela retexta dolo.
Sic Nemesis longum, sic Delia nomen habebit,
Altera cura recens, altera primus Amor.**

Ut Naso dixerat de Tibullo, qui et de Virgilio, & de seipso, atque insuper Epigrammatico poeta apprime decantante:

**Marmora Messalæ findit caprificus, & audax
Dimidios crispus nullio ridet Equos.
At chartis non furta nocent, neq; tēpora præsumt,
Solaq; non norunt hæc monumenta mori.**

Quod autem de pulcherrimo huiusmodi Epigrammate legi vix poterit, in hac pagella conspicias exaratum.

. HONOREM DECVRIONATVS
 QVO EVM DIGNVM IVDICAVERAT POST
 FINITAE MORTALITATIS EIVS EXCESSVM
 TRANSFERRET IN M. SAVFEIVM ET PVDENTEM
 PROXIMVM ADFINEM VT HABERET ET PRIS-
 CVS IN ILLA SEDE PERPETVA RELICTIS TAN-
 DEM NIMIAE INFIRMITATIS DOLORIBVS
 HONORATO SVO ADFINE SPLENDIDVM
 PVBLICAE PIETATIS ADFECTVM ET PARENSE EIVS
 QVI AMISSO VNICO FILIO NIMIO MAERORE
 GRAVITER ADFLICTVS EST TAM SAEVI LVCTVS
 PERCIPERET SVBLIME SOLATIVM INTERVENTV

. BENIGNISSIMI DECRETI
 OCTAVIAE T. F. SERENAE OPTIMAE CONIVGI
 M. SAVFEIVS PVDENS T. SAVFEIVS SEVERVS
 SAVFEIO ET MONTANO FILIO ANNOR. III
 MVLVIAE T. F. SEVERAE SANCTISSIMAE VXORI
 VIVI FECERVNT

H . M . H . N . S .
 IN FR . P . XXXIV . RET . P . XXXV

- A. *Hoc Epigramma, illarumq; litterarum interpretatio-
 memoria subministrarunt meae illud, quod iam olim lege-
 ram apud Horatium primo libro sermonum satyra octa-
 ua, scilicet:*

Mille in fronte pedes, trecentos cippus in agro
 Hic dabat, heredes monumentū ne sequerentur.

Iam

B. *Iam igitur à temetipso his carminibus expositionem litterarum dignoscis, ubi tale negatur hæredibus monumentum: neque non extremorum verborum interpretationem, ac numerorum hic colliges, ubi IN FR. P. XXXIV. RET. P. XXXV. namque in fronte latitudinem iuxta viam, retro, quod Horatius dixit in agro, longitudinem denotabat, exempli gratia, Mediolani ad S. Nazarium:*

L. AELIO VICTORI

IN FR. P. XX.

IN AGR. P. XXX.

atque in eadem vrbe ad S. Victorem.

C. SPURIVS SATVRNINVS

IN FR. P. XV. IN AGR. P. XV.

Vbi unum animaduertendum cenſeo, quòd non dixit id Flaccus, quaſi velit intelligere, vt ibi & inhumatorum filij, ac hæredes non reponerentur, quandoquidem erat vniuerſa plebi, & ſeruis omnibus libera ſepultura tam grandis, capaxq; locus, & mille pedibus in latitudine, & tercentum in longitudine, quod ſpatium, niſi fallor, paulò minus quinque terræ iugeribus continebat, cum nihilominus priuata monumenta nulla fermè tranſcendat denarios numeros, vt in propoſitis Epigrammatibus, cum in multis alijs, demonſtratur: ſed inſcriptum erat, ne ſequerentur hoc monumentum, id eſt hanc tellurem hæredes

des illius, qui reliquerat illud agri populo terminosq; , ut cippus dabat, scilicet, ut in columna descriptum erat, iam constituerat, nempe quòd iure hereditario non possent ha redipeta hunc agrum petere, atque ex illo tumulata cada uera impiè eruentes disseminare. ubi & alterum animad uertendum conspicio, antiquos nempe aliter, atque nos fa cimus, pro maiori parte monumenta reposuisse: non ete nim sub strato marmore, in quo varia illa incidebantur elogia, cadauera tumulabant, sed infra terra viscera hac uel integra, uel combusta, & in testaceis uasis recondita deponabant, memorias autem ut plurimum in cippis, pilis, columnis, uasis, arcubus, molibus uariis, xystris, porticibus, atque adeo in uariis marmoreis tabulis affabre elaboratas constituebant: hinc est, quòd durant Epitaphia annorum millium, trecentorum autem, & ducentorum consumpta sunt, tum ob aliud, tum ob calcantium continuatum at ritum.

- A. Istud quidem uerissimum, & ego in supradictorum testimonium adduco uenustam, uenustamq; marmoream tabulam inter Baias, & Anversam repositam istiusmodi.

D . M .

P. ATILIO RVFO. ET ATILIAE BERO-
 NICAЕ VX. VIXER. ANN. XXIII. SED
 PVBL. MEN. X ANTE NATVS EST. ET
 EADEM HORA FVNGOR. ESV AMBO
 MORTVI SVNT. ILLE ACV. ISTA LANI-
 FICIO VITAM AGEBANT. NEC EX EOR.
 BONIS PLVS INVENTVM EST, QVAM,
 QVOD SVFFICERET AD EMENDAM PY-
 RAM, ET PICEM, QVIB. CORPORA CRE-
 MARENTVR, ET PRÆFICA CONDVCTA,
 ET VRNA EMPTA, ATQ. INDVLGENTIA
 PONTIFIC. LOCVS DATVS EST.

B. *Iam secundum tibi illustre exemplum propono, quod
 quidem extat in nobiliori magni templi D. Nicolai par-
 te sub ingenti, operosoq; Mausoleo litteris aureis sic
 exaratum.*

DEO MAXIMO.

AVGVSTINO VONICO V. C. PILEI F.
 IVRISC. EQVITI, COMITIQ., CVNCTIS
 IN RĒBVS CASTE, INTEGREQ. VĒRSATO
 DE PATRIA OPTIME MERITO QVI QVOM
 HONOR. SVMMAM IMPLESS ET,
 ANN. AETATIS LXIII. MENS. IX, D. XIIII.
 SENATORIO MAGISTRATV FVNGENS
 VITAM QVOQ. IPSAM TERMINAVIT.
 ANNO GRATIAI MCCCCXC. POSTRI. SEX.
 INNOCENT. VIII. PONT. MAX.

D d PILEVS

PILEVS AVRELIVS HIERONYMVVS F. PISSIMI
REVECTO IN PATRIAM CORPORE F. C.

H . M . H . N . S .

Hic non morabor virum hunc clarissimum, illiusq; imò tuam illustrem prosapiam Vonicam predicaturus, quandoquidem esset à prima exordiendum memoria, demonstrando etiam hos Patricios antiquissimos fuisse Castri Vonicæ in agro Taruisino Dominos absolutos, ubi etiam nunc Castri reliquias, & prædia feracissima possidetis: perinde atque illos maiores tuos pluribus, atque iis admirandis nominibus, ac Priuilegiis insignitos: ex iis plures pro Repub. Taruisina tutanda bella gessisse: quin etiam Illustrissimo Senatui Veneto uti bellorum Duces, ac Præfectos exercitus uniuersi in grauioribus provinciis inseruisse: aliosq; plurimos tum armis, tum litteris illustres viros & iam vita functos, & qui nunc etiam inter viuos se tanti stemmatis haudquaquam esse indignos demonstrant; sed breuitati consulens, inhaerensq; pariter instituto unicum huc transferam Epitaphium in templo D. Margherita positum, Vonica gentis antiquiorem memoriam relaturum.

LIQVIT MARMOREO BONSEMPLANS
MEMBRA SEPVLCHRO,

IPSE FVIT MAGNVS VONICI SAN-
GVINIS AVCTOR,

NOBILIS, ATQVE POTENS, FAMA
INTER SYDERA NOTVS,

QVEMQ. VIDES VOLVIT TVMVLO
REQVIESCERE IN ISTO.

chara

characteres autem illos, qui digrediendi ansam subministrarunt, sic intelligi debuisse comprobet Epitaphium illud ad D. Petri, quod explicatissimis verbis hanc, circa quam versamur, sententiam manifestat.

MONUMENTVM HOC BROCARDVS
MALCHIOSTRVS CANONICVS TARVISINVS
VNVS POST HOMINES NATOS INTEGERRIMVS
VIVVS PAUCORVM EXEMPLO SIBI POSVIT.
ID HAEREDES, AC POSTERI NE SEQVANTVR
CAVENTO.

Venetis autem ad D. Martialis Paulus Ciconea ita clariùs explicauit.

HOC MONUMENTVM HAEREDES
NON SVCCEDVNT.

A. *Summa cum animi mei delectatione te isthac recitantem audiui, nec dubito latius te de nostro Vonico stemmate locuturum fuisse, praclaros viros singulos recensendo. sed certè mecum hic non est locus. dum autem hanc explicationem animo uoluerem, comprehendi me aliàs hoc idem legisse Romæ ad fanum D. Bartholomæi verbis explicatissimis, & quadam obsoleta scabritie manifestum. non grauabor illud Epitaphium luc conferre, quod quidem ob antiquitatis reuerentiam satis est admirandum.*

P. CVRTIVS ONESIMVS FECIT SIBI, ET CAECILIAE
FESTIVAE CONIVGI SVAE DVLCISSIMAE
LIBERTIS LIBERTABVSQ. POSTERISQ. EORVM.
HIC MVNIMENTVS HEREDE NON SEQVITVR.
DOLVS MALVS ABESTO.

Dd 2 Sed

B. Sed & hoc aliud nos haudquaquam latere autumo, illud nempe, quod sapissime monumentum, seu monumentum vocabant veteres, saepe, ac sapius cum littera L, locum significabant, ut in illo Patavij apud Clariss. Quirinum.

DOMITIA D. L. PROBA SIBI ET DOMITIAE D. L.
 THALLVSAE SORORI ET AETONI SORORI
 S . F . V . F .
 H . L . S . H . N . S .

ubi illi ultimi characteres significant, Hunc Locum Sui Heredes Non Sequantur, sicut in iisdem adibus in columna lapidea sub imagine foeminea illud Elogium.

ISIDI REG.

P. POSTHVMVS HECATEVS, ET
 PVBLICIA FELICITAS
 L. D. D. D.
 N. CCC. II.

ubi illi quatuor characteres ex omnium sententia inferunt, Locus datus decreto Decurionum.

A. Ego utique non modicum mihi lucrum pepererim, dum aliquanti sper circa has litteras hasitare, ut tantum modo mihi nunc non ignorandum supersit, numquid satius sit dicere monumentum, an monimentum, an potius, ut ego iam retuli, munimentum, cum tot modis in marmoribus

ribus inscriptum comperiat.

B. Priorem ego scribendi modum, uti frequentiore, insequer, & si vocabuli Etymologiam voluerimus indagare, monumentum quippe, seu monumentum dicitur, eo quod moneat mentes spectantium, aut legentium de rebus iis, quarum causa talis memoria posita sit: munimentum verò, quod raro in sepulchris comperies, ratione molis potius, quam rei alterius, dictum puto, ut munus aliquis locus ad alicuius mentem denotaretur. quod testimonio Laurentij Valle Lib. IIII. Elegantiarum facile confirmatur, cum dicat; Munimenta sunt munitiones castrorum, ceterarumq; rerum, qua contra aduentum hostium muniunt: qui quidem subinde asserit monumenta esse sepulchra, statuas, titulos, libros, ceteraq;, qua nos alicuius rei praterita moneant: nam de futuro, ut quidam volunt, ideo sepulchra appellari monumenta, quod nos nostrae ipsorum mortis admoneant, falsum est; & ad summam, ut aiunt excellentiss. Iurisperiti Celsus, Vlpianus, Florentinus, & alij Lib. Digestorum xj. sub titulo de religiosis, & sumptibus funerum, Monumentum generaliter res est memoria causa in posterum prodita, in qua si corpus, vel reliqua inferantur, fiet sepulchrum; si verò nihil eorum inferatur, erit monumentum memoria causa factum, quod Graci *κενοτάφιος* appellabant. Suetonius in Nerone honorarium tumulum vocat: ubi unum non est ignorandum, cenotaphium cum aeternam sepulchrum inferre, cum oe commune sepulchrum,

cenota-

cenotaphium autem sine aliquo diphthongo sepulchrum uacuum denotare, ciborium nunc vulgò dictum, est enim capsula quadam depictis mortibus obscurata; quae ponitur in templo in exequiis mortuorum, quod genus tumuli Virgilius tertio *Aeneid.* sic describit.

Solennes tum forte dapes, & tristia dona
Libabat Cereri Andromache, manesq; uocabat
Hectoreum ad tumulum, uiridi què cespite inanè,
Et geminas, causam lachrymis, sacrauerat aras.

Sed iam, si lubet, ad Franciscana Epitaphia reuertamur.

- A. *Me hac orantia percepisse letor: iam igitur tecum ad tumulos perlegendos assurgo. En ibi sunt bina, sibiq; inuicem contigua monumenta Nobilium de Bombenis, quæ admodum scriptura in altero, in altero insignia manifestat.*

SEPVLTURA NOBILIS VIRI DOMINI
BARTHOLOMAEI DE BOMBENIS,
ET SVORVM HEREDVM.

- B. *Tertium Ioanni Bombeno positum ad D. Catherina sanum non absimile Epitaphium reperitur. Caterum magna hæc familia Tarusina antiquitus inter Florentinas numerabatur, ut etiam Ioannes Candidus adnotauit, in qua illustrissima ciuitate etiam nunc splendent viri tanti stemmatis nobiles, ac gloriosi: crediderim te non latere hos cines nostros antiquum illud Palatium in uico, qui dicitur Cornarupta, secus aquæ decursum non longè*

longè à Cathedrali Basilica possidere, in quo adhuc clarè dignoscuntur insignia gentilitia Carrariensium illorum, qui suis temporibus, ut ex chronicis, & ex insignibus, rubenti inquam plaustro, etiam ad publici pratorij pinas expositis non est obscurum, Tarvisij nostri ditioni fuerè positi.

- A. Istud quidem scio, ac pariter observaui, quinetiam memini me vidisse, dum Florentia commorarer infra Sancta Crucis templum, sanè nostrorum Minoritarum, antiquum, ac exesum hoc Epitaphium cum iisdem insignibus.

S : : L A P I : : IOANNIS DE BOMBENIS,
ET SVORVM HEREDVM.

ast quo iure id palatium possideant Bombenij certè ignoro.

- B. Vt aliàs audiui, Francischinus de Bombenis, vir Nobilis, Equitum Ductor fortissimus, cum in matrimonium illustrem Dominam de Carraria traduxisset, ades illas prater alia iure uxorio hereditavit: pratermittam autem nunc immorari in recensendis praclaris viris, qui actis temporibus in hac familia litteris, & armis splendidi refulserunt, Quandoquidem, & Medici, ac Philosophi, & Iurisconsulti, & Equites generosi mihi essent voce, aut potius calamo percurrendi: Relictus nihilominus tanta stirpis superstes clarus alumnus ad sui dicendum me surripit, magnificus
scilicet

scilicet *Matthæus Bombenius*, qui *ades antiquissimas*, ac *pinnatas nostris contiguas nunc inhabitat*, *urbanus sanè ciuis*, ac *Elegans si quis alius*; hic inquam & *Stemmate*, & *animo*, & *fortunis admodum nobilis ante aliquot annos nobilissimè*, ac *splendidè in Academia Patauina præfulsit*, cum *nedum eius studium in lectitandis optimis libris distineretur*, verum *magis in conferendo studiosis præmia*, quæ *erat ipsius benignitas*, & *in virtutibus præmunitos sacra propensio*: nunc autem cum *egregiis Patritiis ad ciuitatis negotia satis intentus*, *Moralibus virtutibus, ethica inquam, æconomica, ac politica, suscipiendis liberis*, ac *valetudini operam nauans*, gaudet *videre filios suos*, tres *ex utraque specie pulcherrimos, elegantes, ac studiosos*, tamquam *olivarum nouellas in circuitu mensæ suæ*, filios *sanè dignos tanto patre*.

A. *Modo illud, quod ante oculos hic est positum, monumentum percurram.*

D . M .

BERNAR ARGENTÆ. LE. DOC. CLARISS.
PARENTI OPT.
ET VINCENTIO PATRVO CLARISS.
FRANCISCVS FILIVS, AC NEPOS PIENTISS.
EX IPSORVM INSTITVTIONE DILIGENTISSIME.
F I . C V .

M D X X X .

B. *Familia hæc est inter ciuicas satis antiqua, in eaq; di-*
u rsi

uersi variis temporibus florere, & armis, & litteris optime cogniti.

- A. *Hic in proximo eminent hac insignis ara ex lapide incisamarmoreo de aurato cum pictura admodum speciosa, ubi eius auctores ad viuum similes Natiuitatem CHRISTI Domini admirantes fuere depicti, in cuius altaris basi hi characteres aurei, ut cernis, insculpti comperiuntur.*

ALOYSIVS ROVERIVS EQVES EX DEVOTIONE SVA EREXIT.

Hinc autem ad templi medium est hoc Nobilium Roveriorum elaboratum sepulchrum his litteris insignitum.

ALOYSIVS ROVERIVS NOBIL. TARVIS.
HOC IN TEMPLO ALTARE IN TITVLVM
NATIVIT.

IESV XPI DEVOT. EREXIT.

MONVMENTVM VERO HIER. ET MARG.
PARENTIB. OPT.

ET AVRELIAE POLAE VXORI SIBI. S Q.
OMNIB. POS.

ANNO DNI. MDLXVII.

- B. *Generosus hic Eques, ac splendidus semper extitit, uti nunc est, Magnifica huius civitatis sane defensor, ac conservator, & equi boniq; custos optimus. quare deplorandum est eius infortunium, cum propter quadam*

E e ve.

rectigalia, ac vadimonia, quæ ipsi perperam sortita fuerent, ei contigerit præter pecuniarum grande peculium grandiora prædia pluribus millenis aureis uenundare. verùm quisnam potest diu aduersus iratam fortunam luctari? bene quidem, ut cætera, cecinit Lyricus noster: Hinc apicem rapax fortuna cum stridore acuto sustulit, hic posuisse gaudet. Vnicum Magnifico huic Equiti solamen restitit, ipsum scilicet suscepisse filios, quot quot sint, adeo elegantes, & quantum ætas illa tenera ferre potest, litteras humanas apprimè doctos, ut poematibus componendis, & recitandis orationibus coram Clarissimis Magistratibus Atilius maior natu, qui decennium uix transcenderat, iam fuerit aptissimus comprobatus. quocirca magnam spem sibi ipsis futura gloria, patriq;, ac Patriæ emolumentum iam dudum apud omnium animos reliquerunt.

- A. Non ne ab hac familia fuerat oriundus Bonifacius iurisconsultus percelebris, cuius honorificum monumentum infra hoc cænobium conspicitur his carminibus cohonestatum?

Vrba BONIFACIVM tulit hæc in iure peritum
Strenua quem decorat proles ROVERIA quodã,
Mille trecentenus cum quarto terque uigenus
Annus erat CHRISTI, Maij bis nona diesque.

- B. Ne dum hic, sed & alij multi ex hac familia antiqua quondam Castri Roverij Domina nobis essent meritò recen-

cenfendi: nam & de altero Bonifacio Rouerio viro Splendido, & forfan prodigo, ante non multos annos vita functo, effet mentio facienda, cuius cadauer conftat adhuc, ut aiunt, & infignia indicant in lignea illa arca picata, quam fupra hanc portam panno illo purpureo fuperinducto appenfam vides. fed ecce alterum Rouerorum monumentum penes illud quod retulifti, cuius elogiũ non modica legimus difficultate, nempe.

Vir Dominus DAVIT præclarus nobilitate
Stat de ROVERIO claufus in hoc tumulo,
Annis millenis trecentum bisq; vigenis
Mensis Septembris occidit vñdecimo.

Effent pariter referenda eleemofina, quas hæc familia huic monafterio femper contribuit. cernis ad facrarium intus, & extra magnifica huius domus infignia, ære namq; Roueriorum illud constructum fuit. neque Nicolaus Rouerius Potestas Coneglani ftatim post Albertum Raynaldum anno CHRISTI 1315, effet à fcriptis noftris modo aliquo relegandus. fed noftrum non eft omnia circa omnes, quorum familia iftic funt deposita, in præfentia refignare.

A. *Ad minimum rogo, ne te pigeat huc conferre illud Epitaphium, quod in cathedrali Ecclefia fibi apponi voluit Reuerendus Iulius Rouerius Canonicus noftri temporis exemplaris, & ob nobile vitæ ftudium admirandus.*

E e 2 In

B. *In tui gratiam illud referam, quod tamen ab aliis non semel usurpatum conspicias.*

*Spero, che nel gran dì l'alma ritorni
A riuertirsi il quì riposto velo,
Et tua mercè, Signor, dirà al cielo,
A' miglior vita, & à più lieti giorni.*

Enimuerò & Epitaphiorum, eorumq; absoluta similitudo, & eiusdem aui hominum par status, atque professio me cogunt ad referendum illa altera quatuor carmina lautissimi Canonici Zuchellij non longe à superiori ante septennium tumulati, ad radices nempe scalarum chori, secus illam quadratam petram ex porphyrite, quam primam posuit ante 1500. annos B. Prosdocimus in cathedrali illo templo exadificando.

*Quì stia Signor la mia carne riposta,
Fin che risorga nel gran dì tremendo,
Ne le tue mani humil lo spirito rendo,
Che il puro sangue del figliuol ti costa.*

Est hic ad aram D. Sebastiani sepulchrum quibusdam uersibus & insigniis honestatum. audi.

FRANCISCO LANIVS SIMEON GENITVS
 PATRE TVMBAM
 HANC SIBI, ET VXORI FECIT APOLLO-
 NIAE
 VT QVORVM TENVIT DVLCIS CON-
 CORDIA VITAM,
 OSSA TEGAT SAXVM IVNCTA DECEN-
 TER IDEM
 HAEREDIBVSQ. SVIS CVNCTIS CONCES-
 SA PER FRATRES.
 M D . I I .

B. *Isti fuere Auctores noſtrorum civium de Sammar-
 tino, ex qua & antiqua, & quandoq; opulenta familia
 complures illuſtres viri, ac generoſi Equites ſurrexere.
 ſufficiat memorari Bonum de Sammartino, qui in percu-
 tiendo fœdere inter Veronenſes & Patauos legatus Tar-
 uiſij cum Alexandro, & Guecello Nouellis, atque Enſe-
 diſio de Guidotis interfuit. qua de re Torellus Sarayna
 in hiftoria Veronenſi, veluti ad præſens Franciſcum Sam-
 martinum Nobilem civem Corrigiẽſem uotis omnibus, ob
 innumera eius merita, ut patet ex Priuilegio, conſtitu-
 tum, patrem ſanè dulciſſimi affinis mei Scipionis, Equi-
 tem percelebrem, & in litteris non mediocriter uerſatum,
 cuius pro meritis uſque adeo ab Illuſtribus Comitibus de
 Sancto Saluatore, præſentim ab Illuſtri Hannibale do-
 mus Collata & ſplendore perpetuo, diligitur, ac amplexa-
 tur, ut neque per diem ex illis plures ualeant abſque eo ui-
 tam*

tam traducere beatiorem. Sed quid in his ad presens ulterius remoramur? En Monachi ad preces uestertinas pracinendas conueniunt. si mauiis, inter simus, & ad chori operosa Sedilia recepti nunc quiescamus.

FINIS QVINTI SERMONIS.

EPITAPHIORVM SERMO SEXTVS.

INTERLOCVTORES.

ALEXANDER VONICVS,

&

BARTHOLOMÆVS BURCHELATVS.

*ISI plura superessent monumen-
ta indaganda, dicerem, amice dulcis-
sime, ut nunc hoc uestpere fratrum
precibus expeditis liberius ad ea
procederemus.*

*B. Adsum annuens tuis optatis, ne-
que, ut imaginor, elogia multa supersunt.*

*A. Eia igitur, qua moles hac ad murum imperfecta su-
spensa iacet?*

In

- B. *In Nobilis cuiusdam ciuis nostri memoriam tale opus
 acceptum fuit, quod sanè, si finem cum principio con-
 iunxisset, honorificum, ut conspicias, euasisset Mauso-
 laum: litteræ insculptæ sunt plures, & altiores, quàm ut
 hic in solo manens legerè ualeam. tu, si lubet, suggestum
 illud ascendas; & facile quod ibi insculptum fuerit com-
 prehendes.*
- A. *Nihil moror. ne te pigeat hac, quæ legero pugillari
 tuo, quem præ manibus habes, pagina commendare.*

FRANCIS. RHOLAN. VIRO CLARISS.
 QVI CVM IN HAC NOBILISS. TAR. CIVIT.
 SCRIBAE, AC CANCELLARII OFFICIO
 OPT. FVNGERETVR,
 OB EGREGIAS ANIMI VIRTUTES CO-
 RONAM LAVREAM
 A FEDER. IMPER. DONARI MERUIT.
 MOXQ. VENETIAS, VT GRAECE LATINEQ.
 PROFITERETVR ACCITVS
 CVM SE EGREGIE PRAESTITISSET
 IN PATRIAM REVERSVS NON SINE MAXIMO
 EIVS LVCTV MORTEM OBIIT.
 VI KAL. MAR. MCCCCLXXX.
 HIERONYMOQ. PATRI IVR. CONS. INTEGR.
 FRANC. RHOLAND. HVIVS FILIVS,
 ILLIVS VERO NEPOS PIENTISS. SIBI
 VXORIQ. CARISS. HELISABETH DE ARCHADIS
 V . . . P . .
 M . D . L I I I I .

Antiqua

B. : *Antiqua hac Rholandellorum familia fere semper generosos habuit alumnos, ut etiam ex Elogiis clarum est. nam prater istud sunt & duo alia non spernendi operis monumenta infra cauedium, quorum alterum uetustate disfractum caducas litteras aliquot adhuc repraesentat, alterum verò hoc Epitaphio est insignitum.*

MAGDALENÆ F. Q. SP. IV. VTR. DOC.
D. AVRELIJ RHOLANDELLI HIER. RHO. IV. DOC.
EX T E S T A.

A. *Hieronymus hic Rholandellus ille fuit, ni fallor, qui magnificum illud palatium construxit, ubi in editiori loco, ac pratercunibibus apparenti, prater nomen proprium, & tempus, & insigne gentilicium auratum, grandioribus litteris excisum liquit illud distertium, quod tale est.*

NON VANITATE, SED COMMODO.

Innuens, ut credo, se non ad ostentationem ades adeo grandes, ac commodas fabricasse, verum quoniam ipsius satis ampla fortuna, & forsitan merita sic requirebant. Caterum nonne aliquid de Francisco Poeta laureato ulterius refers?

B. *Illud audini, quod, dum quoddam Elegans poema in Caesaris gratiam pepigisset, petitus ab Imperatore, ut ab eo, quam maluerit, gratiam postularet, illam dubio procul impetraturus: tunc generoso animo non aurum, non fortunas, sed decus, & sibi, & posteris ornamentum,*

F f quale

quale *Francisco Petrarca* Roma in *Capitolio* largitum fuit, lauream scilicet postulauit; quam *Cæsar* deinde tali, tantoq; honore coram uniuerso populo illustri *Heroum phalange* comitatus contribuit, quali, quantoq; forsitan nemini alio Imperatorem contribuisse comperitum est.

Huius lepidi nostri Poetae opera plura sanè pronepotibus incognita situ, carieq; consumpta iacent: quaedam attamen uisuntur, præsertim opus illud de sacrosancta *Eucharistia*, è magnis *Basilio*, & *Ioanne Chrysostomo* de *Græco* in *Latinum* sermonem ab illo primum traductū, & *Federico III. Imperatori* donatum. typis etenim excussum pluribus sui copiam impartiuit. Nec grauior hic subscribere flebile hexastichon, quod in poetae perinde, atque oratoris celebris memoriam quidam eius coætaneus tunc adscripsit.

Rholandellus in hoc *Franciscus Apolline* dignus,
Clarus, & orator conditus est tumulo.

Hunc *Cæsar* lauro dignatus, lingua, & utraque
Præstantem *Veneti* percoluere patres,
Floruit hac cunctis defunctus honoribus vrbe,
Quos olli virtus, ingeniumq; tulit.

- A. *Transcendamus* amabò ulterius ad alteram templi partem, uisuri pedetentim, quid ibi etiam memoria dignum extat.
- B. *I præ*, & statim sequor. *Iam* si cupis à temetipso aliquis legas.

AN-

A. ANTONIVS IOANNIS DERRENDI PARTES
DE BONONIA AVVS PATERNVS ALOYSIO
ET VANIO DE PADVA FRATRIBVS.

B. Sepulchrum hoc est conciuium nostrorum de Padua, qui inter ornatissimos ciuitatis nostra uiros certe obtinent primas sedes. Et uel unus Gradenicus iuriconsultissimus satis esset ad declarandum honorifica huius familia splendorem, quandoquidem Venetia, Patauium, Brixia, Verona, Bergomum, Et alia urbes multa ipsum in iudicando, Et consulendo, Et declamando sepius, ac diutius sunt experta. hinc est, quod ipsum nos conterranei minus aliis degustamus, nisi quandoque Et consultationes, Et elegantia Poemata, quibus non modicam contribuit operam, per litteras nobis destinet. sed non morabor pro hac familia illustranda, quam inter antiquiores Italia Sigonius numerauit, ne meis uerbis potius de illo splendore detraham, quem iamdudum Et ipse Carolus, Et Frater Leander de Albertis in Bononiensi historia, relatis generosis uiris, eorumque gloriosis gestis, felici calamo prae monstrarunt. ut omittam simul interea quaecumque Daniel huius stemmatis clarus alumnus in familiae gloriam à me uisa innumera huiusmodi monumenta in unum concessit, quapropter ad alia ulterius tibi iam progredi liceat.

A. Ut uideo, hac in proximo sunt Germanorum monumenta, istud aureis calatum litteris in hoc xysto positum tibi legere non grauabor.

Ff 2 HIC

HIC IACET ANTONIVS BISSINGER
DE VVESCHEN DORFF.

ANNO AETATIS SVAE XXXIII.

PIE OBIIT. DIE XVII. SEPTEMBRIS.

ANNO DÑI M D L X X I I.

B. *Quis hic fuerit, & quomodo verba eiusmodi valeant pronuntiari, certè ignoro: illud nihilominus scire liceat, quod hoc altare D. Antonio de Padua erectum, ac consecratum, & per vniuersa illius circumscripta miracula calatis illis ex finissimo marmore, quae Patavij in Basilica propria ab omnibus cum stupore conspiciuntur, similia satis constat, à Theutonicis hic Taruisij frequentius, maioriq; in copia antiquitus commorantibus erectum, atque dotatum fuit: qui deinde ad inhumanda cadavera quatuor sibi, suisq; posteris sepulturas, duas extra templum in sepulchreto sub dio, duas istas pariter hic ante aram aedificarunt, propterea pie menstruis, iisq; statis temporibus solemnia sacra celebrant isti patres.*

A. *Et hoc non displicuit audire, modo referas aliquid de hac contigua sepultura Antonio cuidam Bergomensis antea constructa, nunc fermè diruta.*

B. *Est familiae Oliuae non leuibus priuilegijs decorata hac sepultura, & certè cum hoc titulo, ut de altero Antonio eius domus splendore mihi inter amicos praecipuo aliqua dicerem, me excitasti; praesertim quòd illi, cum ante sex-
quiannum occumberet, tale tunc Epigramma elegiacum dedicaui.*

Musa

Musa nouos repetas Elegos, En clarus Alumnus
 Palladis extremum clausit Oliua diem :
 Clarus erat Medicus, ueluti sermone disertus,
 Orator gratus ciuibus ille fuit.
 Hunc penes omne genus librorū māsit, & omnes
 Legerat, heu liquit Nate te, eosq; tibi.
 Tanto Nate viro plangas peramate Ioannes
 Francisce, ora tibi percutiasq; tua.
 Nam tibi defunctus pater est dulcissimus, atque
 Præceptor, pariter dexteritate comes :
 Ah miseris ægris quanta est iactura supremam
 Supremum Medicum nunc obiisse diem :
 Tristentur ciues, lugubris patria tanti
 Detq; sui signum grata doloris item.
 Eiulet amisso pacis generosa propago
 Tanto iure viro stirpis honore suæ :
 Tuq; pauens, pallensq; simul mea Musa dolore
 Circumfusa graui discruciere dici.
 Nam tibi, Nam stirpi, patriæ, ægris, religiosis,
 Gnato, ac usque libris gratus amicus obit.

Fuit Aedepol, ut bene noris, Medicus hic percelebris, qui longo tempore in publico Bononia studio commoratus, & honores alios multos, & gradum Rectoris Scholarium Physicorum, dum se cum aliis in palestra litteraria exerceret, & Lecturam Doctor promeruit, ac utrumque magnificè summoq; cum honore exercuit magistratum.

Occurrit

- A. *Occurrit memoria venerandus Canonicus valde senex, quin, ut dicere solebat Plautus, silicernium. antequam suum clauderet extremum diem, qui cum esset Rector Ecclesiæ D. Ioannis Baptista, ubi inquam sacro baptisinate initiamur, atque ubi ipse, ac subinde eius nepos ex fratre Canonicus, & iuris doctor Ioannes Baptista de sacro prolebant fonte, uniuersum templum ex sacra ipsius Protectoris historia depingi fecit, sua ipsius naturali effigie simillima superaddita.*
- B. *Sicut hæc diligenter refers, ita & monumentum illud referre posses, quod in eodem templo supra maiorem ianuam conspicitur collocatum, nempe.*

D . O : M .

DIVOQ. IOANNI BAP.

TEMPLVN FORNICE CONFECTVM,

RESTAVRATVMQ.

AERE PROPRIO FRANC. OLIVAE PLEBANI.

ANNO DOMINI M D XXXII.

- A. *Neque dum hoc, verum etiam illud hexastichon, quod de eodem opere scripsit Vincentius Vonica, Poeta celebris, eius stirpis non indignus alumnus, ex qua complures in utroque genere Doctores, atque Poeta consurrexere.*

Templa dicata Deo sunt hæc, Diuoq; Ioanni
Baptistæ, fidei fons ubi clarus adest:

Pre-

Presbyterum decus hoc Franciscus munus Oliua
 Contulit instaurans Templum uetusta piè.
 Templo etenim ueteri conuens instare ruinam,
 Sedulus ære suo tale parauit opus.

Porro insigne gentilicium huic, quod in hoc Sarcophago excisum erat, tribus lilijs decoratum, apprime simile mihi uidetur illud, quod hic in proximo super lapide situm est, cuius titulum lubens lego.

ADMIRANDAE INDOLIS PVERO
 IOANNI MARIAE

TVMBA HAEC CONDITA PRIMO. GRATIA CUIVS
 PATRVIS MOERENTIBVS, GENITORIQ. SVO
 VITALI. EORVMQ. HEREDIBVS DE PERGAMO
 NVNC SAXCA MANET.

1498. SEPT. DECEMBRIS.
 COMPOSITA TRISTIS.

B. *Insignia hac non nisi coloribus inter has ambas, & etiam Variscam familiam distinguuntur, quippe quæ uno, eodemq; ferme tempore de Bergamo huc commigrarunt, & cum unius essent cognationis, unumq; insigne gentilicium retinerent, distinguentes cognomina, eadem retinentes insignia, illa uariatis coloribus disremerunt. Iam uerò clarum, elegans, atque magnificum est hoc elogium, quod antiquis illis Romanis in pluribus amuletur. id cum distinctè conscriptum sit, qui modus scribendi maiorem fortasse laudem meretur, quam ille decurratus, ac mutilus,*

lus, qui miris anigmatibus sæpe obscurus redditur, ac sapius præter scribentis intentionem interpretatur, id inquam non aliter exponemus, nisi verbum illud *Saxca*; quod incidentis errorem coniicio, *Saxca* designare volentis: reliquum porro in fine positum, scilicet, *COMPOSITA TRISTIS*, denotat superstitum animorum mœstitiam, ac mollitiem, qualem dicendi normam non semel apud antiquos te iam dudum obseruasse confido. cæterum in epilogando quot quot fuerint de *Vitalibus* viri egregij non morabor, quandoquidem, & ad finem propero, & neque in aliis familiis id obseruavi. quod si præstare voluisssem, sicuti præstitit vir numquam satis laudandus *Bernardinus Scardeonius Patauinus Patriæ Zetator* præcipuus, fermè instar *Valerij Maximi* apud Romanos, & liber in immensum creuisset, meq; & ciues omnes scribendo, ac percunctando forsitan tale fastidiosum negotium nimio opere fatigasset. Verumtamen iam cognoscis qualis vir fuerit, qualis sit *Excellentissimus Vitalis Vitalis Auunculus meus* obseruandissimus, huius familiae decus, ac ornatum, vel ex antiquorum *Statutorum*, legumq; *municipalium* ciuitatis nostræ elegantiam, atque accuratam reductionem typis iam antea exposita, maleuolorum inuidia postergata, iam omnibus satis cognitum: illum, ut noris, ante quinquennium uti protectorem *Tyrociniorum meorum*, quæ typis diuulganda permisi, uti acerrimum defensorem, dum foret opus, elegi. quod munus iurè sibi spectandum censui, veluti viro

præter

præter legum quarumcumque peritiam, ob quam & hic, & foris mirum in modum fulget, præterq; affinitatem, quæ mutua inter nos intercedit, optimè in poeticis uersato, meq; summopere diligenti. non laborabo amplius in eius laudibus, cum & alibi, & sæpius à me, & ab aliis priuatim, publiceq; relata sint.

A. Neque Ego de tuis poematibus, ut æquum esset, magnificè colloquendo ulterius immorabor: quæ sane tametsi iure Tyrocinia uocitaris, cum illa in florenti ætate, maximeq; Amori indulgente, scripsisses, cumq; semper te humilem ultra modum præstiteris, nihilominus ob sensa, ob conceptus peregrinos, ob dicendi numeram, sicuti & ob miras argutias paucis cognitæ, aut perpensas, non Tyrocinia, sed Senilia potius iure optimò potuissent denominari. Vnam quippe doleo, quòd & alia plurima, quæ maturius conscripsisti, non porrigis imprimenda: talem nihilominus spem in amicitia nostra reposui, talem fidem, ut, quando summa cum ratione enitar, sperem abs te aliqua à multis peroptata opera perlegenda publicè extorquere; & ò utinam valeam saltem opus illud Symbolicum, quod super Platonis Dialogis, superq; Salomonis Proærbis artificiosa pictura appositæ carminibus pepigisti, quàm citius impetrare. Sed de his aliàs. Extat huic igitur sepulchrum continuum, cuius titulus, ut uideo, nobiles aduenas memoratur.

D . M .

MARIAE MARIPETRAE CONIVGI INCOM-
PARABILI IOANNES BAPTISTA SOLDVS
BRIXIENSIS IVRIS VTRIVSQ; CONSVLTVS,
ET VICARIVS PIENTISSIME. P.

*Neque dum hoc, uerum & alia multa reperiuntur in
hoc cimiterio extera monumenta, uti illud infra ceno-
bium, quod tale est.*

HELISABETHAE FILIAE CHARISS.
LVCRETIA PRIOLI VIVENS POSVIT,
ET SIBI, AC POSTERIS.

M D X L V.

*ut illud etiam in maiori basilica constitutum sepulchrum
affabrè elaboratum, cuius talis est titulus.*

LAVRENTIO LAVREDANO S. C.
DVM TARVISINAM PRAETVRAM GERERET
DEFVNCTO
PETRVS LAVREDANVS F. CANONICVS TAR.
PARENTI DVLCISS. MOERENS, ET SIBI
MON. P.

OBIIT MCCCCLXXVII. PRIDIE CAL. MAR.

*Horum autem Clarissimorum hominum matrumq;
nobilissimarum Virtutes accuratius indagare sit alterius
scriptoris opus: satis attamen ex Elogiis constat has fami-
lias Maripetram, Priolam, Lauretanam esse Nobiles
inter Venetas, ut etiam insignia gentilitia clariùs manife-
stant.*

stant. De pratore illo *Clariss.* dicendum esset. sed nunc non sufficit tempus ad eius opera sollicitius sciscitanda, quandoquidem nec esset prætereundus silentio, & *M. Antonius Lauretanus* ante octuaginta annos *Tarvisij* prator vigilantissimus, cuius promeritis grati ciues tale in marmore monumentum constituerunt.

M. ANTONIO LAVREDANO V. C.
 PRAETORI PRAEFECTOQ IVSTISS.
 QVOD TESTATISSIMAE IN EVM CLIENTELLAE
 MONVMENTVN FÖRET

CIVES TARVISINI

Et *Paulus Lauretanus D. Marci* Procurator, qui anno. 1356. cum *Iustiniano*, & *Delphino* Prouisor *Tarvisij* bellorum tempore praesidebat: & magis alter *Paulus Lauretanus* nunc haud quaquam esset silentio prætereundus, qui senator *Venetus* augustissimus hic in praesentia pro illustris. *Dominio* Prator, Praefectusq; adeo diligens, adeo integer, tantaq; inter proceres familiaritatis, singularisq; cösuëdudinis, in ceteros omnes mutui amoris, fidei, obseruantiae, summaq; integritatis, ac bonitatis studiosus, ut summa pace, summaq; tranquillitate sub eius felicibus auspiciis vitam degamus.

A. Ego duorum hic iuxta institutum nostrum tanta familia Epitaphiorum memoriam faciam, quæ *Venetis* in insula infra *D. Helena* Templum nobile in operosis marmoribus obseruari: quorum alterum *Aloysio Lauretano*

Gg 2 Pauli

*Pauli filio classis Venetae Praeforatoris: alterum vero utri-
que patri & filio Petro & Iacobo Lauretanis ambobus
viris summis, & triumphatoribus fortissimis dedicata fue-
runt. verba hic non referam, cum longiori sint posita
oratione, quam hic locus postulet: ea nihilominus qui cu-
pit, perlegat in libro illo, quem Franc. Sansoninus de
praclaris Venetiarum memorabilibus compilauit. ut iure
cum Germano Audeberto in eius Venetiade canere ua-
leamus.*

LAVRETANA domus, longis exercita bellis,
Fortiter accisas pugnando restituit res,
Extendens longo veteres discrimine metas.

*Vi interea Leonardum, & Petrum Lauretanos Prin-
cipes augustissimos, atque alios huius profapiae viros cla-
rissimos, breuitatis gratia praetermittam.*

B. *Hac nunc sufficient, modò hoc sacellum satis opero-
se constructum ingrediamur, vbi primum illud, quod
ad aram conscriptum est, rectius perlegamus.*

HANC ARAM, QVAE POST GALEATHI HOSTIANI
VERONEN. AC REGINAE VXORIS DEDICATIO-
NEM DIV MALE MATERIATA, AC RVINOSA IAC-
CVIT, NVNC ANT. HOSTIANVS DE VERONA VIR
PIENTISS. VNA CVM INNOCENTIA VXORE
AD DEI OPT. MAX. ET DIVAE MARIAE LAVDEM,
ET SEMPITERNAM SVI, SVORVMQ. MEMORIAM
IN HANC PVLCHRIOREM FORMAM AERE
PROPRIO RESTITVE N. C.

ANNO DOMINI. M D LXXV.

Ego

A. Ego autem ad hanc molem sepulchralem conuersus inspicio huius generosi stemmatis operosam arcam præter terrestrem sepulturam, miris marmoreis insignibus, elegantiq; Epitaphio cohonestatam. audi.

BARTHOLOMAEAE AZZONIAE MATRI, ET
PETROMARIAE HOSTIANO. VERONENSI FRATRI
STEMMATIS ANTIQVI MOERORE PV. ELATIS,
GALEAT. HOSTIANVS FRANC. F. PIETATIS ERGO

V. P.

B. Sicuti hoc Elogium viros strenuos, ac generosos commemorat, ita & elegans est, & ornatum, ac summo studio, artificioq; compositum. habes sanè in eo verborum elegantiam, ordinatam texturam, optimam dictaturam, summam breuitatem. nulla est hic hesitatio, nisi fortè illud PV. ELATIS, scilicet mœrore publico defunctis, nihil hic diminuti, nihil superflui, habes inquam nomen, cognomen, familiam, Patriam, Antiquitatem, merita, superstitem officium, ac pietatem: neque forsan minorem laudem meretur illud, quod antea in ara legimus, ubi præter Elegantiam, ac ornatum, ordinatumq; dicendi modum, præter huius nobilis familiae in Deum reuerentiam, quæ sibi solæ sacellum hoc uniuersum selegit, & fratribus non leue beneficium destinauit, licet intueri altare illud ex onychite marmore finissimo elaboratum, ubi, si rectè aspiciamus, summum, ac admirabile peritissimi lypothomi comprehendimus artificium.

Neque

*Neque ab re me facturum imaginor, si duo Etogia
has ambas inscriptiones amulantia, perinde ac declaran-
tia à me Neapoli animaduersa hic reponerem, Quorum
alterum in Templo D. Ioannis ad Carbonariam tale legi-
tur.*

TIBI CAELI REGINA
GALEATIVS CARACIOLVS,
CVI BONA MVLTA CONTVLISTI,
A QVO ITEM MALA ABRVNCISTI,
SACELLVM MARMOREVM CVM ARA,
SIGNIS, AC OMNI VVLTV GRATVS,
LIBENSQ. DEDICO, ET TAMQVAM
DECVMAM SOLVO.

*Alterum ad D. Aloysij in marmoreo tumulo ita legi-
tur registratum.*

VICTORIO IOANNIS F. MARTIALI,
PATRIS MICHAELISQ. FRATRIS FVNERI.
VIX DVM IVSTIS PERSOLVTIS,
IMMATVRA MORTE EREPTO.
BEATRIX QVADRA CONIVGI CONCORDISSIMO.
IOANNESQ. QVADRINVS PVER VNVS EX
SVA GENTE (PROH DOLOR) RELIQVVS
PATRI OPTIMO POS. ELATVS MOERORE
PVBLICO. M D L I I I.

*Verum, quid de huiusmodi viris nobilibus mihi nar-
ras?*

Prisci

B. Prisci homines huius stemmatis ab Ostia urbe antiquissima prope Romam, quam Ancus Martius Quartus Romanorum Rex adificarat, ut astraunt Dionysius Alicar naseus, Lilius, & alij, Veronam se transfuderunt, ubi inter Nobiles connumerati diutius cohabitauerunt: subinde posterius aliqui milites strenui orbem peragrantes aeris nostri temperiem, agri fecunditatem, ciues honorificentissimos contemplati, istuc cum familia ad Taruisium incolendum commigrarunt, atque sicuti in nobilibus illis ciuitatibus fuerant nobiles, itidem in nostra tales recepti sunt, & cum nobilibus sceminis matrimonia contraxere. mirandum in modum condolent ciues hanc praeclaram familiam penè extinctam iri, cum nullus alius huius lineae adsit superstes quàm iugales illi ad aram nominati Magnificus inquam Antonius filius quondam strenui militis grauis armatura Palamedis, & Magnifica Innocentia huius familia, sed & Patria splendor conspicuus, quorum par fortasse vix liceat comperire, si spectes animorum generositatem, morum comitatem, ac elegantiam, annorum proportionem, sicuti corporum pulcherrimam symmetriam: nihilominus huiuscemodi casto connubio, quod, ni fallor, ante viginti annos incepit, sterilitas semper est dominata. Opera Egregia Galeatij Hostiani, Petrimaria, Francisci, Palamedis, Antonij, aliorumq; huius stemmatis virorum illustrium me diutius retinerent. sed hac, & alia aliàs fortasse, cum de Patriciis Taruisinis sermonem faciam, ex industria recensebo.

Et

- A. *Et quando hæc erunt, o Amice, o Zelator Patriæ.*
- B. *Cum primum hoc opus Epitaphiorum absolvero, atq; illud concitibus meis gratum extitisse comperero, tunc, nisi phystica negotia inturbabunt, ad aliud opus accingar, explicaturus omnes familias Nobiles Tarvisinas cum defunctas, quæ sunt multæ, tum magis nunc gloriose degentes, earumq; priscas origines, & quotquot in illis viri armis illustres, ac litteris à primis usque ad hos ultimos annos consurrexere: nisi forte fortuna alius viuacioris ingenij arduum huiuscemodi negotium interea mihi subtrahat. Quapropter, quod reliquum est de Nobilibus viris, quorum monumenta in hoc templo reducta sunt, ulterius summa breuitate percurram.*
- A. *En hic Nobilium de Castro Pola Epitaphium, en Nobilium de Sugana, en illorum de Lastis, illorum de Bragis, ac aliorum.*
- B. *Legas amabò sigillatim, ne horum elogiorum materiam mutilam relinquamus.*

A. SEPVLTURA NOBILIS VIRI & FLORELAE FILII
 NOBILIS VIRI DNI SERGII DE CASTRO POLAE.
 QVI OBIIT DIE XV. SEPTEMB.
 M C C C C X X V I I.

- B. *Hæc prosapia, quæ & Sergia dicitur, & à Sergiis Romanis creditur de fluxisse, generosa, numerosaq; semper extitit. quod etiam ex sepulchris, ac elogiis clarè constat: sunt etenim præter hoc unum duo alia ad Ecclesiam
 Cathe-*

Cathedralem, & aliud ad D. Catherina in templi medio, non quidem litteris, sed insignibus gentilicis decoratum, quod magis nunc ab eorum mortuis frequentatur. modo illorum Epitaphia hic reponamus.

S. NOBILIS VIRI DÑI BAPTISTAE
FILII STRENI VIRI DÑI SERGII
DE DOMO CASTRI POLAE.
ET SVORVM HEREDVM.

Hic nihilominus calicem operosum legavit huic Sacrarario Franciscano, tametsi aliò se reponendum fore non ignorabat. alterum tale est.

HIC SITVS EST VIR NOBILIS FRANCISCVS
DE CASTROPOLAE SERGII FILIVS
PONTIFICII. ET CIVILIS IVRIS CON-
SVLTVS EXIMIVS
ET SACRI PALATII ADVOCATVS CLARISS.
QVI OBIIT DIE X. MENSIS MAII MCCCCL.

Vt dicebam, Ego in presentia pratermittam quotquot generosos viros, si quidem vel huius illustris, ac antiqui stemmatis historia sibi grandem codicem adrogaret: ne dicam vel unum Forelam virum strenuum, & magni nominis, vel unum Bonifacium de Pola, qui fuit Tarusij Potestas clarissimus anno Domini 1269. siue Priamum illum, qui annua menstruaq; officia his patribus iniunxit pro vivis, atque defunctis eius familia, legatum utile admodum fratribus erogando.

H b An

A. An ignoras, qua dixerit Robortellus de hac illustra profapia, dum Aelianum de instruendis aciebus à se è Græco Latinum factum Antonio Pole viro grauissima demandaret? cuius dedicationis titulus talis est.

Nobilissimo, Magnanimoq; viro Antonio Sergio Pole Equitum Ductori Fortissimo apud Insu-
brum Præsidentem Franciscus Robortellus Vtinen-
sis S. D.

ubi clarè dignoscitur ante septingentos annos in hac familia semper viros strenuos floruisse, eosq; ad extremos Italia terminos multorum Oppidorum Principes extitisse, unde recedentes à Veneta Republ. in medium veluti finium peramanter receptos esse, ut in Taruissima nobilissima vrbe domicilium habeant & opibus refertum, & nobilitate splens, & imaginibus aurum ornatissimum; quorum tunc vir Clariss. Nascinguerra inter Senatores Venetos grato animo est computatus: illius porro Antonij pater Baptista Carolum V. inuictissimum Ducem secutus, illi inter gratissimos Comites, ac Heroes semper est habitus.

B. Est dolor publicus hanc strenuam familiam, nisi Deus prospiciat, quatenus spectat ad masculos, tam breui tempore finituram: sunt etenim, ut noris, duo Magnifici fratres duntaxat superstites, Paulus, & Ensedisius, viri inquam illustres, quorum mentes quantum erant ab in-
eundis matrimoniis aliena, palam est, quandoquidem En-
sedisius iurisconsultissimus vitam, professionemq; clerica-
lem

lem inierat, multosq; annos apud Curiam Romanam insumpserat, ubi & honores multos, & magistratus cum summis oneribus sibi à summo Pontifice delatos maximo cum omnium stupore retinuit: qui proculdubio si in tali professione perseverasset, & Episcopus citò, & subinde breui Cardinalis etiam euasisset. sed eius consanguinei imaginati Stemma huiusmodi generosum de Sergius in eius lumbis repositum esse, eum ad ineundum matrimonium compulerunt. quocirca Lauiniam perpulchram Virginem ex illustrissima Prosapia Caetana in uxorem traduxit: cum qua nihilominus per tot annos nullum tantæ prolis signum suscepit: tametsi & Clarissimi Medici miris excogitatis remediis illum, illamq; ad tale negotium, quantum ars valuit, disponere procurassent. id cum ita præter intentionem adhuc successisset, parumq; adesset suscipiendæ prolis spei: senior Paulus, qui eousq; nunquam voluit assentiri, coactus est ad matrimonium complectendum: propterea Anthiopem nobilem mulierem ex illustri prosapia Dominorum de Spilimbergo traduxit, ex qua nihilominus hucusque filiam suscepit. sed hæ non admittuntur ad fideicommissum, quod opulentissimum est, sub quo cadit & Palatium illud, quod habitant admirandum, in quo ante septennium, dum Rex Gallia ad Regnum properans de Polonia istac iter ageret, Dux Ferraria, veteris cum Sergio Pola necessitudinis memor, cum tota eius familia est hospitatus: Rex autem in illo sumptuosissimo, ac admirando Palatio nobilium nostrorum

de Bethignolis de Brixia cum his Sergiis arcto consanguinitatis vinculo coniunctissimis . ad cuius rei memoriam in pulchro lapide aureis characteribus designato in Regio ipso cubiculo vir illustris Franciscus Bethignola adium dominus omnibus annuentibus Elogium huiuscemodi repouendum curauit .

IN HISCE AEDIBVS

HENRICVS III. GALLIAE, ET I. POLONIAE REX
A FRANCISCO BETHIGNOLA DOMO BRIXIA
DEIPHOEBI FILIO.

PERHVMANITER, ET PERAMANTER ACCEPTVS
VT VNIVERSAE CIVITATIS HILARITATEM
IN VNO CIVE VNAQ. DOMO COLLECTAM
FACILE OMNES PERSPICERENT.

IPSEQVE

FRANCISCVM AEDIVM DOMINVM
REGIO PLENE VVLTV ACCEPIT
PRIDIEQVAM VENETIAS PROFICISCERETVR.
VT INDE GALLIAE REGNVM PETERET
HAEREDITARIVM
EX IMMATVRO CAROLI IX. FRATRIS OBIV
CIO IO LXXIV. XVII. KAL. SEX.

Porro obiit diem suum ante annos aliquot Bernardinus tertius horum frater, tribus filiabus relictis : quarum maior Petra nomine nupsit ante circiter duos annos illustri, ac Generoso Comiti Achilli de Sancto Bonifacio, quae familia inter Patavinam, & Veronenses & ditissima est,
&

Et antiquissima, atque, quod uno verbo concludam, una ex quinque antiquissimis familiis huius nostra Venetia: alia siquidem fuerant De Camino, de qua in vestibulo nostri operis, Honaria seu de Romano, Estensis, Et de Campisamperio, quarum tres aliquando fuerunt inter ciuicas Taruisinas, Caminensis scilicet, Honaria, Et Campisamperia.

Adhac secunda filia Catherina virgo nubilis spectatissima indolis, ac speciei ante tres menses morbillis correpta vitam commutauit cum morte: quocirca plures tunc Epigrammata flebilis pepigere: Ego etiam postremus omnium cum aliis morens tale hexastichon delineauit.

POLIA perpetuo somno pulcherrima virgo

Opprimitur, lachrymis perpetuisq; sui.

Quinetiam matres cunctæ, cunctæq; puellæ,

Quis pudor est curæ, splendida forma, decus;

Linguite iam terris Dominæ terrestræ cadauer,

Iubilat in cælis POLIA facta Dea.

- A. *Amicissimus meus, si unquam alius, Iulius de Anselmis nobilis adolescens optima spei Etruscam illam odam tunc exarauit, quam tu in aliud Latinum hexastichon sic postea conuertisti.*

Dum gemitu ambierat fatalia funera, largo

Aonidum pulchræ Virginis atra chorus:

Cinxit

Cinxit honorata CATHERINÆ tempora palma
 Pallas, & huic Laurum iunxit Apollo sacram :
 Marmora tū plectro signans gemebundus eburno
 Virginis omne decus testificatus abit .

Porro, si verbum dixero, mi frater dulcissime, pa-
 tiaris quaeso, iam iam promittis te minime nunc super stre-
 nuis viris familiarum nobilium digressurum, hac in aliud
 fortasse tempus reiticiens. nihilominus non pauca super
 hoc illustri stemmate fuimus prolocuti.

B. Scito, amice, nos haudquaquam cum silentio hac qua-
 liacumque pratermittere potuisse, quoniam res id in pra-
 sentia postulabat. dicendum erat enimvero quosnam hac
 Epitaphia representant, eorum autem merita, affinitates
 illustrissimas, gloriosa gesta me siluisse tibi dignoscere
 non est arduum, reliquum sic percurrisse ne huiquam fuit
 certe pratermittendum. Sed hac haecenus, tu modo ad
 alia Epitaphia praelegenda procedas.

A. Ad alia non procedam, nisi prius tibi retulerō huius
 antiquissima prosapia Sergiæ Epitaphium, Pola posuim
 iuxta fores Ecclesiae Sanctae Margaritæ. videlicet,

L . SERGIVS C . F . SALVIA POS . L .
 SERGIVS C . F . CN . SERGIVS AED .
 II . POSTVMA . SERGI . LEPIDVS
 AED . TR . C . F . AED . II . MIL . LEG .
 XXX . VIRQVINQ . SALVIA . POSTV-
 MA . SERGI . DE . SVA . PECVNIA .

Quin-

Quinetiam aliud. Iadere possum istiusmodi :

SERGIA OLYMPIA SIBI ET
L. SERGIO RVFO F. ET L. CALTILIO TESPIO
H . M . H . N . S .

*Porro est hic in proximo marmor finissimum. inscri-
ptionem legam : tu observabis :*

MICHAELI SVGANAE PATRI
DEFVNCTO IIII. NON. FEBR. MCCCXVII
FRANCISCO SVGANAE MICH. F. DIEM FVNCTO
IIII. NON APRIL. MCCCCLXXXVIII.
NEPOTES GRATI POSVERE.
H . M . H . S .

*Aliud etiam nobilis huius familia, ut insignia represen-
tant, molis operosa altius circumscriptum monumentum ad al-
tare manus intueor. accedo. eius titulus talis est :*

ALOYSIO SVGANAE EQ. PVB. VIROQ. SVAVIS.
MORIBVS, AC OMNI VITAE INTEGRI-
TATE ORNATO
BARTHOLOMAEVS IVRISC. ET VINCENTIVS
FILII AMANTISS. H. M. PP.
IS IX. ET LX. ANNOS NATVS MORTVVS EST
A CHRISTI ADVENTV MDXXIII.

B. *Est & tertium huius stemmatis monumentum, quod
infra cenobium cum tali titulo reperitur :*

FRANC.

BARTH. IVR. CONS. FILIVS RESTAVRAN. CVR.
MDLXVIII. NON. APR.

*Quid agam autem in presentia, prorsus nescio, quandoquidem hac familia plures semper habuit, ac praeclaros alumnos: quorum Egregia opera ad Epilogum redigere longum esset. sed Ego, ad nostri operis finem propere, his in aliud tempus reservatis, ne omnem laborem nunc subterfugere voluisse videar, dicam de Francisco Sugana in postremo hoc Elogio nominato, viro inter nobiles ornatissimo, ac admirando, inter amicos meos, ac dominos humanissimo, ac studioso, dicam inquam illum omni virtutum generi deditum esse, in cuius adibus continue virtutes omnes, sed praecipue musicorum omnia genera apertis Ianuis, cunctis allectis optimis musicis, exercentur. ille sane ad lites componendas, ad paces ineundas tali dexteritate, tali verborum dulcedine, ac elegantia, taliq; mentis acumine, ac ratione procedit, ut semper partes in summa animorum quiete permaneant, eiusq; iudicium, ac voluntatem in omnibus prosequantur. Vir hic Egregius usque adeo addictus est agricultura, ut mirum sit, quomodo & ruri, & civitati propria opera valeat distribuere. sed tanta est eius intellectus speculatio, ut, opportunis temporibus diligentissime observatis, toto ferme anni tempore & ruri suo cultissimo, & urbi dilectissima optimis equorum commodis, ac carpentorum, amicis
semper*

semper presentibus, statim intersus, neque illi unquam, neque isti quicquam deficiat. Non aliter atque ego ex charitate mea sanè amœno, & propinquare hoc capio commodi, ut neque agri, neque urbis odium me unquam percipiat, ubi satietas cepit fieri, commuto locum, quem admodum Laches ille Terentianus dicebat.

A. *Scio Equidem te summopere cultissimo rure tuo partem ultra secundum lapidem posito delectari, ubi aliàs memini me in sublimioris atrij medio hoc tuum distichum lectitasse.*

CHARITAS, ET CHARITES CARA CVM
CONIVGE COGVNT
CARMINA CVM CLARA CONDERE CVL-
TA CHELI.

B. *Possidet nobilis hic noster civis, præter prædia alia multa, in pago Saltubrio ad quintum lapidem supra urbem fundum adeo eleganter, ac operosè ex eius mentis, tum agriculturalum, operariorumq; industria dispositum, ac elaboratum, ut, quod vno verbo absolvam, tales deliriæ aptæ fuerint compellere Franciscum Melchiorum Patricium Opiterginum eius sororium, virum omni virtutum genere cumulatum, cunctisq; studiosis optimè cognitum, ad componendum librum integrum de laudibus huius loci, huius Viridarij, huius Paradisi: & etiam nunc ab illo expectantur huius pomerij promissa leges. sed hæc in præsentia, aliàs fortasse plura, & grandiora*

Ii de

de tanto viro, quinimo de tanta familia, cum & de prædefunctis præclaris viris, & de aliis superstitionibus, præsertim de Dominico magnifici Equitis filio, viro in omnibus perspicacissimo, ac subtilissimo, minime esset faciendum silentium.

- A. Rectè adepol, quandoquidem præter alia multa de elemosynis per hanc familiam his R. fratribus erogatis, & de fabricis, ut testantur insignia, dicendum esset: Et vel unus Franciscus Sugana, qui ante circiter centum annos duo librarum millia huic pio canobio eroganda legavit, orationem exposceret longiorem; siue Aloysius ille Eques illustris, qui præter largam vini, & tritici elemosynam latum censum his patribus annuatim perpetuò largiendum reliquit. sed positis insignis Equitis Marci Antonij uxoris, filiaq; Epitaphiis ad alia transeamus, quorum sanè alterum ad hoc altare maius dum superius aspectassem nunc præterieram, nempe.

D . O . M :

MARCELLE SVGANAE SANCTISSIMÆ

OSSA . VIX , ANNOS LXX.

OBIIT ANNO SAL. MDLXXII.

DIE XVI. MEN. AVG.

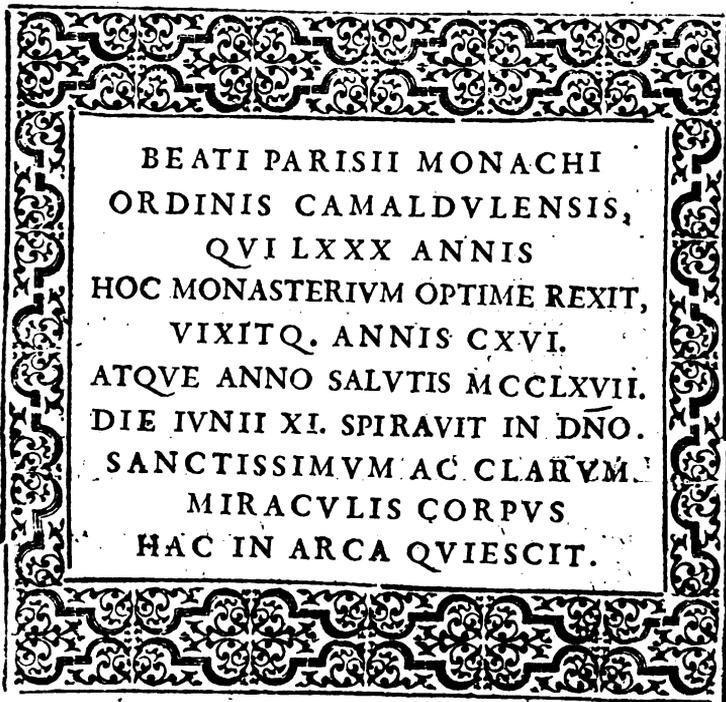
Alterum est ad D. Parisij, quinimo ante sancti huius celebris aram, ubi eius sacrii cadaver in arca marmorea, dum Taxusij anno Domini 1267. sanctissime moreretur grati ciues nostri summa cum veneratione reposuerunt.

IACET

S E R M O VI. 251.

IACET HIC CAELESTINA FILIA
MAGNIFICI DNI MARCIANTONII
SVGANAE.

Beati autem illius patris Elogium in marmore tale est.

*Iam lego istud proximum Epitaphium super insigne
gentilicio elaboratum.*

HAEC EST SEPVLTVRA ILLORVM DE
LASTIS DE PETRA RVBEA.

B. *Sunt, ut noris, hi concives nostri nobiles satis antiqui,
Ii 2 qui*

qui sanè *Arantillam B. Mariæ Virginis sub campanili* positam, ac innumeris indulgentiis decoratam constituerunt. horum duo superstites *Petrus* scilicet vir religiosissimus, veraq; pietatis exemplar, in pauperes ferme prodigus, & *Antonius* adolescens optima spei, splendidus, virtutis zelator, ac generosus, magnum de seipsis, deq; eorum stemmate, ac gloriosum indicium representant.

- A. *Memini ad Ecclesiam Cathedralem me vidisse in D. Rochi Sacello à Petro à Lastis Canonico pientissimo fabricato Epitaphium, neque non Epicedium certe elegantia, quod breuius est, & propter carmen memoratu facilius. ecce refero.*

Quē manet hic tumulus, tumulū cōstruxit, & Arā
A LASTIS PETRVS de grege, & ipse Pater.

- B. *Scio equidem. sed nihil ulterius laborabis. non etenim est huiusce cognationis, licet in nomine, & in cognominatione conueniant, ut vel ex insigniis illis domesticis utrinque incisus sit manifestum.*
- A. *Contiguum hoc monumentum cum hac exculpta imagine promissis vestibus, ut cernitur, ueneranda, cuiusdam quippe Doctoris est sepultura. legam litteras omnes, quæ illam ambiunt circumquaque.*

HIC

HIC IACET CIRCUMSPECTVS VIR MAGISTER
BONAŒRSIVS DE ASYLO ARTIVM MEDICINAE
DOCTOR FILIVS ꝯ FRANCISCI DE ASYLO.
OBIIT ENIM IN MCCCCLXXXVIII.
DIE XV. OCTOBRIS.

B. *Ex elogio clarè constat hunc fuisse artium Doctorem egregium: & tametsi familia non exprimatnr, ex insigniis gentiliciis, & magis ex defunctorum repositione iamdu- dum est cognitum has ambas contiguas sepulturas fuisse nobilium nostrorum civium de Braga, qui superioribus saculis & de Francia, & de Tanaro inscribebantur: qua- quidem familia ante non multos annos fuit maribus de- stituta: ex foeminis autem supersunt duæ generosa matres Maximilia, atque Helena, quarum prior Magnifico Francisco de Raynaldis in matrimonium collocata, alte- ra autem Magnifico Hieronymo Rauagnino viris Pa- triciis, matres quidem spectatissime Indolis, numerosaq; ac generosa Proles. Fuerunt ex hac locuplete, nobiliq; familia plures optimi ciues. Extat ad D. Nicolai iustos extra Templum suspensa arca marmorea cum huiusmo- di insigniis, ad cuius oram adhuc salui leguntur hi cha- ractères.*

✦ IN MCCCXII. INDICIONE X. DECESSIT
NOBILIS VIR DOMINVS IOANNES DE TANARO
QVI HIC INTVS IACET.

*Est pariter ad D. Laurentij monumentum nuper ab-
tius*

tius erutum, in aliud subinde opus expositum, in quo strenui militis Rholandini de Braga, ut audiui, fit mentio condigna: sicuti ad Ecclesiam D. Ioannis Baptista à Templo Clarissimi Andrea Raymundi Equitis Hierosolymitani domicilium, cui sane, ut non ignoras, ante quinquennium Elephantem meum Heroicis carminibus, materiam præbente Pierio, concinnatum liberaliter demandavi. hoc aliud Epitaphium super delineato presbytero reperitur.

VENERANDO DÑO HIERONYMO DE BRAGIS
SVBDIACONO, ET CANONICO MCCCCLXXXII.

Sed & aliud huius ordinis Epitaphium ad D. Catherinæ iam constitutum reponam, eò autem libentius, quò illustris historici nostri mentio recensetur, cuius sane opus à pronepotibus nimis suppressum si præferretur spatium forsitan in Tarvisinæ historia nobis desiderandam relictum esset.

PHYLIPPÆ BRACHIAE VXORI OBSEQVENTISS.
BARTHOLOMAEVS ZVCHATVS MARITVS LONGI
TEMPORIS B. M. V. P. SIBIQ.

Sed iam ad alia procedamus.

- A. Dum talia referebas, Ego ad illam columnam aciem oculorum direxi, vidiq; novam, quandam, & Alabastrite finissimo effigiem fabrefactam cum satis longa verborum serie subexculpta: incredibili quodam affectu mo-
ucor

neor ad illam proximius insuendum, aliquem enimvero
 memorandum virum hac representat.

B. Nobilitas Epitaphium nobiliori erectum viro nescirem
 Ego nedum in hoc Templo, sed & in aliis omnibus com-
 mentari audias, atque totum observes obsecro à vertice,
 et aiunt, ad imos talos.

QUIS HIO? M. ANT. CURSIVS. CVTAS?
 TARVISINVS. QUID PROFESSVS?
 MONACHVM, PHILOSOPHV M, AC
 THEOLOGVM PLANE SVMMVM.

QVAE MERITA?
 DOCENDO, SCRIBENDO, DECLAMANDO,
 AGENDO, VIVENDO, DENIQ. INGENIO,
 DOCTRINA, FACVNDIA, PRVDENTIA,
 AC PROBITATE SINGVLARI CVM PATRIAM
 IPSAM, TVM FRANCISC. FAMILIAM

(VRBE ET ORBE TESTE)
 AD SVMMVM DECVS EVEXISSE.

QVAE PRAEMIA?
 DEO FRVI CORPORE IAM POSITO.

QVO ANNO, MENSE, AC DIE?
 SALVTIS NOSTRAE MDLXXII. V. CAL. DECEMB.

AETATIS VERO SVAE AN. XLI. D. XX.

QVI POSVERE?

FR. DANIEL SBAR. BRIXIEN. ET
 FR. STEPHANVS GIRARD. VENETVS
 MINORITAE THEOLOGI PYLADEO
 QVONDAM NEXV HOMINI IVNCTI
 VETERIS NECESSITVDINIS ERGO.

Vsq̄ue

U^osq^{ue} adeo utique clare loquitur hoc Elogium, ut scuti in perlegendo nulla est hesitatio, ita ut ueritate referenda nulla dubitatio intercedit. quandoquidem, ne te multis morer, norunt Venetia, Patanium, Brixia, Verona, Vinnam; quid ultra? ferme ciuitates omnes Insubria, & Roma ipsa, & nos ipsi nominamus, qualis, quantusq^{ue} fueris concionator, quantus sacra Theologiae interpretes, & doctus, & subtilis, & facilis, certe funi mœror publicus tam citus obitus tanti ciuis, sed quid amplius possumus? si mors relictis reus meliores fere semper furatur. Eius opera cùm in Psalmis Dauidicis, tum in alijs sacris codicibus iam & prælecta, & litteris accuratius commendata, sicuti & doctissimum eius, ac piissimum Quadragesimale ab omnibus, præsertim conciuibus, summo in precio habitum, summo iure, publicis expectuntur, ac expectantur.

- A. Noui admirabilem virum in studijs, & laboribus nedum consumatum, sed & consumptum, tanta fuit ipsius in uita, & moribus obseruantia, perinde atque nobis est apprime cognitus frater eius Hieronymus iuriconsultus, neque non Mansionarius venerandus. Ne autem alicui dubium faceret illud uerbum Pyladeo ad calcem Elogij registratum, sciat ille id positum esse ad arctissimum necessitudinis hominum vinculum exprimendum, à Pylade sanè deductum nomen: Fuit etenim Pylades Strophij Phocensis filius indissolubili nexu amicitia cum Oreste coniunctus. nam, cum Clytemnestra ab Aegisto adulte-

ro adiuta Agamemnonem occidisset, Strophius Orestem adhuc puerum certissima neci subduxit, & in regno suo unà cum Pylade educauit. Postea cum Orestes gratia vindicandæ paternæ mortis matrem interemisset, eamq; ob rem in furorem conuersus esset, Pyladem perpetuum omnium suarum protectionum comitem habuit, & socium periculorum, tamq; se se mutuo amoris beneuolentia sunt prosecuti, ut alter pro altero mori non recusaret, sicuti Cicero etiam libro de amicitia referebat. Ceterum ad Epitaphia recurramus. Ex altera parte maioris huius Basilicæ, seu Sacelli, in pari columna est par effigies à marmore excitata antiquæ cuiusdam matronæ, ut ex eiusmodi muliebri ornatu licitum est coniectare, nobile simulacrum: huic sunt huiuscemodi apppositi characteres.

IN MEMORIAM DÑAE THOMASIAE
DE LIMBRAGA

R. PATRES S. FRANCISCI POSVERE
AN. D. MDLX DIE XX. IUNII
OBIIT MCCGLX.

B. Iure merito æqui boniq; consulentes Patres hi istiusmodi recolendam memoriam excitarunt, quandoquidem hæc generosa mater huic pio canobio, præter alia aliis legata plurima, redditus omnes omnium eius prædiorum, qui sanè sunt ultra ducentos aureos, quarto quoque anno ad templum hoc, & sacrarium fulciendum, exornandumq;

Kk per-

perpetuò liberè destinavit : perinde atque aliis tribus annis reliquit maiori xenodochio huius ciuitatis eosdem prouentus ad oppressos , ac miseros subleuandos .

- A. *Huius executionis memoria infra chori sedes affabrè incisas calata legitur , vt istinc vides in primo loco .*

SEDILIA HAEC DEDALEA LEGATARIO
AERE THOMASIAE MATRONAE RARISSIMAE
TRALVSII DE PISETA CONIVGIS,
AC VARIENTI DE LIMBRAGA. F.
FACTA FVERE ANN. SAL. MCCCCLXXXVI.

- B. *Hac inquam sedilia eousque operosa conspiciuntur , vt non immerito ad chori ingressum huiusmodi tunc temporis verba calata fuerint :*

ASAROTICA SEDILIA IPSI ZENODORO
INVIDIOSA PETRVS ANTONIVS
MVTINENSIS COMPEGIT.

Sicuti etenim Zenodorus insignis statuarius sub Nerone Mercurium Colosseum quatuorcentum pedum altitudinis summo artificio elaboravit , perinde ac colosseum Neronis , qui postea Solis numini dicatus fuit , vt notat Plinius , non aliter hic artifex huiusmodi opere tessellis insititiis variegato , huiusmodi emblematicis vermiculatis affaberrime effinxit quaecumque vides , animalia nempe , turres , palatia , instrumenta varia , vasa florida , libros , utensilia innumera , ac variata . dicuntur autem asarotica

ca

ca hac sedilia propter operis pauimentum tali arte elaboratum, ut minime verri debeat, ab apriuatiua particula, & Gaiſo, quod est verro, ut notat Ambrosius Calepinus.

A. Amice, vereor, ne tam citò ad propositam nostri operis metam perueniamus, quandoquidem opus adeo egregium tantæ matris erga hos monachos, & magis erga pauperes ciuitatis, qui à magni xenodochij Curatoribus subleuantur, me impellit ad producendum illas duas celebres, ac memorandas marmoreas tabulas, qua hinc inde proforibus chori ad D. Nicolai templum sunt magnificentius eleuata. *auscultes obsecro.*

OLIVERIO FORCETAE PIENTISS.

QVI MORIENS ANNO MCCCLX. AMPLVM PE-

CVLIVM AD LXXX M AVREORVM XENODOCHIO

TARVISINO D. MARIAE T. RELIQUIT.

QVORVM EX ANNO REDDITV IN CARCERE

CONIECTI OBAES ALIENVM REDIMVNTVR.

VIRGINES PAVPERES NVPTVM DANTVR,

CAETERISQ. INOPIA LABORANTIBVS
SVBVENITVR.

PRAEFECTI IPSIVS XENODOCHII

NE TANTA HOMINIS PIETAS DELITESCERET

MONVMENTVM IN HOC ILLVSTRIORI

FANI LOCO.

F . C.

M D X X X V I I

Alterum inde tale.

KK 2 THOMAE

THOMAE SALINGVERRAE. V. C.

QVOD SODALITATEM XENODOCHII

DIVÆ MARIAE

SIBI HAEREDEM INSTITVERIT.

ET DVOS ADOLESCENTES BONIS ARTIBVS
ERVDIENDOS PÆRPETVQ MANDAVERT.

OSSA, QVÆ ANNOS CIRCITER CCXXXVI

IN ABDITO LOCO SITA FVERANT.

VT TANTI VIRI MEMORIA RENOVETVR
IN HAC TEMPLI MAGIS CELEBRI PARTE
REPOLI IVSSERVNT XENODOCHII CVRATORES.

M D X X X V I I.

- B. *Iurè ac meritò Ego te debueram auscultare, quando-
quidem cum his ambobus clarissimis viris nostræ urbis
splendore non defecturo, & Ego aliquale Symbolum te-
neo, cum FORCETA quidem, quoniam eius, quas
incolerat ædes ad forum Emporij neque infra, neque ex-
tra signa armorum posita, tum ex conuentione à Xeno-
dochij presidentibus ante quinquagintaquinque annos sti-
pulata cum Aloysio, atque Andrea fratribus Amicc-
niis Auctoribus dilectæ prædefunctæ coniugis meæ, quo-
rum alter ipsius Hospitalis Cancellarius existebat, sicuti
ad presens est auunculus meus Marcus Antonius de
Novello: tum magis propter fideicommissum eorundem
Amiconiorum, cum nullus post Casarem Socerum meum,
qui illas inhabitat, alius sit hæres, siue descendens, quàm
Ioannes Baptista filiulus meus vnicus. cum Salinguerra
pariter,*

pariter, si quidem & Ego, veluti plerique omnes physicis studiis operam impendentes, tametsi parum ultra biennium dumtaxat, studens Patavij istud bonum emolumentum percepi.

A. Eia, quisnam hic circa fores strepitus? accurramus parumper.

B. En venio. vab hominum stultitia: eousq; vario sensuum allectu deventum est, ut vel ex boum, canum, atq; hominum discerptione letemur, & tunc ad epl magis quando homo prosternitur, & laniatur: isti sibi ipsis crudeles homines tractu illius tauri, imo attractu eorum à forti, & furiato tauro, sudore, ac cæno squallentes, defessi, & lutulenti ruunt præcipites, citatisq; molossis illis canibus talem bestia illi furiam indiderunt, ut post tot homines, quorum aliquos prostratos vides, & saucios ad sese viuos sepeliendum infra hoc sepulchretum propemodum seipos trahi permittant. sed quid nobis rei est cum tauris? cum stolidis? obsecro ad Epitaphia reuertamur.

A. Adsum mandatis lubens; sed agedum, an nobis quicquam rei esse cum tauris negas? Taurisanos, ut bene noris, nos quidam dictos volunt, nedum propter Taurinos vocatos montes regionis nostræ sanè murum & antemurale: verum etiam propterea quoniam cum anteaetis seculis, nempe paulominus octingentis annis, Patriarchæ Aquileienses potentes admodum, ac magni, valde plurimum confœderatorum auxilio Venetos maximè diuexarent: accidit, ut Vlricus Patriarca captiuus à Venetis duce-

duceretur : quapropter ab Aquileiensibus petitus nullam
 ulterius se cum illis pugnam inituros spondentibus , be-
 nignus Senatus Venetus ipsum liberum, atque incolumem
 patriæ remisit, hoc utique conuento, ut soluerent quotan-
 nis taurum cum duodecim suis, totidemq; pannis gri-
 seis, qui taurus, & sues ultimo Iouis die ante Quadrage-
 simam, quem pinguem, seu crassum vocamus, in ludis
 publicis post eorum venationem tandem capite plecteren-
 tur. quod etiam libro V. Aquileiensis historiae Ioannes
 Candidus registravit : qui sanè mos continuè & Vene-
 tiis, & hic Taruisi perduravit, & hoc tempore magis,
 si alibi unquam, viget, tametsi non amplius propter A-
 quileia exterminium huiusmodi soluatur tributum. Por-
 rò, quid innuat Taurus ille in xysto ad medium porticus
 Equitum antiquissimi, ad Urbis quippe medium, designa-
 tus, ubi tale superscriptum est chyrographum,

M E M O R E S T O.

Ego aliis discutiendum relinquam. sed vide fodes,
 quomodo res se habeant, vel cum Epitaphiis nostri Tau-
 ri symbolum tenent, en ad pedes nostros Taurus, non
 quidem ut furiosus ille plenus periculo, quia marmo-
 reus: cuiusnam sit hoc monumentum & boue, & ar-
 mato viro, & bicipiti Aquila decoratum obsecro vi-
 deamus.

B. Imò ipse iam dudum conceperam animo nos istuc ad hu-
 iusmodi Epitaphium reuersuros, quod audias.

HIER.

HIER. Q. PETRIANT. ET BERNARDVS. Q.
 BARTHOLOMAEI, ANTONII, ET
 ALEXANDRI. Q. TRVSARDI, ET BONANNI
 Q. X̄POPHORI DE BOSELLIS CIV. TAR.
 ET HAEREDVM SVORVM.

M D LXXVI.

*Alterum vero horum monumentum simile in clau-
 stro dirutum MDIX.*

*Familia Boselliorum mihi iure sanguinis obstricta val-
 de quantum sit antiqua, & in cunctis ferme Insubriaci-
 uitatibus clara, ac celebris, prater alia testimonia adrogo
 illud amplissimum priuilegium, quod Fridericus Roma-
 norum Imperator anno salutis 1469. Carolo de Bosellis
 Canonico Bergomensis, Danielli eius fratri Lancelloti fi-
 liis iuris Pontificij Doctoribus, & Gasparino Bosello ar-
 tium Doctori clarissimo, & cunctis descendens impar-
 tiuit: in quo illos, & descendentes sacri Lateranensis Pa-
 latij, aulaeq;, ac imperialis Consistorij comites creat, atq; ut
 valeant ubique locorum nuntios publicos, & indices ordi-
 narios facere, ac constituere auctoritatem largitur: vel-
 uti & quod possint filios spurios, nothos, & incestuo-
 sos legitimare, & in patriam reducere potestatem; ac
 praeterea post plurima indulta, & exemptiones, ipsos
 omnium Sacratissimi Imperij Ciuitatum ciues decla-
 rat, atque, (ut verbis eius utar) ut elapsa iam tem-
 pora futuris connexa videantur, ipsos cum descenden-
 tibus*

tibus statuit inter nobiles ciues Bergomi reponendos, sicuti à principio generis sui, & vetustissimis iam elapsis temporibus honorabiles, & nobiles ciues illius ciuitatis recensebantur: addens eorum insigniis collum Aquila imperialis cum aliis aureis patentibus super galea, seu cimero.

- A. *Amplum quippe Priuilegium, ac honoratum, quodq; vix habeat ampliora: quod enim & huiusmodi elogio in his muris iamdudum posito propter clarissimi physici obitum conspicuè confirmatur.*

NOB. V. ET COM. PALAT. IACOBO BOSELLO
BERGOMATI INTER CAETEROS PRAESTAN-
TISSIMO PHYSICO AB VTINO IN PATRIAM
REDEVNTI FEBRI OPPRESSO

AETATIS SVAE ANNO LXX.

LICINIUS LEGVM DOCTOR, ET DANIEL FF.
MOESTISS. POSVERVNT.

OBIIT DIE XIX. OCTOB. M D L

Ceterum iamdudum aspicio ex aduerso hic in proximo altius in hoc pariete, non pauca carmina cum vocali fama, tuba, palma; aliisq; decorata ornamentis ad defunctae puellae statuum; hoc omnia legam, tu vero quanam fueris hac virguncula palam facias.

ERGO

ERGO IACES NONDVM BINA TRIETE-
 RIDE PLENA
 O SYLVESTRINAE SPESQ. DECVSQ. DOMVS.
 NEC REGINA TIBI SPECIES, NEC MOL-
 LIOR AETAS,
 NEC LINGVA, AVT PRAECOX PROFVIT
 INGENIVM.

*Dunque perpetuo sonno ingombra, e preme
 Regina Siluestrina, hor quando spera
 Veder Triuigi più con fede vera
 In un sol lustro assai virtute insieme?
 Come hai potuto Apol sì verde seme
 Lasciar perir, e con mente sì fera
 Al mondo oltraggio far? ah! morte nera,
 Per lei Parnaso hor lagrimando geme.
 Dorme ella, sì, ma l'alma sua immortale
 Godefi allegra; poi che del gran pondo
 Scarca, nel Ciel' hà riuoltate l'ale.
 Iui stato soggiorna almo, e giocondo;
 Ma noi piangemo in questa vita frale
 Quel raro ben, che à nullo era secondo.*

B. Ego iam antea hac legens carmina, ea in Latinos ver-
 sus redigere conatus fui: qui sanè quàm sortem adepti
 fuerint, interea iudicabis.

LI SYL-

SYLVESTINA igitur somno REGINA perenni
 Opprimitur ? cum Taruisium miranda parabat
 Cernere, virtutum cumulum breuioribus annis?
 Vt quid Apollo virens semen marcescere linquis ?
 Sæculo & hunc affers crudeli mente dolorem ?
 Ah mors infauita, hac lacrymâs Parnassus ad auras
 Emittit gemitus surrepta iurè puella,
 Dormit ea hic certè, ast anima immortalis, ad astra
 Corpore, vt abiecto grauiori se extulit alis,
 Gaudet ouans, summumq. bonum speciosa tuetur:
 Nos verò fragili vita ista plangimus illud
 Iurè bonum, fuerat nulli ipsum namq. secundum.

*Porro ante annos aliquot tumulum euertentes, & huius-
 modi tetraſtichum unà cum nota temporis destruxerunt.*

TV NE ETIAM REGINA IACES? TE NE
 IMPROBA PARCA
 ABSTVLIT? AN DVBITEM NVMINA. ET
 IPSA MORI?
 BLANDITIAE TECVM CHARITESQ.
 IOCIQ.
 ATQVE LEPOR, VIRTVS, INGENIVMQ.
 IACENT.
 OBIIT DIE XV. SEPT. M D LV.

*Iam veronequedum relata in his ambobus Epigram-
 matibus veritatem continent, sed maiora etiam, quando-
 quidem, vt audio, hac Virguncula domus Sylueſtrina
 conciuis*

conciuis nostra splendor mirabili prudentia de cunctis
 fermè propositis appositè loquebatur, ast illud felici quo-
 dam genio ad summum amorem, atque ad summam in-
 uidiã possidebat, scilicet ex tempore cultissima carmi-
 na pangere, eaq; Angelica voce præcinere, ut apud om-
 nes mirum stuporem, magnamq; reuerentiã excitaret.
 sed mors crudelis nec parcat imbellis iuuentã poplitibus,
 timidoq; tergo, ut aliàs dicebamus. verùm enim uero no-
 bis necesse esset reuerti ad intra canobium, ubi non me
 præterit alia aliquot constare Epitaphia hic referenda, qua
 cum uno haustu haudquaquam assumere ualeamus, præ-
 fertim quoniam ad uesperascit, neque ita perfunctoriè il-
 la sint pertractanda, istis contenti, si lubet, reliqua in
 crastinum differamus.

- A. Omnibus Ego uotis assentior, ne præ nimia festinatio-
 ne aliquid forte fortuna maioris momenti in sermonibus
 nostris sit prætermissum.
- B. His igitur contenti, hoc uespere monachis clausuris ostia
 concedamus.

FINIS SEXTI SERMONIS.

EPITAPHIORVM
SERMO SEPTIMVS.

INTERLOCVTORES.

ALEXANDER VONICVS,
&

BARTHOLOMÆVS BURCHELATVS.

*Il te saluum faciant, ac fortunent:
Ego fermè insomnis, tametsi sopora-
tus tota hac nocte extiti: mihi vide-
bar etenim per templum, per disflu-
uiatum lectitandò Epitaphia de am-
bulare: vnde non iniuria dixit ille:*

*Omnia, quæ sensu voluntur facta diurno,
Tempore nocturno reddit amica quies.*

*Propterea, ut primùm, fugatis tenebris, dies inalbit,
amicus*

amictus vestibus hora hac matutina tempestiuus accessi, ut (quod commodo tuo fiat) unico Sermone hanc Epitaphiorum materiam absoluamus.

- B.** *Bonis adsis auibus. Ego pariter huic hora istud operis residuum destinavi: En tuo adhæreo lateri, carpe viam. Regnum Dei ex instituto primùm quærentes in maius sacellum hoc concedamus, ubi & sanctissimam Eucharistiam adoramus, & Beatæ Virginis, ac Seraphici Patris Beati Francisci imagines veneramur; non quidem ut gentiles, contra quos Lactantius Firmianus secundo diuinarum institutionum inuehitur: verùm, ut, dum eas cernimus, atque ante illas supplices genua ponimus, mentem attollamus ad calum, verumq; Vnitrum Deum cū Sanctis suis veneremur, excolamus, atque in nostrum adiutorium deprecantes suppliciter inuocemus.*
- A.** *Iam precibus expeditis hinc recedamus. contingit etenim nos per cauedium spatium. sed quid ibi litterarum cum iis insignibus in paruo marmore subter hac Arca nobili, quam sepulchrum honorarium dicerem cum Suetonio, Magnifico Equiti Sugana (ut suo diximus loco) iam destinata?*
- B.** *Lumen maius minus spernit, ac superat. arca hac nobilis hæc tabellam marmoream nec quidem ignobilem, ast ob superius opificium quasi absconditam, est causata, ut, dum illius aureum Elogium legeremus, istud inferius, quod & antiquius, non fuerimus oculis profecti. accedamus. quæ legero, hoc pugillari codici commendabis.*

ADV-

ADVLESCENS QVID MORS FACIAT VIDE.
IOANNA ALEX. MARTELLI PVELLAR. DECVS,
PARENT. DELICIAE. ANN. XII. ACERBO F.
AVRAE VITALI CONCESSIT.

QVOIALE, ET LVCRETIA EXTREMV. M.
AMORIS. S. LACHRYMABILI, VT
INFER. VICES DECLARAVERVNT :::

QVAE CVM FERALEM MORTEM VENETIIS
HVC CVM PARENTIB. FVGERET
MORTI TAMEN OBNOXIA FACTA EST.
ANN. SAL. MCCCCLXIII. XI. KL. OCTOB.

A. *Lachrymarum hoc Epitaphium, quod multam sapit
antiquitatem: veluti & hoc inferius in marmore finissi-
mo, si quod est aliud.*

ALEX. MARTELL. LVCRETIA
PARENTES PISSIMI ION.
PRIMIGENIAE F. DVLCISSIMAE.

*Elegans, ac miserabili affectu plenum, memoria revoca-
vit meæ illud flebile, omniq; dignum miseratione, quod
posuit Polyphilus, neque possum, si te amo, illud non
istuc reportare, quod si & longius est & flebilis, vel il-
lud transilias, vel dum potes legens lachrymas contine.*

Heus viator paululum interfere manib. adiurat.
Proditum, ac legens polystonos metallo oscula dato
Addēs an fortunę crudele monstrū vivere debuissent.
Leontia puella, Lollij ingenui adulescent. primaria
Amoris cum intemperie vrgeret. Paternis affecta.

Crucia-

Cruciatub. aufugit. insequit. Lol. sed inter amplexādū
 A piratis capti inſtitori cuidam vendunt. ambo
 Captiui nauem aſcend. cum noctū ſibi Leont. Lol.
 Auferri ſuſpicaret. arrepto gladio nauas cunctos
 Trucidat. nauis orta maris ſæuit. ſcopul. terram
 Propè collifa mergit. ſcopul. aſcend. famis
 Impulſu Leont. humeris arripiens impono.
 Fauē adēdum nept. pater inquiring nos noſtramq.
 Fort. tibi committo. tunc Delphineo nixu brachiis
 Seco undulas. at leont. internatandum alloquit.
 Sum ne tibi mea vita moleſtiæ? tipula leuior
 Leont. corculum. atque ſæpicule rogans, ſunt ne
 Tibi vires mea ſpes, mea animula? aio eas
 Excitas. mox collum amplexata zachariter
 Baiulantem deoſculat. ſolat. hortat. vrinantem
 Inanimat. geſtio ad litt. tandem deuenim. ſoſpites.
 Inſperato infremens leo aggreditur. amplexamur
 Inuicem. moribundis parcit leo. territi caſu,
 Nauiculā littori vna cum remigali palmicula deiectā
 Fugitiui aſcen. vterq. alternatī cantantes remigamus.
 Diem noctemq; tertiam errant. ipſum tantum vndiq;
 Cælum patet. letali cruciamur fame, atq. diutina
 Inedia tabeſcentib. ruimus in amplexus,
 Leontia inquiring amabo fame peris? ſat tecum eſſe
 Lolli depaſcor, aſt illa ſuſpirulans mi Lolli deficis?
 Minime inquam amore ſed corpore. ſolis vibrātibus,
 Et mutuis linguis depaſcebamur dulciter. ſtrictiuſq.
 Buccis hiantibus oſculis ſuaue iniectis hederaciter
 Ample-

Amplexabamur, ambo astrophia morimur.
 Plemmyriis nec sæuiantibus. huc aurā deuehimur
 Ac ære quæstuario miseri ipsis innexi amplexibus.
 Manes inter Plotonicos hic siti sumus.
 Quosq. non retinuit pyratica rapacitas, nec
 Vorauit leonia ingluuies, pelagiq. immensitas
 Abnuat capere, huius vrnulæ angustia
 Hic capis ambos.
 Hanc te scire volebam infelicitatem.

V A L E.

B. *Qui isthac noluerint legere, prætermittant. tam varius etenim est gustus hominum, ut alij aliis delectentur, sic-ati à principio huius operis dicebamus. Ego pariter alterum simile eiusdem Scholæ Epitaphium adnotabo, nisi aliis, saltem Amore exagitatis vel placiturum, vel mentis oculos, ut instantia prospiciant infortunia, aperiturum. audi.*

O'lector infelix, hoc monument. ades dum te vocat.
 Et post inde rogat, in quo recidit humana voluptas
 Ut legas. dum cinis hic aman. est. qui dudum mutuo
 Cum pruriēte amore insolēter exardescerēt improbo
 Voluptatis impulsu effreni desert. conueniunt in loc.
 Saxa inter diruta; vbi etiam fortè æd. sacrar. muri.
 Confragosi, & salebræ ruinæ extabant, illo Veneri
 Optata munera ambo soluere arribiliter urgeremur.
 Supina Ego LOPIDIA anguē in altū lapsū minitantem
 Viderem,

Viderē, heuoc ab incepto desine īquo mi Chrysāte
 Surge, fuge, en serpens uoraturus nos iaciabundum
 Sese è muro prospicio, mox ille exterritus suspiciēs ò
 LOPIDIA inquit mea amabò ito uiam; fuge tu uiam,
 SINE ME moribūdū draconē īpetere, vix surrexiā,
 Heu tristem me miserā, quòd meū Chrysant. meā uitā
 Ad exitium irretitum, ac anguinca strictim circulatū
 Vortugine, iā iā anxie respirantem uidebā, desubitoq.
 Iugulū mei CHRYSANT. dētib. vulnerat mordicus, tū
 Suffocari meū CHRYSANT. intueor, at at perij in fēl.
 Meū CHRYSANT. mori sentio, statim furibūda irruo in
 Serpēt. captoq. fuste plectere festino, ast serpēs ceruicē
 Rixantē diuortit, nec coacte cōplicitū abigere ualui.
 Ictum tand. incaute fallens CHRYSANT. meum occidi.
 Infoelicis. heu interij, quid feci? quid faciam?
 Tam misera superstes erit, an serpēs & Ego? nequaq.
 Sed Herculeo ausu, imo Larualī furia rigibūda eo ipso
 Stipit cōuerso īpetu cadaueri lapsō circinatā in bestiā
 Eā ferio, atq. neco. quid tū puella factura erā perdita,
 Et emortua? meū CHRYSANT, & belluam mei sceleris
 Testes scapulis supiectos ī vrb. effero, & ne obnoxia euaderē
 Suspiriis, cordolio, & lachrymis identidem irrorant.
 Suggestum quend. in foro publ. ascendo, ac suspirulās
 PALAM REM facio, cateruatim ciuium concursu ad
 Crudele, & inuisum spect. rixaruit, casum miseranter
 Mirant. fortunam inculant. Venerem damnant, testor
 Scelus meum, numina infer. inuoco, eia ergo inquiring
 Me una cum meo CHRYSANT. poen. daturā suscipite,

M m Nunc

Nunc culpam in me mihi omnem transferam, tum
 Desperata publico oñum aspectui arrepto glad. pectus
 Transf. eiusq. cadauere hic me æternum tumulo
 Sepeliendam dedi miserrima. V A L E.

*Sed iam descendamus ad reliquum præmoniti familiam
 de Martellis nobilem, ac antiquam inter Florentinas fa-
 milias recenseri, in eaq; semper & armis, & litteris vi-
 ros, ac præsertim Poetas clarissimos floruisse. conspice
 igitur honorarium illud sepulchrum in muro sacrarij fer-
 me penes illud Caminensium constitutum, ubi armatum
 grauis armatura militem arte non facili excauatam in
 marmore ornatum atro comprehendes.*

A. *Item video, ubi sanè in sepulchro tum superius, tum
 inferius sunt memoranda, superius inquam sunt apposi-
 ta Cardinales virtutes Iustitia, Temperantia, Pruden-
 tia, & Fortitudo, & quidem alius præter Picturas piè
 dispositas, vexilla cum aliis bellicis instrumentis: in mar-
 more autem est hoc Elogium circumscriptum.*

HIC IACET STRENVVS VIR BRANDOLINVS
 DE BRANDOLINIS DE BAGNACAVALLO
 COMES GEMELLARVM SANCTAE ROMANAE
 ECCLESIAE CAPITANEVS.

QVI OBIIT ANNO DNI MILLES. TRECENTES.
 NONAGES. SEXTO DIE XXVIII. OCTOB.
 QVIVS ANIMA REQVIESCAT IN PACE. AMEN.

Vbi

Vbi & insignia gentilitia scorpionibus decorata, quod Elogium, quaq; insignia in totum ferme similia inferius in terrestri marmore cognoscuntur. Postremò subter hoc canotaphio in laborato marmore hæc carmina exarata conspiciuntur.

CONSILIO POLLENS VIR BRANDOLINVS, ET ENSE
 DE BRANDOLINIS IACET HIC, QVEM
 BAGNACAVALLVM
 EDIDIT, ECCLESIAE CAPITANEVS AT-
 QVE GEMELLIS
 EMERITA VIRTUTE COMES FVIT; ACTA
 PER OMNES
 FORTIA LATVRVS INSIGNI NOMINE
 TERRAS,
 NI PROPERANTE COLO RVPISSENT
 FILA SORORES.

B. *Quemadmodum Elogia sunt clarissima, clarissimi pariter existunt, fueruntq; omni sæculo viri illustres ex Brandolinis. Nisi fallor, vir celebris istic tumulatus fuit ille Brandolinus Comes, qui in prælio illo Viterbiensi Sfortia inuictò Duci aduersarios miserabiliter trucidanti sese animo turgens opposuit, illumq; lethali vulnere percussit ad iugulum. quem illustrem Comitem postea cum in Capitonis Vmbriae loci depopulatione. unà cum Gattamelata Narniensi cepisset Sfortia, non quidem uti pri-*

M m 2 uarum,

*natum, aut publicum inimicū retinuit, seu tractauit, quin
 imo humanissime ipsum iure pauidum secum ad men-
 sam retinens pristina sua libertati restituit, & gloriatus se
 à nobili, gloriosoq; Duce vulneratum fuisse. Non reticen-
 dus esset Tibertus Brandolinus, qui in Venetorum bel-
 lis se militia Ducem praestitit formidabilem, perin-
 de atque alij, & Brandolinus, & Tiberti, & alijs glo-
 riosis nominibus insigniti. Sed quid Ego? an ignoras, Frã-
 ciscum Sanjouinum omni historiarum genere celeberrimū
 nouam illustrium quarandam familiarum Italiae
 chronologiam his postremis mensibus compilasse? Intet
 quas praecipue strenuam familiam Brandolinam, pracla-
 ris militibus decoratam, ut aequum erat, extollit. quare fat
 erit tibi in praesentia non nescire illustrem comitem Brã-
 dolinum Valusmareni cum circumuicinis locis esse absolu-
 tum dominum, ac Patronum: illumq; existere iamdudum
 Excelsi Senatus Veneti perinde, ac fuerant eius maiores
 multi, cataphractorum Equitum Ducem, seq; semper glo-
 riosum in cunctis prouincijs ostendisse, sicuti praesertim
 Hiadera, dum se ruenti Turcarum manui generoso
 animo solus opposuit, quorum plurimos illesus, ultra
 quam credi possit rem ferro cernens, uiriliter trucidauit:
 cuius strenui Ducis impressa cum dictorio insignia
 à Ludouico Dulci inter ea tot illustrium Principum E-
 truscis earminibus declarata liceat nunc referre: ibi &
 palma, & laurus sunt repositae, quas felices plantas hu-
 iuscemodi chirographum circumplectitur.*

NON

NON QUI INCEPERIT, SED QUI
PERSEVERAVERIT.

Carmina autem istiusmodi sunt subnotata

Non chi comincierà l'inclite imprese,

E poi stanca le lascia, e l'abbandona:

O che non può star saldo à le contese

Di Fortuna, che spesso irata tuona:

Ma chi con voglie in chiara gloria accese

Seguita insino al fin l'opera buona,

Haurà la palma, e'l trionfal alloro,

E incoronato sia d'altro, che d'oro.

Huius inuicti Ducis miles grauis armatura, ac signifer animosus Bonectus Cimauius conciuus noster, & familia, & patria splendor, Vir in militia peritissimus, salamm inuitat meum ad illius Magnificum Epitaphiũ in S. Martini delubro positum istuc iure merito reponendum. Ecce.

GEN. ET INCLYTO BONECTO CIMAVINO
ILL. COMITIS BRAN. DE BRANDOL.
EQV. ANTESIGNANO, SVISQ. POSTERIS
RESTAVRATVM. 1579. X. KL. FEBR.

Calico

A. Calleo Equidem, quod opus, sicuti aliàs fecit, colligit, ac studiose describit doctissimus Sansouinus: propterea ex illa Chronologia, qui maluerint de his; sicuti & de Actionis, & de aliis nostris plura haurient. Sed liceat mihi alterum huius ordinis Epitaphium in Episcopali Ecclesia positum recensere, quod & contemporaneum est cum Brandolino, & Praefecturam bellicam Tarvisinam declarat. quinetiam, si in huiusmodi insignibus est Scorpio, ibi in insignibus Cancer, & in cono galeae Chela comperiuntur, quod insigne nostrum pariter amulatur: cuius tamen Elogij characteres ob continuum attritum fuere prorsus destructi.

HIC IACET NOBILIS MILES D.:.:C.:S
 DE STENICBERG DE STIRIA GENERALIS
 CAPITANVS CIVITATIS TARVISINAE
 QVI OBIIT MCCCLXXXIII. DIE XXII.
 MS IVLII.

Iam verò, si huiusmodi operi hoc sermone apicem imponere procuramus, ulterius recta uia ad cauedium commeemus. est hic disfractum marmor insignibus, ac litteris cobonestatum, sed mehercule neutrius cognitionem propter attritum consequi valeo: procedamus. Extat in hoc rubeo marmore tale quid Epitaphium, quale hucusque aliud numquam vidi. iam illud lego.

INSIGNIA SVPRASCRIPTA INDEBITE ABRASA
 IVSSV SVPERIORVM RESTITVTA.
 AVGVST. VRSIN. IV. IVRIS DOC. COMITE
 ET MILI. FILIO PROCVRANTE.

- B. *Iure merito id factum est. neq; etenim decet alterius monumenta, praesertim virorum nobilium, & illustrium, modo aliquo alienare. & equidem non mihi displicet illud Epitaphium, licet vulgare, quod ad D. Nicolai aedes ita in rubeo marmore exaratum conspicitur.*

MCCCLXVI. INDIC. QVARTA. SEP. D.
 DNICI IVDICIS FILII. Q. DNI IOANNIS
 DE MONICO. ET HAEC SEP. FACTA EST;
 VT VNQVAM NVLLO MODO ALICVI
 PERSONAE POSSIT VENDI, NEQVE ALL-
 QVO MODO ALIENARI.

- A. *Quinetiam apud Antiquos id fieri consuevit, ut ex hoc illustri marmore, Romae posito in adibus D. Anastasiae sit legentibus manifestum.*

MARCVS AVRELIVS ROMANVS ET AN-
 TISTIA CHRISIMA VXOR EIVS FECE-
 RVNT SIBI ET LIBERTIS POSTERISQ;
 EORVM MONVMENTVM CVM AEDIFI-
 CIO NEQVE MVTABITVR NEQVE VE-
 NIET NEQVE DONABITVR NEQVE PI-
 GNORI OBLIGABITVR SED NEC VLLO
 MODO ALIENABITVR NE DE NOMINE
 EXEAT FAMILIAE SVAE.

Et

B. Et id quidem iare : sed ad præscriptum elogiū reuer-
 tamur ; commōstraturi quales fuerint conciuēs nostri Vr-
 finici . illustri itaque familia Lusā de Vrsinico non pau-
 cas paginas , sed volumen satis amplum exposcit : tot ex
 ea , tamq̃ ; præclari Viri , & eximij cunctis sæculis extite-
 rè . ast , ne simus prorsus ieiuni , ne uè monumenta male in-
 tellec̃ta prætereamus , tibi non est ignorandum , hanc fa-
 miliam Lusam , seu Lusiam dictam esse , ut etiam illud
 LV. in Elogio satis innuit , eiusq̃ ; priscos Alumnos fuis-
 se Dominos Pedeuena castri in Feltriensi circuitu , ut ha-
 betur de Bomsemplanto Lusa , deq̃ ; eius descendētibz
 Antonio , Paulo , Pardo Forciore præ viribus appellato ,
 Petro , Victore , Franciscino , Bonacursio , Bartholomao ,
 Io. Andrea , Hieronymo , Augustino , & aliis , qui sua tem-
 pestate pro summis eorū meritis & armis , & litteris glo-
 riosi meruerunt , receperuntq̃ ; amplissima priuilegia à cun-
 ctis ferre , nedum Italia , sed & aliarum regionum po-
 tentatibus . Propterea Henricus Imperator Anno Chri-
 sti . 1313 . Antonio , & Paulo Lusa fratribz , ultra opi-
 para dona , concedit draconis effigiem , eosq̃ ; consiliarios
 Imperiales constituit . Hinc Clemens Pontifex in Auinio
 Consilio Petum , & Pardum fratres Sacrosanctæ Ro-
 manæ Ecclesiæ proceres creat : quibus temporibus Ioan-
 nes Archiepiscopus Vicecomes Mediolani Dux iis an-
 nuale prouisum stipendium ad belligerandum contra Flo-
 rentinos cōstituit . ex hoc capite Carolus Imperator 1355 .
 Victori , & Franciscino Aquilam nigram auro corona-

tam

tam super casside destinavit. Galeatus Vicecomes Dux Mediolani effigiem Dulcis rubea in candido spatio per hos illustres Viros in insignibus gentiliis antiquitus eleuatam priuilegio confirmat. Ladislaus Rex Vngariae & cat. Salamandrae effigiem. Gregorius Rex Boemiae catena aurea, & mali punici insignia. Kazimirus Rex Poloniae vrsi pedem dexterum mordentis formam, unde postea de Vrsinico fuerunt agnominati, contribuere. Federicus Imperator anno. 1481. Hieronymo eius physico, & Augustino legum perita claro, fratribus, praeter gradum Comitis, & Militis, praeterq; munera superbissima, litteras vocales collo Dulcis extensas concedit. A . E . I . O . V . sicuti in hoc, & in domiciliorum marmoribus excisum cernis. Quarum significatio talis dicitur.

AQVILA ELECTA IMPERIO OMNIA
VINCIT.

Leopoldus Dux Austriae, qua tempestate Taruisio dominabatur, Bonseplanto, & Bonacursio fratribus annuam provisionem constituit, illis ab arario Taruisino erogandam. Praeterea memorari Diplomata aliorum Ducum Austriae, Ferrariae, Mantuae, Mutinae, Monferrati, Francisci Sfortiae, Francisci de Carraria, Canis magni Scaligeri, Eugenij, & Pauli Pontificum, aliorumq; Potentatum; ne te, & alios simul tanta Priuilegiorum congerie tadio afficiam, ac stupore.

A. Memini me vidisse in Cancellaria nostra communi

N n instru-

instrumentum pacis inter Petrum Lusa, Philippum de Camino, & Franciscum Canem Scaligerum Anno Domini 1349. per Antonium de Morgano Cancellarium stipulatum.

- B. *Hoc postremum omnium velim te non latere, hos inquam illustres viros, cum alioqui essent conciuves nostri, anno 1474. creatos fuisse Nobiles Tarusinos per amplissimum Priuilegium Nicolai Marcelli Principis Venetorum. Ceterum iam ad Epitaphium, unde digressi fuimus, descendamus, in quo quidem de Augustino Lusa iuris Doctore mentio habetur, ut cernis, qui sanè, dum orbem diu clarissimus perlustrasset, in patriam reuersus, cum cerneret Maiorum eius honorificum monumentum perperam ab aliis vsucaptum fuisse, & quod peius, irreuerenter litteras cum insigniis abrasas esse, illud Roma cum Pontifice Maximo fuit operatus, ut summo illorum temerariorum dedecore in pristinam formam cum nota huiuscemodi exprobratoria hæc omnia restituerentur. tanti refert falcem (quod aiunt) in alienam frugem inferere.*
- A. *Vndenam sodes tot illustrium horum hominum memorabilia, ò amice dulcissime, es expiscatus?*
- B. *Iam referam. hic Augustinus, cuius Pater Io. Andreas & Medicus, & utriusque censura Doctor extiterat, filiam habuit Catherinã, Aloysij Bartonij coniugem, quæ insignem medicum genuit Io. Franciscum Bertonij conciuem nostrum mihi peramicum, cuius familia mortuos, iam extincta Vrsinica, hoc monumentum sequitur, à quo*

quo sanè hæc omnia ad illum iure hæreditario deriuata diligentia summa custodiuntur, nempe cuncta hæc priuilegia, Principum Epistola, crux aurea lapillis pretiosis ornata, monile, aurea Salamandra, micro auratus purpureo serico indutus, & alia multa.

A. *Iam recordor Ludouici Bertoniæ memcria vnius, quæ ad moenia Portus Buffoleti castri iuxta Lipientiam fluum adhuc appensa conspicitur. quo in Oppido pro Venetorum Dominio Prætoris locum tenebat, ut etiam inter arma publica sub vestibulo in quinto loco conspicitur registratum. memoria itaque in marmore mœniorum est huiusmodi.*

MCCCCXXV. DE MENSE IUNII,
 TEMPORE EGREGII DOCTORIS D.
 LODOVICI BERTONO DE TARVISIO
 FACTVM FVIT HOC OPVS IN XI. DIEBVS.

B. *Fuit hic Abauus iam dicti Medici nostri. Sed quod reliquum est illorum de Vrsinico iam absoluamus. Exstat ad D. Margherita muros arca marmorea, sub amplo testudineo fornice columnis suffulto, ad cuius oram hæc pauca sunt exarata.*

S. NOBILIVM COMITVM DE VRSINICO LVSA
 QVI VIRTVTIBVS FLORVERVNT. V. F.

Ad fornicis autem periferiam hæc duntaxat potuerunt legi.

N n 2

---- QVI VARIIS DIGNITATIBVS, ET
PRAEROGATIVIS CVM SVISQ. POSTERIS IN
PERPETVVM A MVLTIS PRINCIPIBVS
DECORATI FVERVNT.

Porro ad D. Petri pro foribus, inter mirabiles illos leones marmoreos summo artificio elaboratos, de quorum mysterio Pierius Valerianus primo Hieroglyphicorum libro, quem sanè quingentis Heroicis carminibus reductum Illustrissimo Georgio Cornelio Tarvisij Episcopo dono dedi, extat hoc monumentum.

DIVI CAESARIS FEDERICI PHYSICVS
HIER. VR. LVSA DOCTOR, MILES, COMES, P. Q. Q.

Itidem ad D. Nicolai Templum ante illud Altare à summo Pontifice Gregorio XIII. priuilegiis illustratum extat in rotundo marmore Epitaphium istiusmodi.

EX LEGAT. D. CATHE. ET D. IO. AND.
PHY. NEPOT.

DE VRSI. ALTA. ET SEPVL. VINCENT. BOLOG.
HAER. PATER. F. C. MDLV.

Sed iam mentem nostram ad Franciscanorum Epitaphiorum reliquum colligamus.

Con-

A. *Contentus adsum. verumtamen, hoc Francisci de Ser-
rauallo in aliud tempus Epitaphio cum adiacentibus præ-
termisso, videamus marmor id renouatum, & Epita-
phium perlegentes, si quid memoratu dignum videtur, in
medium conferamus.*

BERNARDINO TURRIO COMM. TAR. CANCELL.
ET MARIETAE A TEMPLO GENITORIB. OPT. ET
DVLCISS. MONVM.

QVOD HENRICO PROAVO EX ANTIQVA
RATISBONAE FAMILIA

BENEVENVT. AVVS CONSTRVXERAT
M D X I I I I .

FILII MŒSTISS. RESTAVRARVNT MDLXXIII.
SIBIQ. AC POSTERIS

A D E X T R E M A M . D I E M .

B. *Turrij isti optimi conciues nostri, tabellionesq; diligentes,
ac seduli, quorum Auctores antiquitus è Ratisbona huc
emigrarunt, hunc Bernardinum habuerunt patrem, qui
per annos 36. vsque ad eius vitæ exitum meritiſſimò no-
ſtra Reip. Cancellarius extitit, qui inquam ſex filios re-
liquit: horum tres Doctoratus lauream pro laborum me-
ritis ſunt egregiè conſecuti, tres autem in tabellionatus di-
gnitate perſiſtunt. Vnus ex prioribus Marcus nomi-
ne fuit Romæ ſummo nunc viuenti Pontifici Gregorio
XIII. dilectiſſimus, adeo ut, dum Papa creatus eſſet, at-
que hic illi pedes ofcularetur, ei ex tempore ducentos au-*

reos

reos dono dederit . hic summi Senatoris designatus pri-
 mus Collateralis & onera , & honores alios multos reci-
 piens moritur , dum ei felicissimi dies cœperant illucere .
 Beneuenutus ob iuris Canonici peritiam candidatus cle-
 ricalē vitam amplexus fuit . Porro Ioannes hic Tar-
 uisii utriusque iuris scientissimus , ac Orator acerrimus
 præsertim in reorum patrocinijs , ab omnibus summo uene-
 ratur honore : hic inquam innumera antiquitatum monu-
 menta collegit , ut , si ei à publicis munijs ociū cederetur ,
 ille vnus esset aptissimus ad Taruisinam historiam conscri-
 bendam . nunquam enim à litteris permanet feriatus . ut
 propterea consultationes multaq; alterius generis scripta ,
 breui forsitan per eum edenda , quinimmo , si quandoq;
 à seuerioribus legum studijs respirat , ad Musarum cho-
 ros , veluti earum gratus alumnus , decimam soluens præ-
 cinendo diuertit .

- A. Memini me vidisse Priuilegium anni 1511. ab excel-
 so Venetorum Senatu concessum Antonio à Templo patri
 Marieta in Elogio recitata , propter quod ei cum descen-
 dentibus in perpetuum centum uiginti aureos constituit
 annuos , maioremq; in Ciuitate gradum condonat , ut sin-
 gularis eius fidei , meritorumq; non vulgariū rationem
 haberet , eumq; aliqua ex antiquo Reip. instituto gratitu-
 dinis , & affectus forma complecteretur .
- B. Scio equidem hunc Antonium tale diploma , talemq;
 censum promeruisse , dum ijs temporibus pro Rep. Vene-
 ta in urbe nostra tutanda egregiè laboraret : quinetiam vi-
 di

di hisce oculis apud iam dictum Ioannem iuriconsultum mihi inter amicos precipuum illud vexillum, quo hic Antonius usus fuit. his autem omnibus nunc potiuntur hi fratres Turrij, & ob id Serenissimo Principi summopere diliguntur. Porrò alteri huic monumento tale Epitaphiũ reponi decretum est, me quidem suadente, ut dilecta scelerus mea memoria propagetur.

LVCIAE ISTRANIAE MVLIERI INTEGERR.
FRANCISCINA MARTINIACA NOB. TARV.
SORORI VNANIMI
QVAM TVNC DOLOR DESERET INTESTINVS,
CVM CLEMENS MORS ILLAM ASSEQVETVR.

V . . . P . . .

BARTH. BURCHELATO DOCT. PHYS.
DEFVNCTAE GENERO PROCVRANTE.
ANNO SAL. MDLXXXIII.

A. *Suberit aliquando ex his sermonibus admirari, te brevi tempore duas coniuges deduxisse, Helisabetham nempe Amiconiam, quam iure diutius deplorasti, & Liberam ex familia Istrania inter Ciues Tabelliones antiqua, & armis, & magis litteris, quinetiam numerosis alumnis continuè gloriosa, quam Eurjali filiam, Nisi, Prosauiq; sororem, amore summo prosequeris: & quomodo, citius prioris coniugis fermè oblitus, ad secunda vota transferis, iustis vix dum absolutis.*

B. *Immo suberit contẽplari, quomodo in huius operis exordio.*

do decesserit prior coniux, in fine autem alteram desponsarim. interea attamen longius unius anni spatium intercessit, ut non difficile in hoc etiam pensitando opere colligetur, nec propterea prioris oblitus sponsæ ad amandam alteram me conuerto, iuxta illud commune Ouidij,

Successore nouo vincitur omnis Amans.

Nam Amor hic coniugalis, sicuti in hanc perdurat, itidem in alteram perseuerat. an non legisti Petrarcham uirentem laurum, fortemq; columnam in sinu eodem tempore confouisse? Amo igitur Amiconiam uti dilectam uxorem in cælis, diligo Istraniam uti coniugem diligentem in Terris, pro qua non metuam mori, si parcent anima fata superstiti, adeo ut cum hac uiuere amem, cum illa obeam libens: & uita, & mors, ut Deus tulerit, mihi Philosopho nunquam fuerit penitenda. cur autem diu per annos multos in uiduo lecto noluerim iacuisse, memineris, quòd dulcis Amor prolis. uolui igitur experiri, an ultra Io. Baptistam, & filios alios legitimos, dum atas, & robur ferret, mihi Deus uoluerit condonare.

- A. His autem stantibus, quid de matertera Franciscina muliere incomparabili?
- B. De matertera, immò, post eius sororis obitū, uera matre coniugis meæ referam unum, illam nempe usque adeo coniugi suo Magnifico M. Antonio Martiniaco patricio Tarusino pro sui uirtute, ac integritate dilectam fuisse, ut, dum ab humanis decederet, sibi eam, quoad uixerit,

xerit omnium bonorum suorum aequalem instituerit hæredem cum Isabella filia unica Ioanni Bonifacio Rhodigino nobili ex gente nato legum Doctore clarissimo in matrimonium copulata, à quo dilecti concives mei Tarvisinam historiam, quam summo studio nunc profequitur, expectate.

- A. *Tali ingenio dignum opus. sed videamus rogo quinque illa varia, operosaq; insignia in muro posita, ubi Turres, leones, pila cum liliis, aliaq; conspiciuntur.*
- B. *Dum eam contemplaberis, scripturam legam, & postea colloquemur.*

HIC IACET GENEROSVS VIR DÑVS FRANCISCHINVS DELLA TVRRE FILIVSQ. EGREGII DÑI AMORATI NATI. Q. MAGNIFICI DÑI GVIDONIS DELLA TVRRE OLIM DÑI MEDIOLANI. QVI DÑVS FRANCISCHINVS OBIIT MCCCCLXXIII. DIE VLT. AVGVSTI.

Fortefortuna à me Turrianorum historiam expectabis. an ignoras nos sermonis nostri exitum procurare? huius tanti stemmatis alumnos debita oratione complecti esset maius protracto hucusq; construere opus: nihilominus, si aliquis hæc scire cupiet, ille ad Paulum Iouium, in Vicecomitum vitis felici calamo percurrendis diligentissimum, ad Bernardinum Corium Mediolanensium historiarum scriptorem accuratissimum, ad Eloquentissimum

O o *mum*

mum Sansouinum in eius Chronologiis, praterquam ad alios derivabit : audi sodes, quot clari homines essent referendi. Raymundus, Martinus, Paganus, Philippus, Franciscus, Iacobus, Napus, seu Napoleon, Corradus Musca vocatus, Cassonus, Andreas, Ereccus, Andraottus, Guido, Cauerna, Gottifredus, Napinus, Simon, Passerinus, Franciscinus, Amorus, & alij multi his, aliisq; nominibus initiati: quorum plurimi strenui Milites, Comites, Praefecti, ac bellorum Duces extitisse leguntur: plures praeterea Docti homines, Episcopi, Archi Episcopi, Patriarchæ etiam Aquileia fuisse comperiuntur.

- A.** *Martinus Turrianus à Mediolanensi populo Pater Patriæ dicebatur. hic præcipuus (liceat id nunc profari) contra Eccelinum de Romano Tyrannorum quippe apicem Mediolano exiens cum exercitu inter suos federatos, & Addam fluuium clausit Tyrannum, vicit demum, ac profligauit, qui sanè Eccelinus, siue Arzolinum dicas, nihil moror cum Iouio, ægè vulneratus in pede nullum admittens remedium præ rabie moritur.*
- B.** *Satis igitur in præsentis nobis erit non ignorare, quod & omnibus palam est, Turrianos fuisse Mediolani Dominos, ut etiam hoc Elogium manifestat : quin etiam per aliquod tempus Bergomi, Cremonæ, Nouocomi, Laudi, aliorumq; locorum plurium. Sed, quæ temporum est vicissitudo, à fortioribus, seu forsan callidioribus Vicecomitibus superatos, extorres, ac exules aliò fuisse tunc per Italiam diuagatos, non aliter, atque Vicecomitibus quandoque*

que obtigit, quorum quippe alterutrorum aliqui se se Taruifium receperunt, atque ij humaniter infra Nobiles ciues recepti sunt: quorum qui communem experientes calamitatem hic Taruifij decedebant: sicuti generosus vir nominatus in Elogio Franciscinus, & alij, in hoc inferius sane monumentum recondebantur.

- A. Huius Auius Guido in Elogio positus ille fuit, ni fallor, qui Mediolani perdidit Principatum, dum scilicet Henricus Imperator ibidem fuerat coronatus. Sed & Vicecomitum monumentum in mente mea hoc sermonis ordine suscitasti, quod en tibi ex graui marmore serpente crura infantuli deuorante insignito ad fanum D. Margherita posito istuc nunc defero.

IN NOMINE DOMINI AMEN.

SEPVLTURA NOBILIS VIRI DNI FRANCHI FILII CONDAM DNI MARCI DE VICECOMITIBVS DE OLEGIO, ET SVORVM HAEREDVM. QUI OBIIT MCCCLXIII. XI. MENSIS NOVEMB. INDICATIONE SEXTA CVIVS ANIMA REQUIESCAT IN PACE.
A M E N.

- B. Memini illius Sarcophagi apud Sacrarium: Prro & celeberrimus legum Doctor Aldigerius della Turre Taruifij uitam commutauit cum morte, si huic Epitaphio credimus, quod ad eiusdem D. Margherita basilicam in honorifico, sciteq; excauato cum doctoris effigie cenotaphio est constitutum.

S. NOBILIS, ET EGREGII LEGVM DOCTORIS
 DN̄I ALDIGERII DELLA TVRRE DE CENETA
 QVONDAM EGREGII, ET NOBILIS VIRI DN̄I
 GALEATII DELLA TVRRE, ET HAERE-
 DVM SVORVM.

QVI OBIIT IN MCCCLXXXVIII.
 DIE XXVIII. MEN. DECEMBRI.

- A. *Nunquid hi fuerint ex Turrianis Mediolanensibus, sum ualde dubius, tum quia hic non de Mediolano, sed de Ceneta referuntur, tum etiam quoniam insigni turris adiunctos hinc inde video leoninos pedes.*
- B. *Ne ulterius te ancipitem praestes, quandoquidem te haud quaquam latere debet, quod post Turrianorum à Mediolano exterminium, ij à locis, quibus appulerant, postmodum denominabantur, ueluti etiam Augusta Taurinorum, ut notat Philibertus Pingonius in eius urbis antiquitatibus, ac familiis recensendis. isti itaque quoniam antea sese Ceneta contulerant, ubi etiam nunc retinet potestatem, de Ceneta in Elogio referuntur, tametsi hic Aldigerius fuerit etiam inter ciues Tarusinos maioris gradus admissus, & inter tercentum summos consiliarios eum inuenio registratum, Erat de quarterio ultra Cagnanum (in quatuor enim sectiones, seu quarteria erat tunc temporis diuisa ciuitas nostra, scilicet de Domo, de Medio, de Ripa, & de ultra Cagnanū) quod igitur deinde spectat ad insignia gentilicia, ne mireris illud additamentum, quandoquidem, si hanc rem subtilius examina-*
bis,

*bis, comperies domesticum Turrianorum in sine variis
 extitisse, nomen autem sempiternum: quocirca ex Gallia
 Regibus originem deducentes (ut recitat Sanfonius li-
 bro Chronologico nunc nunc edito) ex illis vnus se contu-
 tulit in Burgundiam hic sponsam habuit Dominam ex il-
 lis Ducibus, cuiusdam in ijs locis status heredem, qui in
 hodiernam diem in ea Prouincia dicitur della Torre,
 hic dictus fuit Dominus della Torre, hic duos gemellos
 sustulit, quos Viros nobiles dum nubiles spectaret Tac-
 cius Comes Vallisaxina apud Comensem lacum, duas
 cum & ille duntaxat filias enutrit, eas praeclaris adole-
 scentibus in matrimonium copulauit. mortuo socero, hi
 Comites Vallisaxina remanserunt, nihilominus Turria-
 norum cognomen non permutarunt: cum attamen Socii
 insignia, Leonem scilicet, assumpsissent, quo usus fuit
 Paganus, qui primus eius familiam strenuis operibus di-
 citur exaltasse, cuius filius Hermanus, memor antiquae
 originis, quae à Gallia Regibus dimanabat, lilium aureum
 in caeruleo equore suscitauit, alij porro, ut in sine nomi-
 ni pariter responderet, Burgundiae antiqua signa, turrim
 nempe rubeam in campo luteo resumpserunt, cui quidam
 alij addiderunt ad modum crucis duo lilia complicata, alij
 postremo sublatis lilijs nigram Aquilam in campo croceo
 super turrim reposuerunt: quare non sit mirum, si huic,
 siue eius maioribus libuit, relictis alijs circumstantijs, ser-
 uata turri, aequae ac seruato nomine ad eius radices, aliqua
 mihi nunc incognita ratione, leoninos pedes adiungere:*

tanta

tanta autem varietatis causa, & accidentia varia, & varia merita, quin & ingenia varia solent esse; de quibus potes consulere Fabricium Palmerium, Laurentium Laurentianum, Sicillum Araldum, Bartholomæum Cassaneum, Paulum Iouium, quinetiam Alexandrum Farram, qui de insignibus Symbolicis ex antiquis Philosophis, Cabalisticis, & Thalmudisticis plura in septenario est prototutus.

- A. *Concedo equidem. sed nunc de hac insignium, seu armorum varietate obsecro aliqua referas, ne adeo ieiunus, ac vacuus ab hac mensa recedam.*
- B. *Breuitati consulens, & Dialogi finem specularis, pauca certè nunc tradam: verùm, si ulterius aliquid cupies, seorsum de his longiorem tecum ducere orationem minùs grauabor. hoc itaque proposito inseruiens, dicam duntaxat: Insignia vel ex coloribus tantum esse composita, vel ex alijs rebus omnis generis impositis efformata: priora qui dem veniunt ut plurimum propria inuentione disposita, quippe qui innocentiam insigni proprio voluerit demonstrare album colorem, qui dominium rubeum, seu purpureum, qui merorem, vel calamitatem aliquam nigrum, qui spem colorem viridem reponebat, sicq; de alijs astruendum, sicuti & qui compositos affectus, effectusue denotare maluerit, compositis diuersimodè coloribus, signis, & lineis in insigniis exprimebat.*
- A. *Pace tua, Amice dulcissime, inceptam prouinciam interturbo, quandoquidem occasio facile præteriret: memi-*

ni

ni me de his coloribus apud *Andream Alciatum* in Emblematis hos versus cultissimos instituto sermone apprimè opportunos legisse.

Index mestitia est pullus color : utimur omnes

Hoc habitu , tumulis cum damus inferias .

At sinceri animi , & mentis stola candida pura

Hinc Syndon sacris linea grata viris .

Nos sperare docet viridis , spes dicitur esse

In viridi , quoties irrita retro cadet .

Est cupidus flavus color , est & amantibus aptus :

Et scortis , & queis spes sua certa fuit .

At ruber armatos equites exornat amictus ,

Indicet & pueros erubuisse pudor .

Ceruleus nautas , & qui caelestia vates

Attoniti nimia religione petunt .

Vilia sunt giluis , nativâq; vellerâ birris ,

Qualia lignipedes stragula habere solent .

Quem cura ingentes cruciant , vel Zelus Amoris ,

Creditur hic fulvus non male veste regi .

Quisquis sorte sua contentus , ianibina gestet ,

Fortuna equanimis tadia quique ferat .

Vt varia est natura coloribus in gignendis ,

Sic alijs aliud : sed sua cuique placent .

- B. Commodè proculdubio . porro in insignibus animalia terrestria , aquatilia , volatilia , horum partes , arbores , flores , fructus , instrumenta varia , & innumera propemodum corporum genera concluduntur : idque faciunt

ciunt aliqui, vel factum à maioribus retinent, vel alios emulantur: absurda aliqui commentantur, ut quandoque humano capiti equinam ceruicem varijs plumis disseminatis super collata membra compingant, ut denique portentum id turpiter in atrum, ridiculumq; desinat piscem: quod de ignaris scriptoribus dixerat Flaccus. Porro alij insignia dono accipiunt, acceperunt vè ab Imperatoribus, Regibus, Principibus, Ducibus, quiqui fuerint, aliqua, quacunque illa fuerit, ratione: propterea viri fortes, ac strenui Leone, seu Leonibus donabantur, simplices columba, incolumes delphino, præstantes, atque inter alios virtute excellentes rosa, qua inter alios excellit flores, merito donabantur, idem de alijs supponamus. quapropter asserunt quidam insignia Hectoris fuisse duos leones aureos in campo rubeo. Achilles item duos leones purpureos in vacuo argenteo. Aeneæ insignia tres rosas purpureas in argenteo æquore, & alia aliorum illustrium virorum insignia. qua quidem referre, instituto nostro operi non satis arridet. Propterea, ad Turrianos reuertens, non præteribo Phœbum de la Turre fuisse anno ab ortu Christi 1321. Taruisi Prætozem clarissimum: caterùm ad præsens illustres horum descendentes de la Turre, & Cenetæ, & Vtini, & circumuicina iis oppida inhabitant, & Comitatus possident honorificos, sicut & feracissimos, & benignissimi Comites, perinde atque generosi, ac strenui Milites ab omnibus reputantur, non aliter atque Reuerendissimus Michael Turrianus Cenetæ Episcopus benignissimus

nignissimus à cunctis colitur, ac iuremeritò veneratur, cui doctissimo Viro Paulus Nauius illos Imperatorum miros panegyricos ante annos aliquot destinauit.

A. *Hæc pro nostri operis instituto satis erunt; modò si quid aliud à nobis est referendum spectemus: est huic vicinum marmor hoc affabrè renouatum, cuius littera sunt huiusmodi.*

SEBASTIANVS A FERRO MORIBVS ET
PIETATE NVLLI SECVNDVS, PARENTI-
BVS, ET DEFVNCTIS FRATRIBVS,
SIBI, CAETERISQ. SVIS PIISSIME
P O S V I T.

DIE XIX. MEN. APR. MDXLIIII.

B. *Hæc familia, quæ & à folio dicebatur, ut etiam in gentilicio insigni anaglypho opere cernis elaboratum, ante non multos annos sicut antiqua, ita & ditissima noscebatur: quod vel ex illustri palatio summa impensa supra flumen è regione adium R. Canoniorum Regularium structura mirabili fabricato, procul omni dubio est arguendum: plures ex ea fuere digni homines, ueluti etiam in Epitaphio præmonstratur: Sed operis coronidem procurantes, tamen si Ego cū hac familia non leui consanguinitatis vinculo sim obstrictus, ad alia ulterius procedamus.*

Lego hoc proximum distichon, & statim ad illud nouum marmor accedo: audias amabo.

Pp HOC

HOC SITVS EST TVMVLO FALZONVS
 SCRIBA FIDELIS HINC CHARITES MOE-
 RENT, ET LEPOR, ATQ. SALES.

M D I X.

MARINAE SECALANAE IO. BAP. IVREC. P.
 ET QVIBVS IPSA TESTAM. MANDAVIT.
 COLLEGIVM IVDICVM TAR. P.

- B.** *Vt suo lepori, suaq; claritati distichon desinam, Fuit hac mulier, quam nouimus seniore, ut recitat Epitaphium, Doctoris celebris Ioannisbaptista Secalanae filia, uxor autem Francisci Zucchati, qua quidem in omnibus ferme eius bonis spectabile amplumq; collegium iurisconsultorum Taruisij sibi asciiuit heredem, tanta erat apud sapientem mulierem in doctos homines patri similes affectio, ac reuerentia. verumenimvero istac ad illorum de Nonello Epitaphium lectuandum pedem ultimo conferamus. satis enim hoc aliqua adhibita diligentia expedito septimum hunc sermonem nostrum nos produxisse putarem.*
- A.** *Assum praesto, & hilari animo, si quidem percepi in hac familia Egregios Viros omni tempore floruisse: sed unum rogo, ut permittas me illud marmor tetragonum contemplari, ubi sane ante nonnullos menses infelice virgo Flammetta Vindelia, pra ingenuo dolore ob trucidatum fratrem emortua, fuit cum omnium ferme lachrymis tumulata.*

ANGE-

ANGELAE FABRAE CONIVGI PENEME
RITAE IOANNES BLANCVS VENETVS
MARITVS, ET IOANNES ANTONIVS
VINDELIVS HAERES POSVERE.
S . N . S . M D I I I .

B. *Vide quid feceris , octo hoc Epitaphio à me carmina
protinus extorsisti. tunc etenim Ego , pulcherrima vir-
ginis miris virtutibus insignita , si unquam alterius , toto
aui tempore obseruantissimus, dum conderetur , hac pau-
ca, sane breuius, quàm res postulat , exaravi .*

Flamma corusca suo crepitat priuata liquore ,
Iamq; cadit, secum lumina cara cadunt. (bem
Extincta est FLAMMA illa, vagū quę assueuerat or
Reddere, iam tenebræ cuncta creata tegunt.

Ah fors nostra nimis miserāda, occūbimus omnes,
Fœmina, Vir, Iuuenis, Virgo, Puella, Senex.
Virgo vale formosa pijs virtutibus alma,
Iam te suscipiat cuncta beata cohors .

A. *O quam dulcè , quam suauè , quam miserabiliter fle-
bilia carmina cecinisti . Et iure etiam V indeliorum men-
tio facta est , uti eorum , qui inter musicos , præcipuè ta-
men inter fidicines, semper meruerint primas sedes . sed
minimè valeo praterire istud alterum Epitaphium nostro-
rum ciuium .*

S. OLIVERII, ET FRATRVM
DE CAMPRETO.

Pp 2 B. Iure

B. *Iure inquam nam & Hieronymus Iureconsultus, & Franciscus Physicus, Tergesti nunc Protomedicus, huius familia clari quidem alumni, Musiciq; clarissimi non erant ullo pacto pratermittendi.*

A. *Iam verò pedem referens Nouelliorum Epitaphium lego.*

PROSAVIVS NOVELLO EQ. OR.
MA. SARACCAM VX DILEC. SECVM HOC TVMV-
LO AD NOVISS. DIEM REPONI MANDAVIT.

VIXIT ANN. LXXVIII. M. D.

OBIIT ANNO SALVTIS M. D. LVIII.

POSTRID. CAL. NOVEMB.

B. *Coronidem, supremamq; manum huic operi impositurus, quadam de hac generosa familia per vniuersam Italiam optime cognita, quinimmo de praeclaris viris singulari memoria dignis, pace defessi lectoris, breuibus sane dicere experiar. Quocirca te haudquaquam latere debet, apud nonnullos historicos Nouelliorum honorificam memoriam reperiri: videre est apud Nizolinum in historijs Neapolitanis, quid de Matthæo Nouello anno Domini 1145. in Sicilia milite strenuo referatur, quid de Vgo-
lino Nouello in Piceno, dum cohorti bellatorum Romana Ecclesia Praefectus fuerat. non est reticendus Iulianus de Nouello anno 1293. prator Florentiae, cuius pudicissima filia Gaya nomine cum spectabili Iuris Doctore Guecellone Tempesta Episcopus Taruisij summo*

Ad

Aduocato fuerat in matrimonium collocata. Præterea plures alios huius ætatis homines claros: nõ tamen intactum derelinquam Bartholomæum Nouellum factum Bassiani incolam, qui Francisci de Carraria Iunioris stipendia strenuè merebatur, cui attamen inauspicatò contigit amittere bona omnia, dum Ioannes Galeatius Vicecomes Mediolani Carrariensem superaret in bello: qui nihilominus virtute sua sibi alia bona multa postmodum conquisiuit. Nec reticebo ijdem temporibus Alexandrum, & Anastasium summos Doctores, & consules summa onera Reip. nostræ sustinuisse, ita Iulianum alterum cum Giuno Menegaldo iudicium maleficiorum administrasse, et in maiori Cancellaria comperimus connotatum. Præterea anno 1480. Floruit Gaspar Nouellus Excellentissimus Iurisconsultus, Brixia, Bergomi, atque alibi clarissimorum Rectorum Vicarius admirabilis, perinde atque Franciscus Nouellus Canonicus Taruisinus fuit circa ea tempora Reuerendissimi Episcopi nostri Vicarius, cuius Epitaphium in cathedrali templo repositum cernitur tale.

FRANCISCO NOVELLO CANONICO TAR.
LIBERALIVM ARTIVM. IVRISQ. PONTIFICII
PROFESSORI.

HAEREDES EX TESTAMENTO POSVERVNT.

H . M . H . N . S .

M . V . IIII . VII . ID . NOVEMB.

A. Oc.

- A. *Occurrit memoria mea legisse, me in certis annalibus circa annos 1270. Profauium de Nouello Ceneta Episcopum extitisse, atque demum anno 1291. occubuisse Taruisi Pontificem, Clero, ac Populo aequè gratissimum, virum sanè amore benignum, consilio prouidum, iudicio perspicacem, virum inquam miræ pietatis, summaq; integritatis; cuius antiquum Elogium Leoninis versibus, qui fuerant illius sæculi mores, ita sibi inuicem respondentibus à Cathedrali Ecclesia repetamus.*

ANNO DNI MCCXCI INDICTIONE QVARTA
DIE LVNAE QVINTO INTRANTE NOVEMBRI.

Veridicum nomen nunc clausit cælitus omen
Omnibus huic cura & fuerat sua reddere iura,
Non aliquos quæstus quæres, nimis ipse modestus,
Vrbis honorator, diuinæ legis amator.
Mirandus Præsul Proefau, nunc uelut exul
Prodijt ex gente TRIVISINA stirpe decente.
Hunc igitur sume ò tecum cælestis alumne
Quos rexit serua sic, ne sint vlla proterua.

- B. *Scio utique me plures illustrium horum hominum breuitati consulens præterire, quinetiam alia tria Epitaphia in Episcopali Basilica constituta: alterum quidem Profauij Anno 1326. alterum Ludouici Nouelli 1493. nominibus insignita, tertium porrò Ioannis Nouelli Canonici Taruisini Protoq; Notarij Apostolici 1582. Et apud Franciscanos obseruantes alterum Iuliani Nouelli*

nunc

nunc prater eo. sed illud Bassiani positum sanè apud Fratres Minoritas certè non prateribo, audi.

NOBILIVM POLENSIVM PRIMO,
NOVELLORVM DEINDE HAEREDITARIO IVRE:
QVORVM MEMORIAE BENEDICTVS NOVELL.
DOCTOR, ET FRATRES
LAPIDEVM HOC TEGVMENTVM VTRIVSQ. FAMILIAE
INSIGNIBVS, ET SVIS NVMIS IVSSERVNT ORNARI.
ANNO SALVTIS DD- DVI.

Nec intactum pariter derelinquam Aloysium Nouellum, qui quidem ante centum Annos in bello Ferrariensi ducentorum militum Praefectus pro Venetis gloriose certauit, gloriosius autem in obsidione Rouereti, ubi cum Germanis fortiter pugnans meruit, ut à Senatu Veneto centum viginti aureorum annuo munere, dum viueret, liberè donaretur. Floruit viginti post illum annis Hieronymus Nouellus miles strenuus, Dux Equitum Venetorum, qui cum eius filio ad flumen Lisontium in Foro Iulio acriter decertando, atque inimicos viriliter trucidando, nihilominus ab occultis Turcarum laeis insidiis circumuentus fuit cum filio, & alijs infeliciter interfectus. quod refert Sabellicus lib. x. Tertia Decadis de Venetorum Gestis. Hic pratermitto Physicos, & Iureconsultos clarissimos, unde mihi contracta fuit consanguinitas, ne longa nimis verborum serie tui ipsius aures defatigem.

A. Ex.

- A. *Expectabam, ut duos huius familia alteros insignes homines memorares, illum sanè, qui in Franciscano Epitaphio recensetur, atque Aloysium Medicum nostrorum temporum præter alios.*
- B. *Iam ad illos deueneram, ast summa breuitate rem hæc perstringo. Fuit iste præclarus medicus, & mei amatissimus, sicuti nunc existunt illius filij, qui sanè, dum ante septennium Collegio Medicorum adiungerer, Prior meritissimo præsidebat. Porrò magnificus Eques Profauius, de quo in Elogio, & familia, & patria sua tempestate splendor extitit. refert Paulamater mea, que tunc apud Maphæum de Albertis eius patrem in eadem cum Equite vicinia morabatur, sed & omnes referunt, qui nouerunt, hunc splendidum virum regio victu, Senatorioq; ornatu, morumq; integritate sibi omnes prope modum studiosos, ac beneuolos effecisse. Plures hic habuit coniuges, sed hanc præter alias, quam secum voluit inhumatam Marinam ex Saracca familia inter Venetas non vulgari. quorum iugalium filia Magdalena ex Illustri Equite Francisco Sarmartino Scipium edidit, mihi pariter cum Lauinia Istrania eius dilecta coniuge vita functa consanguineum singularem, quem unà cum Regina eorum unica gnatula summo, prout decet consanguineos, amore prosequor alternato. Complura alia, quemadmodum te iamdudum obseruasse crediderim, monumèta in hoc honorifico Cæmeterio conspiciuntur, qua nobis liceat in præsentia cum silentio pertransire, ne, ut diximus*

mus

mus in vestibulo nostri operis, ex varia dicendi similitudine, similiq; dictandi varietate delicatior Lector stomacharetur: sicuti non pauca, atque ea magnifica dignoscuntur lingua vernacula designata, quæ quidem istuc conferre non libuit, ne propter indecentem dicendi modum opus nostrum vilesceret, tametsi (quicquid Momus dixerit) aliquot Etrusca carmina reposuerim, ueluti postremò plura nimis comperiuntur sine titulo inter quæ & nobilissima, & antiqua, ac generosa familiae concluduntur, ueluti, exempli gratia, Tiretta, Menegalda, de Castro Cucco, Cambia, Bellausa, & aliæ multæ: quarum memoriam persequi longum esset, & à referendorum Epitaphiorum materia alienum non parum: sicuti postremò obsoleta aliqua monumenta alijs, quibus non erat locus in diuersorio, propter hominum illius stirpis carentiam, aut absentiam, iam dudum extant adiudicata: propterea ne dolcant hæc hominum genera: neque pariter alijs magnifici, ac illustres conciuēs nostri, quorum magnifica monumenta, illustriaq; Epitaphia in alijs templis disposita nullum cum Franciscanis symbolum tenent, nisi ipsorum memoria hic qualicumque oratione tradatur, cum nostrum à principio fuerit institutum latina, neque dum omnia, Franciscana Epitaphia cum analogis recensere.

- A. Ecquid utre uno omnes maris aquas uelles concludere? tu hæc modo, tali sermonis genere, tali stylo, tali artificio, prout libuit, es consecutus, si quid ultra à quo-

Q q piam

piam desideratur, ille ulterius sciscitando, aut scriptitaxado procedat, nemini siquidem scribendi, philosophandæve praelusa est uia. an ignoras aliquos omnia Taruisina marmorea monumenta colligere, quæcunque sanè in templis, sepulcbretis, turribus, moenijs, ostijs, exedris, vestibulis, ac in quibuscunque adificijs priuatis, aut publicis hic Taruisij comperiuntur? aliquos etiam Taruisinam historiam à primo urbis initio iam dudum orditos esse? in illis voluminibus, si proferentur, quilibet omnia cumulatissimè perlustrabit: quòd site, uti diminutum, quidam taxauerint, illis satis superq; factum iri putarem, dum, quod à principio promissum fuerat, te uberiùs præstitisse compellentur fateri, quando nullæ sint leges, quæ tuam ad talia tali certo quopiam modo recensenda orationem obstringant.

- B.** *Diminutum fortasse aliqua etiam cum ratione damnabunt, dum statuent me in magnificis familijs, strenuis alumnis, eorumq; gloriosis gestis debili hoc calamo percurrentis non pauca mihi incognita, digna tamen, quæ referantur prætermisisse: sed quid ego possum, aut deo à pluribus eorum Auctorum gloriosa opera litteris domesticis consignata audaciùs extorquere? quæ sciu tradidi, neque omnia, cum historiam, aut chronica non contexam, si modò aliquid de his & fusiùs, & elegantius publicabitur, sicuti scriptor nunc legentibus, ita scribentibus lector tunc morem geram, & si quid fortasse non satis arriserit, equi boniq; consulexe non obliuiscat,*

sc̄ar, non etenim omnibus omne ferrè punctum concessum est, mihi autem alijs minus in his, ut qui extra scholas proprias, in quibus sanè res physicae pertractantur, per id modicum temporis fuerim euagatus, quiq; opus id non in nonum annum, sed nec in nonum mensem, nec in nonam hebdomadam reposuerim, ut fiet legentibus manifestum, id autem volui expediuisse, ut tutius, atque liberius ad philosophiam perinde, atque ad medica exercitia me totum addicerem; quapropter si aliqua fuerint non adeo concinnè, propriè, ac ex arte composita, id ob breuitatem temporis, veluti & consultationis defectum euenisse legentes diiudicabunt, meq; pariter amorè patriæ hoc iurè ob aliorum taciturnitatem optanti, honori meo, meis commodis, futuræq; forsan gloriæ interea prætulisse. Tu autem si me, ut soles, amas, & sermonum meorum, & meiipsius memoriâ sustinens, nunquid ulterius tibi inseruire valeam cogitabis, non dubius te omne, quodcunque præstare valeo, relaturum.

- A. Ego haud profus mehercle nego aliquem aliqua longius, siue etiam breuius optaturum, sed ipse viderit. Tu nihilominus certò scias, me tecum colloqui huius causa adeo arctam necessitudinem, quam prius inieram, contraxisse, ut omnem Amoris gradum ascendens, ac superans te summo iure semper sim super omnes amicos, & consanguineos etiam dilecturus: propterea nisi meiipsius mihiipsi memoria oblitteretur, tui nunquam Ego, amice dulcissime, sum obliaturus, quòd si re ipsa vo-

29 ? lucris

408 EPITAPH. SERMO VII.

lueris experiri, tunc me à teipso satis redamatum esse cognoscam.

B. Esto igitur, iam valeas.

A. Tuq; iterum vale.

❧ F I N I S. ❧

DOCTORATORVM
HOMINVM

EX MARMORE MONVMENTA.

NEQVE supra, neque ultra institutum meum me fore facturum arbitror si auctarij loco Doctoratorum hominum monumenta in Taruinisinis sepulchris quomodolibet excitata hic inferiùs reposuero, tum quoniam inter Doctores, quorum plurimum nomina superiùs oratione fuimus profecuti, Symbolum, atque illud fraternum extat, quod quidem & uniuocatio, & nostra collegia clariùs manifestant, tum etiam ut illius rei memoriam renouem, antea actis nempe saculis circiter annum 1300. nostra salutis institutum fuisse, atque per longos annos productum Taruisij publicum studiù, publicas scholas, ubi utriusq; iuris scientia, physica, & alia disciplina praelegebantur: quo temporis curriculo per amplissimum priuilegium Federici Romanorum Regis collegia iuris, physicaq; candidatorum in iisdem facultatibus scholares optimæ indolis promouebant, atque interuentu Taruisini Episcopi pro tempore existentis eos ad Doctoratus, seu magistratus lauream summa experientia, studio, ac honore erigebant.

gebant. Quocirca suberit admirari, quinimo absq; hesitatione ulterius contemplari. unde nã ad arcas, ad cenotaphia tot videantur sculpti ex marmore sedentes homines, qui instar praelegentis Doctoris cum libris sunt constituti, quorum multi exterarum sunt regionum: quandoquãdem aere publico ab amplissima, ditissimaq; Tarusina Rep. constituto celeberrimis Doctoribus in hac Academia praelecturis congrua pro virorum meritis stipendia ferebantur, inter quos legens physicam extitit noster conciliator, s. Petrus de Apono Patavinus: non autem credat quispiam Doctoratos homines Tarusinos in paruo relatorum inferiorum numerum superare, quandoquidem extant chronica apud legum, physicãq; Doctores, in quibus plura Doctoratus laurea insignitorum hominum centenaria recensentur, perinde atque non omnes sibi monumenta, vel Epitaphia posuerunt, cum & alij plurimi maiorũ suorum sepulturae tacite subintraxint, verum, quod peius est, temporum, atque hominum malignitas plura marmorum nobilium monumenta, ut cernimus, destruxerunt. Quod sane damnum uniuersale B. Amantius huiusmodi verbis iure merito deplorabat. Lapidem, imaginem & inscriptionem uetustis sculpti, plerumq; temporum diuturnitate detriti, conlapsi, obruti, & quod iniuria veterum accedit, ignavia, & negligentia nostrorum hominum, vel igne in calcem solui, vel à fundamentis aedificiorum positi sunt: docent haec porta, porticus horti, domus quoque plerima. Haec igitur legant, qui cupiunt, sin minus illa extra Dialogos statuentes, etiam extra libri nostri limites reputabunt, non etenim illos cum Lucilio fore dicturos uelim mantissam obsonium superare.

Iuris-

Jurisconsultorum, nullo præter sacrarum ædium seruato ordine, monumenta.

Ad D. Petri Templum Cathedrale.

IOANNIS EPISCOPI TARV.

OPT. MAX. DEO, BEATAEQ. VIRGINIS
Conceptioni dicatum sacellum hoc, quod rimaris
lector, vetustè funditus euerso, erectum ornatum
scias p̄j ære Io. Archiepiscopi Theb. Põn. Tar. qui
triennio necdum peracto D. Fran. Religioni fato
ascitus breui ad summa doctrinarum prouectus,
grauis Maronista, vnicum Religionis decus euasit.
Theo. insignibus xxvii. anno acri Patauij certa-
mine vno patrum consensu reportatis ad Urbem
procurator, inde Diui Anto. Prouin. Magister, post
Vicarius vniuersus à Summo Põnt. Pau. tum Vene-
tiis cunctis primum suffrag. Generalis creatus VI.
annos integre sic præfuit & SIX. CHRI. VICA.
sacri Collegij à Ferdi: Rege orator compos ad vo-
ta regressus, Spalatrenq. Archiep. designatus, ac bi-
na ad Se. Ve. legatione probe acta, Tar. Præsul. &
Archiep. Theb. pronũtiatus Tar. residens palatium,
& hoc, quod aspicias templum grandi pecu: instau-
rauit, Episcopatus bona redemit. sicq. tanta mu-
nificentiã Reipublicæ, ac populo gratus piè ex-
tollitur.

ANNO SAL. MCCCXXXIII.

HER-

E P I T A P H I O R V M

HERMOLAI BARBARI EPISC. TAR.

Ligneas inuentas, collapsasque, & abiectas episcopij ædes restauraui, ornaui, lateritiasque reliqui
 HER. BAR. diuina patientia Tar. Pontifex
 appellatus. M CCCCLIII.

PROSAVII NOVELLI EPISC. TAR.

vide retro pag. 302.

ALBERTI VICENTINI EPISC. TAR.

Hic iacet Albertus lapidis testa coopertus
 Frater eratq; Minor, sed Præsulis ordine maior,
 Teruisij Præsul, sed origine sanguinis exul,
 Ipsum nanque virum genuit Vincentia mirum
 Doctorem, merum docuit qui lucidè verum.
 Oremus Dominum sibi quod donet Paradisum,
 Et quod lætemur pariter quando moriemur.

PETRI PAVLI EPISCOPI TAR.

ET IO. DELLA VAZZOLA. I. C.

ANNO DOMINICAE NAT. M CCCXLIIII.
 Indictione XII. die Sabbathi, vltimo Ianuar. in
 præclara solemnitate translationis Beatissimi Euã
 gelistæ Marci hoc altare ad honorem ipsius Euan
 gelistæ per Dominum Ioannem della Vazzola iu
 dicem constructum fuit solemniter consecratum
 per Reu: in Christo patrem & dominum, Domi
 num Petrum Paulum Dei gratia Episcopum Tar
 uisinum reconditis reuerenter in dicto altari reli
 quiis

quibus aurotis . videlicet . Spina Cottonæ Iesu Christi ; de Vestibus Beatæ Mariæ Virginis ; de pilis barbæ Sancti Ioannis Baptistæ ; de pulvere Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli ; de ossibus sanctorum Apostolorum Iacobi, & Thomæ, Bartholomæi, Philippi, & Barnabæ : item Euangelistarum Marci, & Lucæ : item Martyrum Stephani, & de lapide eius martyrii ; Fabiani, Sebastiani, Christophori, Georgij, Romani, Sanctorum quadraginta, Alexandri, & Titiani ; item Confessorum Liberalis, Felicis, & Maximini ; item Virginum Margaritæ, Petronillæ, Sarræ, & X l. millium Virginum . Et concessit Dominus Episcopus prædictus in omnibus Beati Marci festiuitatibus, & per octo dies sequentes visitantibus deuotè hoc altare quadraginta dierum indulgentiam perpetuò duraturam.

Sed & aliquorum præsulum, quos ignoro numquid Doctores fuerint, istic memorias qualescumque compari subnotabo : indignum ratus, quos maior dignitas inuicem copularat, eos minoris gratia dignitatis seiunctos prætermisisse.

PETRI DE BAONO PRÆSVLIS TARV.

Hanc capellam fecit construi, ipsamq; dotauit proprio Sacerdote perpetuò celebraturo in ea, & in hac Ecclesia Cathedrali Reuer. in Christo pater D. Petrus de Baono Episcopus Taruisinus, dū adhuc

R r ageret

ageret in humanis, ad laudem & Reuerentiam; ac
 sub vocabulo Sanctæ, & Indiuiduæ Trinitatis Pa-
 tris, & Filij, & Spiritus sancti: & fuit incepta ædifi-
 cari die primo Aprilis M C C C LXIII. in-
 dictione II. Pontificatus D. Urbani Papæ V. an-
 no II. & D. Laurentio Celsi Duce Venetiarum
 Præsidente.

NICOLAI FRANCHI ANTISTITIS TARV.
 Nicolao Franco Pontifici Taruisino Apostolicis
 Legationibus honestissimè fungo Hieronymus
 Contarenus prætor ære proprio erexit. M D I,

Eiusdem ad scholas aula magni Episcopij.

Videris hæc quando successor noster, vt ipse
 Constitui grata mente parare tibi,
 Talis forte aliis & tu conaberis esse,
 Quòd vel ad hoc addes, vel superabis opus.
 Exemploq; alij facient, & ab his quoque paruis,
 Sic fieri sensim grandia sæpe solent.

Nicolaus Francus Pontifex

M C C C C L X X X V I.

ALBERTI RICCI, ET BERNARDI RVBEI
 EPISCOPORVM TARV.

vide pag. 13.

BER-

BERNARDI RUBEI EPISC. TAR.

Sacratissimæ Eucharistiæ facellum cum omni cultu
ex piis erogationibus factum Bernardo Rubeo An-
tistite opt.

Ann. sal. M D X V.

Eiusdem Præsulis.

Bernardus Malchiostrus Parm. Æsis Canonicus Tar-
uisinus facellum Mariæ virgini Sanctissimæ dedica-
tum vna cum fornice, cæteroq; ornatu sua impen-
sa fecit, Bernardo Rubeo Antistite Taruisino be-
ne de se merito, tunc Bononiam sapienter, ac for-
titer pro Legato Regente.

Anno Domini M D X I X: Men. Oct. F.

FRANCISCI DE SALOMONE EPIS. TAR.
M C C C I I I . D I E X X V . M A R T I I .

Franciscus de Salomone fuit per Excelsum Princi-
pem & D. D. Orosium Regem Rasiæ militari cin-
gulo decoratus.

Egregius miles quia vitam duxit honestam

Claudatur merito qui iacet in tumulo

Nomine Franciscus Salomonis prole notatus

Moribus & iuuenis floruit, atque senex,

Mille trecentenis vno quem terq; vigenis

Annis sexta dies morte Decembris emit;

R r 2 Præsul

Præsul ego patriæ Salomonis stemmate Cretus

Et Castellanus nomine dictus eram :

Huic vrbi tutela fui, me dura probante

Tempora bellorum, quem lapis iste serat,

Sextilus me quinta dies post mille trecentos

Annos uiginti misit ad astra duos .

GEORGII CORNELII EPISC. TAR.

Geor. Cor. Eps Tar.

Liceat hic nobilem ciuem nostrum inter hos Episcopos recensere, tametsi hæc scriptura posita sit Patavij in Templo D. Mariae in Vancio in marmorea tabula cum effigie Episcopi dormientis, quam legisse memini dum Patavij in palæstra litteraria me exercerem.

DANIELIS SCOTI TAR. EPISC. CONCOR.

Hic iacet Reuerend. in Christo pat. Dominus Daniel de Scotis de Taruisio Episcopus Concordien-
sis, ac Domini nostri Eugenij Papæ Quarti The-
saurarius, qui obiit XI. Iulij.

M C C C C X L I I I.

*Neque alienum à proposito statuaturs huiusmodi Elo-
gium ponere, in quo Episcopi Taruisini mentio reperit-
tur, quod sane Venetiis in Aedibus D. Iacobi in Riuaal-
to positum est; eo magis quod uel inde sit conspicuum et-
iam*

iam ante 1160. annos antiquam nostram hanc ciuitatem Episcopum habuisse, qui cum tribus aliis magnificarum ciuitatum Præsulibus ad primam Venetiarum Ecclesiam consecrandam meritò fuerit conuocatus.

IVCVNDI EPISCOPI TARV.

Fundamenta huiusce templi Diuo Iacobo Aposto-
lo ex voto erecti iacta fuere christianæ salutis anno
CCCCXXI. die XXV. Martij, Zozinio Ro-
mano Pontifice, Honorio imperante dedicatio
celebrata sequenti anno eodem die per quattuor
Episcopos, Seuerianum Patauinum, Hilarium Al-
tinatem, Iucundum Taurisinum, & Epodium Opi-
terginum. Cura vero Felici Sacerdoti primum re-
legata, hæc vetustate iam fere aboletæ opere... in-
dustria... n... tanti... cla... cenetensis qu...
nes... eba... D... in splendidiorem... instau-
ra... ædificationis... p... Si.. aurationis...
hæc... monumentum posteritati relinqueret,
hæc in marmore notanda curauit.

*Ad horum atem Elogiorum Antistitum complemen-
tum legatur iterum Epitaphium Perusia positum in Sum-
mi, atque optimi Pontificis Benedicti XI. Taurisini ex
familia Boccasia inter cunicas non uulgari, à nobis descri-
ptum antea pag. 103.*

*Modò ad Doctorum Elogia in eodem Templo disposi-
ta iterum me conuerto.*

CON-

CONRADI DE BRANCASECIS.

Stirpe notabilis, & venerabilis, atque benignus
 Gēte Lucanus, & vrbe Decanus in hac quia dignus
 De Brancasecis decoratus canone claro
 Fossus ab ense necis iacet hic Conradus amaro
 Prouidus in factis animæ quærendo medellam
 Hanc fore capellam statuit pro criminis actis,
 Cui Catherina pia, Madalenaq; sacra Maria
 In titulum datur, deuotum & hic veneratur,
 Præbendaq; duas super hac celebrantibus ara,
 Ecclesiæq; duos huic dedit Accolitos.
 Annus erat Christi sortes mors cum tulit isti
 Mille trecentenus septenus iam quadragenus,
 Lux erat & plena Septembris quarta vigena.

IO. DONATI A CORNV.

Hic iacet egregius, ac venerabilis vir dominus Zan-
 donatus del Corno Archidiaconus, ac Canonicus
 Taruisij Doctor in Decretalibus filius nobilis viri
 domini Thomasi del Corno. Qui obiit Paduę die
 Martis nono Mensis Septembris

M C C C C X X V I I.

IOANNIS DELPHINII.

Sepultura Nobilis, & egregij viri Domini Ioannis
 Delfino de Venetiis, q. domini Francisci honora-
 bilis Canonici huius ecclesiæ in Canonico
 iure peritissimi.

Qui

Qui obiit anno MCCCXXXVI. die XIII. Iulij.

Anima cuius requiescat in pace.

Hoc opus fecit fieri dñs Geor. Delfino eius frat. M.

IO. CHRISTOPHORI FELETI.

Ioanni Christophoro Feleto Taruisino artium, & secretorum Doctore canonico

MCCCCLIII. X. die Octobris.

SIMONIS DE MONTONA.

Diu Hieronymo presbytero Simon de Montona iuris Doctor, & Apostolicae sedis Subdiaconus, ac huius Ecclesiae Canonicus sacrum fieri fecit.

MCCCCLX.

BARTHOLOMAEI ROVERII.

Bartholomæo Rouerio Pontificij Iuriscōsulto Canonico Tar. Sebastianus Rouerius fratri meritis:

MARCI, ET GREGORII SPINETAE.

Marco Spinetae Iuris Pont. consulto Canonico integerr. Gregorij Spin. ciuilis ac Pont. Iuriscōsultis. F. Nicolaus Spin. Fratri pietis. B.M. V.P.

Vixit ann: LII. M. II. D. III.

Virginitate conseruata.

FRANCISCI NOVELLI.

vide pag. 301

BO-

BO-

BONINCONTRI DE ARPO.

S. Domini Bonincontri de Arpo Doctoris legum,
qui obiit MCCCVI. indictione quarta, die
quinto intrante Augusto.

Bonę Memotię.

FRANCISCI DE CASTROPOLAE.

vide pag. 241.

ANTONII DE DUCIIS.

Ant. de Ducis... Pontif. iuris Doctor ...
MCCCCLXIII. XIII. KL. Nouemb.
morti succubuit.

BERNARDINI VINCILEAE.

Bernardino Vincileę legum Interpreti grauissimo
re domi, forisq; composita, posterisq; suis hic tu-
mulus donatur. caue ne me quęras intus sarcopha-
gum est, quod carnis non meritorum quies.

M D X X V I I I.

P. VCCINI DE PRATO.

Qui fuit in terris Puccinus clarus utroq;

lure, tenet felix atria cęlsa poli:

Pratenſis generoſus Eques de ſtemmate patris,

Nobilis eſt cęli clarus in arce magis.

Florauantus & fratres Burſij nepotes.

M D X X I I I.

PAVLI

PAULI GETI.

Paulus Getus Iu. Doc. Luciae ab Ecclesia vxori, & filiis prædefunctis moestis. P. M. ac deinde sibi & posteris. M D X X X V.

Physicorum monumenta in eadem Episcopali Ecclesia constituta.

LAVRENTII DOCTI MED. ET LIBERALIS I. C.
 Laurentius Doctus Medicus ornamentis militari-
 bus insignitus humanæ cōditionis non immemor
 sibi Liberali I. C. ac Helisabethæ carissimæ coniu-
 gi, ac posterius V. F.

MATTHAEI DE SEPTIMO.

Hic iacet in tumulo artium Medicinæ Doctor Mat-
 thæus Septimus, Quui donec vixit Non tantum
 medicina valet quantumq; dieta.

ALBERTI PHYSICI.

Sepultura Magistri Alberti Physici de Taruisio.

SONCINI DE LAUDE.

Sep. Dominæ Catherinæ quondam Magistri Son-
 cini de Laude Doctoris Medicinæ, & suorum,
 hæredum.

HIERONYMI VRSICINI LVSAE.

vide pag. 284.

Ss AV.

*præter id ad D. Franciscum extat in Pago Pontiano ad
tertium lapidem huiusmodi monumentum.*

Barbaræ Cõtubernali fidelissimæ Augustinus Vrs.
Lu. lu. Doc. Co. & Miles Tar. fidei, ac meritorum
memor hoc æternum monumentum donauit.
& suis.

MCCCCLXXII. III. die Octobris.

LIBERALIS SOVERNICI.

Liberalis Souernicus Art. ac Med. Doc. multo orbe
variis sub auspiciis terra, mariq; peragato, diu Pro-
thophysicus, Consiliariusq; Cæs. ac Apost. Protho-
not. Senjo confectus Valleoleti Castellæ.

III. Kal. Iulias M D X X V I I. diem obiit.
Animę verò suæ memor hoc in Sacello incompto,
ara marmorea, cæteroq; cultu patriæ decorato, sa-
crificium dietim, perpetuoq; hora quarta annuo
redditu assignato celebrari mandauit.

Petrus hæres ex fratre nepos & parendo & patro-
natum obtinendo haud parcus absoluit
V. idus sextilis M D X X X I I.

BARTHOLOMAEI AGOLANI PHYS.

Antonio Agolanto V. opt. eiusq; F. Augusto præ-
stanti virtute, & forma adolescētī, vt ij, quos Deus
in

A P P E N D I M, 323

in caelis simul sub eadem lucis idea collocasset è
vitæ ludo ad veram vitam translatos, sic nec in mor
te hic tam cara capita diuellerentur .

Bartholomæus Agolantus Frater & Patruus, & An
gela Serrauallia vx. & mater, Quòd cum illis simul
non sint dolentes P. M D X X X I X.

Ad D. Maria Maioris Templum.

NIC. FED. ET LVD. I. C. EX FEDERICIIS,
NEQVE NON ALOYS. SUPERSTITIS
VTINI PROTOPH. CLARISS MON.

Nicolao Federico Iurisconsulto Federicus Iuris
Pontif. Conf. Vincentius, Paulus, Io. Franciscus,
M. Antonius, Sebastianus F. Parenti indulgentif. &
Lodouico Iureconsult. fratri, & sibi posterifq; .

V . P . Ann. Grat. M DII.

IACOBI DE PERVTIIS PAT. I. C.

Isabetæ Scaltenicæ Matronæ incomparab. quæ mi
hi filios vtriusq; sexus IIII. edidit, Iacobus de
Perutijs Patauinus Iuris vtriusq; consul. & tunc hic
Vicarium Prætorium gerens maritus non sine la
chrymis P. Vale dulce mei dimidium .

NOSTRI QVALEM CVMQVE MEMORIAM,

vide pag. 65.

Ss 2 NI-

Ad D. Nicolai.

NICOLAI BOCCASII TARV. SVMMI PONT.
BENEDICTI HVIVS NOMINIS XL

vide pag. 103. & 104.

FRANCISCI BELLVNENSIS THEOL.

Conspice iacturam cunctis hoc funere duram
Lector plange piè, quia fons, & dogma Sophiæ
Clauditur hic stratus Frater Franciscus humatus,
Floruit hic mundus Belluni quando oriundus
Extitit, o quanti fuit vt seruire tonanti
Corde sui sano tres deno coepit in anno.
Cui fuit iste datus, qui predicat, ordo beatus,
Horum quæ gessit, viuens quæ mente repressit
Perlege registrum cernes, quòd sacra magistrum
Pagina fecit eum, virtutum turba Tropheum,
Ex vitiis totis tribuit sibi corpore motis,
Omnibus exēplū fuit, hoc propriis quoque tēplū
Sumptibus ornauit, cœlorum ad regna volauit
Mille ter erebras Octubre fugante tenebras.

HENRICI DE PISTORIO.

S. Nobilis viri domini Henrici Iudicis de Pistorio.

NICOLAI DE ADELMARIO.

Hic iacet corp. nobil. & discreti viri domini Nico-
lai de Adelmario Iudicis vtriusque iuris periti, &
deco-

decorati. Qui obiit MCCCLXVI. II. die
infrante mense Iunij.

Cuius anima requiescat in pace,

DOMINICI DE BONHOMO.

Anno Domini MCCXLVIII. indi&. prima,
die quinto mensis Augusti, Obiit strenuus, & di-
cretus vir D. Dominicus de Bonhomo Iurisperi-
tus, cuius corpus iacet in hoc sepulchro suo,
& suorum hæredum.

GEMINIANI MUTINENSIS.

Anno milleno Domini currente triceno
Cum quoque septeno trideno iam sibi juncto,
Sexta dies decima martis sua lumina clausit
Iudicis egregij Mutinensis Geminiani.

DOMINICI DE MONICO.

vide pag. 279.

PILEI VONICI I. C.

Sepultura præclari iuris vtriusque Doctoris domi-
ni Pilei, ex Nobilibus de Vonico. q. domini Bon-
semplanti; qui obiit anno MCCCCXXXVIII.
de mense Martij.

AVGVSTINI VONICI I. C. SENAT. ROM.

vide pag. 209

GE-

GERARDI A CVBALO, ET BARTHOLOMAEI
DE CORNVTA F. C.

1488. Aug. In honorem gloriosissimæ virginis
Perina insignis matrona Taruisij vxor olim Gerar-
di à Cubalo Iuriconsulti clariss. Feltrienſis deuo-
ta numini, maiestatiq; eius, Sacellum hoc suo sum-
ptu F. C. pro se suoq; fratre Iuriconsulto Bartho-
lomæo de Cornuta, & Post.

LVDOVICI DE CATHANEIS DE SPINETA.
S. Nobilis, & sapientis viri Domini Ludouici iu-
risperiti de Cathaneis de Spineda, eiusq; fratrum,
& suorum hæredum. MDLXIIII. Restaurata.

GREGORII SPINETÆ, IO. ET ANT. I. C.
Gregorio Spineta diuini, humaniq; iuris Consult.
& Bone Flore parentib. cariss. Ioanniq; ac Anton.
Spin. Ciuilis, Potificiisq; Iuriscōsultis. fratrib. B. M.
Nicolaus Spineta, sibiq; & Cæcilie coniugi
honestis. & posteris DD.

PANCRATI PYRRHVCHINI,
Pancratio Pyrrhuchino Taruisino vtr. iur. doc. cla-
riss. Veronica coniux, & Ludouicus de Strazzarolis
Not. Tar. Gener. sibiq; ac posteris F. C. anno salu-
tis dominicæ natiuitatis MDXLIII. Antonius de
Strazzarolis, & Faustina Pyrruchina eius cōiux. FF
IOAN-

IOANNIS PAVLI VONICI.
 Præ. atque Ecc. Iurisc. D. Io. Paulo Vonico, totiꝫ
 familiæ Franc. & Marcus eius filij P P.
 M D L X X I X.

Physicorum eiusdem Templi memoria.
 IOANNIS SERRAVALLI.

Sepultura Nobilis, & Egregij artium, & Medicinæ
 Doctoris domini Magistri Ioannis de Serravallo
 Filici, & suorum hæredum.

Quæ obit anno Domini M C C C C X X X V I I I.

FRANCISCI LIGNAMINEI.
vide pag. 78.

BARTH. NIGRI, ET AMBR. GAZAE MED.
 Bartholomæo Nigro Medico, Ambrosius Gaza
 Medicus æque, ac filius patri. M D X V I.
 Fata Coronides fertur superasse medendo,
 Fecit & id nostro tempore sæpe Niger.
 Peregrino Tonsore procurante.

IO. ANDRÆAE VRSINICI.
vide pag. 284.

MATTHÆI FINEI ET IAC. EIVS F. PHYS
D D. N N. A.

Matthæo Fineo Taru. Philof. ac Med. præstantiff
litter. ac scientiar. omnium peritiff. bonorum stu-
dios. q. amiciff. clariff. virtutib. infigni. Fineæ
famil. post Vincent. excid. Restaurat.
Iacob. fil. art. & med. Doc. pat. opt. ac humaniff.
mem. & amplitud. cauffa.

Ad Oram D. Nicolai.

IACOBI ANTONII BENALII PHYS.

Iacobus Anton. Benalius medicus has ædículas ex-
truxit, cloacam restituit, procuravitque, ne mere-
trices, lenæq; P. in vicis D. Nicolai degant Præto-
rio decreto, affirmantib. Reip. Venet. Syndicis lo-
cis salubriorib. honestiorib. q. redditis. M.P.

M D X L I X.

Ad D. Maria Iesu T.

ANT. GREG. ET FRANC. SPINETAE I. C.
Antonio, Gregorioq; Spinetae fratribus ciuilib. ac
Pontificij Iurisconsultiff.

Franciscus Spineta Iurisconsultus frater, ac
Nicolaus Spineta nepos, sibi posterisq; suis. DD.

M D X X X V.

ALOY-

ALOYSII NOALIS.

Aloysius Noalis Doctor & Eques posteris dicavit.

FRANCISCI MAVRISII.

Dilectissimæ parenti Lauræ Camillæ de Maurisii,
 quæ in Clariss. Antenorea vrbe in lucem edita an-
 no à Christi Natali M C C C C X C. castè,
 ac piè degens peractis LXIX. annis hic decessit
 IIII. Cal. Ian. M D L I X.

Franc. de Maurisii Iureconf. & filius deditis. non
 sine luctu ingenti, lachrymisq; E . M .

ANTONII CANTONEI.

Antonio Cantoneo Ciui Feltriensi admirandæ vir-
 tutis, ac summæ doctriinæ viro, tum ingenij nobili-
 tate, & vitæ candore insigni Iur. Conf. excellentiss.
 immenso animi dolore Franc. Cantoneus pater
 pientiss. posuit anno MDLXVIII.
 die XV. Septemb.

*Æquum esset doctriinarum laurea insignitorum homi-
 num monumenta, quæ inter Franciscana comperiuntur,
 ex industria hic subnotare, ne diminuti in hoc Enchyri-
 dio videremur: illa nihilominus in tali appendice præter-
 eo, cum ultra viginti Iudicum, Physicorumq; essent
 elogia recensenda, quæ sanè in præcedenti Epitaphiorum
 opere suis locis ex instituto sunt registrata: propterea ibi-*

T e dem

dem ea, qui maauult, legat; siue potius ad subsequencia,
citius se ab hoc negotio explicaturus; animam conuertatur.

Ad D. Margherita.

PETRI ALIGERI DANTIS F. I. C.

vide infra pag. 41.

ALDIGERII TVRRIANI.

vide infra pag. 292.

OCTAVIANI A CORNV.

Integerrimum virum Octavianum à Cornu Patri-
cium Taruisinum de R. P. optime meritum publi-
cus moeror exulit: Religiosi huius Cænobij acer-
rimum defensorem, ac patronum Anachoritæ
loco honestissimo receperunt.

Antonius, & Aloysius filij patrem pientissimum
monumento commendarunt.

VINCENTII CLAVDII.

Vincentius Claudius I. C. Sebastiano Martyri

T . F . I .

Magdalena de Bauaria mater, atque hæres F. C.

an. M D X V I.

IO:

IO. NICOLAE VONICI.

Deiparæ Vir. Mar. pul. Ymag. antiquiss. q. propriis
ædib. V. S. L. M. Io; NIC. LL. D. FRA. F.

M D X X I I I I.

MATTH. ET LVD. DE BETIGNOLIS.

vide pag. 56.

In pariete autem est huiusmodi elogium deauratum.

Matthæus Bethignolus patricius Tar. has pares
aras suo ingenio, & impensa erexit, sed hanc
D. Ioanni Euangelistæ benemerenti dicauit, vt sibi
& hæredibus monumento quies tribuatur :

V. F. an. Sal. M C C C L X X.

. III. KL. Apr.

Physicorum Mon.

FRANCISCI MVTONI.

Splendidus hoc tegitur Franciscus miles in antro,
Quem Mütona domus produxit, origine clarus.
Taruisinus honos patriæ virtutibus altus.
Phylosophus summus medicinæ syderis instar
Fulgor, & Astrorum rimator fulsit in orbe.
Mille quatercentum celeres Sol torserat annos
Bisq; decem cum quinque dies duodena manebat
O&obris, merito cum spiritus astra poposcit.

7A

T t 2

HIE-

vide pag. 128.

IACOBI VONICAE.

Nicolao Fregonæ G. F. Nob. & opt. V. Catherina
soror instit. & Iacobus Vonica Phys. amiti-
nus subst. hæredes F. C.

M D X X X V .

PETRI DE CAMPIS PH. ET RODOM. I. C.

Sepulchrum D. Francisci de Campis. auctoribus
Spectabile D. Petro Physico, & Sp. LL. Doct.
D. Rodomonte, & D. Liberalis filiis.

Ad D. Catherina.

ALBERTI DE MOTA I. C.

Hoc tumulo iacet vir famosæ scientiæ legum Do-
ctor egregius Dominus Albertus de la Mota de
Coneglano, qui spiritum suum reddidit Creatori
Millesimo Quadringentesimo Sexto, indictione
Quartadecima die Iouis, nono mensis
Decembris.

ANTONII MEDVLI.

vide pag. 134.

AV-

AVRELII SOLII. I. C. NEQVE NON IVLII
SOLICI ART. ET SACRAE THEOL. DOC.

Aurelio Solico Iurifconf. fratri, necnon progenito
ribus à primo ftipite cōfepultis restauravit Iul. Sol.
Can. Tar. atque Artium, & facrae Theol. Doct.

M D L X X V I.

DOCTORIBVS APROINIS, PRAECIPVE
FRANC. PHYS. VIRO ADMIRAB. M.

Spirituifancto Sacellum vetuftate collapfum Auo
Philofopho, & Med. genitori, fratribusq; iure coff.
hic in fpe refurrectionis quiefcentibus, pofterisq;
eorum, & fibi fepulchrum dirutum.

Francifcus Aproinus Art. & Med. D. pientiffime
reftituit. M DLXIII.

EIVSDEM FRANC. APR.

Hoc æternum obferuatiæ, ac pietatis teftimonium
erga Francifcum Aproinum virum Clarif.

Bartholomæus Burchelatus Phyficus eius ope in-
columis, eiusq; operum admirator pie pofteros
inuitans Mon. pof.

Anno Chr. M D L X X V I.

Ad

Ad D. Mariæ Magdalena.

BARTH. DAMIANEI, ET TRAIANI CALCIAE
PHYSICORVM.

Bartholomæo de Damianis Phylolopho, &
Medico Excellentissimo.

Traianus Calcia Doctor nepos, & hæres Monu-
mentum hoc, dum aliud sibi magis conueniens
construatur, maximo cū mcerore & mœstitia. F.C.
Vixit ann. LXXIII. obiit autem XIII. Cal. Augusti
Anno M D L VIII.

Hic rerum causas nouit, rapuitq; medendo
Semineces morti, se pia fama neci.

Ad D. Augustini.

FRANCISCI DE LAZARIS I. C.

Franciscus de Lazaris non immemor sui, poste-
rorumq; suorum cadaueribus vsque ad illum tre-
mendum diem iaciendis construxit.

Ad D. Ioannis de Ripa.

GVIELMI DE MONTE MARTINO I. C.

S. Domini Guielmi de Monte Martino

I V N D I C I S

LA

Ad

Ad D. Michaelis.

NIC. GVARINI VER. ET HIER. BONONII
vide pag. 118.

Nostrum futurum ex tempore test.

Corpus terra dedit, fortunas sors, Deus almam,
 Res forti cedant, corpus humi, alma Deo.

AD SANCTVM FRANCISCVM.
 SVSPENDO FRANCISCE THOLO MEA
 VOTA, DEDERVNT,
 STIGMATA QVĪS RETINES, CORQ.
 PEDESQ. MANVS.

Appendicis Finis.

*Si quid in his Dialogis dictum fuerit, quod Sacrosancta
 Ecclesia Romana aut repugnet, aut non consentiat, in-
 dictum esto.*

Euolarunt hæc Epitaphio-
rum, rerumq. gestarum varia
monimenta Venetiis ex ædi-
bus Taruifinis, anno ab orbe
redempto M DLXXXIII.
sub diebus canicularibus.

PROVISORVM
TARVISII
interueniente consensu.

I N D I C E S

H A C T E M P E S T A T E

T V M E T I A M H A C T E M P O R I S

breuitate tales sufficiant.

Index nominum quorumcumque ferme virorum, præter scriptentium loco altero positorum, qui in hoc libro quæcumque ex causa referuntur.

Et primò quorundam Taruisij Præsidum.

Agelulphus primus Taruisij Marchio.
pag. 156

Albericus de Romano Prætor. 12

Andreas Priolus Prætor. 31

Barcholomæus Lippomanus Prætor. 31

Bernardus Theopolus Prætor. 113

Bonifacius de Pola Prætor. 241

Canis Scaliger Taruisij Dominus. 81

D. C. S. de Stenichberg de Styria cap. generalis militiæ Taruisinæ. 278

Eccelinus de Romano Tyrannus Marchiæ Tar. 12. & 290

Franciscus Mauroceenus Prætor. 164

Gerardus de Camino Præfectus Tar. 10. j.

Guecellus de Camino Præfectus Tar. 11

Guecello Tempesta Capitaneus Taruisinus. 81

Hieronymus Pisaurus Prætor. 163

Laurentius Lauretanus Prætor. 234

Leopoldus Dux Austriæ Taruisij Dominus. 281

M. Antonius Lauretanus Prætor. 235

Marcus Badoarius prætor. 98

Melchior Natalis Prætor. 106

Paulus Lauretanus Prouisor Taruisij. 235

Paulus Lauretanus Prætor. 435

Paulus Nani Prætor. 161

Petrus Gritti Prætor. 123

Phoebus Turrianus, Prætor. 296

Ricciardus de Camino Præfectus Tar. 11

Totilas Rex cum eius patre Taruisij Domini, atq; incolæ. 158

a Nomina

I N D E X.

Nomina quorundam Ansitium Taruisij pafsim relata.	faciis. 244	Aloyfius D. 304
Albertus Riccus. 171 & 314	Acilefius de Nordi- glo. 22	Anaftafius. 301
Albertus Vincentinus. 312	Antonius.C. 23	Bartholomæus. 301
Bernardus de Rubeis. 11. & 315	Alcanius. 23	Benedictus. D. 303
Francifcus de Salomo ne. 315	Bartholomæus. 24	Francifcus. C. D. 301
Georgius Cornelius. 316	Gerardus. 26	Gaspar. D. 301
Hermolaus Barbarus. 312	Icilinus. 26	Hieronymus. 303
Ioannes à Quercu. 311	Muffatinus. 24	Iacobus. 302
Iucundus 317	Namion. 23	Ioannes. C. 302
Nicolaus Francus. 314	Rambaldus. 24	Iulianus. 300
Petrus de Baono. 313	Theobaldus. 24	Ludouicus. 302
Petrus Paulus. 314	Vuecelerus. 26	Matthæus. 300
Profanius Nouellius. 302	Aeneas Bononiatus. 127	M. Antonius. 260
Aliquot Principum Venetorum.	Vincentius. 284	Profanius Equ. 300
Andreas Contarenus. 88	Albertus de Mota. D. 332	Profanius Epifcopus. 302
Antonius Venerius. 51	Albertus Raynaldus Prætor Coneglani. 19	Profanius. 302
Auguftinus Nani. 162	Albrigetus. 19	Vgolinus. 300
Laurentius Prioli. 31	Albrigetus Can. 21	Aloyfius Ancaranus. 74
Leonardus Laureta- mus. 236	Francifcus. 19	Aloyfius Amiconius. 61
Michael Steno. 91	Francifcus. 253	Andreas. 61
Nicolaus Marcell. 282	Hermani duo 21	Cæfar. 61
Petrus Lauretanus. 236	Raynaldus. 19	Martinus. 61
Sebastianus Venerius. 131	Sacripantes. 115	Petrus. 61
Nomina reliquorum.	Zacharias. 19	Aloyfius Bertoni- us. 182
Achilles de Samboni-	Albertus de Camina 9.	Io. Francifcus. D. 182
	Biaquinus. 17	Ludouicus. D. 183
	Gerardus. 17	Aloyfius Federicus D. 150
	Guecello. 9	Federicus. D. 323
	Guecellus. 17	Ludouicus. D. 323
	Philippus. 282	Ludouicus. D. 323
	Ricciardus. 17	Nicolaus D. & alij. 323
	Alexander Bafianus. 133	Aloyfius Sugana E- ques. 247
	Alexâder Martelli. 270	Antonius. 199
	Alexander Nouellius. 221 & 301	Bartholomæus. D. 247
	Aloyfius. 303	Dominicus. 250
		Francifcus. 247
		Francifcus. 248

M. An-

I. N. D. E. X. :

M. Antonius Eques.	Augustinus Vonicus	Bernardinus Turrius.
250	Sen.R.D.& Eq.209	285
Michael. 247	Albertus Von.Doc.117	Beneuenutus. 55
Vincentius. 247	Alexander ubique lo-	Beneuenutus. D. 286
Alofius de Prato D.	quens.	Henricus. 285
199	Aurelius. 210	Ioannes. D. 286
Puccinus Doct. & Eq.	Bonsemplans. 210	Marcus. D. 285
199.& 320	Hieronymus. 210	Bernardinus Vincilea.
Thomas. 300	Io.Nicolas D. 331	320
Alofius Viuarin^o Pic.	Pileus Doct. 210. &	Bernardus Castaldius.
192	325	10
Ambrosius Gaza Do.	Aurelius Solicus D. &	Boccafius pater Papæ
327	Iulius C. & D. 333	Benedicti. XI. 100
Andreas Raymundus,		Bonacursius de Asylo
Eques Hierof. 254		D. 253
Andreas Zuchellus C.		Franciscus. 253
220		Bonectus Cimauius,
Antonius à Templo.	Bartholomæus Ago-	Eques. 257
286	lantus D. 322	Bonsemplantus Vrsi-
Antonius Bifsiger. 228	Bartholomæus Bom-	nicus Lusa, Domi-
Antonius de Morga-	benius. 214	nus Pedeuenz. 280
no. 282	Franciscinus. 215	Antonius. 280
Antonius de Prendi-	Ioannes. 117	Augustinus D. & Eq.
partes, uel de Pa-	Ioannes. 214	279
dua. 227	Ioannes. 215	Bartholomæus. 280
Alofius. 227	Matthæus. 216	Bonacursius. 280
Daniel. 227	Bartholomæus Bur-	Bonsemplantus. 280
Gradenicus. D. 227	chelatus. 64	Franciscinus. 280
Ioannes. 227	Bartholomæus D. 65	Hieronymus D. 280
Vannius. 227	Bernardinus. 65	Io. Andreas D. 280
F. Antonius de Rhodi-	Ioannes Baptista. 65	Pardus. 280
gio. 104	Ioannes Baptista. 260	Petrus. 280
Antonius Oliua. 228	Bartholomæus Damia-	Petrus. 280
Io. Antonius D. 228	neus D. 334	Victor. 280
Io. Bapt. D. & C. 230	Bartholomæus de Cor-	Brandolinus de Bran-
Franciscus. C. 230	nuta D. 326	dolinis Dominus
Io. Franciscus. 229	Bartholomæus Zuchä-	Vallis Mareni Co-
Antonius de Catha-	tus. 254	mes, Eques, & mi-
neis de Spineta E-	Bernardinus de Ru-	les. 274
ques. 131	beis. 74	Tibertus. 276
Ludouicus Doct. 326	Bernardinus de Argen-	Brocardus Malchio-
Arpus de Arpo. 74	ta D. 216	strus. Can. 211. &
Bonincontrus D. 320	Franciscus. 216	315
	Vincentius. 216	

I N D E X

C
 Cinus de Barifanis. 46
 Ricciardus. 47
 Constantinus Leonida Doc. & Eq. 55

D
 Daniel Sbaratus. 255
 Daniel Scotus Episcopus Concordiæ. 316
 Dantes Aligerius. 40
 Petrus Doct. 41
 Dominicus de Bonhomo D. 325
 Dominicus de Montico D. 279
 Ioannes. 279

B
 Eufedifus de Guidotis. 221
 Eurialus Istranius. 287
 Nilus. 287

F
 Falzonus Scriba. 298
 Fræfcutus Canis Scalliger. 282
 Franciscus Aproinus D. 333
 Franciscinus de Burfio Doct. 50
 Bernardinus Eq. 55
 Florauantus D. 55
 Io. Petrus. 155
 Franciscinus Lancenicus. 192
 Franciscus D. 192
 Franciscus C. 193

Dominicus D. 182
 Georgius D. 192
 Nicolaus. 193
 Robertus D. 193
 Franciscus Bellun. D. 324
 Franciscus Bethignola de Brixia. 244
 Franciscus Bladineus. 118
 Florauantus. 118
 Franciscus de Carraria Dominus Padux. 91
 Franciscus de Lazaris D. 334
 Franciscus de Rhodigio Abb. 149
 Franciscus Lignamineus D. 78
 Ioseph. 78
 Franciscus Maurocebus. 116
 Franciscus Melchiorius. 249
 Franciscus Muttonus D. 331
 Franciscus Quirinus. 131
 Franciscus Petrarca Poeta Laureatus. 33
 Franciscus eius nepos. 37
 Franciscus de Broffa no eius gener. 33
 Franciscus Rholandelus Poeta Laureatus. 224
 Franciscus. 224
 Aurelius D. 225
 Hieronymus D. 224
 Franciscus Sammartinius. 221

Franciscus Eques. 221
 Bonus. 221
 Scipius. 221
 Franciscus Varagius. 106
 Bernardus. 109
 Nicodemus. 109
 Franciscus Zuccatus. 298

G
 Gaspar Curtius Nasc. D. 49
 Gaspar de Lazano Dux Slesæ &c. 32
 Galeatus Ostianus. 236
 Antonius. 236
 Franciscus. 237
 Palamedes. 239
 Petrus Maria. 237
 Galeatus Vicecomes Dux Med. 281
 Francus. 291
 Marcus. 291
 Gattamelata. 275
 Geminianus Mutinensis D. 325
 Gerardus à Cubalo D. 326
 Gerardus de Castellis. 11
 Brancatleon. 11
 Gionus Menegaldus. 301
 Gregorius Spineta D. 326
 Antonius D. 326
 Ioannes D. 326
 Nicolaus. 326
 Franciscus. 228
 Guecello de Sinisfor-

to.

to.	110	Phoebus.	296	Ludouicus.	131
Ansedifius.	110	Philippus.	290	Martinus D.	128
Gabriel.	110	Raymundus.	290	Nicolaus.	128
Schenella.	110	Simon.	290	S. balthianus.	133
Tolbertus.	110	Guilimus de Monte		Hieronymus Pafius.	
Guacellus Tempetta		Martino D.	334	108	
Aduogarius.	80			Antonius.	108
Aque.	81			Hieronymus Rauagni	
Articus Prator Feltri.		H		nus.	253
81					
Guacello Prator Pa-		B. Henricus.	127		
dux.	81	Henricus de Pistorio		I	
Guacello Doc.	302	D.	324		
Guercius.	81	Hermanus Comes		Iacobus Antonius Be-	
Guido.	81	Cen.	9	nalialis Doctor.	158
Nicolaus.	81	Hieronymus Barbadi		& 328	
Vampus.	87	cus.	116	Iacobus Critonius,	
Vinciguerra.	81	Hieronimus Bosellius.		Scotus.	52
Ziliolus.	81	263		Iacobus de Perutiis D.	
Guido Turrianus seu		Alexander.	263	323	
della Torre Domi-		Antonius.	263	Iacobus Fontana.	49
nus Mediolani.	289	Bartholomæus.	263	Io. Baptista D.	49
Aldigerius Doc.	291	Bernardus.	263	Io. Antonius Vinde-	
Amoratus.	289	Bonannus.	263	lius.	299
Andreas. Andreatus.		Carolus D. & C.	263	Ioannes Baptista Lo-	
190		Christophorus.	263	catellus.	116
Caffonus.	290	Daniel D.	263	Io. Baptista Soldus D.	
Cauerna.	290	Daniel.	264	234	
Corradus.	290	Gasparinus D.	263	Io. Baptista Secalana,	
Ereccus.	290	Iacobus D.	264	D.	258
Francifcinus.	289	Lancellotus.	263	Io. Beltraminus Eques	
Francifcus.	290	Licinius D.	264	152	
Galeatius.	292	Petrus Antonius.	263	Io. Blancus.	293
Gottifredus.	290	Trufardus.	263	Io. Bonifacius D.	289
Guido.	290	Hieronymus Grauoli		Io. Breuius C.	40
Iacobus.	290	nus.	129	Io. Christophorus Fe-	
Martinus.	290	Hieronymus Gritti.		lettus, C.D.	320
Michael Epifcopus		124		Io. Donatus a Cornu.	
Cen.	296	Hieronymus Medulus		D.C.	318
Napinus.	290	D.	128	Thomasius.	318
Napoleon.	290	Antonius D.	129	Oftavianus	330
Paganus.	290	Antonius.	130	Antonius	330
Pafferinus.	290	Ioannes D.	130	Aloyfius	330
		Ioannes Donatus.	131	Ioannes Serrau. D.	327

Io-

I N D E X.

Io. Paulus Gradenicus. 61	Laurentius. 60	Oliuerius de Campre to. 299
Io. Paulus Venicus D. 327	Marcus. 60	Franciscus D. 300
Franciscus. 327	Martinus Zaghius. 58	Hieronymus D. 300
Marcus. 327	Ioannes 58	Oliuerius Forceta. 258
Joseph de Policreus. 74	Dominicus 58	
Iulius de Anselmis. 245	Matthæus Bethignolus D. & Eq. 56	P
	Ludouicus D. 56	
L	Matthæus. 331	Panadinus de Strafsio. 29
Laurentius Chriftorius, 164	Matthæus de Septimo D. 321	Pancratius Pyrrhuchinus D. 199. & 326
Laurentius Doctus D. 321	Matthæus Fineus D. 327	Paulus Ciconea. 211
Liberalis D. 321	Iacobus D. 327	Paulus Getus D. 321
Laurentius Miles Tar. 150	Maximilianus Imp. 70	Paulus Valdezuchus. 40
Liberalis Souernicus D. 322	Michael Humelbergius. 71	Petrus à Lastis C. 252
Petrus. 322	Monfloridus de Cordera. 28	Petrus de Campis D. 332
Liberalis Vulpat. 152	Valpertinus. 28	Rodomons D. 332
Liuius à Ferro. 74	Montanarius Rauagninus. 46	Liberalis 332
Lucas Pictor Ven. 13	N	Petrus de Lastis. 252
Ludouicus de Strazzarolis. 326	Nicolaus de Adelmarrio D. 324	Antonius 252
Antonius. 326	Nicolaus fregona. 332	Petrus Lauretanus C. 234
Ludouicus Ponticus Vitruuius. 153	Nicol. Guarinus. 118	Philippus a Lignamine 57
Hieronimus 153	Bapufta. 118	Aloyfius 79
	O	Iacobus 86
M	Octavius Bononius. 111	Petrus Antonius Mut. 258
Maphæus de Albertis. 304	Aloyfius. 126	R
M. Antonius Curfius, D. 255	Franciscus 126	Rambaldus de Collalto Comes. 15.29
Hieronymus D. 256	Hieronymus Poeta. 111	Annibal. 221
M. Antonius Martinianus. 288	Hieronymus. 111	Gerardacius. 29
Marcus de Crema. 59	Ioannes. 126	Io. Baptista. 14
	Io. Matthæus. 122	Iulius Cæfar. 190
	Iulius. 111	Manfredus 30
	Thadæus. 119	Schenella 29
		Tolbertus. 29

Rho-

I N D E X.

Rholandinus de Bra- gis... 254	Sebastianus à Ferro . 297	Varientus de Limbra- ga. 258
Hieronymus C. 254	Sfortia Mediol.D. 275	Victor Carpathius Pi- ctor. 199
Ioannes. 253	Soncinius de Laude D. 321	Vincentius Cladius . 200
S		
Sergius de Castropolg 240	Stephanus Gerardus : 255	Io. Ant. 201
Antonius 242	I	
Baptista 241	Thomas Salinguerra, 260	Marcus 201
Bernardinus 244	F. Theophilus Burgun. 105	Micolas 200
Bonifacius. 241	Tiso Campisamp. 82	Veneranus. 201
Ensedsius D. 242	Traianus Calcia D. 334	Vincentius D. 330
Forela 240	Tralufius de Piseta. 258	Vitalis Vitalius. 31
Franciscus D. 241	V	
Nalcinguerra. 242	Valerius Superchius D. 193	Vitalis D. 232
Paulus . 242.	Z	
Priamus. 241	Zanfranciscus Physic: 203	Io. Maria . 231
L. Sergius. 246		Vlricus Patriar. Aquil- 261
Gn. Sergius. 246.		Vrsus Comes Anguil- lariz 39
Sergius Lepidus. 246		
L. Sergius Rufus. 247		

F O E M I N A R V M, quæ in opere recensentur. C A T H A L O G V S.

<i>Adeleta de Straffio.</i> 29	<i>rum de Spilimber- go . 243</i>	<i>B</i>
<i>Agnes Ducissa Slesia.</i> 32	<i>Antonia Tempesta.</i> 87	<i>Barbara Vrsinica.</i> 322
<i>Angela Fabria. 299</i>	<i>Apolonia de Sammar- tino. 221</i>	<i>Bartholomæa Allio- nia. 237</i>
<i>Angela Serranualia.</i> 323	<i>Aurelia de Castropo- le. 217</i>	<i>Beatrix Raynald. 20</i>
<i>Anthiopes Domino-</i>		<i>Benassai de Medulo. 24</i>
		<i>Blanca</i>

I N D E X.

<i>Blanca Collata.</i> 29	<i>Francisca Petrarca</i>	<i>Lavinia Istranjia.</i> 304
<i>Blanca Vsnago.</i> 88	F. 33	<i>Laura Camilla Maurisija.</i> 329
<i>Bonflora Spineta.</i> 326	<i>Franciscina à Lignamine.</i> 78	<i>Laura Iustiniana.</i> 125
C	<i>Franciscina martinica.</i> 287	<i>Leonella Tabarella.</i> 65
<i>Cassandra Reynalda.</i> 20	G	<i>Libera Burchelata.</i> 287
<i>Catherina de Castropola.</i> 245	<i>Gaya Nouellia.</i> 300	<i>Libera Claudia.</i> 199
<i>Catherina de Crema.</i> 60	H	<i>Liua Bladinea.</i> 117
<i>Catherina de Laude.</i> 321	<i>Helena Rauagnina.</i> 253	<i>Luchina Tèpesta.</i> 86
<i>Catherina de Vrsinico Lusa.</i> 182	<i>Helisabeth Burchelata.</i> 64	<i>Lucia ab Ecclesia.</i> 321
<i>Catherina Fregona.</i> 332	<i>Helisabeth de Archadis.</i> 224	<i>Lucia Istranjia.</i> 287
<i>Catherina Tempesta.</i> 82	<i>Helisabeth Doct.</i> 1321	<i>Lucretia Martelli.</i> 270
<i>Cecilia Reynalda.</i> 20	<i>Helisabeth Prioli.</i> 234	<i>Lucretia Medula.</i> 126
<i>Cecilia Spineta.</i> 326	I	<i>Lucretia Priodi.</i> 234
<i>Celestina Sugana.</i> 251	<i>Innocentia Ostiana.</i> 236	<i>Lucretia Turriana.</i> 8
<i>Clara Lancenica.</i> 194	<i>Ioanna Martelli.</i> 270	M
<i>Clara Tempesta.</i> 79	<i>Isabella Bonifacia.</i> 289	<i>Magdalena de Bana-rid.</i> 206
<i>Corina Bononia.</i> 200	<i>Isabeta Scaltenica.</i> 323	<i>Magdalena Rholandella.</i> 225
D	<i>Iulia Pasia.</i> 107	<i>Magdalena Sanmartina.</i> 304
<i>Donata Claudia.</i> 200	L	<i>Marcella Sugana.</i> 260
F	<i>Lavinia Caietana.</i> 243	<i>Margarita Roueria.</i> 217
<i>Faustina Pyrbuchina.</i> 326		<i>Maria Maripetra.</i> 234
<i>Flammeta Vindelia.</i> 298		<i>Marieta à Templo.</i> 285
<i>Flosalifia Barisana.</i> 48		<i>Marina Saracca.</i> 300
		<i>Marina Seccalana.</i> 298

Mater

I N D E X

Mater Papa Benedi-
cti. 102
Maximilia Raynald.
253

Petra de Castropola.
344
Phiippa Brachia.
254
Proletia Istrania.
287

Salvia Sergia. 246
Sarra Raynald. 20
Saura Kulpata. 152
Sergia Olympia. 247
Salamador Tempesta.
88

Q

Q

Odorica de Collato.
28

Quoiale Martelli. 270

T

P

R

Paula Barbaro 88
Paula Burchelata.
304
Perina de Cornuta.
326

Regina Ostiana. 236
Regina Sammartinia.
304
Regina Syluestina.
265

Thomasia de Limbra-
ga. 257

V

Veronica Pyrrhuchina.
326
Vrsina Ostiana. 201

FAMILIARVM quarumcumque TARVISINARVM, quæ in hoc opere modo aliquo recensentur EPILOGVS.

Ab Ecclesia.
A Cornu.
Actionia.
Aduogaria, quæ &
Actionia.
Aduogaria, quæ &

Tempesta.
A Folio, siue à Fer-
ro.
Agolanta.
A Lastis.
Amiconia.

Anselmia.
Aproina.
A Turri.

B
Barisana.
b Bellausa

IX NI D EX.

Bellaufo.	De Coderta.	F
Bernalia.	De Collalto.	Federicia.
Bertonia.	De Cornuta.	Fontana.
Bertignola.	De Crema.	Forceta.
Boccafia.	De Damianis.	Fregona.
Bombenica.	De Doctis.	
Bononia.	De Fabris.	G
Bononiata.	De Feletto.	
Bosellia.	De Lazaris.	Geta.
Burchelata.	Della Turre.	Graulina.
	Della Vazzola.	
	De Limbraga.	
	De Monico.	
	De Montemartin.	I
	De Montona.	Istrania.
	De Morgano.	
	De Nordis seu	L
	Nordiglo.	

Calcia.
Cambia.
Cimauittas.
Curlia.

D

De Archadis.	De Piseta.	Lancenica.
De Argenta.	De Prendipartes.	Leonida.
De Arpo.	siue de Padua.	Lignamina.
De Baono.	De Quero.	Locatella.
De Bauaria.	De Romano.	Lusa.
De Bladino.	De Salomione.	M
De Bonhomio.	De Sammartino.	
De Burlio.	De Septimo.	Martiniaca.
De Camino.	De Serrauallo.	Maurisia.
De Campis.	De Sinisforto.	Medula.
De Campos Petri.	De Souernico.	Menegalda.
De Campreto.	De Spineta.	Mutonia.
De Castellis.	De Strazzaralis.	
De Castrocucco.	De Tanaro seu de	
De Castropolz.	Brachis.	N
De Cataneis de Spi	De Varago.	Noalia.
neta.	De Vonico.	Nouellia.
De Claudis.	De Vrlinico.	
	De Zaghis.	Oliua.

I N D E X.

O
Oliua.
Onaria.
Ostiana.

P
Pafia.
Pyrrhuchina.

R
Raynada.
Redusia.

Rholandella.
Roueria.
S
Salinguerra.
Secalana.
Sergia uel de Pola.
Strafsia.
Syluestrina.

T
Tempesta, quæ &
Actonia.

Tiretta.
V
Varisca.
Vincilea.
Vindelia.
Vitalia.
Vonica.

Z
Zuchata.
Zuchellia.

SCRIPTORES,
Quorum Auctoritates; aut
saltem nomina referuntur.

Aelianus de instruendis aciebus
Agathius
Albertinus Bottonus
Aldus Manutius sen.
Alexander Farra
Ambrosius Calepinus
Ambr. Spiera Tar.
Andreas Alciatus
Andreas de Redusis de Quero Tar.
Andreas Palladius.

Annales Patauini.
Annales Taruisini.
Ant. de Fantis Tar.
Antonius Tubeta
Aristoteles
D. Augustinus
August. Beatianus T.
Aurelius Augurel. T.

B
B. Amantius

Bartholomæus Cassaneus
Barthol. Zuchatus T.
Bernardinus Corius
Bernard. Scardeomus
Bernardus Tassus
Berosus
Blondus Flauins.

C
Calderinus
b 2 Carolus

INDEX

Carolus Sigonius .
Catulus .
Celsus Iurifcons.
Celius Rhodiginus.
Christophorus Landi-
nus.
Cynthius Acedensis.

D

Dantes Aligerius.
Dauid Propheta.
Diodorus Siculus.
Dion Chrysostomus.
Dionysius Alicarnas-
seus.

E

Eusebius de præp. E-
uangelica.

F

Fabricius Palmerius.
Faccius de Vbertis.
Florentinus Iurifcons.
Franciscus Petrarca.
Francisc. Robortellus.
Franciscus Salsolinus.
Franciscus Varagius,
Tar.
Frontinus.

G

Gabriel Zerbus.

Germanus Auderber-
tus.
Gregorius Amaseus
Gregorius Holoander

H

Hermolaus Barbarus.
Hieronymu. Bononius
Tar.
Hieronymus Carda-
nus.
Hieronymus Fracasto-
rius.
Hieronymus Monopo-
litanus.

Hieronymus Scala,
Tar.

Historia Almetica,
Tar.

Homerus.

Horatius Flaccus.

Hygenus.

I

Iacobus Antonius Be-
nalius Tar.

Iacobus de Voragine.

D. Iacobus Apostolus

Iacobus Nevuisia.

Iacobus Sannazarius.

Io. Andreas Mal-
theolus.

Ioannes Annins.

Ioannes Boccatus.

Ioannes Bononius T.

Ioannes de Kirgilio.

Ioannes Candidus.
Ioannes Perficinus.
Ioannes Sambucus.
Ioseph Beuffius.
Ioseph Poliquetus Tar.
Iulius Iacobonius.
Iuuenalis.

L

Laclantius Firmianus
Laurentius Chrisao-
rius Tar.

Laurentius de An-
nia.

Laurentius Valla.

F. Leander de Alber-
lis.

Leonardus Fuscus.

Leonardus Maurus T.

Libri XI. de origine
Venetorum.

Lucilius.

Ludouicus Areoflus.

Ludouicus Dulcis.

M

M. Antonius Cursus
Tar.

M. Antonius Sabelli-
cus.

Marcellus Philoxe-
nus Tar.

Marcus Guazzini.

M. Portius Cato.

Marianus Scotus.

Martialis.

Man.

Mauritius Hybernicus.	Plato.	Sicillus Araldus.
Michael Angelus Blondus.	Plautus.	Strabo.
	Plinius.	Suetonius Tranquillus.
	Plinius caecilus.	Supplementum Chronicorum Fr. Iacobi Philippi.
N	Poliphylus Tar.	
Nebriffensis.	Pomponius Mela.	
Nizzolinus.	I. Pontanus.	
	Ponticus Vitruvius Taru.	T
	Pucinus de Prato. T.	
	Ptolemaeus.	Terentius.
		Tibullus.
Ovidius Naso.	Q	Timens Historicus.
	Quintilianus.	Titus Linius.
		Torellus Sarayna.
		Traianus Calcia. T.
		Triphon Cabrielis.
	R	
Paulus Diatonus.	Raphael Volaterranus.	V
Paulus Iovius.		Valerius Maximus.
Paulus Manutius.		Valerius Probus.
Paulus Navius.		Verginius Ruffus.
Petrus Bembus.	S	Virgilius.
Petrus Gerardus.	Sempronius.	Vlpianus Iurifcons.
Petrus Natalis.	Sicardus Cremonensis.	
Petrus Pomponatius.		
Purius Valerianus.		
Platona.		

Hoc lectorem non ignorasse velim, eadem die, in qua pagina de Sergiorum clara prolapia typis expressæ sunt, illustrem Paulum eo loci relatam, summo & generis, & concinium, & amicorum solatio marem filium Venetiis suscepisse, cui Io: Baptizæ Progenitoris nomen inditum est.

Quid autem in reliquis menses venientes, & anni immutauerint, quid tulerint, quid ademerint, aliunde lector diligens expectet, aut scisciterur.

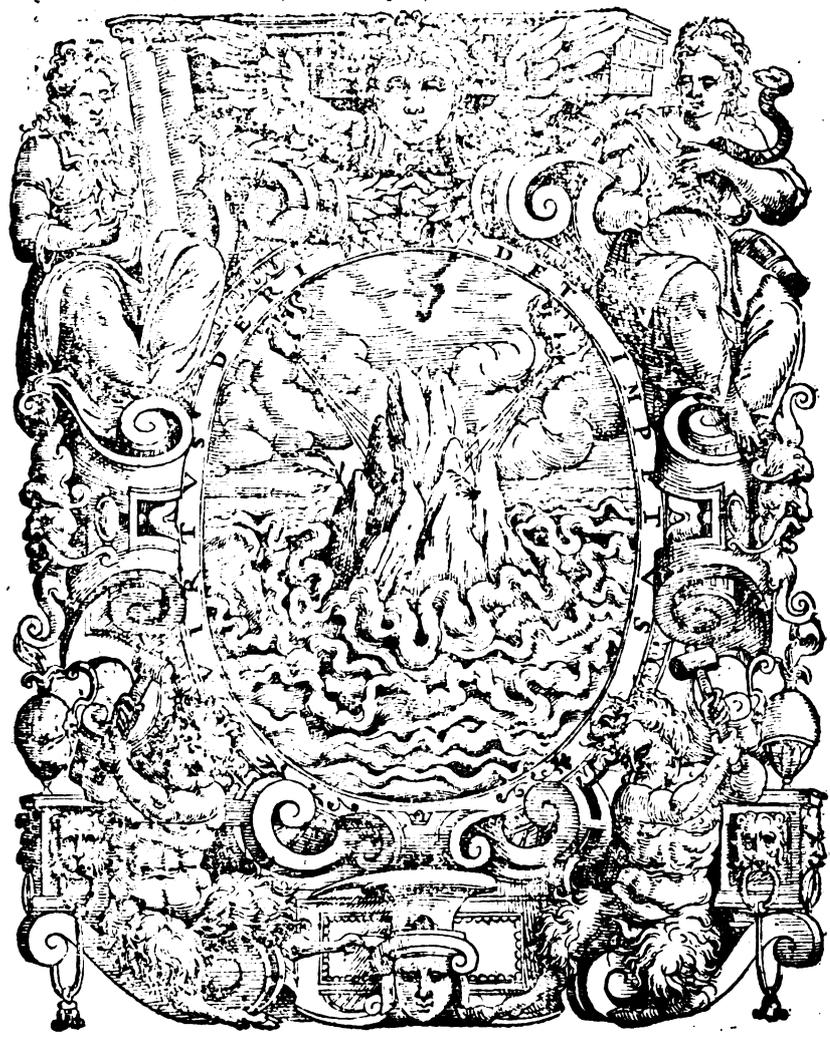
Dij boni, quot in pressorum incuria committuntur errores: quot ponuntur, mutantur, aut omittuntur verba, accentus, & puncta. Hæc, Amice lector, grauiora errata, quæ opus cursim reuidendo obseruavi, sic corrigere ne graueris.

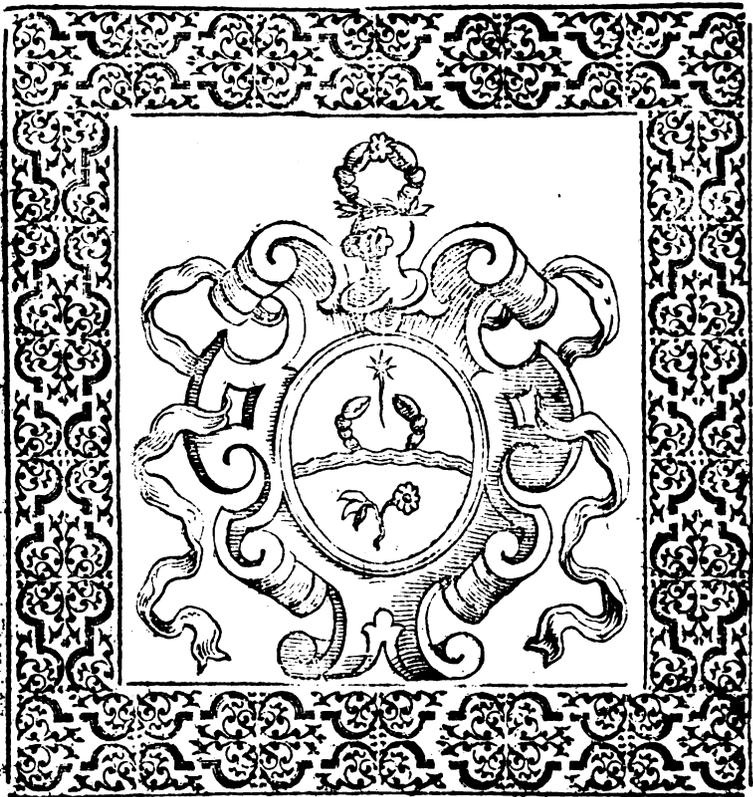
Quinetiam nisi videris postrema hæc Doctõrum hominum Epiraphia litteris, vs̄ decens erat, maioribus consignata, id Maiuiculorum copix̄ charactèrum defectu contigisse non ignorato.

facie 9. eo loci. 12. nostræ. 13. A deficit. 16. nec tantum in conscribenda. 17. ala
 bastritis. A pro B. & B pro A. 19. assumeret. 20. declamando. 21. obsecuti. 24. dele
 A. 26. hi. 28. apicem. more. 31. I. 44. licentiam. 46. nepris. eundū. 51. successori-
 bus. 52. uigesima. 55. ingenio. 70. dele in. 74. in q̄tio Aloysij. 75. Roto. 83. Venie
 84. quales. 108. eousque. 109. B deest, & A superest. 116. Locatellus. 126. suscepit
 141. strenui. 142. uetustissimos. 144. Paduæ. 148. extra. 149. APOSTOLICÆ.
 152. Tribunis, à Taruisinis. 153. paralleli. 156. Vincentiæ. retinet. 157. Libertatis.
 165. A deest. 168. fluuiis. 181. Terra. 192. hic. 193. qualicumque. 198. fuerat.
 199. M. 204. summa. 210. demonstrant. 213. mojimētum. 215. ditibne. 216. et
 hic. 217. deaurato. 220. drizzarla. 226. aliquid. 227. DE PRENDI. 228. ut. 229.
 diu. 231. extrat. 232. percontando. cognitus. 238. deest A. CVLTV. 240. FOR-
 LAE. 244. PLANE. 245. Quis. inquit. 250. MARCELLAE. 254. ex. 256. expo-
 tuntur. 259. & a *saipa*. 262. nostris. 264. alis. etiam ex. hæc. 266. SYLVESTRI
 NA. deest TECVM. 268. uoluntur. 270. VIDEJ. lachrymosum. 272. dum.
 274. iam. 278. tuum. 279. LV. 280. Petrum. 282. Bertonij. 286. deest retinet
 291. porro. 292. Turrianorum. 297. A deest. ambo. 301. iisdem. Giono. 307. obli-
 turus. 308. 308. & Subinde. 311. 312. 313. adnotatis. 315. Brocardus. 317. ante
 320. memoriæ. 321. dele du. postcria. 322. peragrato. Agolanti. 333. Solici.

Pretera pag. 29. in fine. istud reponatur omissum.

A. *Ioseph Bettussius in tradenda uita Illustris Blanca
 Collatina plura de hac generosa familia, deq; illius Illu-
 stri origine pertractauit. Audio & Andream de Quero
 in eius historia multa de tanto stemmate magnifice con-
 scripsisse, perinde ac Franciscum Sansoninum huius illu-
 stri Prosapia contextam operam iam iam typis exposi-
 turum.*

In Stemma Burchelatum,
BERNARDI ARMINII
Tetrastichon.

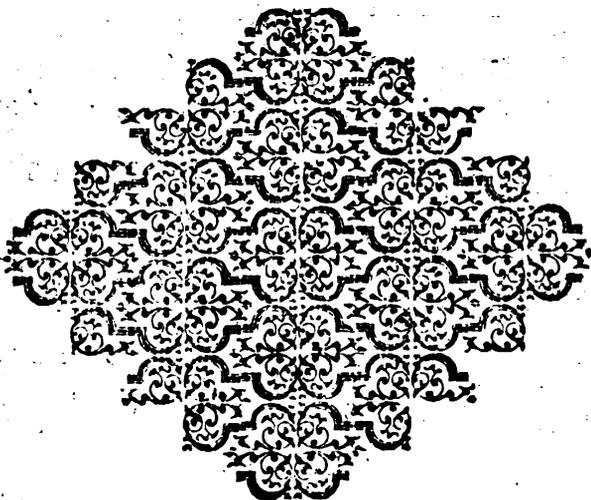
*Terra Rosam dat, Aqua & Chelas, Aerq; Cometem,
Cassis habet Laurum, Chela tenetq; Rosam.
Nempe memor vite properantis tendit ad Astra
Scriptor voce, animo, Pæonis arte, manu.*

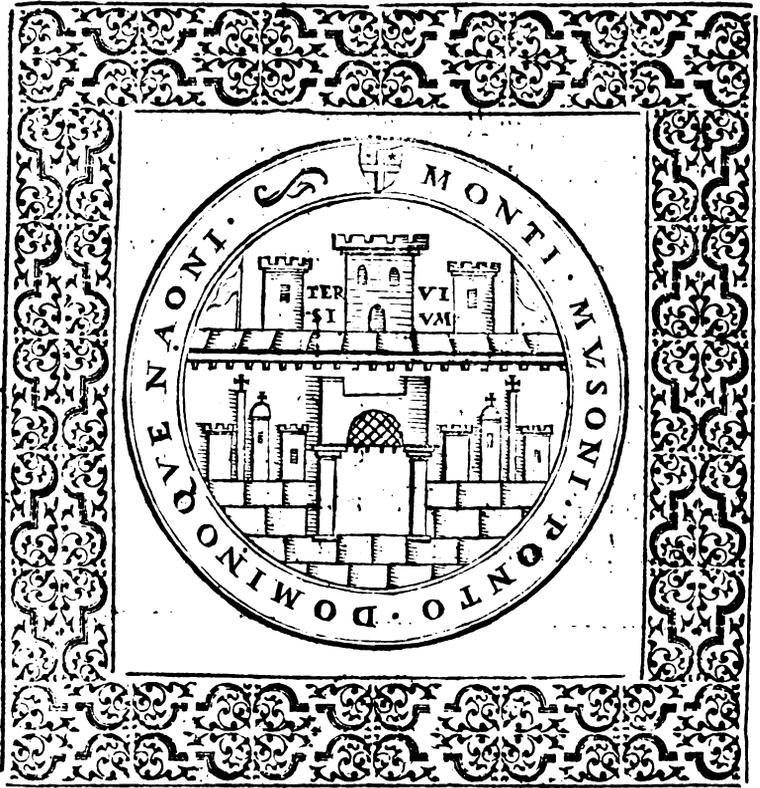
Aliud Eiusdem.

*Buris ope exurgit Rosa (mirum) tendit ab undis
 Chela tenere Astrum, cetera Conus habet.
 Hinc pateat nostri cura admiranda poeta,
 Dum sensim superos scandit ad usque gradus.*

Aliud Eiusdem.

*Terra, Aqua, & Aer, tum Rosa, Carcinos, atq; Cometes;
 Et Rhododaphnem iterum Chela cacumen habet.
 Sic BURCHELATVS nouit qua elementa tulerunt,
 Atque his adiunxit caelica nota sibi.*

AVCTORIS DISTICHON IN TERVISII TYPVM.

*Multa alij, multas vrbes cecinere, Ego pauca,
Atque urbem, quam alij vix tetigere, cano.*

A L I V D.

*Orbem alij, atque vrbes alij posuere, Ego in orbe
Pono urbem, atque orbem do tibi in vrbe pium.*

A L I V D.

*Africam, & Europam, atq; Asiam, Latiumve reponant
Iamq; alij, hunc urbem, quam colo, pono libens.*

Aliud

Clymata cuncta alij dent, quarti clymatis urbem

Do, cui quinque gradus sunt noviesq; poli.

ALIVD.

Pascua, rura, duces alij retulere sonora

Voce; Egorauca urbem, pradia, templa, viros.

ALIVD.

Quam Mare, Mons, Muso, pariterq; Eloquentia claudunt

Urbem, quisquis ades, iam venerare lubens.

AD TERVISIVM.

Teruisium trinoter visum numine, ternis

Ter dum te à prauis hostibus eripuit.

Trinitas, & Charites, & Spes, Caritasq;, fidesq;.

Sint cura, cordi, pectore, mente, animo.

AD SILIM.

Care Silis, dilecte Silis, Silis almae poetas

Surgentes gremio collige, coge, fove.

AD BUTHINICAM.

Allue Buthinica urbem, velut undique semper;

Murmure cum placido commoda tanta ferens.

AD PLAVIM.

O rapida, atque rapax Plavis teneas precor undas

Alueo in assueto; denia ab urbe precor.

AD FONTES;

Specula Narcissi Fontes clarissimi amœnam

Urbem agite, & dulces dulce rigate solum.

AD OMNES SIMVL;

Qua cunctio Latices parte hanc circumdatis urbem,

Continueate, hostes nec timet illa suos.

*Non Ego aquas rogito , non flumina, Numina posco,
Ut saueant , Trina concomitantè Dea.*

*Numina sint Sanctus Liberalis , ut urbis Amicus
Præcipuus nostra , Parisiusq; , senex .
Sit Præsul Theonistus , ei adste i Thabra , simulq;
Thabrata , circa aras ut steteruntq; , sacras .
Tuq; , pie , ac venerande pater Prosdlocime , per quem
Christi lata fides continuata , veni .
Vindemialis item , Florentius , & Chilianus
Adsit , & urbis amans Henricus ille pius .
Nec desis Francisce Pater sanctissime , ad ades
Quippe tuas canimus , numine forte tuo .
Sic Benedictus ades summi decoratus honore
Præsulis , atque alij , queis data cura loci .
Hanc urbem seruate precor , ciuesq; , laresq;
Christi aura , matris Flante , simulq; , Patris .*

